Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Odział Rękopisów

Zespół (fond) 91

ARCHIWUM RADZIMIŃSKICH

8. Miscellanea z lat 1484-1832, zawierające głównie akta sądowe i majątkowe z województwa wołyńskiego oraz nieliczne akta polityczne.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Радз. 8/VI-3

Радз. —
8/VI-3

Тр 2010

29807

XV - XVI ÷ XVII

Pags 8/VI-3

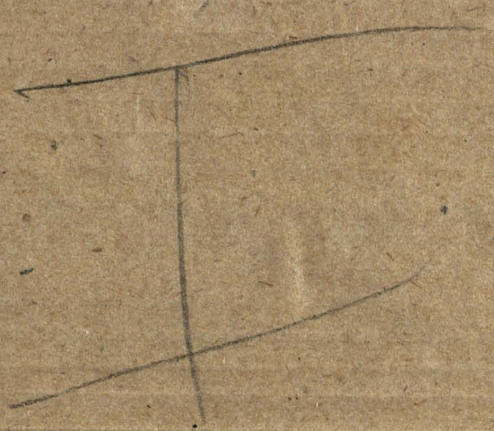

11) 1653 Kisiel

Wypis z Xiąg Grodzkich Zamku Włodzimirskiego

Roku Tysiąc Szescset Piędziesiąt Trzeciego Miesiąca Iulij Dwudziestego Czwartego Dnia.

Na Urzędzie Grodzkim w Zamku Iego Krolewskiey Mści Włodzimirskim, Przedemną Maximilianem Wereszczaką Namiesnikiem na ten czas Burgrabstwa Włodzimirskiego y Xięgami ninieyszemi Grodzkiemi Starościnskiemi. Stanowszy Oczewiscie Urodzony Pan Ian Sosnicki Sługa Iasnie Wiełł Iey Mści Paniey Anastazyey Krystyny z Nowosiułek Kisielowey Woiewodziny Kijowskiey. Extrakt Testamentu Iasnie Wiełł: niegdy Iego Mści Pana Adama z Brusiłowa Kisiela Woiewody y Generała Ziem Kijowskich Tłumackiego Nosowskiego et cætera Starosty z Xiąg Grodzkich Brzeskich Autentice wyięty dla wpisania do Xiąg ninieyszych Grodzkich Włodzimirskich Imieniem teyże pomienioney Iey Mści Paniey Woiewodziny Kijowskiey Pani swoiey per oblatam podał, prosząc aby do Akt ninieyszych przyięty y wpisany był, ktory taksię w sobie ma. Vidimus z Xiąg Grodzk Starostwa Brzeskiego. Roku od Narodzenia Syna Bozego Tysiąc Szescset Piędziesiąt Trzeciego Miesiąca Maia Szostego Dnia. Na Roczkach Sądowych Grodzkich porządkiem Statutowym przypadłych y Sądownie w Brzesciu odprawowanych Przednami Heronimem Kazimirzem Ielinskim Podstaroscim Teodorem Koscią Sędzią, a Heronimem Kazimirzem Łyszczynskim Podstolim Mielnickim Pisarzem Urzędnikami Grodzkiemi Sądowemi Brzeskiemi, postanowiwszysię oczewisto Iego Mść Pan Franciszek Krynicki pokładał y aktykowac podał ten Testament zeszłego z tego Swiata Iasnie Wiełł Iego Mści Pana Adama z Brusiłowa Kisiela Woiewody Kijowskiego, Osobom y narzecz w nim specifice wyrazoną Służący prosząc aby był przyięty y do Xiąg wpisany, ktory wpisuiąc w Xięgi słowo do słowa taksię w sobie ma. W Imię Oyca y Syna y Ducha Swiętego. Zyiąc na tym doczesnym pełnym wszelakich odmiennosci Swiecie, pielgrzymuiemy do wieczney Oyczyzny, y iako Zeglarze na Burzliwym zegluiąc morzu, do iednego z wszystey

Smierci

Smierci płyniemy portu, ktorego dopłynowszy bierze kozdy według dzieł y zasług swoich od sprawiedliwego Miłosiernego Pana y Stworcy swego nagrodę. Iako tedy nic pewnieyszego nad Smierć, tak nic wątpliwszego nad zywot w kozdym momęcie Smierci podległey być, Zważaiąc aby ta ostatnia godzina bez przystoynego rosporządzenia Sumnienia y Domu nieposcigneła. Ia Adam z Brusiłowa Kisiel Woiewoda Generał Ziem Kijowskich Tłumacki Nosowski Starosta, a przed Maiestatem Boga moiego proch niegodny naymnieyszy et peccatorum peccator maximo, na przod profiteor y deklaruię, iz iakom lat Piędziesiąt y Trzy wieku moiego ktorego mi pozwolił Pan Bog Zyłem, in Orthodoxa avita Catholica Religione Wschodniey Swiętey Cerkwi Bozey Matki moiey, w ktorey od lat Szesciuset nieodmiennie zawsze Przodkowie moi zostawali y teraz do ostatniego tchnienia mego chcę zostawać, y mam nadzieię y wiarę zupełną w miłosierdziu Pana moiego, ze ta Wiara Swięta w ktorych tak wiele wybranych Bozych y Męczenikow Swiętych podobałosię Panu Bogu stać, y mnie przed Maiestatem iego Swiętym byle grzechi moie niezliczone miłosierdziem iego Swiętym w ktorychsię usprawiedliwić grzesznemu, Iz coziest niepodobna ogarnione były, wczym na pomoc wzywam y chcę mieć niewinną mękę Pana Zbawiciela mego y przenaydroższą krew iego Swiętą wylaną na krzyzu za grzechi nas wszytkich, a przytym modlitwy Przenayswiętszey Przeczystey Boga Rodzicy Matki iego y wszytkich Swiętych wschodnich y Zachodnich, ktorzy iedne być Cerkiew Swiętą Bozą wyznawaiąc, a od samego Chrystusa Pana ufundowaną zanie krwią swoią pieczętowali, niezgody wszytkie y kontrowersye iakom zawsze miał a prozney Maiestat Bozy zrazaiące między temi ktorzyz iedne pryncipia iednego Fundatora Chrystusa Pana Zbawiciela naszego mamy, tak y teraz y na ostatnim punkcie zywota moiego excludo, a moie niegodne Studia ktore zawsze były wierne do uspokoienia gentis et Religionis, a zatym y Oyczyzny y moie wszytkie tot passiones et iacturas zdrowia y Fortun z tey okazyey podięte rzucam pod nogi Boskiego Maiestatu, przed ktorym wszytkie Skrytosci są odkryte, a kazdy strictam rationem czynow y dzieł swoich oddawać będzie, odpuszczam przytym kazdemu cokolwiek mnie z niewinnosci moiey obeszło zawiści y nienawiści y wiernych w Oyczyznie moiey zasług krwawych y pracowitych zasług moich detractu, zaczynam przytym ubogiego y wyniszczonego przez Nieprzyiaciela Domu moiego y czynię rosporządzenie takie, primum debeo po Bogu y Rodzicach moich iuz do chwały iego Swiętey powołanych vitae Sotiae z ktorą przez wolą Bozą y Nayswiętszy Sakrament sprzężony nienaruszenie za łaskę iego Swiętą przeżyłem lat Dwadzieścia y Szesc, y lubo za grzechi fructu Matrimonij privatus iestem Swiętobliwey Pobożnosci miłosci y usług doznałem Małżonki moiey, Iey Mści Paniey Anastazyey

Krystyny

Krystyny z Nowosiułek. Tedy nagradzaiąc wiek zemną strawiony, cokolwiek mam Dobr Dziedzicznych moich, w Woiewodztwie Wołł: Tak Łuckim iako Włodzimirzskim Powieciech, nic nieexcypuiąc na wszytkich dozywotne Dominium post fata mea poki Iey Pan Bog przedłuzy wieku, daię daruię y zapisuię y cokolwiek bym z tychze Dobr moich pomienionych Dziedzicznych miał komu albo tymze Testamentem moim, albo osobliwemi zapisami memi dać darować, Summami onerować to wszytko aż post fata po dozywociu Iey Mści ma mieć swoy skutek, a dozywocie Iey Mści nic niederogować, Aże expressa magis docent, tedy te Dobra moie mianuie, Zamek y Miasto Huszcza cum attinencijs Folwark, Woskodawy, y Mniszyn cum attinentijs na ktorych osobliwy zapis ma Małżąka moia y wniesienia Summy swoiey własney Dziewięćdziesiąt Tysięcy Złotych Polskich, Zamek y Folwark Gnuyną cum attinentijs, Dwor y Miasteczko Nowy Brusiłow z folwarkiem, Tumin y Hubin Dwor y Folwark, Koisno Dwor y Folwark, Swoyczow z Wulką Zamek y Folwark, Dorohinicze Dwor y Folwark, Nizkinicze, Rzeczy zas moie ruchome wszytkie y cokolwiek w Szkatule moiey zostaie, to wszytko daię daruię teyze Małżonce moiey, zadney rzeczy nieuymuiąc aniexcypuiąc, cokolwiek iedno ruchomą rzeczą we złocie w srebrze Szatach w Rysztunkach, Gumnach, w Stadach, Bydłach, Ochędostwie y Domowstwie nazwać się y naydować może, to wszytko wiecznemi czasy oddaię y daruię; Corce zas Wielkiey Pamięci Rodzonego Brata swego, ktorey miłość swoie ku Oyczyznie y pamięci a Sławe Domu swego krwią zapieczętował Pana Mikołaia z Brusiłowa Kisiela Starosty Czerkaskiego, Helenie Hilarowey Kisielownie Stępkowskiey Starościney Włodzimirskiey oddawszy Iey Oyczyzne w Bełskiey Ziemi Switazuw z Horbkowem a w Powiecie Włodzimirskim Łazkow y Oranie, y przystoyną Stanowi Iey dawszy wyprawe; teraz tym Testamentem moim daię y daruię, a Summy Osimdziesiąt Tysięcy y pułtora, ktorą mam u Iasnie Oswieconych Xiążąt Ich Mściow Dymitra y Konstantego Wiszniowieckich, y Maiętności w tey Summie Possessiey moiey będące, Wuykowicze, Iakowicze, Chorostow, Suchodoły, Dziekciow y Linsczyzne, wespoł tą Summą exnunc resignuię, Takze po Smierci moiey zaraz Synowicy moiey pomienioney Paniey Starościney Włodzi: do Possessyey oddaię; toz samo waruiąc aby przyiaciele y Słudzy moi kozdy Roku swego Iz te Dobra Są na Rok arędowane dotrzymał według Skryptow moich y Krescencye swoie aby zebrali, a protermino gdy się Rok wypełni Synowica moia, te Dobra z Małżonkiem swoim odebrawszy onych zazywać y niemi dysponować będzie, az do oddania Summy pomienioney od Xiążąt Ich Mściow, Obracam zatym Izmi Pan Bog wziął iednego Synowca mego Pa

na Włodzi

na Włodzimirza z Brusiłowa Kisiela Starosty Nosowskiego, mi=
losc moie ad posteritatem Domu moiego; lubo do dalszych z tychże
iednak liniey krwie idąc, y takową czynię distributę Dobr
moich, Wielmożnemu Panu Mikołaiowi z Brusiłowa Kisie
lowi Podkomorzemu Derbskiemu post fata Małżonki mo=
iey wiecznemi czasy Zamek y Miasto Horzczą przy Horyni
Rzece leżącę w Powiecie Łuckim będącą, Dwor y Folwark
Woskodawy, Dwor y Folwark Mniszyn, Sioło Terentinow,
Sioło Czudenkę, Sioło Krasiłowkę, y Włodzimirowkę, Dobra
odemnie za trzykroc Sto Tysięcy złotych nabyte, od Dzie=
dziczki Huscżkiey Xiężney Sołomireckiey Kasztellanowey
Smolinskiey pokrewney mey, y od Dziedzica Woskodawskie
go Pana Wilihorskiego. Panu Piotrowi z Brusiłowa Kisie
lowi Staroscie Wyszgrodzkiemu Zamek y Miasteczko Wie
przym, Tudzież miasteczko Nowy Włodzimirz, Sioło Wyz=
wę, Sioło Makalewicze, Sioło Kisielowkie, Sioło Zarudnie
Sioło Ryznią, Sioło Kuchary, y Sioło Słobodę Kucharską
przy Rzece Tetery w Woiewodztwie Kijowskim leżące, z Rud=
niami Młynami y wszytkiemi przynależytosciami, nic nie ex=
cypuiąc, w zastawie na ten czas będące, u Wielł Jego Mści Pana
Maximiliana Brzozowskiego Kasztellana Kijowskiego w
Szesciudziesiąt Tysięcy a przezemnie za Sto Tysięcy Złotych
Polskich kupione y nabyte, od zeszłych Pana Jana Krai
zy Czerlenkowskiego y od Pana Zmijowskiego wieczne=
mi czasy daię daruię y zapisuię. Panu Jerzemu z Bru
siłowa Kisielowi Staroscie Sinickiemu po dożywociu Mał
żonki moiey Swoyczow y Wolkę Dobra przezemnie od
Pana Jałowickiego Podkomorzego Krzemienieckiego nabyte
daię daruię wiecznie y zapisuię. Panu Wacławowi y Panu
Benedyktowi z Brusiłowa Kisielom post fata Małżonki
moiey Dwor y Miasteczko Nowy Brusiłoow także Dwor y
Folwark Tumin Sioło, Hubin Dobra przezemnie od Pana Ja=
łowickiego Podkomorzego Krzemienieckiego y od Pana Ada=
ma Burkackiego nabyte daię daruię y zapisuię wieczne=
mi czasy. Panu Eliaszowi z Brusiłowa Kisielowi y Synowi
Pana Stolnika Czernichowskiego minorenni Dwor y Fol=
wark Koilno post fata Małżonki moiey wiecznemi czasy
daię daruię y zapisuię, Dobra przezemnie nabyte od Pa=
na Podkomorzego Krzemienieckiego Panu Jakubowi z Bru
siłowa Kisielowi Zamek y Folwark Dorohinicze w zastawie
u Jego Mści Pana Andrzeia Suchodolskiego Starosty Litynskie
go Szwag

go Szwagra mego, w Summie Trzydziestu Tysięcy, post fata Małżonki moiey wiecznoscią daię daruię y zapisuię. Minorennibus Synom zeszłego z tego Swiata Pana Alexandra z Brusiłowa Kisiela Podstolego Czernichowskiego, Władysławowi y Jarosławowi, y Trzeciemu Pana Stolnikowemu Synowi Michałowi na Gnuynie, Mohylnie, Smolance y Turzey Trzydziescie Tysięcy złotych, to iest każdemu po dziesięć Tysięcy Złotych daię daruię y zapisuię na wiecznosc, post fata Małżonki moiey. Zamku Gnoienskiego y pomienionych Przysiołkow Synowicy moiey Paniey Starosciney Włodzimirskiey resygnuię, ktore te Trzydziesci Tysięcy Pomienionym Panom Kisielom z tychże Dobr oddac powinna będzie. Długi zas moie ktore służąc Jego Krolewskiey Mści y Rzeczypospolitey. A Maietnosci moie wszytkie Ukrainskie Zadnieprskie posiedzone maiąc od Nieprzyiaciela iakie są y iako maią byc wypłacone wyrażam. w Woiewodztwie Czernichowskim Potomkom Pana Jerzego Ponentowskiego Brata mego; To iest Panu Abrahamowi Łysakowskiemu y Siostrom iego, na Chweskowie Folwarku podmiano zawisłe y należycie per Jus cessum na tez Chweskowkę maią byc wyiszczone. Także Sierocie Corce Pana z Bigniewa Sarnowskiego Sługi mego złotych osimset a Osyponiczom złotych Dwanascie set, taz pomieniona małżonka moia iako Pani zostaiących Dobr ma y powinna będzie płacic gdy przydzie do Possessiey onych. Tudziez z Potomkami Jonsona Gdansczanina y drugich Panow Gdanszczan, w Potaszowych Kontraktach iz niedosyc się im stało odemnie w zawziętych niemałych Summach na legacyą Moskiewską gdy Posłem wielkim byłem ktore Summy z Lasow Mianskich y Kiszelgrodzkich miały byc wypłacone Towarami Lesnemi, a potym nastąpiła woyna y te Summy na tych lasach nieuiszczone zostały. Tedy aby się kozdemu dosyc stało na owe lata rachuiąc zaraz od oswobodzenia z Rąk Nieprzyiacielskich tych Dobr, Lasy y Budy moie należec maią, aby nic niezostawali na sumnieniu moim obliguię w tym Sumnienie teyże Małżonki moiey, aby przez zupełne trzy lata nic niebiorąc od tych pomienionych Panow Gdansczan dała za długi ich wszytkie Budy do wyrobienia w tych Maietnosciach z obu stron Rzeki Desny. A Panowie Gdanszczanie Sami między Sobą secundum quantitatem Sum Swoich pomiarkowac się maią, Manastyrowi tez Mezyhorskiemu Kijowskiemu zostałem winien na Skrypt fidelis depositi Szesc Tysięcy złotych, te maią byc oddane od teyże pomienioney Małżonki moiey y z tychże Dobr zadnieprskich, więcey zadnych długow w tym Woiewodztwie moich niemasz. w Woiewodztwie zas Kijowskim Szescdziesiąt Tysięcy

złt.

Złotych Polskich wyderkafowey Summy maią Oycowie Bractwa Kijowskiego Recto=
ri y Collegium tamteyszego na Zamku moim y Miasteczku Nowosiułkach Za=
mostyczach Bohuszowie Dzwonie y Łobaczowszczyznie przez mnie od Małżon
ki moiey Dobr tych Dziedziczki nabytych te tymże Oycom, aby iuż za=
den z Potomkow żadnego pretextu do tych Dobr moich niemiał, daię da=
ruię wiecznemi czasy temuż Bractwu et Collegio hac Sola adiecta Con=
ditione. Iż co natychże Dobrach iest odemnie przedtym zapisaney Summy
Dwa czy trzy Tysiące na Cerkiew Salvatoris przy Manastyrze Pieczarskim
będącą, y na Szpital Swiętych Antoniego y Theodozego Pieczarskich
zapisaną oddać y zapłacić maią. Sierotom zas Dzieciom Nieboszczy
ka Pana Andrzeia Hodyki Woyta Kijowskiego Dwanascie Tysięcy
złł: naznaczyłem, na Ratuszu Kijowskim trzema Ratami miały być
wszczone, z kozdey Raty po cztery Tysiące, iuż te Raty expirowały,
ieżeliby iednak przez Nieprzyiacielsko detentionem niemiały być
wypłacone, obligo Małżonkę moią y proszę aby residuitatem nieod=
daney Summy tym Sierotom oddała y wsciła, z tychże Dobr Zad=
nieprskich; Więcey w Woiewodztwie Kijowskim żadnych długow
moich niemasz krom pomienioney Summy Iego Mści Panu Kijow
skiemu na Wieprzynie y Nowym Włodzimirzu zawisłey. A Potom=
kom Pana Zmieiowskiego złł: kilkaset reszty za Maiętnosc Kuchar=
ską od niego nabytą, ktorą Iego Mści Pana Kijowskiego Summę, y te
kilkaset Złotych Pana Zmijowskiego Potomkom, Pan Starosta Wysz=
grodzki Synowiec moy iuż iako Dziedzic tych Dobr znosić sobie będzie
powinien. w Woiewodztwie zas Wołynskim na Huszczy Paniey Ole=
szyney Dwa Tysiące y Oycu Łaskowi Czerczyckiemu Złotych Tysiąc
Pan Podkomorzy iuż iako Dziedzic tych Dobr zapłacić będzie powi=
nien. w Powiecie zas Włodzimirskim Dwadziescia Tysięcy Złotych
Panu Gabrielowi Feremzbachowi na Ozdiutyczach assekurowane
zapisem moim, Pan Wacław y Pan Benedykt Kisielowie, ktorym
te Dobra wiecznością resygnowałem zapłacić powinni będą. Ciż
Kosciołowi Swoyczowskiemu zapisany odemnie wyderkaf zawsze
na kozdy Rok płacić powinni będą. Panu Kolczyckiemu Skarbni
kowi Czernichowskiemu Osm Tysięcy Złotych winne na Wulce Swoy
czowskiey assekurowane Pan Starosta Sinicki, maiąc sobie wie=
cznosc resignowaną z Swoyczowa znosić będzie, Panu Burkackie
mu Pułosma Tysiąca długu na Koilnie zapisanego Heliasz Kisiel
y Iego Przyrodzeni Opiekunowie poniewaz ieszcze iest Mino=
rennis znosić powinni będą. Iuż tedy Bogu wszechmogącemu
Stworzycielowi memu oddaię się w ręce, Smierć y żywot, A moie
grzeszne exuvias wiednymże Grobie z miłym Bratem moim chcę
mieć położone, in Patrio Solo, y oto Małżonki moiey pozosta=
łey proszę. A ten Testament stwierdzam Pieczęcią y podpisem
własney Ręki moiey, Tudzież Ich Mściow Panow Przyiacioł przy
mnie będących. Pisan w Brzesciu Litewskim, Dnia pierwszego
Maia, Roku Panskiego Tysiąc Szescset Piędziesiąt Trzeciego. W tego
Testamentu przy Pieczęciach przycisnionych Podpisy Rąk temi słowy

Adam

Adam z Brusiłowa Kisiel Woiewoda Kijowski ręką swą. Jerzy Niemirzyc Podkomorzy Kijowski proszony do podpisu, Krzysztof Kolczycki Skarbnik Czernichowski, ustnie proszony pieczentarz do tego Testamentu, Franciszek Krynicki, ktoryzeto Testament przez Jego Mści Pana Franciszka Krynickiego ku aktykowaniu podany iest przyięty y do Xiąg Sądowych Grodzk Brzeskich Starostwa Brzeskiego wpisany, z ktorych y ten vidimus pod Pieczęciami Urzędowemi y z podpisem Ręki Pisarzskiey, Strony tego potrzebuiącey, iest wydany pisany w Brzesciu, Korygował Sobyczewski. u tego Extraktu Pieczęci dwie przycisnionych, a podpis ręki Pisarzskiey temi słowy Heronim Kazimierz Leszczynski Pisarz. Ktora oblata za podaniem y prosbą wyz mianowaney osoby a za przyięciem moim Urzędowym do Xiąg ninieyszych Grodzkich Włodzimirskich iest przyięty y wpisany, z ktorych y ten Wypis pod Pieczęcią Grodzką Włodzimirską iest wydany pisany w Zamku Włodzimirskim.

Correxit Lipowski

Actum die 7 8bris
extradit

Lett cum Actis Gawłowski

Oblata Testamentu Niedy
Jasnie Wielk. Imści Pana
Adama Kisiela Woiewody
y Jenerała Ziem Kijowskich

Anno 1653 ij 24 Julij

5

Wizya Urzędu
1484 r.
25 Junii

Termini Terrestres Varschoviae Feriâ Secunda post Festum Sancti Joannis Baptistae proxima, Anno Domini Millesimô, Quadringentesimô Octuagesimô Quartô Varschoviae celebrati.

Coram Judicio praesenti prtr constituti, Nobilis Stanislaus Backi locum tenens Succamerarij Belzensis cum Joanne Praecone palam, publicq recognoverunt. Quia ex obductione Nobilium Joannis et Antonij de Ordy ex Una, et Michaelis, Stanislai, Antonij Francisci de Suszno parte ab altera; condescendendo ad Eadem Bona Ordowo, Vidit tres scopulos Graniciales incipiendo à granicie Ducali Stojanska usq ad angulum Ordowski tendendo rectè circa Pinum, ubi signum graniciale fuit Dividens Bona Ducalia Stojanow a Bonis Ordy et Suszno. Et tandem ab ijsdem recte processerunt viderunt duos scopulos vetustate corruptos, intermediantes Bona Suszno, et Ordow. Qui scopuli rectè eunt circa Foveam dictam Wiechetek. Et ab eadem fovea processerunt ad rivulum Niwiska. Pro quorum Scopulorum Jud. Nobiles de Ordow inculpaverunt Factorem Ducalem de Bonis Stojanow Ducalibus, et Subditos Nobilium de Suszno. Quia ipsi Scopulos Graniciales de Terra erectos destruxerunt, et nonnullos campos sibi appropriarunt. Quae omnia circa Acta Recognoverunt.

Locusigilli Wnorowski
mpp

Lectum juxta Acta p Lubanski

Wizya

Stanisław Backi Spr. Urząd Podkomor. Bełzkiego
ze Swiadkiem Janem Pretkowem
z przewodztwa Jana i Antoniego z Ordy z 1ej
i Michała, Stanisława, Antoniego, Franciszka
z Luszna z 2ej strony -

oglądali popsowane kopce graniczne oddzela-
jące Stojanów Księżycy od Ordy i Luszna
po za któremi ziemię przyłączone do Stojanowa

Wnorowski
by Lubański

Inter Bona Ordae,
Suszno et Stojanow Duca-
lia Granicierum
Visie.
1784. A°
Varschoviae.

Jan Czyrski
1498 rocznik A oryg. Julii 30. Inscyp. 1. 1593.r. 16 Julii. 7

Wypis z Ksiąg Lieweckich
Powiatu Włodzimierskiego

Roku Tysiąc, Pięćset, Dziewięćdziesiąt Trzeciego
Miesiąca Julij Szesnastego Dnia

Na Rokach Sądowych Lieweckich Włodzim. we trzy Niedzie
le po Swiętey Troycy Swięcie Rzymskim w Roku teraźnieyszym
Dziewięćdziesiąt Trzecim Miesiąca Julij Piątego Dnia przy pod-
Tych y sądownie odprawuiąc rzeczytych przed nami Andrzeiem
Walentowiczem Latyńskim Szlubicz Sędzią, a Trzeg orsem
Kiricem Nikiforowiczem Lodyńskim Wzędownikami Sądowe
mi Lieweckiemi Powiatu Włodzimierskiego Postanowiwszy się
oczewisto u Sądu Pan Jwan Maury Towicz Jakowicki opowie
dał, Iż co Jmcpani Matka moia Pani Maurytowa Jakowic-
ka Podkomorzina Liewa Włodzim. racz ta mnie z Łaski swoiey
Jmienia Bunapin y Wolice w Powiecie tuteyszym Włodzim. le-
żące potwierdzić y przed Sądem zbanać, Listy Prawa na te Jmie
nia należące dać, a Iż ja widząc ieden List Graniczny dla
Starości prowadzić, począć y warzyć dla tego aby y do Końca da
ley nie zepsowany y w tym wątpliwości nie ponosił, przeto dla wy-
szania w Xięg Lieweckie podałem, który List przednami w Sądu
potym, prosił aby do Xiąg Lieweckich Włod. zapisan był, my
ten List przednami w Sądu podawany oglądawszy y iego prze
czytaniu słuchali, widząc iego dla starości Iż począć prosić sto
wo do słowa do Xiąg zapisać kazali, który tak się w sobie ma.
Przykazaniem Jmci Alexandra Hospodara naszego Wielkiego
Xięzęcia Litewskiego Za Waszy Pretorowicz Kamiesnik
Włodzim. Obmawiam tym moim Listem, Rozierdzaiem się-
mię Pana Janczyńskiemu od Hospodara naszego Wielkiego
Xięzęcia Ludźmi z Podrzeczkiemi y z Thumenem Błaze-
nickim nayprzewey powiodł nas Pan Janczyński po swo-
ich Granicach Dolina co do Błazennika idzie podle Rzeki y
rzekł Pan Janczyński, na tey Dolinie moi Ludzie maią Sli-
dohon z Błazennickiemi, y od tąd przyiechaliśmy tu Druz
ce co od Błazennika idzie w Las Kopiecany y Pan Jan.
czyński rzekł tu ja mam Slidohon y Podrzeczy y Podrze
kich y pytałe y Podrzeczy y Jmci rzekli, tu ma Pan Jan
czyński Slidohon inszi Rzekli daley mamy y w tym rzecz
swoie podwoiłe, y od tąd poiechaliśmy drożką co do Bła-
zennika idzie k Bobłom, y przyiechaliśmy k dębu y Pan
Janczyński rzekł, ten Dąb stoi na moiey ziemi, a zowie się
Dziaczy Taw Dąb, Inszy rzekł Dziaczy t wyrobił iego swoią Ręką

potym

po temu zowie się Diaczyłow Dąb, y od tego przywiodł nas
Pan Janczyński ku Graniom y Rzekł tut te Granie sam
Kniaź wielki Szwidrygayło przywrociwszy swoy Koń y wy-
iowszy Kord swoią Ręką te Granie zarąbał, my Boblan
y pytali y Boblanie Rzekli wszyscy, Prawda iest te Gra-
nie sam Kniaź wielki Szwidrygayło przywrocił swoy
Koń y wyiowszy Kord swoią Ręką te Granie zarombał,
y Kazał nam potąd dzierzeć y po ten Dąb co od nas Ja-
dąc od Bobeł ku Błazenniku stoi po lewey Ręce dro-
gi co zowie się Diaczyłow Dąb ieno po lewey Ręce tego
Dęba Kazał Panu Janczyńskiemu dzierzeć, a po prawey
Ręce tego Dęba y drogi co idzie od nas ku Błazenni-
ku nam Kazał dzierzeć y orać, y po tym Mokrzeccy nas
powiedli po swoich Graniach Manowcami po Dąbro-
wie y po Boru y znowusmy przyiachali ktey dolinie
od kąd nas Pan Janczyński Powiodł y Mokrzeccy nam
zadnego znaku nie ukazali, ani Grani, y iam z Ludźmi
Dobremi porozumiał Iż by te Ludzie Hospodarskie
Mokrzeccy z Panem Janczyńskim oto więcey tego tiaży
nie mieli y o tylko ziemi oni z Panem Janczyńskim
spor mieli y iam tego połowicę odiechał, y granie pierwsze
zarombałem w Dębie Jadąc od Bobeł y Błazennika, Kla-
su przyiachawszy po lewey Ręce podle samey Drogi ten
Dąb stoi y od tąd przez groblę koniec przerobionych niw
y ozłytoie smużały coy k Błazenniku służą, iłyż do sa-
mey Rzeki, a co Mokrzeccy przerobili sianożeńci tom
Kazał Mokrzeckim Robić, a co Błazenniccy przerobi-
li y sianożeńci tom Kazał Błazenniczanom robić, a
przy mnie był Pan Jacko Chwalilijewicz, a Kniaź
Piotr Michayłowicz Lizynosowicz, a Pan Isaczko Pu-
zowski, a Pan Fedko Szelwowski, a Pan Litywarow Na-
miesnik Werbowski Sydor, a dla lepszey wagi y pieczęcią
swoię

swoię przyłożył y ktemu moiemu Listu. Pisan w Włodzimierzu. Iuly Trzydziestego Dnia, Indykt pierwszy. Ktory że to ten List wyżey mianowany do Xiąg Ziemskich Włodzimę iest zapisany. Z ktorych y ten wypis pod Pieczęcią Ziemę Woiewodztwa Wołyńskiego Powiatu Włodzimę iest wydany Pisany w Włodzimierzu

Correxit Ulerski
Mma

Egi cum actis Macewicz mmria

Andrzej Walentynowicz Zatęski - Szlubicz Sędzia
Grzegorz Kisiel Niskiennicki Podsędek Ziem. — Włodzimierz.
Iwan Hawrylowicz Jakowicki
Turopin i Wolica - - - - Hawryłowa Jakowicka matka jego Podsęd. Ziem. Włod.

List Graniczny między Turopinem, Błażennikiem y innemi

Alexander Hospodar W. X. Litt. -
Wasyl Chreptowicz Namiestnik Włod.
Janczynski
Wielki Xiąże Szwidrygajło
Inwid. Jacko Chwalekiewicz.

Granica Błażenica Turopina Mokrzca A

Jaczko Puzowski
Fidko Szelwowski
a Werbski Silaworow (Chreblewiczowie) Namiestnik Sydor.

A° 1593 d. 16 julij

Zawr

B.

9

Wypis z Ksiąg Ziemskich
Powiatu Włodzimierskiego.

Roku Tysiąc Pięćset Dziewięćdziesiąt Trzeciego.
Miesiąca Julij Szesnastego Dnia

Na Rokach Sądowych Ziemskich Włodzimierskich we Trzy
niedziele po S. Trojcy Świecie Rzymskim, w Roku teraźniey
szym Dziewięćdziesiąt Trzecim, Miesiąca Julij Piątego dnia
przypadłych, y sądownie odprawowac zaczętych, przed Nami
Andrzejem Walentowiczem Zaleskim z Szubiec Xięstwa
Mścichowym Kiselem Niskinickim Podsędkiem Urzędnika
mi Sądowemi Ziemi Powiatu Włodzimierskiego Postanowiw
szy osobliwie u Sądu Pan Jwan Hawry Iowicz Jakowic
ki opowiadał, Iż wiec co Jemu Pani Matka moia Pani Haw
ryłowa Jakowicka Podsędkowa Ziemi Włodzimierskiey zaczęta
mnie z takiey swoiey imienia Suropin, y wolicę w Powiecie
tuteyszym Włodzimierskim leżące postąpić, y przed Sądem Zeznać, y listy Prawa na te imienia należące oddać, a iż Jey
widzęc ieden List graniczny dla starości prawać się
począł, y warując dla tego, aby, y dokończa daley nieprzeprawał, y w tym wątpliwości nie ponosił, przeto dla Wypisania w Xięgi Ziemskie podaie, ktorego Listu przed Nami w Sądu położył, prosił aby do Xiąg Ziemskich Włodzimierskich zapisan był. My tego Listu przed Nami w Sądu położonego oglądawszy, y iego przeczytać kazawszy widzęc go dla starości, iż począł prawać się starodawnie Słowa do Xiąg zapisać kazali, ktory tak się w Sobie ma: Przykazaniem Jmci Alexandra Hospodara naszego Wielkiego Xięcia Litewskiego. Ja Wasyl Hrehorowicz Kamiennik Włodzimierski Zeznawam tym moim Listem rozierżałem ziemię Panu Janczyńskiemu ode Hospodara naszego Wielkiego Xięcia, Ludźmi, z Mokrzeszny, y z Jkuniem Błazennickiem, naypierwiey powinien Pan Janczyński po swoich granicach dolinę co Błazennika idzie podle rzeki, y rzekł Pan Janczyński na tey dolinie moi Ludzie maią Siedzieć, y z Błazennickiey, y od tąd przyiechaliszy ku drodze, co od Błazennika idzie w Las gęsty, y Pan Janczyński rzekł

tu Jaz

tu Ja mam Stedogon, y Mokrzczanie, y Mokrzczan opytali, y
Mokrzczanie insi rzekli, tu ma Pan Janczynski Stedogon,
a insi rzekli daley mamy, y w tym rzecz swoią podwo
ili, y od tąd poiechalismy drozką co od Błazennika idzie
ku Bobłom, y przyiechalismy ku dembu, y Pan Janczynski
rzekł ten Dąb stoi na moiey Ziemi, a zowie się Diahy
low Dąb moy Człowiek Diahyl wydziałał iego swoią
ręką, po temu zowie się Diahylow Dąb, a od tego przy
wiodł nas Pan Janczynski ku graniom, y rzekł tu tę
granie sam Xiąże Wielki Swidrygayło przywrociw
szy swego konia, y wyiowszy kord swoią ręką te gra
nie zarombał My Boblan opytali, y Boblanie rzekli
wszyscy prawda iest tę granie sam Xiąże Wielki
Swidrygayło przywrocił swego konia, y wyiąwszy
kord swoią ręką te granie zarombał, y kazał Nam
poty dzierzec, y po ten dąb, co od Nas iadąc od Bobeł
ku Błazenniku stoi po lewey ręce drogi, co zowie się
Diahylow Dąb, ieno po lewey ręce tego Dęba, kazał Pa
nu Janczynskiemu dzierzec, a po prawey ręce tego Dęba
y drogi, co idzie od Nas ku Błazenniku Nam kazał dzierzec
y orać, y potym Mokrzczanie Nas powiedli po swoich
graniach manowcami po Dombrowie, y po borze, y zno
wu przyiechalismy ku tey dolinie odkąd Nas Pan Jan
czynski powiodł, y Mokrzczanie Nam zadnego znaku nie
ukazali, ani Grani, y Jam z Ludzmi dobremi porozu
miał, izby te Ludzie Hospodarscy Mokrzczanie z Panem
Janczynskim, o to więcey tego ciężaru niemieli, y okil
ka ziemi oni z Panem Janczynskim spor mieli, y Ja
tego połowice odjechałem, y Gran pierwszą zarombałem
w Dębie iadąc od Bobeł ku Błazenniku ku Lasu przy
iechawszy po lewey ręce podle samey drogi ten Dąb
stoi, y od tąd przez grobli koniec przepachanych Niw,
y wedle tey Smuzaliny co ku Błazennikowi należą, czy

lisz

lisz do samey rzeki, a co Mokrzeckiey przepaszy, Sianozęci
to kazałem Mokrzczanom robić, a co Błażennickiey Prze
paszy, y sianozęci, to kazałem Błażenniczanom robić,
a przy mnie był Pan Jacko Chwaleliewicz, a Kniaź Piotr
Michaytowicz, Zyżynosowicz, a Pan Saczko Puzowski
a Pan Fedko Szelwowski, a Pan Litawarow Namiesnik
Werbski, Sydor, a dla lepszey twardości, y pieczęć swo
ią przyłożyłem, ku temu mojemu Listu, Pisan w Wło
dzimierzu Julij Trzydziestego Dnia; Indykta Pierwszego
ktory że to List Wyżey mianowany do Xiąg Ziemskich
Włod iest zapisany: Z ktorych, y ten Wypis pod Pieczę
cią Ziemską, WWtwa Wołł Powiatu Włodz. iest wydany, pi
sany w Włodzimierzu.

Correxi Dąbrowski mpa

Legi Cum Actis Szwab Zastawski mpa

Oblata Listu Granicznego
między Dobrami Turopi
nem y Błażennikiem
przez Jmci Pana Wasyla
Ottrebtowicza Namiestnika
Włodzimierza Xięcia Wiel
kiego Swidrygayła Uczy
nionego.

A° 1593 d. 16 Julij
Ex Actt Trib. Vladimir.

N 1710

1599. Ap. 29. Obra Wypis z Xiąg hrodz. Kyow. na Rokach Sądowych hrodz. Kyow. od Dnia 29 Obra Roku Wyż pisanym przypadłych y Sądownie odprawowanych przed Nami Janem Alisiakiem Podwoiewodzym Kyowskim Hetmanem Strybulem Czesnikiem Kyowskim y Sędzią Urzędnikami hrodz. Kyow. postanowiwszy się Companiste u Sądu Vnz. Imci Pana Stefan Łatka Marszałek Łowiatu Mozyr pokładał List dziedzny Nieboszczyków Przodków swoich y Bracia Ich Rodzonych P. Izdrieja Łatki Woyskiego Berestieckiego y Olechna Łatki Siedmiey Hodnicney Kyow. y Jacka Łazy Młodszey Namiestnika Nowogrodzkiey dobra pewnemi w tym Liście dziedzym mianowicie y pisaniem prosząc aby był czytany y w Xięgi hrodz. Kyow. wpisan był, Którey my dla wiadomości Nasszey Urzędowey y dla wpisania do Xiąg przyimuiąc przed Sobą czytać kazali, Który w Sobie tak się ma. My Bracia Dzieci Nieboszczyka Oyca Odnowiwszy P. Borysa Wasowicza Łazy. Ja Brat Starszy Andrzey Łaza Woyski Berestyski a Ja Olechno Łaza Siedmi Hodnicky Kyow. y Jacko Łaza Młodszy Namiestnik Nowogrodzki Jedną myślą nierozdzielną z Braćmi Swoią Naymilszą zgodnie się y radzili Imion Nasszych y Bliznich y iak Oyca Nasszego P. Borysa Łatki iak Postem chodził od Hospodara Króla Alexandra do Cesarza z Upomnikami tam Jego Cr. w Grecie na Zdało w więzieniu osadził y tam 7 Lat siedział, tylko Matka Boża y Hospodar Jego stamtąd wyiął y kiedy do Hospodara przyiechał niebył Żyw ś Niedzil y umarł y My z Miłości między Sobą żeby się nikt[illegible] li Wierną Cześć na Imie Izdrieja dostali się Dobra pod Berestem Dobrym y Mi[illegible] steczko z Dworem Mytiecznym y Siołami do nich należącemi, Dwor z Siołem [illegible] cznym y połowa dwoch Sioł pod Turowem z Dworem Lutem y Uchmycyce, a Imie Olechnu Łazie dostali się Dobra pod Brzostowiem od Braci Sioła Łuka Wielkie y Mała nad Rohem Sukin y Kabany y Uzka nad Rzeką Teterewiem Sioła Fru denowa Czaporowszczyzna z Ziemią Feneuszczyzną z Siedliszczem Sioło Łaziska Wi[illegible] lerow ze wszystkiemi Siedliszczami iak Oyca Nasz. Imymat y Połowa Sioła z Dwo[illegible] rem Lubolichlcyce, a Imie Jacku Młodszemu dostali się w Kyowszczyznie D[illegible] bra nad Rzeką nazwanej Zdwizeniem Miasto Rukowo z Dworem y Siołam Sioło Bałyczewo z Manastyrzyszczem z Cerkwią niedaleko Bałyczewa z Siołem z Szczkowky z Siołem Labuniey y Ostrowami co na tey Cerkwi Xiędza Rzym[illegible] nowa Siołka Nasta nadała y z Dworna Jeziorami na Rzece Uzky pod [illegible] rudziem z Feneuszczyzne dwie na Dymeru z Siołami z Siołem Wyskim przy Gra[illegible] cy Łabiłockiey Manastyra Kozierskiey z Siołami Siedliszczem Wielkiem y [illegible] temi Sioła Korbczyce y Silnikowszczyny nad Rzeką Zdwizeniem y Miastem [illegible] kornowym Rozniewem y Sioło pod Mozyrem Szyreykowicy y Siedliszczami do tych Sioł należącemi y z Boiarzynem Pańskim który podle Rudki nad Rzeką Zdwizeniem od Bałyczewa y Rukowa a granice Zdwizeń Ziemi Manastyrskiey Rzeką Brusitowszczyny Zyie y nad tą Rzeką Zdwizeniem siedzi, y iak mowny ni[illegible] zenowanie wiecznie ten Dział między Sobą my Same Dzieci y wnuczęta nasze trzymać y nieporuszaiąc żaden po Drugim nie postukiwać pod Łaszką na Ha[illegible] podarą Króla 300 Rubli Kosty Cierokich y na Wojewod. Kyow. 100 Rubli Kosty, na Namiestnikow Kyow. 50 Rubli Kosty Cierokich y na tostmy [illegible]

Sobą Jeden Drugiemu tego Działu naszego dalismy nasz List pod Naszemi Pieczęciami y mamy to zeznać przed Urzędem Beresteyskim w Brzysciu a przy tym Działu byli Przyiaciele Nasze P. Kostiuszko Federowicz Sędzia Grodzki Kamieniecki y Xiąże Iwan Federowicz Masalski y P. Iwan Iacewicz y P. Semen Wasylkiewicz czyli P. Michayło Żuk. Pisan w Brzesciu pod Latem Bożego Narodzenia 1507. indoto 3. U Tego Listu Pieczęci przycisnionych 8. y podpisy Rąk ktory że to List za Prozbą Imć P. Marszałka do Xiąg Grodz. Kijow. iest wpisany z ktorych y ten Wypis pod Pieczęcią Moją Wacława Wielhorskiego Podwoiewodzego Kijow. Roku Ninieyszego 1603. d. 15. Xbr. Imć P. Iwanowi Luzce Pisarzowi Ziem. Kijow. iest Wydan pisan w Kijowie.

L. S.

Korygował z Xiąg Andrzey Suryn Pisarz Grodzki Kijowski.

uie niemogli, pozwanszy zuiązali, a Pierwey do
Maiętności Wsi Jurkowicze przyniodszy onych, stam
prodkraj niematy mieszkali, ato odchodząc tego Zeb
Jak uwięzrania Vrzędowne niezastali, domiasta
pola odprowadzili. do więzienia wsadzili, y wozny
o brutnym Więzieniu przez Niedziel Dwie trzym
apowiedzieniu Kozackim Vrząd tameyszy Pan Tom
J.tu Pdwa niestarciej. Jak wypuscił, J tu put Wi
niestarciej Szyrey Swiadczy przysłanym J ysta
wa niestarciej pewnym naiechaniu napomnienio
Maiętnosci Tatarynowce y Poymaniu tych Pod
Szlodziemiatd tych Poddanym pozwanym, Podd
Jurkowiczy uczynili, ktorych Szacuią Sobie na
sto Złt Pol. oprocz Koni Cworga y zniemi pobr
nych, ktore wartuiące pułtorasta Złt Pol. oco wz
stko Wyzmianowane Poddani Jmci Pana Metro
lity Kijowsk. Tatarynowiczkie opowiadaiąc s
ojamuiący się J.tu Pdwa niestarciej. ze Swoim Jmci
em J. nadanemu tey Karty vdole Kiłku Wiszy nie sta
oto umyslno Prawem czynic, natenczas prosili aby te
opowiadanie Jak myslito vdowiedz zapisano było my
ktorym opowiadaniu Stanęli Woznego Jenerała Wdz
Wołk. Szlachetnego Pawła Dubiskiego, ktoren te ocz
ustnie na Mydzie pozwanym Stołu y Kurapisowaniu
do ziąg niniejszych Zeznał temi Słowy, Jw Rokiem teraz
niejszym tysiąc Siedemset Dwudziestym, Pierwszym mie
siąca Julij Dwudziestego Siodmego Dnia, maiąc Ja Wozny
przy sobie Szlachtę, ludzi dobrych, Pana Semena Rado
koskiego. y Pana Adama Matkowskiego. iz drugiem do
miasta Jampola, tamże zastał Poddanych Jmci oyca Me
tropolity Kijowsk. mianowicie, Hryca, Fedora Tatarynow
wiczkich w Więzieniu Zamku Jampolskim Siedzących
J.tu przytoczonu vdolotey karty Kiłku Wiszy niestarciej y
mnie bedącemu powiedzieli, że my tu przy Poddanych Jmci
Pana Cześnika Brackt. Jurkowiczkich, takterz y Kozakow na

teneraz

natenczas do Obozu Jdących wsadzeni tu do Więze
nia, co wszystko Ja Woźny Szlachtą natenczas przy
mnie będącą oświadczywszy, odtąd precz odiechał,
y o tym tę Zeznanie Czynię Swoie (tu Słowa nie staie)
ktoreżto opowiadanie wyzmianowane y oczewistę Woź
nego Zeznanie Zaprzyięciem moim do xiąg iest zapi
sane, z ktorych y ten wypis praevia Manifestatione In
eo facto, Jż tę xięgi per diuturnitatem Temporis są zgni
łe, zbutwiałe, w Sexternach pomieszane, niecałe, et per ho
stilitatem z Kompatur odarte, pod Pieczęcią Grodzką
Krzem. iest Wydany Pisany w Krzemieńcu.

Egi cum Actis Andrzejowski [illegible]

Maa Nne Wielebne
go JX Weniamina
Ruckiego Metropoli
ty Kijowę. Pko W.
Jmci Panu Jakubowi
Piasoczynskiemu
Czesnę Bracłd y Jnnym
Cum Visione o zabra
nie Poddanych Ta
tarynowieckich tegoż

A. 1. 6 2 x 4 22 9bris

Jn Cro 6 rb

NS 12. n. 5

1631

Kopia Granicy między Kuryankami
y Szymkowcami a Pererostym i Okninami

Poczowszy od Kopca narożnego nad błotem przy gościńcu
Ostrogskim z JP. Panią Woiewodziną Wileńską usypa-
nego przy tymże Kopcu Kopiec narożny od Pererostego a
potym drugi Kopiec przeciwko tymże Kopcóm na górze
nad gościńcem, a od tego idąc na wschód Słońca grunta w
po prawey Ręce JP. Sieniecie do Kuryanek i Szymkowiec
a po lewey JP. Chorzewskim y Jnnym do Pererostego zno-
wu na górze Kopiec a spuściwszy się z góry y Przeszedłszy
dolinę i drogę z Jampola do Ostroga idącą nadtuż drogą na go-
rze Kopiec y od tego Kopca ku łuzkowi postąpiwszy, a od tegoż
Kopca Krochy pagorkami i Chrościkami zostawuiąc łuzek
w Prawo do Kuryanek Kopców ieden po drugim No 4.
a przeszedłszy od tey łozy Kruhty na dolinkę i Sianożęć po-
minowszy wielką łąkę do drożki z Kuryanek do Pererost-
tego idącey Kopców ieden po drugim Cztery a tę drożkę
przeszedłszy aż do błota między Polem leżącego Kopców 5.
a przeszedłszy błotką idąc ku Mszanym łozóm przez gości-
niec z Lachowiec do Kuniowa idący polem Kopców 7 ieden
po drugim. A przeszedłszy łoz do Mszanek na Sianożęć
pod samą łozą Kopiec, a od tey łozy i Kopca idąc srzód-
kiem Łoz i doliny Sianożęciami na górę i spuszczaiąc
się z góry w dół przez pole udawszy się w lewo do Gości-
ńca z Lachowiec do Ostroga idącego Kopców Osmna-
scie a Dziewiętnasty między tym gościńcem, y przedszy
gościniec na dolinę okninską na którey dolinie z obu
stron drożki z Siekierzyniec do Szymkowiec idącey Kop-
ców Dwa ieden przeciwko drugiemu narożne. Wszystkich
zaś Kopców poczowszy od Pierwszego narożnego aż do dru-
giego Czterdzieści Osm usypawszy — postanowionego
przez Komornika Granicznego Pttu Krzemienieckiego

Granicy między Dobrami Okninami i Pererortym z iedney a Szymkowcami i Kuryankami z drugiey strony

Kopia

Ao 1631 Die 28. Maii

Ktorey
Ao 1805 w Akt Zie
Ostrog Oblata.

No 14. Fas: 5.
No 9

16 Kürzg 1636 r.

15

Выпис с книги соботъника церкви Заборолскои храму Иwана Крестителя Иня [1]).

Року первои (:) тисяча перъвого наперъвей починаетъ ся род священика Заборолского, котории при той церкви преставил ся Феwдор: - старожитний :: - В лѣто вище реченое епископста (:) православного преwсвященого архиепископа Деwнисия и епископа Феwдосия и епископа Лелентия. Преставшихся. И род Его Милости пана Адама Клементовича Боговитина с Козирад, подкоморего кремянецъко (:) и Иwана и Анъдрея столника короля Его Милости земли Волынской. И родъ Гутинов Симонов (:?) в тиже церкви лежит и род пана Бориса Ивановича Житинъского и паней его Марии Романовкой (:) Михайловни преставили ся року тисяча ... [2]) и деръжавцов князей Рѕских умеръших, князей Семиw(на) [3]) и князя Лва, князей Костенътина и княгиню (:) Атияну (:), князя Илию, княжнъ Марю и Wлизара Ивановича Житинъско (:), который надал Евангелие на туюж церковъ Заборолскую в року тисяча пятсот

шестъдесят семом, где пописано княжат Руских и меновите: князя Василия Wстро-кого (!) и князя Андрея, Костантина Виш-невецъких и инъших князей и панов Рускихъ в тиижe Евангелии положонихъ; на шъто и сесъ випис с того суботника церкви старо-житной Заборольской пану Миколаю Житин-скомꙋ в рокꙋ теперешнем тисяча шестъсотъ тридцат шостом мисяца Августа шостого-надцат д(ня) естъ видан. Писан у Заборолю.

L. S.

Атаназый Пꙋзына, епископ Лꙋцкий и Wстрозкий рꙋкою власною.

Леwнтий священникъ Заборолский смиренный рукою власною.

1) Co to skrócenie oznacza, rozwiązać nie umiem.
2) Wydarte dwie lub 3 litery, które oznaczały datę bliżej.
3) Ostatnie dwie litery wydarte.

Kopia ta oddaje wiernie oryginał, nawet jego interpunkcyą i omyłki, co w odpowiednich miejscach jest zaznaczone, znakami: (! i ?).

1638?

12

Dyplomatyczny Ustera D.

Opis Potomstwa wszytkiego, zeszłego Pana Tema Mikulińskiego przez Zeszłego X.cia Tit.e Stefana Czetwerteńskiego Podkomorzego Bracławskiego

---

Potomstwo Sławnej Pamięci Tegomości Pana Mikulińskiego pisarza ziemskiego Województwa Bracławskiego Człowieka mąoń Czas w Rzeczy Pospolitej Sławnego — Za Roskazaniem Oświeconego X.cia Tegom Stephana Swatopełka Czetwerteńskiego Podkomorzego Województwa Bracławskiego ktury zasobą miał Curkę naystarszą, Oxinnią spłodzoną zdoma Strzyżowskich, A ta była wielkich Cnut PoBożnie żyjąca nabudowała Cerkwi Manaster w Nowij Czetwertnie na oprawie swoj, I wszelakimi Aperatami sbornemi nadała ..... szpitale ktura Posobie zostawiwszij Syna Janusza W Lat ..... Tego Roku Deputatem Był Nasądzich Sławnych Trybunalskich, wielką Nadzieję zostawił Cnut swojich, A Curke Effrasinią wlat .....

Wróciwszij się zdrogi Częstochowski wkturij Będąc Hojnie Jałmużny wyszyprowała, Będąc zdrowa Cały Tydzień Roschorowawszij się na gorączkę wnętrzną Dnia 8 Junij Wewtorek Roku 1638 w tydzień w Ła ..... Dnia 16 ~~Junij~~ Juni Także Wewtorek Barzo legusiśko prawie jako pobożnie Żyła co się jej przyskonaniu ukazało Panu Bogu Wszechmogącemu, w Trojiej jedynemu odprawiwszij wszytkie Obrzędy cerkiewne według ..... Cerkwie wschodniej Posłuszeństwa Patrijarchij Kastantynopolskiej ogodzinnej 22 Południa oddała przykłady Śmierzci Był Xże Jeny ze Zbaraża Korybut Woroniecki Szwagier Jej Rodzonij. Ktego syna swego Janusza, co Był Zlublina Sprzjechał, Put godzinnij Przedśmierzcią pytała ..... Dum Duchownych Sług poddanych Osirociwszij Wielkim srzodze ..... Małżonka Swego zostawiła, Mając Wieku Swego Lat 48 Śmiesięcij 4 A z małżonkiem Żyła Lat 25. Pogrzebiona Wsklepie Wmonastyrze Wtamtym Nowo Czetwerteńskim A ten ona Swojim kosztem zbudowała

Ozdobita, naszwanym Tumin Polewej stronie Matkę
przybita blacha srzybrna Łacinskim Szykiem napisane
słowa. Pogrzeb odprawowat Przewielebnij Jegom Oćiec
Piotr Mohijła Syn Hospodara Wołoskiego i Multańskiego
Simiona Metropolit kiiowski Halicki Turzycki Rosi
Archimandryta Peczyrski ezłonek Wyroce Pobożnij zwilla
Duchowienstwa Czernow i przezw..... i kazanie powiadał
Ociec Eoffroni Poczaski Rektos kijowski uczony w greckim
y Łacińskim Szyku Dosić Mondrze. A swieckich: Oswie
cone Xstwo Jchmość Xże Hrehory Podkomorzy Łucki
I z Onąż Jeymoscią Trzeszanami Jchmosciami Curkami
zwemi Xże Zaharjasz I Xże Bazyli Swiatopełkowie
Czetwerteńscy synowie Xsiążęcia Jegom Hrehorego
Jxże Paweł Drucki Lubecki Jegom Pan Podczaszy
Wołyński Wyżeyński Jegom Pan Kazewskij Łowczy
Wołyński za ktoremi Xsięcia Jegoms Pana Podkomonego
Łuckiego Curki, sami ci Jchmość z Jchmosciami
małżonkami swemi. Jegom Pan Roman Mikulińs-
ki Brat Rodzony, ktury Serdecznie Żałuje, sam
Ciało wziemie pomagał wpuszczać. Synowie Jeymości
Jegoms Pan Jerzy Tarnolińsk Pierwszego mał-
żeństwa, Xże: Janusz Czetwerteński i Xiężna Effrosi-
nia Jturego. Jchmość Inszych ludzi Zacnych Szlachty
Mieszczan i pospolictwa niemało, opłakiwali Zacnej
Matrony Jey Naybarzi. Małżonek maiąc zarażoną
Serce y wdzięczną - Xż Dogrobowej Deszki maiąc w
pamięci pobożność Jey, gdyż godnie na ziemi ciałem
a w Niebie Duszą żyła Będzie A pryszłemu Nasze
Czas tego Manastyru Jchmościom Nowo Czetwertes-
kiego Tuminskiego, Samuel Krynicki spowiednik o-
ni Jeymości wkturym Się Wiele kochała y przy
Oycu Josephie Hermonachu ktury Znią Do obrazu
Naswiszej Panie Do Częstochowy Jeździł, y przy
oyczach ktuiż nasze Czas w Manastyrze Gdzie
Jey kości pogrzebione byli Hermonachu Warłaamie
Hermonachu Josiphie Malarzu ktury Cerkiew Malował

i Jermonachu Zachary Jerodjakoniej Joanie, Monachu Hierjadinie Korasie, to pobożna zeszła Oswiecona Księżna Curka sławnej Pamięci Pisarza ziemskiego Jako Wyżej Opisano Ukodziła się w Poczapińcach w Nawkrainie Roku 1590 Miesiąca Februarij 8 dnia we Czwartek. Poniéj urodził się syn Alexander Roku 1591 Miesiąca Augusta Pirszego dnia. Po Alexandrze urodziła się druga córka Pełahja którą Przezywają Zophiia Roku 1597. miesiąca 8bris 21 dnia Wesrzode. Pozophiiéj Rodził się Syn Drugi Włodzimirz Roku 1596. Miesiąca Juli 24 Dnia Wesrzode. Po Włodzimirzu Ukodziła się trzecia Curka Katarzyna Roku 1597 Poswiętej Preczystéj posledniéj. Po Katarzynie Ukodził się Syn Trzeci Roman Roku.... miesiąca Norembris 22 dnia. Jerzy Mikuliński Pisarz ziemski Województwa Brasławskiego Ociec Tego Potomstwa Umort Roku 16.. Małżonkę Jego Maruszę Krzyżowski Mikulińska pisarzowe Ziemie Brasławski Roku 1618 w Dzień Czwartkowy Pokrowy Panny Naświęszy stego Mizernego Swiata zeszła.

litera D.

Memorandum
o potrzebie i koliga-
cjach Oxinji z Mi-
kulińskich 1º Torno-
lińskiej, 2º Xny
Czetwertyńskiej
1638.-
napisany z rozkazu
X. Stefana na Nowej
Czetwertni, Podko-
morzego Bracław-
skiego.-

Mikulinscy

3/ 1638 Anno [illegible]

Potomstwo Sławny Pamięci Jego mości Pana Jana Aleksandrowskiego Sędz
skiego, Woiewodztwa Bracławskiego Człowieka naszego w Rzeczy Pospol
Za Roskazaniem Oświeconego Xięcia Jego M. Stephana Swatogorka Szeto
Podkomorzego Woiewodztwa Bracławskiego Stanu Zasobu miał Cas
Starszą Oxinią Złodzoną Domu Strzyżowskich, A za Bytn
Chut Po Bożnie Żyjąca Na Budowanie Cerkwi Monastyr, W Nowy Sz
Nadgrodzie Swoiey, Iwszelakimi Apparatami Kosztownemi Nadan
Szpitale Ktora Po sobie Zostawiwszy Syna Jana lat 4
Jego Roku Dzieciątkiem Byt Nasgodziek Stanych Trybunalskich
Ktą Nadzieie Zostawił Chut Swoich, A Curke Effra Siedm lat
Ciwszy się Drogi Częstochowskiey Wstanął Będąc Hoynie Chory
powała, Będąc Zdrowa Cały Tydzień Roschorowawszy się Na
Wszetczną Dnia 8 Juny Wewtorek Roku 1638 Wyjdzi
Dnia 15 Juni Takze Wewtorek Barzo Legasicko Ch
Cznie Żyła Cały Przy skonanie Nakazało, Pana Boga
Wtrzyey Jedynemu odprawiwszy Wszytkie Obrzędy Cerkiew
Cerkwie Wschodniey Posłuszeństwa Patryiarchy Kostantyno
Z Południa oddała Przyktory Smierza Byt Xżę Strzy
Kory Chut Woroniecki Szwagier Jey Rodzony Ateyo Syna
Byt Zlublina Przyiechał, Pat godziny Przedmierzey Cyrul
Dam Dadrowniych Sług Poddanych Osiwiwszy Wielkim Srzodz
Matzonka Swego Zostawiła, Maiąc Wieku Swego Lat 48 Smierci
A z matzonkiem Zyła Lat 25 Pogrzebiona Wkleszie Wmonastr
Własnym Nowo Cetwerenskim Aten ona Swoym Kosztem Zbu
Ozdobiła, Nazwanym Janin Polewy Srednie. Napisanie Przy Gro
Swyżna Łacinskim Językiem Napisane Słowo Pogrzeb odprawio
Przewielebny Jego M. Oiec Piotr Mohyła Syn Hospodara Wołoskiego
skiego Simeona Metropolit Kiiowski Halicki Całey Rosi Arch

20

Augusta Pirszego Dnia Po alexandrze U Rodziła się Drugo Curka Po
Cahiia Ktorą Przezywaią Zophiia Roku 1592 Miesiąca 8bra 21 Dnia
Wesrzode Po zophiiey Rodził się Syn Drugi Włodzimirz Roku 1596
Miesiąca Iuli 29 Dnia Wesrzode Po włodzimirzu U Rodziła się
Curka Katarzyna Roku 1597 Po swięty Preczysty Po siedmi
Katarzynie U Rodził się Syn Trzeci Roman Roku 1626 Mie
Nowebra 22 Dnia Jerzy Mikulinski Pisarz Ziemski Woi
Brasławskiego Ociec Tego Potomstwa Umarł w Roku 1
Małzonkę Jego Marusze S Trzyzowski Mikulinska Si
Ziemie Brasławski Roku 1618 w Dzien Czwartkowy
krowy Panny Naswięszy Stego Mizernego Swiata Zeszła

Czas [illegible]

Zeszłego Pana Jana Milkulin
skiego, przez Zeszłego Xcia
Jmci Stefana Czetwertenskiego
Podkomorzego Bracławskiego

36

Obława na P. Samuela Łaszcza

Uniwersał 1640 r. 25 Januarij: 27 9bra w Aktach Grod. Kijowsk. 8 Febr. 1641. w Gr. Żytomirs.

Wypis z Xiąg Grodzkich Zamku Żytomirskiego.

Mikołaj Wyszpolski Podstar. Żytomirs.
Gabriel Bałyka
Uniwersał Janusz z Łohojska Tyszkiewicz Wdz. Gen. Z. Kijow.
Alexander Olekszyc Łuznia Gieranowski

Roku Tysiąc Szescset Czterdziestego pierwszego Miesiąca Februarij Osmego Dnia

Jan Liplański Podwojewodzy
Fedor Hawieniński Sędzia Gr. Kijow.
Samuel z Tuczap Łaszcz Stróż Stor.
Jakób Ostromiecki woźny
Wojciech Rylski Wojski Żytomirs. Pow. Gr. Kijowsk.
Jan Wyszycki woźny
Tow. Zuhorski
Ty Wołyniecki

Na Vrzędzie Grodzkim w Zamku Jego Krolewskiey Mści Żytomirskim. Przedemną Mikołaiem Wyszpolskim Podstaroscim Żytomirskim postanowiwszy się Oczewisto Szlachetny Pan Gabryel Bałyka dla zapisania do Xiąg ninieyszych Grodzkich Żytomirskich podał per Oblatam Uniwersał od Jasnie Wielmożnego JmPana Janusza z Łohoyska Tyszkiewicza Woiewody y Genałła Ziem Kijowskich Żytomirskiego, Sniatynskiego, etc: Starosty. Extrakt ten z Xiąg Grodzkich Kijowskich, ato przywodząc rzecz osądzoną do skutku w sprawie Urodzonego Pana Alexandra Olekszyca

Przeciwko

Przeciwko Jmsci Panu Strażnikowi Koronnemu wydany pro-
sząc, aby ten Uniwersał w Grodzie tuteyszym był Publi-
kowany, y do Xiąg wpisany, ktory ja Urząd przyimuiąc
czytałem, y on Publikowac rozkazałem, y tak się w sobie pi-
sany ma. Wypis z Xiąg Woiewodztwa Kijowskiego Roku
Tysiąc Szescset Czterdziestego, Miesiąca Novembra Dwu-
dziestego Siodmego Dnia, na Rodzkach Sądowych Grodz-
kich Kijowskich Dnia Czwartego Miesiąca Januarij w Ro-
ku wyż na Akcie pisanym przypadłych y Sądownie od Pra-
wowac się zaczętych przed nami Janem Lipliańskim Podwo-
iewodzym a Teodorem Humienickim Sędzią Urzędni-
kami Sądowemi Grodzkiemi Kijowskiemi, Postanowiwszy się
Oczewisto Urodzony Pan Alexander Olekszyc Lusznia Gie-
ranowski dla wpisania do Xiąg Ninieyszych podał per O-
blatam Uniwersał od Jasnie Wielmożnego Jmsci Pana
Janusza z Łohoyska Tyszkiewicza Woiewody y Generała Ziem
Kijowskich Zytomirskiego, Sniatynskiego etc: Starosty do wszy-
stkich Jchmsciow Panow Obywatelow Woiewodztwa Tuteyszego
Kijowskiego, w sprawie wyż mianowanego Urodzonego
Pana Alexandra Olekszyca Luszni Gieranowskiego z Urodzo-
nym Jmscią Panem Samuelem z Tuczap Łaszczem Stra-
żnikiem Koronnym orzeczy niżey mianowane z Pieczęcią

z podpi

z podpisem Ręki Jmści Pana Woiewody wydany, o czym ten Uniwersał wyż rzeczony w sobie opisuie, prosząc aby do Xiąg przyięto y zeznano do Publikowania onegoż przydano, ktorego my Sędziowie dla wpisania do Xiąg przyiowszy Woźnego Sądowego Szlachetnego Jakuba Ostrowickiego dla Publikowania tegoż Uniwersału przydawszy onegoż do Xiąg wpisać kazaliśmy y tak się w sobie pismem Polskim pisany ma; Janusz z Łohoyska Tyszkiewicz Woiewoda y Gnatt Ziem Kijowskich Żytomirski, Sniatynski, etc: Starosta. Jchmsciom Panom Dygnitarzom Urzędnikom Ziemskim Grodzkim y wszystkim Rycerstwa Obywatelom Woiewodztwa Kijowskiego moim Mściwym Panom y Braci. Wszem wobec y każdemu z osobna wiadomo czynię Iż Urodzony Pan Samuel z Tuczap Laszcz Strażnik Koronny Roku niedawno przeszłego Tysiąc Sześćset Trzydziestego Piątego Miesiąca Aprila Trzydziestego Dnia Kilka set Człowieka Zebrawszy na maiętność Urodzonego Pana Alexandra Olekszyca Luszni Gieranowskiego Miasteczko Borodiankę y Wsi do niego należące mocno gwałtem z wszystkiemi pożytkami Pieniędzmi gotowemi Srebrem, Złotem, Kleynotami, Szatami y inszym ogułem gospodarstwem domowym w Protestacyi y w processie Prawnym mianowanym me gwałtownie z Possesyi Pani Olekszycowey wziął y gdy Pan Olekszyc eo nomine do Grodu

Kijowskiego

Kijowskiego causam expulsionis y inne rożne Akcyje tak o te Expulsyą iako y o insze rzeczy intentował, tedy porożnych terminach rożne Dekreta Grodzkie y Trybunalskie przeciw Panu Strażnikowi ferowane są z ktorych Dekretow on żadnemu dosyć czynić niechciał, Zatym Lucra per lucra, a nakoniec Banicyi cztery Infamią piąto w Sądzie Głownym Trybunalskim y w Grodzie Kijowskim otrzymać na sobie dopuscił, iako processa Prawne, o tym wszystkim szerzey swiadczą, aż do tego czasu Przerzeczony Pan Strażnik Rzeczy osądzoney, y Dekretom dosyć czynić niechciał, y niechce, owszem lekceważąc Prawo Pospolite, we wszystkim uporniesię stawi, y sprzeciwia, przetoż po takowych otrzymanych Processach prawnych, Baniciach, Infamij, Publikowanych Jego Krolewska Mść Pan nasz miłosciwy Jako Supremus Princeps Sacrae Kancellarij swoiey wielkiey do mnie przysławszy roskazać miraczył mocną Exekucyą na Pana Strażnika czynić, będąc Ja tedy strożem Prawa Pospolitego y pierwszym w tym Woiewodztwie Senatorem y osobie Jego Krolewskiey Mści iako w odprawowaniu Sądow, czynienia Exekucyi na sobie nosząc ten list na Seymiku blizko przyszłym Zytomirskim w Kolei Rycerskim Publikować roskazawszy determinowałem był czas na rozesłanie Uniwersałow swoich do tey Exekucyi po Seymie przyszłym Warszawskim. Ad

verso

versofato: J nieskonczonym wecztery niedziele po konklu zyi
pomienionego Seymu (: Jezeliby była stanęła :) od prawie
nia iednak życząc tego, aby strona ukrzywdzona mogła
bydz w żalu z niewagach y szkodach swoich bez tey Exekucyi
ukoiona, Pomienionego Pana Strażnika prawem przekonan
go (: te ktorą mam od Jego Krolewsk Mści daną zwierzchnoscią :)
przez przyiaciela upominałem aby tey Exekucyi przez satis
fakcyą stronie powodowey zabieżał, y oney na sobie y Dobrach
swoich wykonac niedopuscił do czego y rozkazanie Jego
Krolewsk Mści y przez inny Uniwersał w tey że sprawie do
mnie z małey Kancelaryi Koronney przysłany, abym się
zatrzymał nastąpiło lecz gdy pomieniony Urodzony
Pan Strażnik, ani na przewody Prawne takze Banicyie y
Infamie, na sobie otrzymaną, ani na pominanie moie, a-
ni na ostatek na Mandat Jego Krolewsk Mści Pana mego
Miłosciwego y od prawienie tey Exekucyi wydany, respe
ktował, owszem iako Prawo Pospolite zniewazył, tak y na
napomnienie moie niedbał, a nakoniec łaską y miłosier
dziem Jego Krolewsk Mści Pana moiego Miłosciwego
pogardził, zatym gdy po Seymie pomienionym nie
skonczonym czas naznaczony nastąpił, Ja respektuiąc
w przod na chwalebne Swięta Narodzenia Pana Zbawi
ciela

Zbawiciela naszego, potym zaś nakadencyą Rokow Grodzkich y Ziemskich Kijowskich ktore się y teraz odprawuią od przedsięwziętey Exekucyi Superswadowac musiałem, ale że teraz znowu Jego Krolewskiey Mści Pan nasz Miłosciwy za instancyą gorącą y żałosną Strony powodowey Uniwersał z Kancelaryi Małey Koronney do mnie przysłac raczył, abym bez dalszey odwłoki Uniwersały Swoie do Moich Mściw Panow Obywatelow tego Woiewodztwa rozesławszy Dekreta pomienione do Exekucyi przywiodł, także maiętność omianowaną pomienionemu Urodzonemu Panu Strażnikowi odebrawszy, one powodowi pomienionemu Panu Alexandrowi Olekszycowi Luszni Gieranowskiemu w Possessyą iako Jego własną podał, o czym te Uniwersały Jego Krolewskiey Mści szerzey świadczą. Ja tedy rozkazaniu Jego Krolewskiey Mści Pana mego miłosciwego y powinnosci Urzędu mego także Affektacyi Strony powodowey dosyć czyniąc, y te Exekucyą do skutku przywieść usiłuiąc, woli y rozkazaniu Jego Krolewskiey Mści Moich Wielce Mściwych Panow obwieszczam y wła

dzątą

y władzą tą, ktora mi iest od Jego Krolewskiey Mści
dana, WMoim WMPanom rozkazuię, abyście WMściwi
Panowie na Dzień Dwudziesty Piąty, Miesiąca Lute
go blisko przyszły, gdyż ieszcze teraz Sądy po
mienione Ziemskie, y Grodzkie Kijewskie, ktore
się oraz od prawuią są przeszkodą :) pod Zy
tomirz gdzie y Ja in persona mea da Bog sta
wię się wszyscy osobami swemi zbroyno iako
do Woyny stawili się, y tam pospołu Zemną
y Zurzędnikami moiemi Sądowemi Grodzkie
mi Kijewskiemi, tanquam cum brachio Regali,
tam iako dalsza Rezolucya moia nastąpi, y
Prawo opisane drogę nam poda przeciwko Panu Cha
znikowi iako Banitowi Infamisowi Prawem przeko
nanemu z Panstw Koronnych wywołanemu po
stąpili, pod winami w Prawie pospolitym na nie
posłusznych opisanemi, alubo to Prawem pospoli
tym y Dekretami tak Grodzkiemi, iako Trybu
nalskiemi Surowie Obwarowano iest, aby z banitem
od czsci od Sądzonym Zaden niekonwersował (: co y
wtey

co y w tey sprawie teraznieyszey przeciwko pomienio
nemu Urodzonemu Panu Strażnikowi dostatecznie
opisano. Iednak aby nie na powinnosci moiey Urzędu mego nie schodziło, z wierzchnoscią moią upominam y przestrzegam, aby się żaden przy przerzeczonym Urodzonym Panu Łaszczu Strażniku Koronnym wiązać bawić, rady y pomocy, iakim kolwiek sposobem dawać nie ważył, gdyż z takim każdym iako z pomocnikiem Infamisa y Banita wedle opisania Prawa pospolitego bez wszelkich dylacyi postąpić przydzie. Dan w Kijowie dnia Dwudziestego Piątego, Miesiąca Januarij Roku Pańskiego Tysiąc Szescset Czterdziestego. u tego Uniwersału Pieczęć Swiętto Imsci Pana Woiewody Kijowskiego przycisniona podpis Ręki Temi słowy Ręką Swą po przeczytaniu tego Uniwersału Woźny Wyzmianowany Szlachetny Jakub Ostrowski czyniąc dość rozkazaniu naszemu Urzędowemu y z powinnosci Urzędu Swego Woznowskiego Uniwersał tentu na Zamku tak w Izbie Sądowey Jako y na ganku przytym że będących przy bytnosci wielu Ludzi zacnych z rożnych Woiewodztw

Woiewodztw zgromadzonych Spraw Swoich u
Sądu pilnuiących głosem wyniosłym ten Uni-
wersał w Sprawie Urodzonego Jmści Pana Alexan-
dra Olekszyca Łuszni Gieranowskiego powoda
z panem Samuelem Łaszczem Strażnikiem Ko-
ronnym iako Prawem przekonanym pozwanym,
w rzeczy wyżey mianowaney wyrażonym Jchmściom
Panom Obywatelom Woiewodztwa Tuteyszego pisany ob-
wołał y Publikował przywodząc to wszystkim do wiado-
mości, aby z przerzeczonym Panem Strażnikiem iako In-
famisem y Banitem od Sądzonym od Państw Koronnych
y Wielkiego Xięztwa Litewskiego wywołanym żadnego Spół-
ku ani Obcowania nie mieli, rady y pomocy onemu ni-
wczym nie dodawali, w Domach Maiętnosciach swoich nie
przechowywali, ale się z nim iako Prawem przekonanym we
wszystkim według srogości Prawa Pospolitego zachowy-
wali pod winami w Prawie Opisanemi, o czym ten Wo-
żny ten Universał obwołał y Publikował oczewisto
przed Sądem ninieyszym Stanowszy y o tym Relacyą
Swoią uczynił y zeznał dla pamięci do Xiąg ni-
nieyszych iest zapisano ktory y ten Wypis pod Pie-
częcią

pieczęcią Grodzką Kijowską iest wydany Pisany w Kijo-
wie Korrygował Czapczynski. U ktorego Extraktu Pie-
częć Grodzka Kijowska, à pod pis Ręki w te słowa
Woyciech Ryski Woyski Zytomirski Pisarz Grodz-
ki Kijowski ktory to Extrakt Uniwersału Zaprzyięciem
moim Urzędowym na Affektacyą wyzmianowa-
ney osoby przez Woźnego Generała Szlache-
tnego Jana Wyszyckiego iest Publikowany y
do Xiąg wpisany. Z ktorych y ten Wypis
pod Pieczęcią Grodzką Zytomirską
iest wydany Pisa[illegible] w Zamku Jego
Krolewskiey Mści Z[illegible]. Korrexit Zahorski
mp

Degit Wołyniecki
cum Actis

Oblata Uniwersału od Jaśnie
Wielm. Jm. Pana Tyszkiewa
Woiewody Kijowsk. do Obywa
telow Wdztwa Kijowsk. w Spra
wie Jm. P. Alexandra Ole-
kszyca na uskromienie JWielm.
mozę Jm. P. Łaszcza Strazni
ka Koronn. pisanego.

Ao 1640 die 8 Februa
ry

~~Jm. Cro Zyzmiriow~~

No 17mo

No 3tio

R. 1641. februarii 24 ty
n° 2°

27

Konide

ЦѢНА 30
КОП. СЕР.

Privilegium

Sereniss et invictiss. Regis Poloniae,

Vladislaus IV.,

Dei gratia,

Rex Poloniae,

Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniae Smolensciae, Czemiechowiae, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque,

Haereditarius Rex.

Significamus praesentibus litteris nostris quorum interest universis et singulis. Quia nos suplicatione venerabilis P. Simonis Okolski S. Th. Bacc. Ordinis praedicat. indinati concedimus, ne quis in Regno nostro et M. D. Lith. aliisque; quibusuis Dominiis nostris Typographus Orbem polonum, seu Tesseras Gentilitias nobilium Regni Poloniae excudere, imprimere atque; in publicum edere aut divendere ad decursum viginti annorum audeat vel praesumat. Nisi cui idem praefatus Venerandus P. Simon Okolski S. Th. Baccalau Ord. Praed. concesserit Idque; sub multa mille marcarum et amissionis eius modi librorum impressorum, Cujus quidem paenae medietas fisco nostro, altera medietas parti laesae cedet. Quod ad omnium magistratuum Regni Dominiorumque, nostrorum notitiam deducentes, mandamus, ut praedictum Venerabilem P. Simonem circa hanc facultatem ipsi a nobis benigne concessam conseruent ac munu teneant, consauarique, ac manu teneri ab omnibus quorum interest diligenter curent, pro gratia nostra. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo Regni communiri iussimus. Datum Varsaviae, die 24 Mensis Febr. Anno M. DC. XXXXI Regnorum nostrorum Pol. VIII. Succ. IX. Vladislaus Rex.

Przywiley Krola Władysława IV
Dany Symonowi Okolskiemu Sw. Teolog. Baccalaurowi
Zakonu OO Dominikanów
dozwalaiący w Krolestwie i W. X. Litt. drukować dzieło
o Rodach Szlacheckich na lat 20 z wyłącznie
jemu – a innym zabrania pod karą tysiąca VIII

Małachowski 19

Oddaję Dzieciom moim o Braciach moich y krewnych moich

Naprzód wynieśliśmy się z Województwa Płockiego na Wołyń, y Ukrainę w różne Województwa Nieboszczyk Dziad mój Mikołaj Małachowski w leciech młodych wyjechał z Województwa Płockiego z Małachowa, w którym Województwie jest dwa Małachowy; jeden Wielki Małachow a drugi Mały. Ten mały Małachow przedał Smci Pana Prusinowskiemu, tyle jeszcze w Wielkim Małachowie mieszkają Panowie Małachowscy. Ten Mikołay Małachowski służył w Litwie Xiążęciu Radziwiłowi, tamże ożenił się w Litwie, poiął wdowę Szatyłowską a z domu Lisowiczownę, którey Babki moiey Brata rodzonego Stanisława Sypatego Lisowicza zrodzonych z nieboszczykiem oycem moim spłodziła Pana Skorobohatego, w którego Brat moy nieboszczyk, z Piotrem synem moim był człowiek godny, ma dobra swoie dziedziczne, y od Xięcia trzymał dobra, y dobra Panów Lisowiczów na niego spadły, bo onych Dom zwiódł się. Pisał razy kilka do nieboszczyka Brata mego, y miał Xięgi Mińskie rewidować Ziemskie, y Grodzkie a wczymkolwiek potrzebnego nalazszy obiecał przysłać, ale że Mińskie Xięgi pogorzały przez pożar miasta tamecznego, y ztąd w Litwie pokrewnych niemało mamy. Mianowicie Panowie Tułkaczowie. PP. Michałowscy. PP. Przesławscy. PP. Wołkowie. PP. Daniłowiczowie. Drugi Brat Nieboszczyka Dziada mego Łukasz Małachowski

służył na Wołhyniu Xięciu Pruńskiemu któ=
=rego miasto było Beresteczko. Ten Łukasz
Małachowski był Podstarościm Łuckim y w
Beresteczku od tegoż Xcia miał urząd y Dwór
swóy na przedmieściu, y dotąd zowie się Mała=
=chowszczyzna: po którym Syn został się
ieden na imię Paweł, ten Paweł spłodził syna
Wojciecha, tego co mieszkał w Białopolu, uro=
=dziła go Bogatkowa, żonę miał za sobą z Danow=
=ską z Łukomskiego powiatu. Ten Woyciech
Małachowski spłodził synów dwoch, iednego
starszego Aleksandra Małachowskiego Skarbnika
Czerniochowskiego, miał za żonę de Domo Kos=
=ciuszkiewiczównę z Chobołtowey, ten miał synów
czterech: P. Michała[2], Samuela[3], Jana[1], y Macieia[4].
Y Córek dwie, Maryannę ta poszła za Pana
Mikołaya Wilczka. Drugą Zofię: ta poszła
za Pana Puzowskiego na Wołhyniu ma dobra
swoje Puzów. Jan Małachowski w Polszcze
się ożenił, miał za sobą de Domo Potocką, Maciey
naymłodszy, y ten w Polszcze mieszka, trzyma
Kalisz miasto w Polszcze. Drugi zaś Syn tego
Woyciecha na Imię Jerzy Małachowski Podczaszy
Czerniochowski, ten miał za sobą de Domo Rzewus=
=ką Suchodolską, y ten spłodził synów trzech, y
curkę iedną. Ci mieli dobra na Wołhyniu Mokrzec.
Synowi starszemu Józef Małachowski Miecznik
Nowogrodzki ten ma za sobą Annę Gadomską.
Drugiemu synowi Jan, Podstoli Nowogrodzki, ten
był quadrinubus, pierwszą wdowę Rozwadowską która
sterilis. Drugą Dziurską z którą spłodził syna
iednego na Imię Antoniego y ci mieli dobra na
Wołhyniu Dziedziczne Mokrzec, y w Owadnie część

Trzecią żonę tenże Jan miał za Sobą Mosieniczowną z którą spłodził curkę iedną Teofilę, która poszła była za Szymona Hucińskiego, a teraz za drugie=go Szalkiewicza. Czwartą żonę miał de Domo Kała=sowską, ta Sterilis. A trzeci Brat Dziada mego na imię Bernad, ten służył Xiążęciu Wiśnio=wieckiemu, ten mieszał na Podolu pod czarnym Ostrowem w Wasylowcach, pojął żonę de Domo Wa=sylkowską, y ten synów miał dwoch: Andrzeia co mieszkał w Nosowie pod Niżynem na Ukrai=nie, a drugi Brat jego Wincenty w Kaniowie mieszkał; synów spłodził. Brat moy nieboszczyk bywał w Polszcze u nieboszczyka Pana Piotra Mała=chowskiego Starosty Stanisławowskiego który miał wielką łaskę u Dworu S. pamięci trzeciego Króla Zygmunta - Oyca teraźniejszego Króla, był Dwo=rzaninem. Tenże P. Starosta prawie jak Oyciec nam się stawił zawsze łaskawie, y iako Brat bliś=ki, oto bardzo nas upominał, żebyśmy synów swoich nietrzymali w Domach, ale żebyśmy do Dworu na służbę dawali. Tenże zaś Starosta miał żonę młodą, y Syny ieszcze nie dorosłe pytaycie się do nich, y powidźcie, żeśmy Bratankowie Horodniczego Starodubowskiego, y z inszemi Panami Małachowskimi, staraycie się o poznanie, boli którzy tylko są na Wołhyniu y na Podolu są nasi. Którą takową dawał Pan Starosta rela=cyą, że ieszcze od Masławca od którego nazwano Mazowszem Małachowscy idą. Ztąd przodek nasz Hetmanem bywał koronnym lat temu czterysta, rozrodzili się, y w różnych Domach, Woiewództwach y Powiatach mieszkaią, że iuż drudzy nie są sobie herbowni przez różne zasługi, y znaczne odwagi,

tyle są iedni. Nieboszczyk Oyciec moy powia=
=dał, że Dziad nieboszczyk Mikołay Małachow=
=ski w leciech młodych wyjachawszy z Płockie=
=go Województwa z Małachowa żadnej dyspozy=
=cyi nie (zostawił) uczynił, y przy nieboszczyku
Bracie Tomaszu Małachowskim listów od Pana
niemało zginęło rożnych, bardzo nam po=
=trzebnych do synów Pana Starościnych. miey=
=cie się y do Bratnich. Mieycież to odemnie
iako Oyca Swego. Daię Wam błogosławieństwo
zgiciez w miłości y Boiaźni Bożey, Pan Bóg
was nieopuści. Datt: w Krupiczpolu Die 21 Julij
Anno Dni 1653

Mikołay Małachowski.

19/ 4 Kisiel 31

Informacya do sprawy Iegomosci Pana Jędrzeia z Brusiłowa Drohinickiego Kisiela o Drohinicze należąca.

Drohinicze ze iest Hereditas od kilkuset lat w Domu Kisielowskim, Te Dorohinicze Kupił Adam z Brusiłowa Nizkinicki Kisiel Woiewoda Kijowski u Vrodzonego Iegomosci Pana Matyasza Stolnika czernichowskiego y Alexandra Podstolego czernichowskiego Kisielow Braci rodzonych, y Ichmosciow Panow Andrzeia y Heleny Kisielowny Suchodolskich Starostow Litynskich Małżonkuw, za Piędziesiąt Tysięcy złotych Polskich te Dorohinicze. w lat kilka na potrzebe swoie zastawił Iegomość Pan Woiewoda Kijowski tymże Ichmosciom Panom Andrzeiowi y Helenie Kisielownie Suchodolskim Małżonkum, w ktorych trzymaniu lat kilkunastu za Reparacią y zbudowanie Dworu samego tylko przypisał Dziesięć Tysięcy, y tak Ichmość Panowie Suchodolsci Starostowie Litynsci w zastawie Trzydziestu Tysięcy mieli przez czas niemały. Tandem po zmarłym Panu Suchodolskim Starosto Litynskim, Imość Pani Helena Suchodolska Starosci na Litynska wydawszy Panne Maryanne Suchodolską Starosciankie Litynskie curkie swą za Imosci Pana Mikołaia Dziduszyckiego Chorążego Podolskiego. Puszcza w posagu przez zastaw Trzydziestu Tysięcy Dorohinicze, ktorych in possessione będący czas niemały Ichmość Panowie Dziduszyccy Chorążowie Podolsci Małżonkowie. Traktuią de Hereditate. Iako z Dziedzicem przez testament od nieboszczyka Pana Adama Kisiela Woiewody Kijowskiego uznany zu Rodzonym Panem Iakubem z Brusiłowa Kisielem Drohinickim skontraktowawszy tedy y umuwiwszy za dwadziescia Tysięcy per nimiam confideciam na czas pewny uerbaliter tylko wierząc iako krwią blizko złączonym wyliczenia summy Dwudziestu Tysięcy. Do nacionem informa sufficientem Nieboszyk Iakub Kisiel Ociec Aktora niniey szego zeznał. Lecz gdy czas exolutionis Dwudziestu Tysięcy pro Hereditate Dorohinicz przyszedł za upomnieniem się raz y drugi y trzeci y więcey oddania y wyliczenia summy, czyni protestacią iż nie tylko Dwudziestu Tysięcy ale y iednego złotego y grosza zadnego nie wziął. De nullitate Donaciey swoiey, ktora Protestacia fusius in se continet. Aże do tych czas Successores posteritates Oyca swego oto z Ichmosciami Pany Dziduszyckimi nieczynili bo byli minorennes, Teraz przy doszłych latach swoich wszysci agunt et agere nie przestaną Aże się im dosić stanie, Ichmość tedy Panowie Dzidu-

szyccy.

szyccij chący probare y dowiść hæreditatem płacenia oney y oddania Summy Dwudziestu Tysięcy, niech Kwit ukażą y tak będą wolni, et Heredes na Drohiniczach. A tak trzeba upomnić się żeby albo Trzydziesci Tysięcy sobie należących odebrali; Præuia Desolatione Dworu y Dobr także y lasuw wyrąbanie albo Dwadziescia Tysięcy niech Ichmość zapłacą. A że Ichmość Panowie Tenutores przez tak wiele lat zostaią y zostawali, od Oryginalney Inscriptiey Pożytkowali y Pożytkuią, y Maiętność więcey się stoi; Sprowentuw swoich Niech że Jegomości Panu Suchodolskiemu ducta proportione Summy Gdanskiey wypłacaią, Albo my, gdy nam Ichmość resignabunt, wypłacimy

NB Prawo z Panem Olszanskim takowe, O zabranie Ruchomosci po ciotce naszey. Protestacia uczyniona w Roku 1653 die 21 martij

Ano 1655 d. 16 junij Rellacia Woznego położenie pozwu od Ichmosciow Panow Kisieluw po Panu Olszanskim o zabranie rzeczy.

Zysk alias Dekret od P. Kisieluw, na Panu Łukaszu Olszanskim otrzymany

Informacią Ichmosciom Panom Kisielom, od Patrona Imości Pana Zawadzkiego

Kźiemieńieckich,

1656 r.
13 Decembr. Roku tysiąc Bese set pięć dźiesiątego szortego,
Mca decembra dnia trynastego;

Prad trzędem y Actami ziemskiemi Grodzkiemi Stanowczemi Kźiemieńieckiemi y ge
demną Michałem Maryanem Jałowickim Woyskim Podstarościm y Burgrabią Kźie
mieńieckim, Stanąwszy o Bewiście Grodzony Jego Mśc Pan Alexander Fryckacz pszy
chylaiąc się do opowiadania y Manifestacyy swoich Rokow pszeszłych zaswie za
wsprawie niżey wyrażoney w Grodźie tuteyszym Kźiemieńieckim zaniesionych, teraz
znowu opowiadał się y Manifestacyą swą solenną zaniosł takową yo to: Iż on z pewne
Contractu y Interwizy miedzy sobą y Grodzonym Jego Mścią Panem Mikołaiem Fry
kaczem naten czas Cześnikiem Wołhyńskim, bratem swoim rodzonym, z iedney;
a Grodzoną Panią Anastazyą Hawratyńskiego Jozephową Frykaczową, Macochą
swą, z drugiey strony, po Testamencie zeszłe Niegdy Grodzonę Je Mści Pana Joze
pha Frykacza Oyca Manifestuiące sub Actu et data w Kźiemieńcu dnia ośmnas
tego Aprilis Anno Domini tysiąc Bese set pięć dźiesiątego pierwszego spisanego y
zawartey, y Xięgami niniejszemi Grodzkiemi Kźiemieńieckiemi ocBewiście Ge
nerałem, roborowanej, zostawszy Legitime possessorem Maiętności Iam polskiey,
ktora Nieprzyiaciel Koronny, rebelli Barci Kozacy, y Prdyncy od Lat kilku quot annis
wychodząc tę krainę, funditus spustoszyli y spustoszą, Wzędnika Grodzonego Iralezy
ana Skirskie Wzędniczkę Grodzoną Barbarę Dąbrowskie Skirską, Matkę Jonkow
ey Roku tysiąc Bese pięć dźiesiątym trzecim pod czas Woyny Zerawieckiey, zabili,
y syna ich Grodzonę Jana Skirskiego w Niewolę wzięli, takoż y Roku pszeszłego
tysiąc Bese set pięć dźiesiątego piątego Woyska Nieprzyacielskie Kozackie,
Morskie y Tatarskie wyszedszy, miedzy inszemi Maiętnościami okoliznemi
Szlacheckiemi, tę pomienioną Maiętność Iampolską wszytką zmierzch spusto
szyli; poddanych co trochę od pszeszłych Incursyi pozostało było, iednych poza
bili, a drugich zmierzchą zabrali, tak że bydło, konie y co rzędno było, pobrali, zbo
rożne spalili, y zmierzch wszytko z dostatkami obrocili: tak czasu roku tarazniey
szego Czasu niedawno Miesiąca Septembra, Jedennastego dnia Kozacy nieprzyiaciel
nie napadszy, poddanych kilku Sceli, bydło zabrali, y wożnego Szlachetnego
Iwana Wrońca zamordowali, przez co Manifestans ani do possessyi y spokoy
ney przyść, y woney przez wszytkie czasy spokoynie nie zostawać, ani stawow,
(przez bezbożność y małość poddanych, y nie maiąc Koni, ani wołow,) zaymować,
y nagrawować, ani też żadne pożytku, y prouentow żadnych przez Ustawiczne
Incursie, takoż iż woyna trwa, y przez tę wszytkie Lata mieć nie może, y nie ma
Zaczym y prowizyey Grodzoney Pannie Konstancyey Frykaczownie, siostrze pszo
rzey, w pieczę naten czas pomienioney, Macochy swoiey będącey, takoż też
y wychowania stużne wedle Testamentu Grodzoney Je Mści Pannie Katha

Wynie

Bynze [illegible]
może, yniemasz [illegible]go, niebędąc przeszły wszytkie Basy Koronne y pokoyney pos-
ssiey tey mianowaney Maiętności Iampolskiey, y owszem Zoney mieszkaiąc Mani-
festans, ratione posagu, Urodzonemu Iego Mści Panu Iakubowi Wolskiemu, y
Małżonce iego wieś Swięciec Zewszytkiemi przynależnościami, Zaraz po wese-
rusce y ustąpić. Anietylko przez Kapitulacyą Koronnego Samą ta Maiętność Niepoś-
lość Intraty co rok następuią ale y przeszłe osoby naturalnie expressione dla rożnych przestępst Bia-
łości Kortiegaiąc tedy całości Seroney Manifestans ale y napotym płody rakuią y trudności nie pomiosł
tak osą Manifestacyą Seroie Pannosł Sostaiącosty osobne poprawcę tey albo podania Syrsky
by tego potrzeba była Et in continenti personaliter Stans Miniatis Regni Gnatis Mtis Andreas Fskich.
chi. ktory in Dim Verè ac fidelis Relationis Sub pœnam et publicè regnit. Ss on Sprzydania
Przedtocrego Maiący przyszłe Strone Szlachtę propter maiorem Verificationem Verè Relationis
Sub Krotkonych Adama Serbińskiego, y Adama Kuiawskiego przysposobiona y Zaciągniona czasu
niniejszym tysiąc Sześć prędkiejszym Sostym Roku ktorego Decembris bst requisitus assose do Bro-
dzonego Iego Mści Pana Alexandra Fryszasa do Maiętności Iampolskiey, tam Se Szlachtą
Tim, Rożnym y Szlachtą pomienionym Se Mści Pan Alexander Fryszasz Mieysca y grunty Se
na Naturnych poddani ramieśni chatuppy mieli y Sami mieszkali uchowywat, y orzadzat. gdzie
indziat z Mieścia Iampolu Se Sadney chatuppy y poddanego nie maiąc tamże y pozwalaią ieno
podłe chatupie a ani Sniadzecia y rzadney nie maiąc a Naprzed Mieścia osadzeń tudy maią
y nie indziat czącey tylko kilka naścia Mieszcza tak Smiasta iako y Secrsion z Stromadzia
stoiących przed Se Mścią Panem Alexandrem Fryszasem. Doktorzy przyszedszy [illegible]
słyszał mocnących te Słowa: Mści Panie Swiadczą oraz chcemy nas mieć: bo rzekomy czącey, Se
nasz będziemy się pod Sadnego Sprawnie nastanie do Sądu, Se radni Siedzą nas kiedy: dudzy po-
wodami y Słuchami ja Siecią kijami y kijami grożą: o co Zgoła nie możem dla tego Panie
go mieszkać nazali nie trzeba rzadnego będziem mieli Sąd a tedy poydziemy przed: Se pomienio-
ny Rożny słysząc Szlachta przyszła będąca to czynsu oznaiadzyć y oprzedziat obym
czynsu im ta Kaduca sama, przedziat i tak arie inaczy była przedzieć przysłaczy
prosił aby ona do Ksiąg przyjęta y Zapisana była Co obtymuit. Alexander Fryszasz

Michał Marjan Zdanowicki Rejski Pisarz i Assessor Trzeb.
Moia bracia Alexander Fryszasz Dziedz Tarnopolszczyzny.
Mikołaj Fryszasz Cześnik Wołk.
siostra Anastazya z Stanowskich Józefowa Fryszazowa Mężey
Adam Serbicki. Walerian i Barbara z Dobrowolskich Skinscy Małż
Adam Kurowski. Jan Skiewski Łyk. [illegible]
Iwan Wrocnica Trzeszy Zamieszkały [illegible]
Anastazya Fryszazowna Siostra
Jakub Wolski
o wniesienie przez Jednacia i Kozaczenia
maiątnego

Argyma

1671.
2 Febru
obl 3 Febr

33

Actum Pinczow Anno Domini Tysiąc Szescset Siedmdziesiąt Pierwszego
Dnia Szostego Miesiąca Februarii Roku Swego.

Na Urzędzie Grodzkim Pinczowskim przed Nami Urzędnikami Grodzkimi Pinczowskimi Osobiście stawaiąc Wielmożny Jmć Pan Jan Karol Mlocki Starosta Pinczowski Woiewodzki Pinczowski Podstarosta Pinczowski Wielmożnego Jmć Pana Jana Karola Mlocki Starosty Pinczowskiego Woiewodztwa Sandomierskiego Postanowiwszy się w Woiewodztwie Sandomierskim Pan Paweł Masło Wielmożnego Jmć Pana Jana Karola Mlocki Starosty Pinczowskiego Woiewodztwa Sandomierskiego Woiewodzkiego Pinczowskiego Podstarosty Pinczowskiego Woiewodzkiego Pinczowskiego Woiewodzkiego Pinczowskiego Woiewodzkiego

Fasciculus ag. Lib. Lit.
ra T. m. Sa.

List obywateli Pińskich do Podlema o oswobodzenie Prokula z więzienia

Alexander Bosnowski Podstar Pińskiej
Paweł Marło przedstawił list obywateli Pińskich
w sprawie Jana Prokula Wojewodzińskiego do
Piotra Michała Podlema Straż. Sinol. pisany
aby prokula wypuścił z więzienia
podpisali Jan Karol na Dolsku Dolski Kraj czy
w X. Litt. Marszał Pińskiej
Jan Karol Młoski Stol. Pińskiej
Maciej Wojna Stol. Gordoński
Arnolf Jednoj Podkom. Pińskiej
Kazimierz Wojna Podsęd. Pińskiej
Andrzej Konstanty Godebski Stol. Pińskiej
Samuel Alexander Orda Podstoli Pińskiej
Kazimierz Wojna Pis. Z. Pińskiej
Stanisław Tokarski Cześnik Pińskiej
Ludwik Zaodeski Podczaszy Pińskiej
Maciej Kottb. Sęd. Z. Pińskiej
Hrehory Kazimierz Szyrma Pis. Gr. Pińskiej
Samuel Michał Orda Miecznik Pińskiej
Eustachi Wiedej Szarbnik piotki
Jan Mruk Kaczanowski

List od Powiatu Pińskiego do Jana Potockiego 1671 2 na Februarij

tym listem probujący żebyś wniewoli Prokulę u P. Pol.

Hrehory Kazimierz Szyrma Pis. Gr. Pińskiej

Kopiejko Alex. Kotkowski

Potrykowski

Anno Dni 1692do Die 4 Augusti

1692r.
4 Augusta

Z decyzyi Sądu mego Pułkowniczego w sprawie mię
dzy Jego M Cią P. Łukaszem Murgulcem Rotmistrzem
Wołoskim Jaśnie Wielmożnego Jego M Ci Pana Mar
szałka Nadwornego Koronnego a Jego M Cią Panem
Wacławem Potrykowskim Towarzyszem Pułku Ordy
nacyi Ostroskiey takowe staie pomiarkowanie
ponieważ wywiodł dowodnie Jego M Ci Pan Rotmistrz
iż zbożemy Robotnikami swymi zasiał Grunta
Części Mizoczyka [illegible] M Ci P. Potrykowskiemu
Należące aby Jego M [illegible] owski Compen
sando Zasiew ten y umarzaiąc wszytkie Preten
syie z okazyi tey zachodzące wyliczył Jego M Ci
[illegible] istrzowi złot Pięćdziesiąt y dwa za
[illegible] dziesięcioletniey Dary pod zakła
dugiey takoweyże summy co dla lepszey wia
ry przy Pieczęci moiey Ręką własną Podpisa
Działo się w Dubnie Ao Die ut supra

J A Baranowski
Podpis

Łukasz Morgulec Rotm. Wołoski Marszał
nadw. Kor.
Wacław Potrykowski Towarzysz Pułku
Ordynacyi Ostrogs.
Dekret.
Sąd Pułkownika J A Baranowskiego
w Sprawie Gospodarczej

Inter G. Venceslaum Potrykowski
Possessorem Bonorum Mizoczyk
ab una et G. Margulae Rothmagi-
strum parte ab altera solutum
summae 50 Flo Pol. Decretum

Ex Fasciculo 2.t
Nro 11

Między Iwanem, Piotrem i Fedorem Dziuſami Lachowskimi 1592 r. Novembra 3. zawarty a 1692 r. 9 Julii w Aktach Ziemskich Powiatu Krzemienieckiego obbalowany Graniczny list maiętności ich Wsi Nowohorodczyc, w ktorym opisuiąc granice tej wsi od Sąsiednich maiętności obcych dziedziców w jednem miejscu wyrażaią że granica Nowohorodczyc idzie „do Sosny bartnej Jewchimowskiej, a odtąd po Starodawne uroczyszcze Lipki, gdzie Weczye Sądy okolicznych i Sumiżnych sioł zdawnych dawien bywa" a odtąd do tawyznej Sosny bartnej itd. –

Pags.: 8/VI-3

Kopia Listu od Jasnie Wielmożnego JEmci Pana Pisarza Polnego Koron. Czarneckiego Do Naiasnieyszey Krolowey Jmci Polskiey de Data. d 21ma July 1696 r.

Z Gardzienic pisanego.

Naiasnieysza Miłosciwa Krolowa
Pani Moia Miłosciwa

Odziensam Seimikow doszedł mię pod Lublinem List. W. K. Mci. Dziękuię WKMci Teraz przynamniey przypominasz Stateczną Ku sobie y Naiasnieyszemu Domowi Swemu wiarę y Życzliwość, Czegom się przez wszystkie Lata Panowania WKMci doczekać y dorobić nie mogł. A przecież by w naiwiększey depressyey zapomniec nie podobna tego Com Krolowi JEmci y WKMci Życzliwymi moimi y Statecznymi swiadczył przysługami. Zwiel jednak innych wyswiadczył Laski moiey Seim y postanowienia pod Gołębiem Stanow Rzpltey Confederatia. Na ktorey iakom zaiątrzone, a prawie zprzysiężone Szlachty Polskiey przeciwko Krolowi JEmci Serca, pracowitą moią unosił moderatią, y Rosyc małą na tak wielkiey głowy ktorą natenczas zakładano Cenę. A lepszą Cynow Krola JEmci przetłumaczył estimatią. Marszałkiemy Hetmanem Srogiemy Zastempcą Granic, nie Nieprzyiacielem iako mieć chciano y pisać mi kazano Krola JEmci piszące, wierne y Przyiacioł Krola JEmci natenczas iakom w tymogniu Ochronił. Bogu to iawno ktoremu to Samemu przyznawam Że mnie Samtego nauczył. A racz mi WKMci

prosić

proszę wierzcie że w tych Pysiąncach y gromadnych przy
boku Krola JEmci S.p. Michała Pana y Dobrodzieia Me.
Senatorow y Szlachty Polskiey było z potrzebę rozumu y sił
szkodzie gdy bysmy byli chcieli. A niby byli ci wybrani kto.
rzy doczesney tylko służyli fortunie Krola JEmci ucalili. y
nad sobę pociągnęli. Constitutia tamtego Seimu Mego.
a za nie życzliwym ku Krolowi JEmci napisana piorem
dla ktorey. (życie Pan Bog) Krol JEmci Michał począł mi
był odmieniać declaratią danego y podpisanego Starostwa
Lubelskiego ktore pod Lublinem dał mi był na Głos Smier.
ci Nieboszczyka Pa Niezabitowskiego zowiąc mię Sobie.
szczanem. Iż tak iako mowiono piszę od Pa Sobieskiego
odsyłaiąc mię po Wakans. Ale siła pomiam bo bym rad
żeby nie każdy to albo niki nie wiedział. Com na ten czas
za Laski moiey Krolowi JEmci swiadczył. Seim Electiey
Krola JEmci Iżeliż życzliwosci moiey dał dowody kiedym
nie tylko Wdztwo Podlaskie ktorego na ten czas byłem Po.
słem Krola JEmci zkomplanował y tę zgodę Woiewodztwa
Krolowi JEmci publice doniosł. Ale tesz będąc zaraz w
Kole od Nieboszczyka JEmci Pa Wdy Wilenskiego y JEmci
Pana Kanclerza Litewskiego Oraz y innych Ichmciow Wdztwa
Litewskiego wokowanych ktorzy mi tę moię zaraz expro.
buiąc przysługę, y złą iey wruząc prędko nadgrodę by
tesz krwią.

tez Krwią y smiercią swoią Kontradykowac Krolowi Jmci za-
raz chcieli rozwiodłem ważną natenczas u Ichmciow choc lichą
persuasią moią z Koła uprosiwszy pernoctatę, na rozmysł y uspo-
koienie niechęci. Zaconazaiutrz kiedyś mię WKMci przez Nie-
boszczyka JEmci Pana Starostę Parczewskiego do siebie rano
wokowała. Wielkie od WKMci otrzymałem obietnice, temi wła-
snie słowy że się Interessa moie wszytkie lepiey mieli (sam sobie
życzyć mogę) w respekcie Krola JEmci y WKMci pomieścić miały.
tamże do Krola JEmci od łuszka WKMci do Okna wokowany za-
stałem godnych y poufałych Krola JEmci Konsiliarzow nad tą ma-
teryą rudzących. Jeżeli miał Krol JEmc po wczoraiszey od nie-
ktorych y to bardzo mało Woiewodztw Nominatiey iachac z rana
do Koła, cyli w Pałacu Konca czekac tego Radzili ci zawołani mę-
drey Krolowi JEmci nie iachac, aby nie przychodzic na przeciwne
z przeciwnych ktorych Dziesięciorako więcey, niżeli przyiaznych
było Sententiey. ale raczy w Pałacu dalszey czekac transactiey.
Gdy się zaś mnie przy tychże wszytkich Krol JEmc pytał y obligo-
wał abym z affektu mego powiedział, co bym w tey materyey ro-
zumiał Odpowiedziałem przeciwko wszytkich Ichmciow zdaniu.
I życzyłem aby Krol JEmc do Koła zaraz iachał maiąc y daiąc
ratie, że siła praesentia godnosc y łagodnosc WMM Pana uimie, bom
to poczesci wiedział że się potężnie na to gotowano y zabierano Jachac
gromadno do Koła y zaraz publiczną przeciwko Nominatiey Krola Jmci
uczyniwszy w Kole protestatią y Manifestatią wyiachac z Koła a po-
tym z Warszawy. Przyiął mimo wszytkich innych zdanie moie Krol Jmc
y w tym momencie zaprządz sobie kazał, a skutek to pokazał że się

dobrze

Krolowi JEmci w tym stało że życzliwa moia nie farbowana była rada
Przyiachawszy do szopy gdzieśmy ieszcze nikogo nie zastali. przy sa-
mym zaczęciu Mszy S. Posłał mię Krol JEmc z pewną do JEmci Pa
Wdy Wilenskiego requisitią prosząc go przezemnie aby Krolowi JE-
mci nie przeszkadzał do Korony, y declaruiąc że się miał bardzo do-
brze pomieście Nieboszczyk Jmc Pa Wda Wilenski. przy Koronie Krola
Potachałem zaraz, com zas w tey usłudze czynił sam to Pan Bog nie y sku-
tek pokazał. Mego zas affektu y życzliwosci dosyc rozumiem było, kie-
dym przy długich nazbyt Nieboszczyka JEmci Pa Wdy Wilenskie Conte-
statiach Nie tylko tego nie chciał czego po mnie chciano uczynic, alem
naostatek Wielkiemu Hetmanowi, y tak wielkiemu Przyiacielowi me-
mu Na tem się przy innych Bog Swiadek odwalył Słowa. Jeżeli Mci
Panie Wdo Wilenski JEmci Pa Marszałka nie chcesz mieć Krolem. To
wczoraiszą kreskę iemu daną, albo moią albo twoią muszę oblackowią
Jako mię zas w Niedziele z rana w Stantiey moiey naieżdżano. iak ap-
pretiowano pisac tego nie chcę, bo nie mam tey u WKMci ceny kto-
rą na ten czas y u swoich y u obcych miałem I wołałem się zaraz z
rana do Siostry moiey Jmci Paniey Marszałkowey Nad: Koron. cicho
schronic abym uszedł napaści y tentatiey Niżeli za milliony
Ktorych nie płonna była lecz pewna declaratia odstąpic kreski wczora
Krolowi JEmci daney. Na Seimie Koronatiey ciężko się siłom zdało
widzie tak wielkie Starostwa. w ręku Krola JEmci y WKMci iakich
żadne przed tym nie trzymało Krolestwo. Przyszedł do mnie w Izbie Sena-
torskiey Jmc Pa Krakowski teraznieyszy Jabłonowski chcąc tego od
Krola JEmci po mnie abym wziął głos z tey materyey com zaraz uczy-
nił z Wielką Wielkich ludzi y całych Woiewodztw inwidyą to znaczną
przez to Rzpltey pretendowało Ujmę chleba. y tak się zostały w ręku
Krola JEmci.

Krola JEMci y WMci Starosta Na Ktore wielkie gotowanie Ster-
my Sukaigne w tym prostym Zerwania Seimu. Ale y bez tego
wielkie do Zerwania tego Okazie y Ineitamenta były. Ktore gdy do
mnie tego przychodziły Zawsze ia tu dobremu intencyi do Reform
acyey WMci Na Naiszczerszym Seimie Grodzienskim Ktory na
mocy do Zerwania wynalazłowo nie przyszedłem Szczyrey przystuy-
mcy, y choc Wielkiey wielkich ludzi y wlasnych Kollegow moich
maidcie Na tymze Seimie przyszedłem to WMci nad co nic naisza-
wszlym y nalepszym nie lepszego y Skuteczniejszego WMci
wymyslic do Szczescia nie mogł ani mogę. Kiedym bedgne na
Audyencyey WMci Krola Slodkiego y łagodnego panowania, Hu-
maiąc WMci, że to iest naiwiększa y naimocniejsza Maiestat, nay
potężniejsze y naiprzodsze w Swiecie przykładzie przykładzie. miłość Na-
rodu y Szlachty Polskiey. Wiadom iednak na ten czas przed oczy W
Mci Smierć Krola JEMci a Oraz Fortuny WMci y Domu WMci przy
rzuconych wielkich w Oczyznie ludzi sercach. Toć iawnie Cy-
bylem WMci abys była WMc. Barkauym panowaniem. y Maiestat
skiem Między Krolem JEMcią a wolnym Narodem affektow pomiar-
kowaniem. Cadredis była sobie y Zawsze wsza Polskie. bo to po-
wiadaią Swobodnego Narodu tak łatwie Surowosc y naimiększey fury
Zwoiowac nie mogą, iako wszelkiemu affekt Basza y do brodziejstwo
Maiestatow. Ale ci inna rada y moda Panowania podobała
niektorym Ktorzy przychodzą te o ktorych mi WMc pisze niesmaki
Iaka Zus Cehowac do Rządzenia Narodow, y iaka Cosobliwa wszyst-
kich innych obcych monarchow Cnotliwosci Panow Polskich. Szczę-
śliwosc. Samaś tego WMc. Z panowania swego doświadczyła. Sam
abowiem kiedy monarcha chce komu dobrą Zasługę czynić albo
albo Swoiey nato nasłyc chciwy, y wlasney wigne głowie, albo inszemu
nigdy nie.

wyobrzeć ademu dać. Sami Krolowie Polscy tak szczesliwi & bez
swoiey winy krzywdy y szkody co godzina maią co z Publicznego
Dania. Ktory justitiam distributiuam nazywamy dać. (Gdyby to
wiekuistego krzywdy y nię moda była dać co komu bez zapłaty y okupa.
Zdałby to Pan Bog abysmy Krolowie Jchmc Polscy do tego znali. &
Polakom Electorom swoim powinni. Jabłko zchłodney kubek wody
nicmi drudzy zapłacone nagrody. Co kiedy każdy Szlachcic Polski
sobie pretendowac do Krola swego może. Za potoki krwi na zastonę
y zasciągnienie wylanej woiny krzyż. Jabłko Korone z drogiey
dobrey woli nie zmusu ani przez szczescie odany. Niezwyczaiwa
Cwiartkowa pod zarzem ostatka. Zastała mię tak prezornego Exercicy
Krolewskiey krzyczy rodzenney nię cwiczył. bo cey żaden woiny no.
Zumieiętney cwiczyć nie mogł, gdy cey tak pod nieszczesliwy kiedy kaz
dy o sobie myślał. Za bożne te duchowna byłe chorągwiami myślał o
Panu albo z nię z Krolem Jchmcią sobie prawie zapomniał obawy.
wszey strachliwego ognia tym mieyscu Pana. od wszystkich odbieżonego
y opuszczonego tak rzadkiego Krola. tylko kilkazdziesiąt chwiczonych y cwiczonych
sług od ręki pogańskiey y śmierci okrutnego szablami, gdzie gdy mi
czasy zal mowić nie pozwolił. Westchnieniem y łzami szczyry Kro-
lowi Jchmci odałem compassią. Podczas rozumiem pamięci y tam
wszego testamentu. za moia dawna ku Krolowi Jchmci cnotliwa
Krolowa za Dnieprem z Krolem Jchmcią Palmirem bywszey. Spieszył
Krol Jchmć z całey swoiey do szturmu do Krapen Kozaku Moskiewskiey
Jam Konno z całą chorągwią od Bramy y od Dania Krola Jchmci. a za mną
w ligowszy Krola Jchmci bych słowo Galy tem Nieżydawał. Co Bóg
Panie Chorągwi swoiemu tak Jaronci na tatki. że nie mieliśmy takich
sobieskich na Dzikuna. A co tymu rad kiedym Krola Jchmci sobą
zastonił Konia podemną w pół postrzelono. A podobnie y za te do
Krola Jchmci

Jenia Ktmci Arcelono y nieprzyiaznym ten nabòr kierował Woiennym
gustonię Jego, konia podemną obłoży. Tych y takich dwoystwa y przysłey
moich o iak nienawiścią y opłakaną nadgrodą, poniżenię, y niepo-
rządzenię Jego, y Despratadliwa Grabarieczka Ktòrą ieżeli mię nie
słusznie podkala Iuż to sprawiedliwość Boska, na swoim Principale
Y Ludzi Ktmci pokazała. Nie stoię iuż Nayiaśnieyszła Miłościwa Krolo-
wa o Siebie, bo mi iuż nic Życie było ilem przemyślował nieszczęśliwe
Życia po panowaniem Wymi y Jasney Ktmci. Jestem pocieszona ludzi
Ktòrzy choć cicho wznawiaią Ten nie winnie to cierpiał oprzykrzyć
Kiedy przy innych y to mię podkala Wmci niełaskawey niewoli Ze Kawa-
lerom umnię bywać y Konwersować Emną Jako mi cisz Sami powie-
dali, pod takim Zakazowano. Ilesię potrzebnych Koię Kiełbow Ktòrz
z trudnością, iakie kolwiek gas wedlug affektu, albo nachęci chęci za-
stano Sobie Boga, by mnie od wrogim iakim y Krolem Swoim nieprzy-
iacielskim nie osądzili Polakiem, chyba prawdziwy [redacted]
[redacted]
[redacted]
[

swoim zadumiec się nieszczęściem. y z iaką przywalonemu hanbo
tłumic w sobie wszelką ku Krolowi JEmci należało życzliwość. Zatłu
miec iey nie mogłem, ale prędko za obaczeniem się w Lublinie z te
raznieyszym JEmcią Pm Referendarzem Szczuką mowiłem, a potym
z Gardzienic pisałem o Imprezie Budziackiey że na sliskim y słabym
bardzo założona fundamencie. Uznał to potym Krol JEmc. że się
wszytkie moie z prawdziły obietnice y doznał z wielkim żalem swo
im iako się z tego zawodu Krola JEmci cieszono. Przyszło y to na mnie
gdy daley pasc rzecz pruzna y niebespieczna. Nazad się z niczym wra
cac sromotna była rozwiązac ten ktorego nie ma rozwiązac niechciał
rzecz. W czym dosc dobrze y życzliwie Jmc Pn Kasztellan Sendomirski
Bidzinski. Z dawnego swego ku Krolowi JEmci affektu. po moim
głosie umocnił y utwierdził Krola JEmci tymi słowy. Najasnieyszy
Miłosciwy Krolu przysięgam WKmci że tu wszyscy Ichmc co ten
Kawaler Jmc Pn Pisarz Polny Koronny powiedział rozumieią ale nie
wiem na co to w sobie Ichmc chowaią że tego WKmci nie radzą.
Widzic było w ten czas pełne żalu Krola JEmci serce. a z moiey mowy
ukontentowanie. Ucieszył mię Jmc Pn Referendarz Koronny wy
szedszy zaraz z Kolharhy za mną. Zesto teraz szkarlat na serce
Krolewskie przyłożył Mci Panie Pisarzu. Uznasz prędko iako się
to nagrodzi. Aż nagroda że mi wioski pustey po Rodzonym moim
w kilka niedziel potym umarłym odmowiono. Postrzedz mi się iuz
koniecznie należało żem cale odrzucony. A zatym publicznym a
dziom, Seimikom, y Seimom, wypowiedziec służbę. Ile doznawszy
tego iako moie wszytkie, by naiżyczliwsze akcie złe y niesłusznie
tłumaczono. Pomnę po nieszczęsliwey Zurawinskiey kiedy Krol
JEmc Nieboszczyka JEmci Pa Wdę Chełminskiego do Sztambułu wy
prawował z approbatią pokoiu. Miałem głos w Izbie Poselskiey

pertuadiqne Jmci y Jmci P. Marszałka Poselskiego prosząc aby
Krola Jmci uprasza o pozwolenie z Tobą y z Senatem bez arbitrow
Colloquium co by w tym razie Celtey należało. Byli tak sprawy ysko-
dliwy Mieszwinney y niesłuszney Podola y Ukrainy Wrata Pogoi, czyli
Woina otwarta byli tak Niebożni ludzie że wyrzec by z nich u-
dali mię Krolowi Jmci Siedzącemu. Takobym pomieszował Colloquia
Izby naszey poselskiey z Senatem bez Krola Jmci. A tu bo było więcey
daleko poczciwych, y Ktorzy Postowali y słowa moie notowali y Krolowi
Jmci Sprawiedliwie y Cnotliwie ie gonicedali, nie dana im w tym Ciara
Stanęła Nazaiutrz Izba cała Poselska przybyła, nie pogrzeszyło to ukrzyw
Jmci Kredytu. Jeszczey dla tych prawdziwych delatorow mieli mię d-
wko mnie wiarę, przy iawney prawdzie samey. Przyznawam to
WKmci prawdzinie Jem miał wielkie od godnych ludzi y wielu Con-
tamenta, abym na Ktorymkolwiek był teraz Seimiku. Chciałi gnac
abym do Swoiey prywatney do Publiczney Dobry przyłożył. Krzywd
jrzekoś y to co boli wymowił. Jmiela podemną publiczną Expectatią
Zrazie Nielekko się WKmci y Domowi WKmci narazie, bo choc bym się
nato Sworzował to mowię na Seimiku. Dlego w tym razie WKmci potrzeb
balem się dawnego Zwyczaiu że choc bym był na Imię Krola Jmci y
WKmci Ewangelią dotkał, placzęcz że Zust moich wargla za bluźn-
stwo y Elgtew przyięta. Że consideratę y tak wielkiey depresiey
moiey oppressia że mię dotąd w Domu smetnym trzyma. Wybawcy z mi
WKmci, to iżeli kiedy wesoły Gzmieciu mi affekt, krotko bardzo
nałym gościem Pozostanę. Dlatego podobno Reipublicznej w tym
nie prywatney Swoiey Seukać wygody: a ponieważ iakę mi WKm
w Swoim przynależy pisaniu Statecznę y Cnotliwą Swadę dzisiem
WKmci y Domowi WKmci ustawę. Czemuż tak dla cię odebrzem
nagrodę. Lichyli imci Ktorym przedtym ledwo przez pozwę dosta
wałe.

swoim zadumiec się nieszczęściem. y z iaką przywalonemu hanbo
tłumic w sobie wszelką ku Krolowi JEmci należało życzliwość. Zatłu
miec iey nie mogłem, ale prędko za obaczeniem się w Lublinie z te
raznieyszym JEmcią Pm Referendarzem Szczuką mowiłem, a potym
z Gardzienic pisałem o Imprezie Budziackiey że na sliskim y słabym
bardzo założona fundamencie. Uznał to potym Krol JEmc. że się
wszytkie moie z prawdziły obietnice y doznał z wielkim żalem swo
im iako się z tego zawodu Krola JEmci cieszono. Przyszło y to na mnie
gdy daley pasc rzecz pruzna y niebespieczna. Nazad się z niczym wra
cac sromotna była rozwiązac ten ktorego nie ma rozwiązac niechciał
rzecz. W czym dosc dobrze y życzliwie Jmc Pn Kasztellan Sendomirski
Bidzinski. Zdawnego swego ku Krolowi JEmci affektu. po moim
głosie umocnił y utwierdził Krola JEmci tymi słowy. Najasnieyszy
Miłosciwy Krolu przysięgam WKmci że tu wszyscy Ichmc co ten
Kawaler Jmc Pn Pisarz Polny Koronny powiedział rozumieią ale nie
wiem na co to w sobie Ichmc chowaią że tego WKmci nie radzą.
Widzic było w ten czas pełne żalu Krola JEmci serce. a z moiey mowy
ukontentowanie. Ucieszył mię Jmc Pn Referendarz Koronny wy
szedszy zaraz z Kolharhy za mną. Zesto teraz szkarlat na serce
Krolewskie przyłożył Mci Panie Pisarzu. Uznasz prędko iako się
to nagrodzi. Aż nagroda że mi wioski pustey po Rodzonym moim
w kilka niedziel potym umarłym odmowiono. Postrzedz mi się iuz
koniecznie należało żem cale odrzucony. A zatym publicznym a
dziom, Seimikom, y Seimom, wypowiedziec służbę. Ile doznawszy
tego iako moie wszytkie, by naiżyczliwsze akcie złe y niesłusznie
tłumaczono. Pomnę po nieszczęsliwey Zurawinskiey kiedy Krol
JEmc Nieboszczyka JEmci Pa Wdę Chełminskiego do Sztambułu wy
prawował z approbatią pokoiu. Miałem głos w Izbie Poselskiey

41

Odpowiedź Szlachecka na Przemowę Krola [illegible]

111 Mianą in Senatu Consilio. w Grodnie. d. [illegible]

Ten co to powiedział de parvis curis loquuntur ingentes stupent. był to Comediant albo tragedy ktoremu słuszna było chwiczyć się w żalach y stupere na postępki Tyranow ktore w Tragedyach napisał. Tu zaś stupere wolnego narodu Krolowi na Sensus wolnych głosow Szlacheckich y rady Senatorskie.

Kopia Listu odiutt
Czarneckiego do
Krulowey pisanego

1696

List Oramarkiego, pisarza Kor.
do Krolowej.

Kopia stara i kopia nowa

Kopia Listu od Jasnie Wielmoznego Jmci P. Pisarza Polne Koron. Czarneckiego Do Naiasnieyszey Krolowey Jmci Polskiey de data d 21ma Julij A 1696. z Gardzienic pisanego.

Naiasnieysza Miłosciwa Krolowa
Pani Moia Miłosciwa

W dzien sam Seimikow doszedł mię pod Lublinem List W. K. Mci. Dziękuię W. K. Mci ze teraz przynamniey przypominasz stateczną Ku sobie y Najasnieyszemu Domowi Swemu wiarę y zyczliwosc czegom się przez wszytkie Lata Panowania W K Mci doczekac y dorobic nie mogł. A przeciesz by w naiwiększey de-

2

=pressyey zapomniec nie podobna tego Com Krolowi
JEmci y WKMci zyczliwymi moimi stalecznymi
swiadczył nasługami. Z wiele iednak innych wys=
=wiadczył Łaski moiey Seim y postanowienia pod
Gołębiem Stanow. Rzpltey, Confederalia. Na ktorey
iakom zaiątrzone, a prawię zprzysiężone Szlachty
Polskiey przeciwko Krolowi JEmci ~~Pana~~ Serca pra=
=cowitą moią unosił moderalią y dosyc małą
na tak wielkiey ~~oboczy~~ głowy ktorą natenczas zakładano
Cenę. A lepszą Czynow Krola JEmci przetłumaczył
estimatią. Marszałkiem y Hetmanem Strozemy
zaslempcą Granic, nie Nieprzyiacielem iako
miec chciano y pisac mi kazano Krola JEmci
piszące, ~~wiem~~ wierze y Przyiacioł Krola JEmci natenczas
iakom w tymogniu Ochronił. PBogu to iawno kto=
=remu to Samemu przyznawam ze mnie sam tego
nauczył. A racz mi WKMci proszę wierzec ze w tych

Tysiącach y gromadnych przy boku Krola JEmci
S.p. Michała Pana y Dobrodzieia Me.° Senatorow y
Szlachty Polskiey było z potrzebę rozumu y sił szkodzic
gdybysmy byli chcieli. A ni by byli ci wybrani kto=
=rzy ~~doczyney~~ doczesney tylko służyli fortunie Krola JEmci
ucalili. y nad siłę pociągnęli. Constitutia tamtego
Seimu Mego. dla niezyczliwym ku Krolowi JEmci
napisana piorem dla ktorey (zycie Pan Bog) Krol
JEmci Michał począł mi był odmieniac declara=
=tią danego y podpisanego Starostwa Lubelskiego
ktore pod Lublinem dał mi był na Ogłos Smierci
Nieboszczyka P.a Niezabitowskiego zowiąc mię Sobie=
=szczanem I ze tak iako mowiono piszę do P.a So=
=bieskiego odsyłaiąc mię po Wakans. Ale siła po=
=miam bo bym rad zeby się kazdy to albo nikt
nie wiedział. Com na ten czas za łaski moze y
Krolowi JEmci swiadczył. Seim Eleckey Krola

4)

JEmci Izalisz Zyczliwosci moiey lub dowody kiedym nie tylko Wdztwo Podlaskie ktorego na ten czas byłem Po-słem Krola JEmci zkomplanował y tę zgodę Woiewodztwa Krolowi JEmci publice doniosł. Ale teraz będąc zarasz w Kole od Nieboszczyka JEmci Pa Wdy Wilen-skiego y JEgmci Pana Kanclerza Litewskiego Oraz y innych Ichmciow Wdztwa Litewskiego Wokowa-nych ktorzy mi tę może zarasz ex probuiąc przysługę, y złą iey wruząne prędko nadgrodę, by tesz krwią ter krwią y smiercią swoią kontradykowac Krolowi Jmci zaraz chcieli wzwiodłem ważną nalenczas u Ichmciow choc lichą persuasią moią z koła upro-siwszy pernoctare na rozmysł y uspokoienie niechęci. Za co nazaiutrz kiedys mię WKmci przez Nieboszczyka JEmci Pana Starostę Parczewskiego do siebie rano wokowała. Wielkie od WKmci otrzymałem obietnice, temi właśnie słowy, ze się Interesa moie wszystkie

lepiey mieli (sam sobie zyczyc mogę) w respek=
=cie Krola JEmci y WKmci pomiescic miały. tamże
do Krola JEmci od Tuszka WKmci do Okna wokowa=
=ny zastałem godnych y poufałych Krola JEmci
Konsiliarzow nad tą materiją radzących. Jezeli
miał Krol JEmc po wczoraiszey od niektorych, y
to bardzo mało Woiewodztw Nominatiey iachac z rana
do Koła, cyli w Pałacu Konca czekac tego. Radzili
ci zawołani medrcy Krolowi JEmci nie iachac, aby
nie przychodzic na przeciwnąę z przeciwnych
ktorych Dziesięcierako wiecey, nizeli przyiaznych
było Sententiey. ale raczy w Pałacu dalszey czekac
transactiey Gdy się zas mnię przy tychze wszytkich Krol
JEmc pytał y obligował abym z affektu mego po=
=wiedział, co bym w tey materyey rozumiał od=
=powiedziałem przeciwko wszytkich Ichmciow zdaniu
I zyczyłem aby Krol JEmc do Koła zaraz iachał

(6)

maiane y daiane ratie, ze siła praesentia godnosc y łagodnosc Wmm Pana nimię, bom to poczesci wie=
=dział ze się potężnie na to gotowano y zabierano Jachac gromadno do Koła y zaraz publiczną prze=
=ciwko Nominaliey Krola Jmci uczyniwszy w Kole protestatią y Manifestatią Wyiachac z Koła a potym z Warszawy. Przyiął mimo wszytkich innych zdanie może Krol Jmc y w tym momencie zaprządz sobie kazał, a skutek to pokazał ze się dobrze Krolowi JEmci w tym stało ze zyczliwa moia nie fachowana była rada. Priachawszy do szopy gdziesmy ieszcze nikogo nie zastali. przy samym zaczenciu Mszy S. Posłał mię Król JEmc z pewną do JEmci Pa. Wdy Wilenskiego requisitio prosząc go przezemnie aby Krolowi JE° nic nie przeszkadzał do Korony, y deklaruiąc ze się miał bardzo dobrze pomiescic Nieboszczyk Jmc Pa Wda Wilenski przy Koronie Krola Poiachałem

zarasz, com zas w tey usłudze czynił samto Pan Bog wre y skutek pokazał. Mego zas affektu y Zyczliwosci dosyc rozumiem było, kiedym przy długich nazbyt Nieboszczyka JEmci P. Wdy Wileńskie Contestatiach Nie tylko tego nie chciał czego po mnię chciano uczynic, alem naostatek Wielkiemu Hetmanowi, y tak Wielkiemu Przyiacielowi memu na tem się przy innych Bog swiadek odważył słowa. Jezeli WMci Panie Wdo Wilenski JEmci Pa Marszałka nie chcesz miec Krolem To wczoraiszą Kreskę iemu daną, albo moią albo twoią muszę oblac krwią Jako mię zas w Niedziele zrana w Stantiey moiey naiezdzano iak ap. prehowano pisac tego nie chcę, bo nie mam tey u WKmci ceny Klorą natenczas y u swoich y u obcych miałem. I wolałem się zaraz z rana do Siostry moiey Jmci

(8)

Paniey Marszałkowey Nad: Koron. cicho schronic abym
uszedł napasci y tentaliey niżeli za Milliony ktorych
nie płonna była lecz pewna declaratia odstąpic kreski
wczora Krolowi JEmci daney. Na Seimie Koronaliey cięsz-
ko się siłom zdało widlic tak wielkie Starostwa. w ręku
Krola JEmci y WKmci iakich zadne przed tym nie
trzymało Krolestwo. Przyszedł do mnię w Izbie Senator-
-skiey Jmc Pn Krakowski teraznieyszy Jabłonowski chcąc
tego od Krola JEmci po mnię abym wziął głos w tey mate-
-ryey comzarasz uczynił z Wielką Wielkich ludzi y całych
Woiewodztw inwidyą bo znaczną przez to Rzpltey prae-
-tendowało nimę chleba. y iak sie zostały w ręku Króla
JEmci Krola JEmci y WKmci Starostwa Na ktore wielkie
gotowano Szturmy Szukaiące w tym praetextu zer-
-wania Seimu. Alec y bez tego wielkie do zerwania
iego Okazię y Incitamenta były. ktore gdy do mnię
tesz przychodziły zawszem ia ku dobremu kierował

i

do Reformatiey WKmci Na naipierwszym Seimie Gro=
=dzinskim ktory siła miast do zerwania wynalazków nie
przypozniłem szczyrey przysługi moiey, y choc z wielką
Wielkich ludzi y własnych Kollegow moich invidyą Na
tymże Seimie wypełniłem to WKmci nad co nikt
naiprawdziwszym y naizyczliwszym nic lepszego y
skuteczniejszego WKm wymyslic do Szczescia nie mogł
ani moze. Kiedym będąc na Audyentiey WKmci
zyczył słodkiego y łagodnego panowania, tłumacząc
WKmci, ze to iest naiwiększa y naimozniejsza malcha,
naypewnieyszę y naiprędszę w kazdey przygodzie przy=
=tulisko. miłość Narodu y Szlachty Polskiey. kładłem
ieszcze na ten czas. przed Oczy WKmci Smierc Krola JEmci
a oraz fortunę WKmci y Dom WKmci przy roiątrzo=
=nych Wielkich w Oczyznie ludzi Sercach. Toc iaw=
=nie zyczyłem WKmci abys była WKm łaskawym pa=
=nowaniem y Macieszynskskiem między Krolem

JEmcią a wolnym Narodem affektow pomiarkowa=
=niem. Zadziedziczyła sobie y zawoiowała Serca Polskie
boto pewna że z wolnego Narodu tak łatnie Suro=
=wosc y naiwiększę furyę zwoiowac nie mogą, iako
wzaiemny affekt łaska y Dobrodzieistwo Maiestatow. Ale
ze się insza rada y moda Panowania podobała nie
dziw ze terasz przychodzą tę o ktorych mi WKm piszesz
niesmaki Jaka zas łatwosc do obligowania Narodow,
y iaka z osobliwą wszytkich innych obcych monar=
=chów zazdrością Panow Polskich. szczęsliwość. Samas
tego WKm. z panowania swego doswiadczyła. Pani
albowiem kiedy monarcha chcę komu dobrą zaw=
=dzięczyc usługą trzeba albo swoiey na to uszyc szka=
=luty, y własney uiąnc gębie albo inszemu ~~xxxxx~~
wydrzec a temu dac Sami Krolowie Polscy tak
szczesliwi, ze bez swoiey uimy krzywdy y szkody
co godzina maią co z Publicznego Dane. ktory

iustitiam distributinam nazywamy dac. Chyba było wieku tego krzywda y nie moda była dac co komu bez zapłaty y okupu a dałby to Pan Bog aby się Krolowie Ichmc Polscy do tego znali. Co Polakom Electorom swoim powinni. Jabłko y chłodney kubek wody wielką kiedys zapłacone nagrodą Cuz kiedy kaszdy Szlachcic Polski sobie praetendowane do Krola swego moze. Za potoki krwie na zasłonę y zaszczyt iego wylaney Wolną kreskę. Jabłka złote y koronę z iedney dobrey woli niezmusu ani przez successią oddaną. Nieszczęsliwa Czwartkowa pod Garkanem okazia. Zasiała mię tak przezornego zem iey Krolowi Jmci z racyey woienney nie zyczył. bo iey zaden woine rozumieiący zyczyc nie mogł, gdy iey los padł nieszczęsliwy kiedy kaszdy o sobie myslił. Za będąc ze dwiema tylko Chorągwiami myslał o Panu a zbiegł się z Krolem JEmcią siebiem prawie

zapomniał obaczywszy struchlałego w nagłym mieiscu
Pana. od wszytkich odbiezanego y opuszczonego tak Wiel=
=kiego Krola. tylko kilka wiernych y zyczliwych sług od
ręki Pogańskiey y smierci okrytego szablami, gdzie gdy
mi czas y zal mowic nie pozwolił westchnieniem
y łzami szczyrą Krolowi JEmci oddałem Compassią. Godna
rozumiem pamięnci y łaska wszego traktamentu. ta moia
dawna ku Kralowi JEmci przysługa ktorą za Dnieprem
z Krolem JEmcią Kalmiszem bywszy. Spieszył Krol JEmc
z ochoty swoiey do Szturmu do Krapen Horodu Moskiewskiego
sam konno zaiachał od Bramy y od Ognia Krola JEmci
a za ramię wziąwszy Krola JEmci tych słow zaryłem
Nie wydawac się WMCiM Panie Chorąży Koronny tak
Jawnie na Pałki bo nie wiele iuz takich Sobieskich
ma Oiczyzna. A w tym razie kiedym Krola JEmci
sobą zasłonił konia podemną w puł postrzelono
A podobniey szaże do Krola Jmci Krola JEmci

strzelano y nieprzyiazny ten naboi kierował, ktorym przy zastonie Jego, Konia podemną obłożył. Tych y takich wysług y przysług moich o iak nieszczęśliwa y opła=kana nadgroda, poniżenie, zniszczenie, sąd, y Nie=sprawiedliwa Grabowiecka wiela. ktora ieżeli mię nie słusznie podkala Juz to sprawiedliwość Boska, na swoim Trybunale Krolowi JEmci pokazała. Nie stoię iuz Naias=mieysza Miłosciwa Krolowa o siebie, bo mi iuz nie zyc tyle ilem przemizerował nieszczęsliwego zycia pod pano=waniem WKmci y Kª JEmci. I więcey poczciwych ludzi ktorzy choc cicho uznawaią zem niewinnie to cier=piał depressią kiedy przy innych y to mię podkało wnaiwiększey niewoli ze Kawalerom u mnie bywac y Conwenowac ze mną Jako mi cisz sami powiedali pod łaską zakazowano. ale się potomnych boię wie=kow ktore z tradytiey, iakie na ten czas według

./.

affektu, albo niechęci czyiey zastano sądzic będą, by mnie odrodnym iakim y krolom swoim niewiernym nie osądzili Polakiem, chyba prawdziwy iaki ... się ..... prawdę ..... pokaze Kronikasz ..... na su ..... z dziecin=stwa ..... niz lata pozwalały postrzały odno=szącey, y krew toczącey w osmnastu lat wieku swego do Pułku y Komment woiskowych y czynow Woien=nych Applikowany Jedenastą Koni, a rzadki ktory ied=nym postrzałem pod sobą w roznych okazyach zabitemi grotami Kozackiemi przy zabitym pod sobą Koniu do ziemie kłuty, takimi czynami Krolom y Oiczyznie zalicony od Krola Kazmirza przy innych respektach Starostwem Kaniowskim, a potym Rudziciowskim od Krola Michała Pisarzem Polnym Koronnym nie=proszącey w Dom nastany potym Starostwem Branskim za zasługi swoie udarowany. Pod ./.

Następcą tych Krolow, bez grzechu y winy winnym y obalonym został. Wyszedszy zas z tego niewinnego więzienia kiedy raczey nad swoim swoim zadumiec się nieszczęściem y z iaką przywalonemu hanbą tłumic w sobie wszelką ku Krulowi należało zyczliwość zatłumiec iey nie mogłem, ale prędko za obaczeniem się w Lublinie z teraznieyszym JKmcią Dm Referendarzem Szczuką mowiłem, a potym z Gazdzienic pisałem o Impresię Budziackiey ze na sliskim y słabym bardzo założona fundamencie. Uznał to potym Krol JKmc. ze się wszytkie moie zprawdziły obietnice y doznał z wielkim zalem swoim iako się z tego zawodu Krola JKmci cieszono. Przyszło y to na mnię gdy daley pasc rzecz przezna y niebespieczna nazad się z niczym wracac sromotna była rozwiązac ten którego nikt rozwiązac nie chciał węzeł Wszym dość dobrze y zyczliwie Jmc Pn Kasztellan Sendomirski

16)

Bidzinski z dawnego swego ku Krolowi JKMci affektu.
po moim głosie umocnił y utwierdził Krola JKMci
tymi słowy. Naiasnieyszy Miłosciwy Krolu przysięgam
WKMci Zetuwszyscy Ichmi co ten Kawaler JMc Pn
Pisarz Polny Koronny powiedział rozumieią, ale nie
wiem na co to w tobie Ichmi chowaią ze tego WKMci
nie radzą. Widzieć było w ten czas pełne zalu Krola
JKMci serce a z moiey mały ukontentowanie. Ucie-
-szył mię Im Pn Referendarz Koronny wyszedszy zaraz
z Kotharzky za mną Zesto teraz szkarlat na Serce Kro-
-lewskie przyłozył Mci Panie Pisarzu. Uznasz prędko
iako się to naogodzi. Az nagroda ze mi wioski pustey
po Rodzonym moim w kilka Niedziel potym umarłym
odmowiono. Postrzedz mi się iuz Koniecznie Nalezało
zem cale odrzucony. A za tym publicznym aktem,
Scinnikom, y Scimom, wypowiedziec słuzbę Ile doznawszy
tego iako moze wszytkie by naizyczliwsze akcie zle y

niesłusznie tłumaczono. Pomnę po nieszczęśliwey Zurawinskiey kiedy Krol JKMć Nieboszczyka JKMci P. Wdę Chełminskiego do Sztambułu wyprawował z approbatią pokoiu. Miałem głos w Jakie Poselskiey pezmadniąnc Izbie y JKMci P. Marszałka Poselskiego prosząnc aby Krola JKMci upraszał o pozwolenie z sobą y z Senatem bez arbitrow Collquium co w tym razie Rzpltey należało. czyli tak sprosny y szkodliwy zniewinney y niesłuszney Podola y Ukrainy utratą Pokoi, czyli wozna otwarta byli tak niez=bozni ludzie ze wyszedszy zarasz z Izby udali mię Krolowi JKMci siedząncemu. Jakobym potrzebował Colloquium Izby naszey poselskiey z Senatem bez Krola JKMci. A lubo było więcey daleko poczciwych y ktorzy Posłowali y słowa moie notowali y Krolowi JKMci sprawiedliwie y wiernie iepowiedali, nie dana im w tym wiara. Stanęła Nazaiutsz Izba cała Poselska

przytym, nie poprawiło y to u Krola JEmci Kredytu. I więcey kilka nieprawdziwych delatorow mięli przeciwko mnię wiarę przy iawney prawdzie zamną. Przyznawam to WKmci prawdziwie zem miał wielkie od godnych ludzi y wielu tentamenta, abym na ktorym kolwiek był teraz Seimiku. Chcieli znac abym do swoiey prywatną do Publiczney Oiczyzny przyłączył. Krzywdę y szkodę y to co boli wymowił I wielu podemną publiczną Expectatią zrazic Niżeli się WKmci y Domowi WKmci narazic, bo choc bym się na to Sworcował to mowie na Seimiku czego w tym razie WKmci potrzeba balem się dawnego zwyczaiu ze choc bym był na Imię Krola JEmci y WKmci Ewangelią czytał, przeciesz ze ~~iusz~~ z ust moich wyszła za bluznirstwa y klątew przyięta. Te Consideratie y tak wielkiey depressiey moiey oppressia ze mię dotąd w Domu przetrzymała. Wybaczysz mi WKmc, bo ieżeli kiedy

wesoły zaswiecił mi aspekt, krotko bardzo na tym
gosciłem szczęscin. dlatego podobno zem publiczney w
tym nie prywatney swoiey szukał wygody a ponie=
=wasz iako mi WKm w swoim przyznaiesz pisaniu
stateczną y zyczliwą swiadczyłem WKmci y Domowi
WKmci usługę Czemuz tak złą iey odebrałem nagrodę.
Liczyli inni ktorym przedtym ledwo przez pocztę dosta=
=wało się znac krola JKmci lata panowania Jego
y WKmci przez stanie Honorow Dygnitarstw y Syt=
=nego chleba. A Ja przez depresie hanby, y nagany
bez grzechu. Za to tylko zem chciał aby było w Pol=
=szcze nie tylko Królowi Polskiemu, ale tesz y Po=
=lakom dobrze. Wierzę kiedym na siebie przez wszyt=
=kie lata panowania krola JKmci garsci ziemie
wyprosic ani wyrobic nie mogł. Proszę teraz,
WKmci Generałem ze wszytkiemi Polakami Zatą
mizerną Oiczyzna. ktora nigdy tak mizerną y utra=

pioną nie była, iako pod panowaniem Krola JKmci y WKmci stała się Abys iey za tak Wielkie Dobro=dzieistwa ktores w niey WKmc wzięła ~~do przeczyta~~ dobrze zyczyła. Aza y mnie Polekowi między Polakami wolny zosta=nie się Kąncik, kiedy Polska ocaleie. Niech proszę nie urazam ze to WKmci przypominam Iz w Wielkim obowiązku iezdeś WKmc u Rzpltey za to cos w niey y od niey uznała. Dosyc iuz tych Millio=now Dusz niewinnych, Chrescianskich, Szlacheckich. y pospolitych. ktorymi (nie chcę pisać) Iak na=pełnilismy Galary, Koczowiska y wsze teczne Po=gańskie legowiska. Wiesz mi WKmci ze cieszka była Krolowi JKmci apistentia na Sąndzie. Bo tym By y Duszę chrześcian a Pogaństwu na chanbę Krzyza Sw. y Boga naszego przeminione, ktore iako gi=nęły lepiey Bogu wiadomo. Dość z siebie uboga Polska czyniła ze w tak wielkim ubostwie, ostatni

prawie krwawy grosz na to łożyła. A postaremusz
tesz obrony ludzi y kraie traciła zawielką rzecz
Oiczyzna. od WKmci przyimię gdy WKm swoię inte=
=resa na Bożą puściwszy dispositią pozwolisz
Polakom o sobie radzic. y albo ozyc albo przyna=
=mniey dobrzę skonac. Oto Jazmiejsca mego WKmci
proszęnc Siebie w łaskę WKrolewskiey Mci zalecam

1699

Sprawa o odebranie z rozkazu
Cara Piotra Aleksiejewicza od Wdowy
Maryi Mykitynej Tyczyńskiej dwóch
dworzyszcz w Andrusowie, w powiecie smo:
leńskim, w stanie Maksymowskim położo:
nych i oddanie takowych rajtarowi smoleń:
skiemu Pawłowi Szczotkowowi w 1699 r.

1699 – 28 stycznia.

Car Piotr Aleksiejewicz poleca bojarowi Piotrowi Samojłowiczowi Sałtykowi i jego towarzyszom w Smoleńsku, aby z pustosza w Andrzejowie w powiecie smoleńskim, stanie maksimowskim odebrali od Maryi Mykityny Tyczyńskiej i takowe oddali w posiadanie smoleńskiemu wojtowi Gawrilowi Szatkowowi, a zaś pustosze wołości Jegorewskiej, które było w posiadaniu wojta Aleksieja Jackowa poleca car odszukać na nich swój.

№ V а.

Отъ великого гсдря ц(а)ря и великого кн(я)зя Петра Алексѣевича всея великия и малыя и бѣлыя Росиї самодержца в н(а)шу отчинѹ в Смоленескъ боярину н(а)шему и воеводам Петрѹ Самойловичю Салтыкову с товарыщи в(ы)нешнемъ въ сзом (t. j. 207) году, генваря въ кй (день). По н(а)шему великого гсдря ѹказу — по челобитю смоленского рейтара Гаврила Щолкова послана к вамъ боярину н(а)шемѹ и воеводам в Смоленескъ н(а)ша великого гсдря грамота; велено в Смоленску в приказной избѣ Смолнянина Ни[illegible]скѹю жену Тычинского вдову Марью допросить: мѹж еѣ Никита в смоленском уѣзде в максимовскомъ стану дачею смоленского рейтара Алексѣя Яцкова в селѣ Егоревскомъ мѣстомъ дворовымъ да в д(е)р(е)вне Андросове двѹмя дворовыми местами владѣл-ли и по какимъ крепостямъ владѣлъ, и она Мара после смерти ево Никитиной тѣми ж дворовыми местами владѣет-ли, и тѣ дворовые места в жилѣ-л[illegible] или в пусте, и нѣтли какова помѣщикова строена; да (бѹдѣ) [illegible] она в допросе скажетъ, что мѹж еѣ Никита тѣми местами владѣлъ по крепостям,

и с тѣх крепостей велено у ней взят списки
и прислат к Москве в приказ княж-
ства смоленского. И июня въ кй
(день) писали вы бояринъ нашъ и вое-
воды к намъ великому гсдрю, что в
смоленску в приказной избѣ провыше-
писанные дворовые места Никитин-
ская жена Тычинского допрашивана,
а в допросе сказала: дачею смолен-
ского рейтара Алексѣя Яцкова в селѣ
Егоревскомъ мѣстомъ дворовымъ муж
еѣ Никита не владѣлъ, а хто вла-
дѣет того она не вѣдаетъ, а дерев-
нею Андросовым всею муж еѣ Никита
владѣл по поступке отца своево И-
вана Тычинского, а после смерти
мужа своево Никиты того деревнею
владѣетъ ныне она вдова Маря, а
в той деревне двор помѣщиков
строена мужа еѣ Никиты да два
двора крестьянских жилых. а Алексѣев-
ской де дачи Яцкова в той деревне
Андросове два мѣста дворовые пустые
были-л или нѣтъ, и хто ими ныне
владѣетъ, того она вдова Маря не
вѣдаетъ. а крепостей де у ней Мари
на тое деревню Андросово ника-
ких нѣт, а есть-ли крѣпости
или нѣтъ на тѣ места у братевъ
мужа еѣ у Григоря да у Тимоѳея
Тычинских. а Григорей и Тимоѳей

№ V. 6.

Тычинские в Смоленску в приказной избѣ в допросе сказали: на дачю смоленско-го рейтара Алексѣя Яцкого, что в селѣ Егоревскомъ, на дворовое мѣсто, крепостей у них нѣтъ. И отецъ их Иванъ Тычинской и брат их Никита и они Григорей и Тимоѳей тѣмъ мѣстом не владѣли; а в деревне * Андросове двумя дворовыми местами отецъ их Иванъ Тычинской владѣл по даче и по отказнымъ книгамъ; а брат ихъ Никита тѣми же дворовыми местами владѣл по поступке отца их, а ныне владѣетъ снова их, Никитина жена вдова Марья. а по справке в Смоленску в приказной избѣ в отказных книгах рч5-ого году) x) написано: отказано Ивану Тычинскому в помѣсте по поступке смоленского отставного рейтара Алексѣя Яцкова в смоленском уѣзде в максимовском стану в пустоши, что была деревня Андросово, пустые жереби Стенки Максимова и Вашки Семенова пашни и перелогу и лѣсомъ поросло. на тѣ жереби

*

x) (196)

усада Бздюхино-Шушково, а в них восми
чет(вертей) сенных покосовъ по рекѣ Ве-
хрѣ вниз по правую сторону до устья
рѣчки Орланки, а Орланкою в верхъ под
д(е)р(е)вню Гарцовю на сто Копен) с лѣ-
сом и со всякими угоди I) по старым ме-
жам и урочищам, а в селѣ де Егоревскомъ
дворового мѣста за Иваномъ Тычин-
скимъ в тѣх его отказных кни-
гах ненаписано, и какъ к вамъ ся
н(а)ша великого г(о)д(а)ря грамота придет
и выб бояринъ н(а)шъ и воеводы в
смоленскомъ уѣзде в максимовскомъ
стану в д(е)р(е)вне Андросове два же-
реба кр(е)стьянские пустые с пашне-
ю и со всякими угоди Смолнянина
у Никитинской жены Тычинского у
вдовы Мари велѣли взятъ и отдат
в дачю смоленскому рейтару Га-
врилу Щолкову к прежней его
даче, что ему дано из Алексѣев-
ской же дачи Яцкого, в д(е)р(е)вне
Острогах, длятого что тѣ пу-
стые жереби были тоже одной
дачи Алексѣя Яцкого, и учинит
за ним Гаврилом полную рей-
тарскую дачю. а что Алексѣй Яц-
кой тѣми двумя пустыми жеребами
поступился Смолнянину Ивану Ты-
чинскому и за ним Иваномъ во р(е)ч(е)ом (196)

~~[illegible]~~

~~I) йдоду~~

году в Смоленску были справлены и отка-
заны, а после того тѣж два жеребя
он Иванъ здал было сыну своему Ника-
те Тычинскому, и то отставит
потому, что по н(а)шему великого
гсдря указу смоленскимъ рейтаром
такие дачи даны для службы и в мѣсто
н(а)шего великого гсдря годового д(е)н(е)жно-
го жалованя, а поступатца имъ
тѣми дачами никому не велено.
а Алексѣй Яцкой тѣми двумя же-
ребями Смолнянину Ивану Тычин-
скому поступился и за ним И-
ваномъ по той его поступке
справлены за н(а)шимъ великого
гсдря указомъ, а что рейтару
Гаврилу Щолкову к тѣмъ двумъ
жеребямъ пашни и каких у-
годей дано будет, и то все велѣли
написат в книги имянно, да о
томъ к намъ великому гсдрю писа-
ти и книги за дачью приписю
прислати к Москве. а отписку
и книги велѣли подат в приказе
княжества смоленского думному н(а)-
шему дьяку Емеляну Игнатевичю ~~Николаевичю~~
Украинцову с товарыщи, а про
дворовое ж пустое мѣсто что было
в даче за рейтаром за Олексѣемъ

Ецкимъ в селѣ Егоревскомъ велѣли сыскат тамошними околними многими людми, на крепкол(и) ныне тѣмъ дворовымъ мѣстомъ хто владѣетъ, и по какому нашему великого гсдря указу. да ~~будь~~ будь хто владѣетъ по даче, и у того взятъ велѣли крѣпости и с тѣх крепостей списки за дячьею приписю прислат к Москве. а ~~естли~~ будь хто тѣмъ мѣстом владѣетъ без дачь и крепостей не положит, и то мѣсто велѣли отписать на нас великого гсдря, а в дачю никому без нашего великого гсдря указу и без грамоты и приказу княжства смоленского отдават не велѣли, да о том к намъ великому гсдрю по томуж писали и отписные книги за дячею приписю прислали к Москве. Писанъ на Москвѣ лѣта ҂зсз (l. j. 7207) июля въ и҃ (день).

---

1) Na boku po lewej ręce stoi: сыскат д҃ (= дачю)?

2) In tergo adres: „В нашу отчину в Смоленескъ — Бояриню нашему и воеводам Петру Самойловичю Салтыкову с товарыщи."

3) Na I-ej kartce stoi: „сз (107) года) Июля въ к҃ь (день)."
Po lewej ręce u dołu: „Поспол с ним взято" (?) — po prawej ręce: „Щолкова.

4) Na II-giej kartce stoi: „Дякъ"

5) Na III-ciej „ „ : „Борисъ"

6) Na V-tej „ „ : „Михайловичь.

7. N. VI-tej „ „ : „Ставил), и dołu: „Справил и нинешнего дал Шишляев"; — u samego dołu stoi: „Щолкова" przewrotnie pisane —

1699 - czerwiec - koniec.

Instrukcya dla diaka carskiego Piotra Makiejewa dana po carskim ukazie dla zrobienia inkwizycyi we wsi Androsowie na mocy jakiego prawa dała Marya Mykitina Tyszyńska, jak teść jej Iwan i mąż jej Mykita Tyszyńscy posiadali lub posiada w powyższej wsi dwa pustosza z osadami Brdinchino i Sruszkowo.

N VI 1.

Въ л҃ ѕ҃с҃ѕ*) г(оду) июля въ — (день). По указу великого гс҃дра в память подачему Петру Макѣеву — ѣхати ему в смоленской уѣздъ в Максимовской станъ в деревню Андросово в помѣстье*) Никитинской жены Тычинского вдовы Марина два жеребя пустые*). Длятого в нынешнемъ въ с҃з ом*) году июля въ к҃в**) (день) в грамотѣ великого гс҃дра и с приказу княжества смоленского в Смоленескъ к боярину и воеводам к Петру Самойловичю Салтыкову писан в нынешнемъ с҃з ом*) году генваря въ к҃и*) (день) по указу великого гс҃дра по челобитью смоленского рейтара Гаврила Щолкова послана в Смоленескъ великого гс҃дра грамота велено в Смоленску в приказной избѣ Смоленина капитанскую жену Тычинского вдову Марю допросить: муж еѣ Микита в смоленском уѣздемъ (sic!) в максимовскомъ стану дачю смоленского рейтара Алексѣя Ацкого в селе Егоревскомъ мѣстом дворовым, да в деревне Андросовѣ двумя дворовыми мѣстами владѣл-ли, и по какимъ крепостям

*) 7207 = 1699

*) dopisane między liniami

*) dopisane między liniami

*) 207 **) 22

*) 207

*) 28

~~*) [illegible]~~

*) miejsca podkreślone napisane na górze pomiędzy wierszami.

владѣл, и она Мара послѣ смерти ево Ни-
китиной темиж дворовыми мѣстами
владѣет-ли, и тѣ дворовые мѣста
в жилѣ-л или в пусте, и нѣт-ли
какова помѣщикава строеня, да будь
она в допросе скажеть, что муж
еѣ Никита теми мѣстами вла-
дѣл по крепостям, и с тех кре
постей велѣно у нѣй взять списки и
послать к Москвѣ в приказ княжества
смоленского. июня въ кй*) (день) писали *) 28
к великому гсдрю, что в Смоленску
в приказной избѣ провыше писан-
ные дворовые места Никитинская
жена Тычинского допрашивана,
а в допросѣ сказала: дачею смолен-
ского рейтара Алексѣя Аукова в
сѣлѣ Егоревскомъ мѣстом дворовым
муж еѣ*) Никита не владѣл, а хто
владѣеть, того она не вѣдает. а
д(е)р(е)внею Андросовымъ всѣю муж
еѣ Никита владѣл по поступкѣ от-
ца своево Ивана Тычинского, а после
смерти мужа своевю Никиты то-
го д(е)р(е)внею владѣеть н(ы)не она
вдова Мара. а в той д(е)р(е)внѣ двор
помѣщиков строенья мужа еѣ Ни-
киты, да два двора крестьянских
жылых Алексѣевской дачѣ Аукова
в то(й) д(е)р(е)вне Андрасовѣ два мѣста
дворовы пустые были-л или

*) ~~[illegible]~~

*) ~~[illegible]~~

нетъ, и хто нынѣ владѣет, того она вдова Мара не вѣдает; а крѣпостей у ней Мари на тою деревню Андросовю нѣкаких нетъ а есть-ли крепости или нетъ на тѣ мѣста у братьев мужа еѣ у Григора да у Тимоѳея Тычинских. А Григорей и Тимоѳѣй Тычинские в Смоленску в приказной избѣ в допросе сказали на дачю смоленского рейтара Алексѣя Яцкого, что в сѣлѣ Егоревскомъ, на дворовое мѣсто крепостей у них нетъ и отецъ ихъ Иванъ Тычинской и братъ их Никита и они Григорѣй и Тимоѳѣй тѣм мѣстом не владѣли. а в деревне Андросовѣ двума дворавами (sic!) мѣстами отецъ их Иванъ Тычинской владѣл по даче и по отказным книгамъ. а братъ их Никита темиж дворовыми мѣстами владѣл по поступкѣ отца ихъ, а нынѣ владѣет сноха их Никитина жена вдова Мара. а по справке в Смоленску в приказной их избе в отказных книгах рч҃ѕ ом году*) написано: отказано Ивану Тычинскому в поместье по поступке смоленского отставного рейтара Алексѣя Яцкого в смоленском уѣзде в

*) III 196.

максимовском стану в пустоши, что
была д(е)р(е)вна Андросово, пустые же-
ребьи Стенки Максимова и Вашки
Семенова пашни и перелогу и лесом
поросло на тѣ жеребьи усада Бздю-
хина-Сушково, а в нѣх восмъ чет-
вертен сенних покосов по реке
Вехре вниз по правою сторону
да устья речки Орланки, а Орлан-
кою вверхъ по д(е)р(е)вню Гарцово
на сто копен с лесом и со вся-
кими угоди по старым межам и
урочищам, а в селѣ де Егоревском
дворовово места за Иваном Тычин-
ским в тех ево отказных книгах
не написано и ему Петру приѣхав
в смоленской уѣздъ в максимовской
станъ в д(е)р(е)вню Андросов и в
той д(е)р(е)вне два жеребья тые пустые
с пашнею и со всякими угоди Смоль-
нянина у Никитинской жены Ты-
чинского у вдовы Мари взятъ и от-
датъ в дачю смоленскому рейтару
Гаврилу Щолкову к прежней ево даче,
что ему дано из Алексѣевской же
дачи Ецкого в д(е)р(е)вне Острогах для
того, что тѣ пустые жереби бы-
ли тойже одной дачи Алексѣя Ец-
кого и учинит за ним Гаврилом
полную рейтарскую дачю, а что
Алексей Ецкой тѣми двумя ~~пусты~~

№ VI. 3.

Пустыми жеребьями поступил ся Смолнянину Ивану Тычинскому и за ним Иваном во рч҃ѕ°м*) году в Смоленску были справлены и отказаны а после того теже два жеребья он Иван здалъ было сыну своему Никитѣ Тычинскому, и то отставит по тому, что по указу великого гс҃дря смоленским рейтаром такие дачи даны для службы и вместо великого гс҃дря годового денежного жалованя а поступатца им теми дачами никому не велѣно. а Алексѣй Яцкой тѣми двумя жеребьями Смолнянину Ивану Тычинскому поступился и за нимъ Иваномъ по томъ ево поступке справлены за указомъ великого гс҃дря. а что рейтару Гаврилу Щолкову к тем двум жеребьямъ пашни и какихъ угодей дано будетъ и то все написатъ в книги имянно*. а про дворовое пустое место что было в даче за рейтаром за Алексѣемъ Яцким в селе Егоревском сыскат тамошними околними многими людми, на крепко ныне тѣми*) дворовымъ местом хто владѣет, и по какому великого гс҃дря указу. да будь хто владѣетъ по даче, и у того

*) 196.

*) Bi przekreślono następujące słowa: „да тѣ книги за своею рукою привести в Смоленескъ и подать в приказной полатѣ"

~~*) „тѣми" zamiast „тѣм" [illegible]~~

~~*) („будь"?)~~

взятъ крепости *), а ~~бѣд~~ будь ~~[illegible]~~ кто тѣмъ местом владѣетъ бѣз ~~дачь~~ дачь и крепостей не положит, и то место отписат на великого гсдря а в дачю никому бѣз указу великого гсдря и бѣз грамоты и приказу княжства С (Смоленского) отдават ~~(не велѣно)~~. #

~~*)~~ По сему наказу да что в том учинено будетъ ‡ . . . . . .

и сыскъ ис крепостей списки и ~~[illegible]~~ отписныя книги привести в Смоленескъ и подат в приказной полате боярину С (~~[illegible]~~ алтыковъ?).

*) przekreślono następujące słowa: „И с тех крепостей списки за дячьею приписью прислать к Москвѣ"

~~**) (будь):~~

~~*) Смоленского [illegible]~~ przekreślono

słowa „не велѣно"

~~[illegible]~~

‡ ~~Następujące słowa~~ dopisane ~~podkreślone~~ między lineami i dalej jedno słowo nieczytelne przekreślono.

In tergo u dołu: „Также отказныя книги за своею рукою взявъ ~~[illegible]~~ число (*) с жеребя полож(ит) по ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

przekreślono słowa: „в мѣсто" i cztery inne nieczytelne

*) dopisane między lineami

przekreślono „привести" i jedno słowo nieczytelne

64055

1699 - 23° lipca.

Piotr Makiejew poddiaczy cara Piotra Aleksiejewicza na mocy przysięgi mieszkańców wsi „Łyskowo" i Jegora smoleńskiego powiatu, a stanu mołochowskiego - którzy zeznali, iż osadę we wsi Jegorewskiéj posiada od latu sześciu Kapitan Korni do Borsuków, a ~~przedtem~~ ~~tj.~~ przed dwudziestu laty zamieniał osadę tę Aleksiéj Jacków z pułkownikiem rajtarskim Janem van Hoven - otóż powyższy diak z braku dowodów na posiadanie ze strony Borsukowa osadę powyższą w miejscu dawnéj wsi Androsowa tj: dwa pustosza z osadami Brduichino i Szuszkowa odbiera od Borsukowa na rzecz cara i na mocy jego ukazu oddaje w posiadanie smoleńskiemu rajtarowi Gawriłowi Szczołkowowi.

Tu także należą

a) Skarga Szczołkowa na Hryhora i Tymofieja Tyczyńskich i Maryę, wdowę po Mykicie Tyczyńskim do cara Piotra, iż oni mimo oddania mu przez cara powyższych pustosz w posiadanie, zboże jare i ozime tam zasiali i sami je zebrali.

b. Prośba Maryi Mykitynéj Tyczyńskiéj do cara Piotra o przywrócenie jéj powyższych pustosz. W prośbie téj wyraża Marya iż podług carskiego ukazu teść jéj Iwan Tyczyński wraz z Aleksiejem Jackowym i Fedorem Terentjewem otrzymali pustosza w Androsowie, a późniéj je losami podzielili. Aleksiéj Jacków otrzymał właśnie powyższe dwie osady i postąpił je jéj teściowi.

№ VI 4.

Въ ҂зсз июля в-д(ень). По указу великого гсдря ц(а)ря великого кн(я)зя Петра Алексѣевича всея великия и малыя и бѣлыя Росиї самодержца и по приказу боярина и воевод Петра Самойловича Салтыкова с товарыщи и по наказной памяти за приписью дьяка Ѳедора Кичина, смоленские приказные полаты подячей Петръ Макѣевъ ѣздил в смоленской уѣздъ в молоховской станъ в сѣлю Егоревское и въ томъ селѣ про дворовое пустое местю что было в даче за рейтаром за Алексѣемъ Яцкимъ в сѣле Егоревскомъ сыскат тамошними околными многими людми, на крѣпкю ныне темъ дворовым местом хтю владѣеть, и по какому великого гсдря указу. да (будь) хтю темъ местом владѣеть бѣз дачь, и крепостей не положить и то место велѣнѡ отписать на великого гсдря. и на то пустое место нихто никакихъ крепостей не положил. а приѣхавъ в смоленской уѣздъ в молоховской станъ провыше писаное пустое местѡ сыскивал тамошними околными людми на крѣпкѡ, и отписалъ на великого гсдря. а что въ сыскѹ сказали и тотъ сыскъ по симъ моимъ до=

7207=1699

(„будь"?)

~~Вѣ~~домъ ~~ниже сего~~. —

Сз҃ г(ода) июля въ Кг҃ (день) — в смоленскомъ уѣзде в молоховском стану, Василя Бородулича д(е)р(е)вни Лысково, крестьяня Кондрашка Семеновъ Ивашка Акимовъ сказали по свѣтей непорошной евангилской заповѣди г(о)с(по)дни в правдѣ: — дворовымъ мѣстом владѣть салдацкого строю капитанъ Карнила Борсуковъ тому лѣтъ сшесть, а по какому великого гсдра указу онъ Корнила владѣть, и естьли у него крепости того они не вѣдають. а слышали они что променил Алексѣй Яцкой рейтарского строю полковнику Ягану Ѳанговину x) то дворовое место тому лѣтъ здватцать и болши. то их искаска. „при"*. — „при" pisane jest inną ręką. Jestto: „приложилъ рукѣ" które zwykł był ten pisać który za drugiego coś podpisywał. — vide Arkusz 8)

Тогож числа, тойже д(е)р(е)вни Лысковой, крестьянинъ Якушка Аѳонасевъ ✝ сказалъ по светей непорошной евангилской заповѣди г(о)с(по)дни вправдѣ, теж речи, что сказали выше сего крестьяня Кондрашка Семеновъ Ивашка Акимов. то ево искаска (жылъ). —*

— Сз҃ г(оду) июля въ Кг҃ (день); в смоленском уѣзде в молоховскомъ стану села Егоря, Костентиновской жены Ларского вдовы Катерины войтъ Кондрашка

x) 207 xx) 23

~~x) Łyskowo~~ —

A.

x) Jahanů Fan, howiny (Johann Van Hoven). —

* Na listkach ~~xxx~~ porozdzielane słowo: „приложилъ" w ten sposób że na jednym stoi „при" ana drugim i „жилъ" jest to tak [illegible]

✝ Afanasiew.

B!

* dalszy ciąg wyrazu w górze stoi: „при"

x 207 xx 27

~~x) Łaskowo~~

№ VI. 5.

Анипѣевъ *) сказал по свѣтей непорошной евангилской заповѣди г(о)с(по)дни в правдѣ: дворовом мѣстом владѣеть салдацкою строго Капитан Карнила Борсуков тому лѣтъ шесть и болши, а по какому великого г(о)с(у)д(а)ря указу онъ Карнила владѣеть, и есть-ли у него крепости, того онъ не вѣдаеть, а слышал де онъ от ыных крестьянъ, что променил Алексѣй Яцкой рейтарского строго полковнику Ягану Ѳанговину то дворовое мѣсто тому лѣт здватцать и болши. то ево искаска. (прило)". —

Тогож числа, селаж Егоряж, крестьянинъ Микита Ѳедоров сказал по свѣтѣй непорошной евангилской заповѣди г(о)с(по)дни в правдѣ теж речи, что сказали выше сего *) крестьяна Кондрашка Семѣновъ с товарыщи. то ево искаска (жыл)".

Сз^х г(оду) Июля въ кг^хх д(ень). В смоленскомъ уѣзде в молоховскомъ стану смоленских полковъ капитана Ѳедора Есипова д(е)р(е)вню + Острогозовъ крестьянинъ Титко Почтенной *) сказал по свѣтѣй непорошной евангилской заповѣди г(о)с(по)дни в правдѣ: дворовым мѣстомъ владѣеть Капитанъ Карней Борсуков. а сколко летъ владѣет, того онъ невѣдаеть, и по какому указу и есть-ли

*) ~~Antipejev~~

*) ~~seko~~

^x207 ^xx23

~~[illegible]~~

С

*) ~~Postenno~~

~~[illegible]~~

у него крепости, прото онъ не знаетъ — ~~(а) (...)~~
променил Алексѣй Яцкой полковникъ
Ягану Ѳанговину то дворовое мѣсто то-
му лѣт здватцат и болши. то ево
искаска. (жылъ жил)! —
И ис сего сыску подячего Петра Макѣева ~~*) Дѣла Макѣева~~
выписано: Въ сыску а҃ ч(е)л(о)в(ѣ)къ войтъ ×1
е҃ ч(е)л(о)в(ѣ)къ крестьян по свѣтей непо- ×5
рочной евангелской заповѣди г(о)с(по)дни
сказали: дворовым местом владѣет
салдацкого строю капитан Корни-
ло Борсуковъ тому н(ы)не лѣтъ
сшесть. а по ка(ко)му * великого ~~*) Ко...~~
г҃дра указу онъ Корнила владеетъ
и есть-ли у него крепости, того
они не вѣдаютъ. а слышали де они
что променил Алексѣй Яцкой рей-
тарского строю полковнику Ягану
Ѳанговину то дворовое мѣсто то-
му лѣтъ здватцать и болши. —
Ис ~~тѣхже~~ техже людей а҃ ч(е)л(о)в(ѣ)къ крестьянин ×1
в речах своих убавил: капитан Кор-
нила Борсуковъ тем дворовым мѣ-
стом сколко лѣтъ владѣетъ, того
онъ невѣдает. —
В сего всыску сказали ѕ҃ ч(е)л(о)в(ѣ)къ. — *) ~~...~~ 6.
И по тому сыску подячей Петръ
Макѣев тот жеребъ отписал на
великого г҃дра. —
А въ отказных ево же Петровых кни-
гах, каковы онъ подал в Смоленску

№ VI б.

в приказной полате написано:
Отказано в помѣстье смоленскому рей=
тару Гаврилу Щолкову в смоленском
уѣзде в максимовском стану в пу=
стоши, что была д(е)р(е)вня Андросовω
пустые два жеребя Стенки Макси=
мова Ивашки Семѣнова пашни и пе=
релогу и лѣсом поросло на техже же=
ребях усадба Ѣздюхина-Шушкова, а
в них земли и̃ четвертен. — × 8
На техже дву жеребях двор помѣщи=
ков да прихожие крестьяне на
техже жеребьяхъ. — В кр(естьяна)
Алешка Торасов(а) у него шесть с(ы)=
нов: Корнюлка, Ѳилка, Иелка, Денис= ~~×) (Иов = Дого ?)~~
ка, Ивашка, Куземка. — В кр(естьяна)
Парѳенка у него ε̃ с(ы)нов: Ѳедоска, ~~Дарѳенка~~ × 5
Ѳилип, Ивашка, Микиѳорка, Лукашка. ~~б) Мукіфорка~~
Сенних покосов по реке Вехре вниз
по правою сторону до устья речки
Орланки на ρ̃(100) копенъ, да залито
прудом сенних покосов на м̃(40) ко=
пенъ. —
А отказал (нс!) онъ Петръ те два
жереб(ья) ему Гаврилу к прежней ево
даче по старым межам какъ вла=
дѣлъ Иванъ Ты(чин)ской и Алексѣй
Яцкой. —

Stempel.

70

(2.1.)

Великому гсдрю царю и великому князю Петру Алексѣевичю всея великия и малыя и бѣлыя Росиї самодержцу челомъ холопъ твой смоленской рейтар Ганка Раманов сынъ Щолковъ в нынешнем гсдрь сзом*) году по твоему великого гсдря указу и по грамотѣ и по наказу боярина и воевод Петра Самойловича Салтыкова с товарыщи за приписю дьяка Ѳедора Кичина отказано мнѣ холопу твоему в Смоленском уѣзде в максимовском стану в пустоши, что бывало деревня Андросово, два жеребя крестьянские пустые со всякими приналежащеми угодии в дачю к прежней моей холопа твоего даче и откащикъ смоленские приказные полаты подячей Петръ Макѣев нашел: на тех крестьянских пустых жеребахъ живет выходецъ из залитовского рубежа крестьянин Алешка Гарасимов з женою своею из детми, и он Петръ того крестьянина написал за мною холопом твоим в отказные книги и я холопъ твой того крестьянина повел было в Смоленескъ для допросу, за кѣм тот крестьянин хочит жит во крестьянстве ~~x) своеиі = „хочит"~~ и Тимоѳей Тычинской со крестьяны ~~x) Тимоѳі~~

*) 207.

№ VI. 7.

своими, нагнав на дороге того крестьянина, у меня отбил, неведомо за что, и к допросу в Смоленескъ вести ево не дал, да Григорей и он Тимоѳей Тычинские да Микитинская жена Тычинского вдова Мара со крестьяны своими после отказу моего без твоего великого гсдря указу насилством своим на помѣсной моей земле, усаде Бздюхине-Шушкове, сенны покосы все покосили, на сто копен волоковых по цене на три рубли. да они же Григорей и Тимоѳей и Мара на той же моей земле, которой хлеб, рож и еровой сѣял, хотять без твоего великого гсдря указу зжать и свесть к себѣ, а мнѣ того хлеба дат не хочют, не ведомо для чего. а ныне гсдрь они Григорей и Марья въ Смоленску. Милосердый великий гсдрь царь и великий кн(я)зь Петръ Алексѣевичь всея великия и малыя и бѣлыя Росиї самодержецъ, пожалуй меня холопа своего, велик гсдрь их Григора и Марю сыскат в приказною полату и против сего моего челобитя допросит. а которой хлеб рож и всякой еровой на той моей

земле они сѣяли, и того хлеба не вели гсдрь
им бѣз твоего великого гсдрь указу жат
и свозит к себѣ — великий гсдрь смилуйся. —
(L.1.)

Великому гсдрю царю и великому кнзю
Петру Алексѣевичю всея великия и малы-
я и бѣлыя Росиї самодержцу бьет че-
лом раба твоя Никитинская жена
Тычинского вдова Мари Цалукина*) дочь
в прошлых гсдрь годехъ дано свекру
моему Ивану Костентинову+) сыну Ты-
чинскому пустошь Андросово с смо-
ленскимъ рейтаромъ со Алексѣемъ Яц-
кимъ, да с крестьяниномъ с Ѳедоромъ
Терентьевымъ вмѣсте, и оно свекоръ
мой Иванъ Тычинской да Алексѣй Яц-
кой да Ѳедоръ Терентьевъ промежъ
себя ту пустошь Андросово с урочи-
щи розделили по жеребьямъ и ему
Ал(ексѣю) досталось в тех урочищах Бзду-
лино* и Шашкови (sic!) а к тому два
жеребья пустых и в прошломъ гсдрь
в ҂ѕѕ ом (196) году онъ Алексѣй те
пустые два жеребья поступил явне све-
кору моему Ивану Тычинскому и за све-
кромъ моимъ было справлено и отказа-
но и в нынешнемъ гсдрь сз ом (207) году
былъ челомъ тебѣ великому гсдрю о
тех пустыхъ дву жеребьяхъ смолен-
ской рейтаръ Гаврила Рамановъ сынъ
Щолковъ и по твоему великого гсдря

*) zamiast Mari — Cału-
kina docz można
i tak rozdzielić: Мари-
ца Лукина s. j. Ma-
rica Łukina docz.
+) Kostentinowi

* zamiast Бздюхино

№ VI. 8.

указу а по ево Гаврилину челобитью при-
слана в Смоленскъ твоя великого гсдря
грамота: велено ~~[illegible]~~ два жеребья у
меня рабы твоей отнять и отдать
ему Гавриле Щолкову, и по той тво-
ей великого гсдря грамоте посылан
для отказу тех дву жеребьевъ пу-
стыхъ ~~(откаще)~~ ..... къ ~~[illegible]~~ смоленские приказ-
ные полаты подячей Петръ ~~[illegible]~~ Макѣевъ
и онъ Петръ приехав с нимъ Гаври-
лою... ~~x)~~ отказал против твоего вели- ~~x) [illegible]~~
кого гсдря указу ..... Андросове
дворишко мой рабы твоей. . .
Koma hrakuje

In tergo (do arkusza 4. zaraz u góry) stoi:
„К сему до~~[illegible]~~ смоленские при-
казные полаты подячей Петръ
Макѣев.
potem ~~stoi~~: „руку" a dalej u dołu: „Къ сей
сказке села Егоря попъ Иванъ въ ме-
сто детей свои Кондрашка Семенова"
с таварыщи по их упрошению руку (na
drugiej stronie jest „при". vide ark. 4. 2ga strona A)
Do arkusza 4 B. stoi in tergo: „Къ сей сказке
села Егоря поп Иван вместо Кондрата
по ево упрошению руку прилω."
Do arkusza 5 C stoi: „К сей сказке села Егоря
попъ Иван вместо Тита Постеннаго

Krasnosielski

25

Виписъ с книги Церкви Новосѣлскои Храмъ Свтои Покрови
Начестъ и поклоненіе Прстои Богородицѣ Дѣви Марії Хра
му Церкве Новосѣлскои Стои Покрови наданое Сие Ев
ангелие з Імена Уроджених Красносіелских Кото
рих Род починаетса Іод Пана Миколая Красносѣлского
Прибикшаго з Войском до Землѣ Саноцкои в Татарскую
Воину, и Бившаго на Дворѣ Пана Івана Гуланіцкого
Старости Носовского з Анною Дочкою Пана Стефана
Іаворского послюблен, Преставился до Церкви Спло
дившаго Снею Ивана Сина и Мрію Ивановую Гравов
скую Дочку, Которії Сие Евнлие надали до Тоиж Церкви
Новосѣлскои Року ЛХЧЗ. А Тои Іван Красносіелскії
Син Миколаїов з Мариєю Біелецкою Сплодил Чтирох
Синов, Андрея, Ивана, Петра, и Василя, Которим
всѣ Грамоти и Совотникі Церковнії Оген Перуновії
Попалил. Извѣчаетса отом же Син Андреи
Родился Року ЛХОД. послюблен з Свою Ренец
кою. Року ЛУЗ.ДІ. Иван Син родился Року ЛХП
Послюблен з Катериною Пана Андрея Сдре
ховского Дочкою. Вдовою. Року ЛУЗ.НІ. Петро
Син родился Року ЛХЧ. послюблен з Фран
шков Пана Стефана Завацкого. Дочкою. Року
ЛУЗКЕ. Василь Син родился Року ЛУЗГ. по
слюблен з Мариєю Тиравскою Року ЛУЗЛЕ.
А Тоиже Иван Красносіелски Син Миколаєв
ку Старости Своіеи посвятился до Церкви
Восѣлскои Пр[illegible]итером Року ЛХУН. жил Лѣт.
Ватдесат. до Року ЛУЗЛЗ. Которії То Випис
Тоиж Книги Церкви Старожитнои Новосѣлск
Пану Ивана [illegible]и Гравовскому Мѣсяца Мар
Дня ді. Ви[illegible]ан в Новосѣлцях ЛУЗ.НГ. Року
Иван Пацавски Намѣник Саноцк
рукою власною

Pags 8/VI-3

XVIII

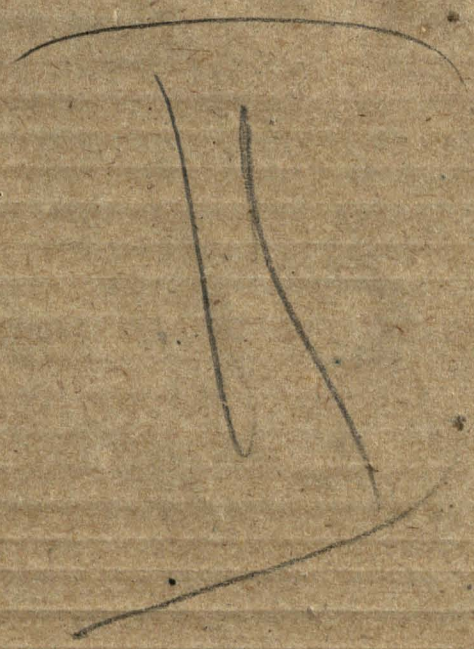

1704 r. 19 Luty 86

Pomnożenia Wielmożnych JchMPanów Dygnitarzów y Obywatelów Woiewództwa Wołyńskiego na różnych funkcyach pro Obsequio Woiewództwa będących, którzy ex Beneficiis powinni pragnieni. Także na JchMściów Panów Pogorzelców. Przez Wielmożnych JchMściów Panów Mikołaia Olszańskiego Chorążego Wołyńskiego y Comissarza Konstantego Iwanickiego Cześnika Nowogrodzkiego Sędziego Włodzimirskiego Jana Zagurskiego Podstolego Kijowskiego Deputowanych ex Mente Laudi na Sejmiku w Łucku Roku 1704 Die 19na Februarij Elucidowana.

1mo Wielmożny JmPan Podkomorzy Włodzimirski na Sejm Pacificationis Postował z JmPanem Podskarbim N. Koronnym z JW. Xięciem Jegomością Januszem Wiszniowieckim Kasztelanem Wileńskim z WJmP. Podkomorzym Nowogrodzkim z WJmPanem Jałowickim Podstolim Kijowskim z WJmP. Kosakowskim Chorążym Wołyńskim.

Drugi raz tenże Wiel. JmPan Podkomorzy Włodzimirski Comissarzem był do Tractatu z Szwedem Jeździł do Elbląga do którego funkcyi był Collega W. JmPan Czaplic Stolnik Wołyński. Także Vice Marszałkiem był Trybunału.

Trzeci raz tenże Wiel. JmPan Podkomorzy Włodzimirski był Posłem na Sejm Lubelski z WJmPanem Podkomorzym Krzemienieckim z WJmPanem Czaplicem Stolnikiem Wołyńskim z WJmPanem Woyskim Łuckim z WJmPanem Woyskim Włodzimirskim z WJmPanem Starostą Tymbarskim.

2do Wielmożny JmPan Podkomorzy Krzemieniecki Postował na Sejm Warszawski Anno 1692do.

Drugi raz Postował na Sejm Warszawski Anno 1696to z WJmPanem Woyskim Łuckim z WJ. S. P. JmPanem Michałem Wielhorskim Kasztelanicem Wołyńskim z WJmPanem Jałowickim Łowczym Wołyńskim z WJmP. Siniewskim Łowczym Kijowskim.

Trzeci raz tenże W. JmPan Podkomorzy Krzemieniecki Deputatem Będąc z Woiewództwa Wołyńskiego na Trybunał Koronny Laskę miał Marszałkowską.

3tio Wielmożny JmPan Starosta Włodzimirski Postował na Warszawę na Sejm Rozpoczęty z WJmPanem Siniewskim Podczaszym Dobrzyńskim z WJmP. Kulewiczem Podczaszym Wołyńskim z WJmP. Rzeczyckim Podczaszym Żytomirskim.

1701

#

16to Wielmoży Jmść Pan Jan Jerzy Podkoli Sijowski Pisarz
do JKMci P. Jmścia Pstrokonskiego z Dzikich Sławy Pleszcz
Skim Cześnikiem do Zbrow
Tomże Jmść Pan Postawił do Ziemi Chełmskiej z Jmścia Pstrok
Cześnikiem Pleskim z Jezdzili do Chełmu

16to Wielmoży Jmść Pan Jan Jakubowski Towarz Podlaski Postawił z
Jmścia Marcinem Kempskim Pisarzem Ziemi do Ziemi Chełmskiej
Tenże Jmść Jezdził Posłem do Jmścia Pstrokonskiego z Jmścia
Leszczyńskim Jezdzili do Xięcia
Tenże Jmść Jezdził do Xięcia Jmści Kanclerza z Jmścia
Krzywickim Wołynskim Jezdzili do Slyski

17mo Wielm: Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej Jezdził Posłem do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

18mo Wielm: Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej Jezdził Posłem do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

19no Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Kasztelanem Krakowskim z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

20mo Wielmoży Jan Zabokrzycki Towarz Podlaski z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

21mo Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

22do Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

23tio Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

24to Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

25to Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

26to Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

27mo Wielmoży Jchm: Pan Jan Pstrokonski Pisarz Ziemi Chełmskiej z Jmścia Panem Jerzym Ossolinskim Posłami do Xięcia Jmści Kanclerza Litt:

X. Radziwił.	Kobb	Pawłowski
Danilecki	Zielinski.	Kamieniecki
Sierakowski	Zelecki	Wrocieński.
Borsza Drzewiecki.	Tchorzewski	Sadkowski.
Konradi	Kossewicz	Krzemieniecki
Szmerzewski	Kuleszo.	Rabczewski
Baczyński	Ostrzecki	Borzęcki
Skomin	Terlecki	Szybinski

Actum Typiq Sądowe Sesyi Sześćdziesiątego Czwartego Miesiąca Marca Sądownego Dnia Pierwszego

Rozporządzenie Stat Kraiow. decr. 1776 Art. 1 Kary za Nieobecność

1764 kr. 2 VI Mowa obl. z Leg. Zelecki

o Wysłaniu nagrody za zapis dokumentów.

W Loczki Sądowe Grod Krzyż od Dnia Piątego Miesiąca y Roku teraz idących wyż na Akcie exprymowanych przypadły y Sądownie odprawowanej zaczęty przydemną Michałem Kazimierzem Xięciem Radziwiłłem Kasztl. Witt. Hetmanem Polnym Witt Xięstwa Litt. Starostą Krzyż y Altami Niniejszymi Grod Krzyż Comparentis Piotr Wrot Imć Panowie Ludwik z Danczypola Danilecki, Józef Sie Ciurzyński, Marcin Borsza Drzewiecki, Jan Konradi, Antoni Szmerzewski, Ignacy Baczyński, Marcin Skomin, Ignacy Kobb, Ignacy Zubrzycki, Ignacy Zalewski, Joachim Tchorzewski, Józef Kossewicz, Franciszek Kuleszo, Franciszek Ostrzecki, Piotr Terlecki, Piotr Zaręba, Marcin Lubarowski, Łukasz Kamieński, Jan Krasiński, Józef Sabowicz, Felician Rabczewski, Józef Borzęcki, Antoni Szybiński, Michał Łoguszewski Palestranci Grodzcy Krzyż tam Typowini Legum quam Statutorum scientiâ te prelectionis odemnie Michała Kazimierza Xięcia Radziwiłła Kasztl. Witt. Hetmana Polnego Witt Xięstwa Litt. Starosty Krzyż in ordine do Kancellaryi Starostwa mego Krzyż zpodpisem Ręki moiey własney przyięcia zaczęty Relatorowey Dworskiey in cura rubra przyięcznikow sobie offerentem pertinentiq nadanq y Cały in universum Palestrze Grod Krzyż ratione sibi competentium in perpetuum służącq ad Actu Castrensia Capitli Cremonensis per Oblatam podali de tenore sequenti. Michał Kazimierz Xiąże Radziwiłł, na Otyni Nieświżu Birżach Dubinkach Kleckiey Linii tego Państwa Xiążęcego Hrabia na Mirze Szydłowcu Krzbach y Białey cona Zołkwi Zloczowie y Pomarzanach Dziedziczny Pan

Kasztelan

Kasztelan Witt Hetman Polny Wiitt Xięstwa Litt Krzeł Człuch
Kamieniecki etc Starosta daiąc dowod Prześwietnemu Powia-
towi Krzemienieckiemu prawdziwego affektu mego, y Obligowa-
ney przyiaźni dla zachęcenia in tenera Etate będących godnych
JW Panow Obywatelow Concivium meorum Synom y Szkoł
tuteyszych applikuiących się do Kancellaryi Grodzkiey,,
Krzemienieckiey ad erudiendas Patricias Leges takową ex vi
muneris mei Capitanealis czynię Ordynacią w teyże Kancel-
laryi z zaszłych okoliczności opprime potrzebną aby mogli
mieć honestam Sustentationem Solita consuetudine
et praxi iako w Innych Grodach Koronnych to,
iest ponieważ res in justa ut Kancellaria gratis
laboret, tak tylko aby pracuiącym powinna była
rekompensa według Konstytucyi Anni Millesimi
Septingentesimi Digesimi Sexti od Arkusza złoty si-
den ktory ma brać, ten co pisze y wyindukuie ad
acta Castrensia Cremenecensia, to iest od wszystkich
generaliter Zapisow in toto bez żadnego uszczerbku tey
należytości. dla siebie Media zaś wszystkie do tąd prakty-
kowane Kassuie teraźnieyszą moią dyspozycią. Urodzo-
nemu zaś Regentowi ex ordinatione Legis należą-
ce Korrekty Suscepty y Otwarcie excypuie czego,
Urząd moy Grodzki Krzemieniecki JmP Panowie
Officiales Podstarości Grod Sędzia y Pisarz seriam
maią mieć animadversionem y oto onych Obli-
guie Datt w Krzemieńcu sub Securitate Juditiorum
Anno Millesimo Septingentesimo Quadragesimo
Quarto Die Decima Septima Martij utey Oblaty
Prekomissyi podpis Ręki własney J O Xiążęcia JMci
Starosty Krzeł przypieczęci zwykłey pokoiowey Dwor-
skiey in Cera rubra przyciśnioney temi iest wyrażony

słowy

Stowy Michał Kazimierz Xiąże Radziwił Kasztł Witt Hett Poll W.
Litewskiego Starosta Krzemieniecki (Locus Sigilli) ktora to Ob,
lata Prekomissyi odemnie wyżey na podpisie wyrażonego Pa,
lestrze in universum Całey Grod Krzd in perpetuum konfor
wancy zapodaniem y prozbą wyż rzeczonych offerentow a za moim
Urzędowym Starościnskim przyięciem wszystka de verbo ad verbum
zupełnie tak iak się w sobie ma do Xiąg Ninieyszych Grod Krzd
iest zapisana z ktorych y ten wypis pod Pieczęcią Grod Krzd
iest wydany pisany w Krzemieńcu. Terrex Sichowiecki

Legi cum Actis Zaleski
Vidi in Actis

Oblata Prekomissyi alias Przywileiu czyli Ordynacyi od JOX Jmci Michała Kazimierza Radziwiła Xiążęcia Kasztl Wiel Hett P. W X L. Starosty Krzcz Palestrze Grodzkiej nadaney y konferowaney.

Ao 1744 d. 11 Martij

1709

80

Wypis z Xiąg Grodzkich Krzemienieckich.

Roku Tysiącznego, Siedemsetnego, Dziewiątego Miesiąca Junij Piętnastego Dnia.

Przed Urzędem y Aktami ninnieyszemi Grodzkiemi Krzemienieckiemi, y przedemną Bazylem Sieszyckiem Namięsnikiem Burgrabstwa Krzemienieckiego, Comparens Personaliter Urodzony Jmci Pan Antoni Kamieński praecavendo integritati Woiewodztwa Wołyńskiego, a mianowicie Powiatu Krzemienieckiego Extrakt Manifestacyey niżey inserowaney ponieważ Akta Krzemienieckie Grodzkie częścią per vetustatem temporis częścią per hostilia Calamitosa tempora są zdezelowane z tychże Xiąg Authentice wydany dla wpisania do Xiąg ninnieyszych Grodzkich Krzemienieckich per Oblatam podał z Pieczęcią y Korrektą Grodową, także y z Podpisem Jasnie Wielmożnego Xięcia Jegomości Czartoryiskiego Starosty Krzemienieckiego który to Extrakt szerzey w sobie obmawia

Itemi iest Pisany słowy Wypis z Xiąg
Grodzkich Krzemienieckich R. Tysiąc Szescset
Czterdziestego Dziewiątego Miesiąca Apry
la Dnia Siedemnastego przed Urzędem y Aktami
Spinnieyszemi Grodzkiemi Staroscinskiemi
Krzemienieckiemi y przedemną Stanisła-
wem Kaminskim Burgrabiem
Krzemienieckim Comparens Stanuwszy
Oczewisto Urodzony Jegomość Pan Kazi-
mierz z Wielkiego Oskowa Rozynski
w siołach Tuliczowie y Klusku w Woie
wodztwie tuteyszym Wołynskiem
a Powiecie Włodzimierskim leżących
pewnych części Dziedzic Grodu tuteyszego
Pisarz, skoro do Akt Publicznych Koz
demu bespieczny Stanął przystemp
swoim y mieysca tuteyszego ktorym należy
ex Officyo praecustodire indemnitatem
Imieniem, przeciwko Walecznemu
Bochdanowi Chmielowi albo Chmiel
niekiemu, Regestrowemu Rzeczy Pos
politey Przysięgłemu przedtym Koza
kowi, a teraz Wodzowi, jako primario
principali, także przeciwko wszystkim
inszym iego Adherentom iako spolnym
Konpryncypałom, a mianowicie tym ktorzy

Tu w Krzemieńcu za Ordynacyą y dy
rekcyą onego podczas Zamięszani a wszy
skiey Rzeczy Pospolitey przez Czas niemały
byli y uciążliwie mięszkali, jakoto z Pułku
Krzywonisowego na Imie Wasylowi Setni
kowi y Jego Kompanij, także Dzawałomu
Pułkownikowi z Siodmiu Tysięcy będące
mu, Sawie Sawczenkowi Setnikowi, =
Piotrowi Kotenkowi z Pułku tegoż Chmiel
nickiego na Załogę ze Stanemu y Jego
Watazie, inszym wszystkim swywolnym ku
pom et Legionibus protestował się oto. Iż
pomieniony Chmiel albo Chmielnicki we
społ z niektoremi z drugiemi Regestrowemi
przysięgłemi Kozakami w Roku przeszłym
Tysiąc Sześć set Czterdziestym Osmym,
umyslnie przepomniawszy wszystkiey Koro
nie Polskiey y zeszłym Swiętey Pamięci
Krolom Polskim iako Panom swym odda
ney Przysięgi, zaraz post infelicya fata
S.P. Władysława Czwartego Krola Polskiego,
zawziowszy przed siebie zły złosliwy y nieprzy
stoyny Krwawy Zamysł, wtył zruciwszy
debitum abomini Creatum amorem Dei, za
pomniawszy Amorem Patriae, ktorago wy
chowała, Tandem et virum fecit, a rozpaiaw
szy się na wszysko złe, zgromadziwszy do siebie
wielkie mnostwo roznego Chłopstwa, impunitate

Peccandi onych dosiebie przychęcaiąc,
et deprivatione Bonorum nobilium
onym nadgradzaiąc, azebytym głownie y=
szym pokazał się Oyczyznie Nieprzy
jacielem, głownych Rzeczy pospolitey
Nieprzyjaciół Tatarow y roznych Bisur
manow nawykorzenienie Rycerskiego
stanu y nazatłumienie a prawie zniszcze
nie y wygubienie szlacheckich wolności
appretiata manu kilkadziesiąt tysięcy in
pernitiem Rzeczy pospolitey zaciągnuł
y ztemi wszystkiemi wpadłszy hostiliter
in viscera Regni, nayprzod Domy szlachec
kie przez Ludzie swawolne naieżdżał
Maiętności y Ludzie szablą y ogniem
znosieł, ktoryh szlachte y rozny Lud rozne
mi naprzod mękami męcząc y dręcząc
wszędy scinali, Kosciołу Boże y rozne Swięt
nice Panskie profanowali, in lupinaria
one na zniewagę Wysokiego Maiestatu
strasznego wiecznego Sędziego obracali,
Skarby Koscielne wydzierali, umarłym
w Grobach nie daiąc spokoynie leżeć onych
bezmiłosiernie odzierali, Ręce Nogi Głowy nie
ktorym na roznych mieyscach w Panstwach
Korony Polskiey Tyransko ucinali, Psum na
ostatek na Pokarm y dzikiemu Zwierzowi
z Trunien wyrzucali, a zmarłym ciałom Contra
mandata Dei et omnium Jura gentium pod

Ucięciem szyi żywym zabraniali, takie y ieszcze wię
ksze rzeczy wszędy porobiwszy w Roku tym że
przeszłym Tysiąc sześć-set Czterdziestym
Osmym Dnia Trzydziestego Septempra do
Krzemieńca pomienieni Pułkownik y Setni
cy przyiechawszy y tu ad Diem Decimam
tertiam Decembris turculenter przemięszkiwa
iąc wiele Chrześcian zdrowia niewinnie
pozbawiwszy krwi niewinnych Dziatek y ka
płanow Bożych niemało okrutną szablą
porozlewawszy wiele pomęczywszy tak daleko
że Dusza od Ciała odłaczac się dla Bolow mu
siała na ostatek oco teraz primario rzecz iest
na Zamek Krzemieniecki Armatnie et hos
tiliter napadłszy w podziemnych murowanych
Sklepach Zamkami obwarowane Skrzynie
w ktorych Akta tak Ziemskie iako y Grodzkie
Dobrze porządnie y warownie obwarowane byli
podobno spodziewaiąc się iakichsi Pieniędzy te
Akta pomienione y Regestry y Protokuły
iedne zpalitur pobodzierali drugie wniwecz po
darli trzecie w kawałki posiekli Czwarte po
psowawszy roznie porozrzucali ktore pod śnie gu
mi a potym pod Deszczami aż ad modernum
Mensem Aprilem roznie leżeli z ktorych nie
ktore Ledwo się coznaleźli y to nadepsowane prze
strzegaiąc tedy Protestans indemnitatem Urzędu
swego te swoie iako in Publico et notario wszys
kim Obywatelom Crimine salva sibi reservata
Ejusdem protestacionis melioratione zanosił
Protestacyą y Manifestacyą prosząc aby do Akt
była przyięta y ingressowana co i otrzymał

Z ktorych Xiąg y ten Wypis pod Pieczęcią
Grodzką Krzemienieckę iest wydany pi
sany w Krzemieńcu (: Locus Sigilli :) Correxit
sie wszyscy Legit Stoniowski Michał Xiąże Czarto
ryiski Starosta Krzemienicki ktora to Oblata
Manifestacyi za podaniem wyż wyrażo=
nego podawaiącego a zamoim Urzędowym
przyięciem wszystka zupełnie de verbo ad
verbum do Xiąg ninnieyszych Grodzkich
Krzemienieckich iest ingrossowana z ktorych
y ten wypis pod pieczęcią grodzką Krzemie
niecką iest wydany pisany w Krzemińcu

Oblata Extraktu z wypi
saniem w nim Manifes
tu przez Jmci Pana Rutyn
skiego Pisarza Grodzkieg
Krzemienieckiego uczy
nionego de desolatione
actorum Castrę Cromę

Ano 1709 d 15 Junij
w Grodzie Krzemienieckim
Roku 1549go D 17go aprilis uczyniony

~~Nr 13301~~

1mo. Krol Pruski pretenduie Szląska całego iako zdawna maiący do tey Prowincyi Prawo.

2do Pretenduie aby Krol Polski Krolem był Czeskim, aby rezygnował Polską Korone ad liberam Electionem Polakow ktorego sobie Rzpta obierze, y żeby abhinc Dwor Widenski niewtrą[illegible] się do Polskich Elekcyi Krolow.

[illegible]tenduie aby Saski Elektorat resygnował Krol Polski in familiam acatholicam z[illegible] [illegible]kiey Linij Sax Gotto[illegible] ktorey aby napotym Sasi bywali Elektorowie Acatoli[illegible]

[illegible]y Krolowa Jeymć Czeska Dziedzictwa Czeskiey Korony odstąpiła, przenosząc na Os[illegible] Krola Polskiego y JEo Sukcessorow, od ktorego per Sanctionem pragmatticam nie słu[illegible] nie oddaloney

5to Aby Moskwa do Polskich niewtrącała się Krolow Elekcyi, y aby oddała Acuulsa do Rzpltey zdawna należące, osobliwie zas Liwonie, aby ustąpiła z Kurlandyi

6to. Aby Krolowa Jeymć Węgierska odstąpiła pretensyi do korony Węgierskiey, y aby także Rzpta ab hinc obierała sobie libere Krolow, iak zdawna bywało, y aby tych Dwor Rzpltey Narody, toiest Polski, y Węgierski pilnowali Woyny Zawsze Ottomanskiey.

7mo Oswiadcza się wzaiemnie Krol Pruski, że Wrekompense tego chce Krolowey Węgierskiey Panstwa za Wocowane od Francyi po Ren recuperowac, osobliwie Lotaryngią

[illegible] Oswiadcza się z tym na ostatek że ieżeli na to Cesarzowa Jeymć niepozwoli, y związan[illegible] aliensem Potencye, tedy on wszystkie kutemu Obroci Siły swoie, aby na sam przod z[illegible] Dom Austryacki, przy Koronie Bawarskiego utrzymał Elektora, Krolowę Jeymć Węg[illegible] przysamym tylko Zostawił Xięstwie Toskanskim.

9no Oswiadcza się na ostatek Krol Pruski, że to bierze na siebie wszystko z wyż wspomni[illegible] Acuulsa, toiest Polskie, y Austryackie, tak od Francyi, iako też od Moskwy przez za[illegible] recompensy proprijs recuperare armis, y od tego poty nieodstąpic, chiba żeby mu przyszł[illegible] Woyską, y Życie utracic, albo do Żebraczey przyść Torby.

1758.

August Trzeci. etc.

Oznaymuiemy teraz nieyszym Listem naszym do Ktorych należeć będzie Wszystkim y wszelcyulnosci Każdemu, że My po obięciu Krolestwa rządach wiecey o dobro y Szczęście Pos
bliżone, aniżeli one pre staraliśmy się, aby wszelcyulnosci każdy Poddany znał Nas bo
Panem, y powszechnym wszystkich Oycem, dla czego gdy z rożnych Woiewodztw Szlachty
złączeni z Senatorami przez remonstracye swoie nas pobudzili, abyśmy przeciwko Ryciu
Janu pow Sanguszkowi Marszałkowi Nadwornemu W.X.Litt. postępowali, iednią z
ich prozby Zezwoliliśmy. Podział Dobr Ostrogskich tranzakcyami rożnemi poczy
nieczekaiąc Decyzyi Stanow Krolestwa ktorą sobie sama Rzplta do rozsądku postano
ta przez Rzecz Pospolitą w Roku 1677. tak deklarującą się Szlachta
aby niezliczone Skargi nam przełożyła, z ktorych podział partykularnych D
Ostrogskich uczynionych, Zaczęła się Woiewodztwa Wołyńskiego na Ziemie
y Ztąd ze S.S. przedtym Janusz Xiąże na Ostrogu dla Kluczy Rzplta Kon
swego Zażywali że do decyzyi Rzplta to Zostało, to wszystko na
Kolbuszowskich tranzakcyach ani słychu wiary podać zdawało się
teraz Utwierdzenia Urzędnikow naszych y Ministrow Naszych iest nam
inszego iest zdania Xiąże Janusz Sanguszko Marszałek W.X.Litt. tylko aby
Zacney Milicyi 600 Ludzi dla Uspokoienia Rzplta zachowana była, y tym Prawa
sessyi Dobra Ostrogskie iak przedtym tranzakcyami Kolbuszowskiemi uczynione
trzymał, uprasza odebrać, Dlatego teraz nieyszym Listem Instrumentu Adminis
cyi z Kancellaryi naszey pod Datą 4 Miesiąca Listopada Roku 1754 y same Administra
cyą tako też Komissyą Dubieńską osobliwie podtoczoną Datą z Kancellaryi naszey znowu Uspra
y Akta wszystkie vigore tegoż Uprawdzonych Instrumentow pochodzące y następuiące
Kassuiemy, odrzucamy y Zanieważone Sądziemy, Jurysdykcyi od Daty teraznieyszego
Instrumentu Jchmość Administratorow Naszych Lekarskiey y Komissarzow y ich Zastęp
nie oddalamy, y aby Dobra Dubno, Ostrog, y Inne w Administracyi y Komissyi Instru
mentach wyrażone Niedziel 5. od Wydania tego Naszego Reskryptu w Possessyą Spokoyną
Januszowi Xięciu Sanguszkowi Marszałkowi Nadwornemu W.X.Litt. bez dalszego
dowłas udawania się y bez żadney odwłoki były oddane. Co zaś tyczy Prawa nabyte
do Decyzyi Stanow Krolestwa te Sprawę wtey mierze do sytuac
nym Instynuacyom Zagrodzić się ze przez Instrument tey Administracyi podpisa
Possessyą Szlachty, tylko Prawami potwierdzona, y zetylko Sąd przyzwoity wyrok
Szlachcie z Dobr Dekretem swoim może, Solennie teraz nieyszym pismem deklaru
emy Zawsze daley iesteśmy y byliśmy od tego, abyśmy chcieli, co prerogatywie uymo
wać Krolewstwa, Owszem zawsze krzywdy Praw zanapse poprawiamy sobie. Toc wsz
ko aby do Wiadomości wszystkich przyszło, Rękę do Akt publicznych wpisać pozwo
limy. Datt w Warszawie d 16. Miesiąca Maia Roku 1758. Panowania Naszego

1735

85

Traktat wieczney Ligi, między Królestwem Francuskim a Rzpta Polską z łacińskiego na Polski Język wytłumaczony.

W Imię przenayświętszey y nierozdzielney Troycy.

Nayiaśn. Król Jmć Francuski, y Nayiaśn. król Jmć Polski, tak swoim iako skonfederowaney Rzpltey Jmieniem sądzą być za rzecz potrzebną, y zgodnym swoim interessom, aby między sobą osobliwszym Traktatem Ligę uczynili, ktoraby była dla wszystkich nowym zaszłym remonstrującym otwarte serce, które ma Nayiaśn. Stan Francuski ku Królowi Jmci y Rzpltey Polskiey, tenże Sam Nayiaśn. Majestat Jw. Jmć Pan Chancelin kanclerza Francuskiego, Stanu y Sekretarza Stanu, do tego Traktowania Interessow z postronnymi Potencyami, wysadzonego. A Nayiaśn. Król Jmć Polski z Nayiaśn. Rzpltą Polską, Jw. Jmć Pana Ostrowskiego Marszałka Woiewodztwa Krakowskiego, skonfederowanego Obozrzego W. K. Nowogrodzkiego, y Bugnienskiego. Starostę należących do tego Woiewodztwa Plenipotencyami, którzy y ci oboy deliberowawszy wszelky teraźnieyszy zwrzyw szy na punkta zgodzili się następuiące, które trwałe maią wieczney Czasy.

Punkt pierwszy

Tak doskonała y ścisła Przyiaźń y iedność trwać będzie między Nayiaśn. Królem Jmć Francuskim, a między Królem Jmć y Rzpltą Polską ze wszelką Stroną, Drugiey Strony Szczęście, za swoie poczytaią będzie, a obie przez doskonałą Harmonią maią usiłować do wzaiemney siebie konserwacyi, y do odwrocenia tego wszystkiego, coby przeciwko którey kolwiek z nich, stać się albo czynić mogło.

Qdr. Ponieważ Jmć Francuski, na obronę Wolnej y Jednostaynej Elekcyi Nayiaśn. Króla Jmć Swiętego, tudzież Praw, Przywileiow y Wolności Nayiaśn. Rzpltey Polskiey, teraźnieyszą Woynę zaczął, tedy temuż Jmć Polskiemu y Nayiaśn. Rzpltey przyrzeka, że tey Woyny potym kontynuowac będzie, pokąd obudwom tym Interessom zadość się nie stanie, y potym tego niedołoże, aby Nayiaśn. Rzplta w swoich Prawach zachowana a naybardziey onym wszelkim sposobem swoich Praw zażywała a naybardziey onym co do wolnych Królow Polskich należy Elekcyi, tak dalece że by z strony Elekcyi niemogła być ani turbowana ani grassowana od żadney Potencyi.

Qdr. Lecz gdyby się co takiego przytrafiło, kiedykolwiek mogło, tedy Jmć Francuski wszelkiemu temu zabiegaiąc, deklaruie teraźnieyszą Ligę wkrzyć takiey strony będzie trzeba się miała, że wtakiey potrzebie Nayiaśn. Francuski to wszystko uczyni, cokolwiek Rzplta może dobie Nayiaśn. Francuski sprawiedliwie obiecywać, po swoim prawdziwym przyiacielu

Ich oray wzyeźlawym swym sercu wszytkie Sły szczęście, y uspo
kojenie konserwuie. Przyrzeka także Nkmu Francyi, gdyby te
ki Kazus wynikał o spolnych myśli z postanku dla obudwoch
Stron należących, które teraz dla rożnie niepewne, przyszłego za
su okoliczności niedopuszczaią.

4ty. Deklaruie Nkmu Francuskiu, że polko się woyna teraźnieysza począ
gnie, nieprzestanie wszytkich swoich sił, (które mogą być) do tego
wszytkiego zażyć, co na Jego należy Potencyi, y do nayprędszego
iako być może uwolnienia Polski, od teraźnieyszego uciemiężenia
tudzież do dostąpienia szczęśliwego tych Lenerów, (które iako
się w Punkcie wtorym tego Traktatu doszemney wyraziły) teraźnie
szey Woyny były przyczyną, także przyprowadzi do tego swoich
Kolligatów, aby dla tychże samych przyczyn Woyny prowadzili, które
ich do zniewolenia sił swoich pobudziły.

5ty Ponieważ dla teraźnieyszego powodzenia się Expressym które się
dzieią w Polszcze, nie tylko Nkmu Polski postanowił rezydować
w Prusiech, ale też wielka liczba Panow y Familii Krolestwa
Polskiego, tak do tychże Prus iako y innych pobliż Jych R.P.
Panstw przenieść się musiała, tedy Nkmu Pski nieprzestanie
do tych dni starania swego, aby wszyscy na tych onieyscach
(gdzie się tak wielkich znayduią) wszelkie mieli bezpieczeństwo
y wolność, potrzeby Pan Krolestwa Polskiego inaczey nie
pozwalaią.

6ty Deklaruie Nkmu Fran, że podczas Traktatu Generalnego Jam y
Jego Kolligaci żadnym sposobem, tego nieustąpią z fundamentalnie
Przywileie Wolności Rzpltey Polskiey nie będą ugruntowane.

7my Gdyżeli albo szczęście woyny albo Pokoy generalny wszytkim po
ki spowrocie do Polski, Nkmu Fran wszytkich tych, którzy przy
Krolu Jmci będą trwali statecznie, potrzeby opatrzy, poki by do
własnych używania fortun nie powrocili, do których powrot przy
rzadnym Traktacie Pokoiu Nkmu Francyi bierze na siebie.

8mo Nkmu Fran nieprzestanie tak u Dworu Rzymskiego iako y
innych Potencyi, o tym wszytkim mieć starania co będzie należa
to do Interessow Krola Jmci y Rzpltey z Kontrederowanej, takim
iakim do tych czas pokazał które tylko być może uchowaniem
Pokoiu.

9no Gdyżeby narodzono w drugich Potencyach których by zaprosić, aby
do tegoż Traktatu przystąpiły, potwierdzenia onych będą ogłosz
ne we dwuch miesiącach albo przedtey, ieżeli to będzie mogło być,
co dla lepszey Obrony my wiecey na podstawach wyrażenia

Plenipotencyami stwierdzeni ktoresmy sobie wzaiemnie po
kazali, a Kopie onych przez nas samych konfrontowane, y
z Oryginałami samymi zgodne słowo do słowa przy końcu
tego Traktatu opisaneza teraznieyszą ligę podpisaliśmy, y
Pieczęciami naszymi stwierdziliśmy. Datt. w Wersalu
dnia 28 7bra R.P. 1735tego

Chauueliri mppa (L.S.) J. Ozarowski mppa (L.S.)

Potwierdzenie Traktatu przerzeczonego przez Nayiaśnie
Krola Jmci Polskiego uczynione

My Stanisław pierwszy z Bożey Łaski krol Polski
Obiecuiemy y przyimuiemy krolewskim naszym y sukcessorow
naszych Jmieniem ze Traktat przez W. Ozarowskiego Marszałka
skonfederowanego Wdztwa Krakow. Obozneo WK. ministra peł
nomocnego z iedney a przez JW. Jmci Pa Chauueliry Kanclerza
Francuskiego Ministra y Sekretarza Stanu do traktowania
Interessow z postronnymi Potencyami od NKJmci Francuzkiego wy
sadzonego z drugiey strony zawarty y uczyniony, zawsze
stały nieporuszony y przyiemny mieć będziemy, y bez żadnego
naruszenia swiątobliwie zachowamy iakoż y teraz tenże
Traktat Jmieniem Naszym y za zgodą Stanow Rzpltey skon
federowanych, we wszystkich Artykułach, Punktach, kondycy
ach approbuiemy, przyimuiemy, y utwierdzamy. Na co się
dla lepszey tego wszystkiego wagi, y widocznego dowodu
My Stanisław Krol przerzeczony Traktat podpisem
Ręki naszey y przyciśnieniem Pieczęci stwierdziwszy expe
dyować roskazaliśmy. Datt. w Rezidencyi naszey teraznie
yszey Krolewieckiey dnia 24to 8bra Roku Pańskiego 1735tego
Panowania naszego trzeciego Roku

Stanisław Krol (L.S.)

Marcin na Załuskach Załuski
Biskup Drezdenski Suffragan
Płocki Sekretarz Koronny
Szymon Sierai Podstarosci Kowienski
Sekretarz JKmci mppa

Chrebtowicze Bohuryńscy

1758

My, to iest Ja Kazimierz Moliosij Balowiecki Mieczn Zygmuntowy z niegdy Urodzon: Antoniego Moliosija Balowieckiego z niegdy Urodzoną Anną Chrebtowiczowną niegdy Urodzon: Alexandra bezpotomnie zeszłego y Władysława Komorn Ziemskiego Krzemienieckiego Chrebtowiczow Bohuryńskich Braci między sobą rodzonych siostrą rodzoną, á niegdy Urodzon: Konstantego Chrebtowicza niegdy Urodzonego Eufrozyny chrebtowiczowny niegdy Urodz: Władysława y Eufrozyny Niemirzyczowny chrebtowiczow Małż bezdzietney corki y uszłego po Rodzicach swoich fortuny dziedziczki Wielż: Zas: Romana Hulewicza Łowczego Halickiego Małżonki Ludwiki Feliciana Chrebtowicza bezpotomnie zmarłego Pudyciana Chrebtowiczowny niegdy Urodz: Woyciecha Dąbrowskiego Małżonki y innych braci y siostr między temiż rodzonych á niegdy Urodz: Hieronima Litawora dwuimiennego y Anny z Jelowickich Chrebtowiczow Bohuryńskich Małż Synow y Corki Brata Ystrzeżno rodzonego, niegdy zas Urodz: Alexandra Chrebtowicza pomienionych niegdy Urodz: Hieronima Litawora dwoyga imion y Władysława Chrebtowiczow Brata rodzonego, z niegdy Urodz: Zofią Czarneckiey zpłodzonego Syna niegdy Urodz: Konstantego Iwanowicza y Krystyny z Nierzeyskich Chrebtowiczow Bohuryńskich Małż Kijowskich Małż: Domuła á niegdy Urodz: Iwana Iwanowicza y Apolonij Iwanowny Casimirowny Chrebtowiczow Bohuryńskich Małż Bawmuła małżonky zas: Urodz: Iwana y Lubki Dzieniannki Chrebtowiczow Bohuryńskich Małż: Chrapawuła z niegdy Urodzoną Katarzyną Nieciecką zpłodzoną Corką Letnie zpłodzony Syn sam przez się Ruym y Urodzoney Antoniny Balowieckiey niegdy Urodzon: Woyciecha Moliosija Balowieckiego Brata mnie zeznawaiącego rodzonego á pomienionych niegdy Urodzon: Antoniego y Anny Chrebtowiczowny Balowieckich Małż: Syna, Corki w Stanie Panieńskim y w opiece u mnie Zeznawaiącego Zostaiących Ludzi Urodzonych, Ignacego, Michała y Kaspra Bartosiewiczow Braci między sobą rodzonych, Urodzon: Kazimierza Bartosiewicza z niegdy Urodzoną Elżbietą Moliosiejowną Balowiecką mianowanych niegdy Urodzonych Antoniego Balowieckiego y Anny Chrebtowiczowny Małż: Corką, á mnie Zeznawaiącego Siostrą rodzoną zpłodzonych Synow á moich Siestrzeńcow rodzonych w małoletności y Opiece u Mnie Zostaiących imieniem także Ja Jan Zaleski niegdy Urodzoney Weronelli Moliosiejowny Balowieckiey Wielż: Kazimierza Balowieckiego Mieczn Zygmc: y niegdy Urodzon Woyciecha y Elżbiety Urodz: Kazimierza Bartosiewicza Małżonki Balowieckich Siostry rodzoney á wyż wyrażonych Urodz Antoniego y Anny Chrebtowiczowny Balowieckich Małż Corki niegdy Urodzonych Mikołajem Zaleskim zpłodzony Syn Synowiec y Urodzon Józefa Zaleskiego Brata mnie rodzonego, z rzeczoney Oyca y Matki zpłodzonego, lat teszcze dieskonalych niemaiącego imieniem czyniącey Zalecanych o spolney y potrzymanie niniejszego Zapisu Naszego rzeczemy y że nadto

list

+

Lich ogulnie iakichkolwiek dobr naszych zapisuiemy się zdrowi będąc na
umysłach naszych odstąpiwszy naszey własney należney Ziemskiey pierw
wa Forum Poniati y Woiewdza a pod tekeyza Grodzka Wsterzemiskiego y
dobrowolny Zapis Quitationis eum cessione et transfusione całemi z dowod
łami y Instrumentami Naszemi pertrakcie y interpretuiąc miedzy
y dobrowolnie Zeznaiąc każdemu komuby o tym wiedzieć teraz y napotym
należało oznaymuiemy. Iż My Zeznawaiąc maiąc czesci y porcye pewne
Cumow rzeczy na dobrach Wsiach Boburynie Kuniatkowie y Porzeskach z
przyległościami tu W Woiewodzie Wołyń a Powiecie Łuckim leżących na czesciach
stali Chrześciańskich ialo y Hussedzkich. Za Zapisami, albo Dowodami
innymi iakimkolwiek prawem y sposobem extenduiących się y do tak Zosta
tych a Na Nas y tych których Imieniem czyniemy po wyż specyfikowanych
sessorach naszych prostą linią lub inną iakąkolwiek bądź collateralną
gorz albo nabot schodzących erga alios Consucessores prawem naturalnym
cepyi, przychodzące, tudzież porcye Cumow przez między Wielm Xiędza Eliasza
Stuleuisza Archidyakona Łuckiego przyspolobiorych y nabytych iednemu y
nemu na dobrach Stuleuiszowskich przyspadzących y na innych iakimkolwiek
pretexter do Jego przyszłych, y extenduiących się y na nas spadaiące, iakoż
porcye Cumowy za Lasulacyą z innych prowentow z części naszych Boburyn
na Kuniatkowa y Porzeskach od Śmierci J.M. Wielm Xiędza Eliasza Stuleuisza
Archidyakona Łuckiego do czasu kondescendencyi teraz w Boburynie wtym niniey
go Dnia dwudziestego Lutego agituiącey się należącą przyspadaiącey iakoż też
porcyą rzeczy ruchomych rzeczy in vaná Specie, forma et genere będących
przez Wielm Xiędza Eliasza Stuleuisza Archidyakona Łuckiego zdomu chrześ
ciańskiego wszelkich czyli przez onego przyspolobiorych a po Śmierci Jego
pozostałych, na nas Zas prawem spadkowym proporcyonalnie erga alios Con
sucessores przyspadaiących, Zaco wszystko pomienioną Zupełną od Wielm
Helenę z Kobrzyńskich Stuleuiszowey Łowczyney Inflant. pozostałey wdowy M
Zeznawaiąc na ciebie y tych których Imieniem czyniemy, rzetelnie Cum
ozmie odebraliśmy Satisfakcyą Wiec Z uczynionej dostatecznej Satisfakcyi
tez Jemu wiecznie, tudzieżemy, a wyż mianowanych porcyi ile należących
nasze y których imieniem czyniemy przynależy przeszłych Cumow Sub
cessyonalnych Sukcessorach Antecessorach naszych wtrzeciu czasu iakoż
Wielm Xiędzu Eliaszu Stuleuiszu Archidyakonie Łuckim przyspadaiących na dobrach
Boburynie Kuniatkowie y Porzeskach extenduiących się tudzież części Cumow
na dobrach Stuleuiszowskich przyznanych a po Śmierci Wielm Xiędza Stuleuisza
na nas erga alios Consucessores spadaiących ſ. wietykaiąc innych Cumow
tomiszczańskich na innych dobrach czyichkolwiek będących przez Antecessorow
wszech Stuleuiszow niezbytych ale po Antecessorach tychże na nas należących
także też porcyi prowentow z Boburyna y innych dobr wszystkich z kalkulacyi należ

cześ

cey y rzeczy ruchomych wszystkich wyżey namienionych pozostałych, tegoż
W[ielmożnej] Helenie z Rohozińskich Hulewiczowey Ławry Justian pozostałey wdowy
Potomkom y exekutorom Jey ze wszelkim do mianowanych ciemnot, oraz kathe-
dracyi y rzeczy ruchomych pozostałych na części nasze y ktorych imienien czy
niemy przychodzących, należących nam y tuszących prawem wiecznemi czasy ce-
dujemy ustępujemy y wlewamy a Cesarz Zadney Cesarzowe obie o nic nie
zostawuiąc, z naszego prawa wyzuwamy y wszechamy Na Ostatek z cało-
go processu prawnego o to wszystko ciało y białogłowskich ciemnot z Wiel.
Hulewiczami dawnieyszey y ostatniey przez Andegawenow naszych
y Nas wszystkich exekutorow w Przemyskim Trybunale koronnym
Lubelskim na sessyach Roku tego Lecznego, Grodzkie tam
tejsze albo innych ktorychkolwiek sądzie, iakoteż z samą Wiel. Hulewicze
wą tocznej niemniey ze wszelkich iakichkolwiek pretensyi do W. Wo
Michała Hulewicza zniaszych w processach naszych tuszy opisanych te-
raz Wiel. Hulewiczowa y Wiel. Rozalia Hulewiczowne między W. Michała
Hulewicza Ławry Justian pozostałą małżonkę y córkę Potomkow y Sukc
essorow wiecznie umieniamy teraz przez to zapisujemy Zadney Cesarzowey ani
Cesarzu lub prezesu iakowegokolwiek do wyż pomienionych pozycyi ciemno
ści y rzeczy teraz exekwowanych sobie y swym nadym wszystkim zapisujemy
per hoc Testamentum Ze wszelkich dobr naszych Zapisujemy się od tych ca
wszystkich ktorych imienien teraz czynimy za dopuszczeniem przez onych tak
dyshonatych, y ukontentowaniem wstanie należytym całkowicie przynależeć
będzie albo approbate donacyi y cessyi oraz wszelkich transakcyi teraz przez
nas imienien Jch na Osobę Wiel. Hulewiczowey zeznanych, Grodzkie ostat
nie albo innych ciemnych do zeznania tegoż approbaty w ktorychkolwiek
Grodzie stanie y przyniesie Cesarzowey wszystko utrzymać tak sami ciało imienien
osob interesowanych Zapisujemy się pod Obligami Dziesięcinami Cesarzowe
tylko wyrażonemi Co in casu contraventionis wszystkich temu Zapi
sowi naszemu przez Ubezpieczanie ich omni quovis Judicio et officio Regi
minis Nostrum Terrae

88

Fas. 23
Sub litera
XXX
34

Oryginał Zapisu Cessionis
cum Transfusione et Quietatio
ne od W. Kazimierza Bakowie
ckiego Miecznika Żydacz: y innych
niegdy Urodz. Anny Chrebtowiczowny
Bakowieckiey Sukcessorow WJmPani
Helenie z Kochozinskich Kulewiczo
wey Łowczyny Inflant na Summy
nyne introwyrażone y mobilia
Pangro

A° 1758 d. 10. Martij
in Cro Vilodiminen.

Fas: 23
Sub Litt. X
N° 34

Fasciculus Decimus
Sub Litera XXX
N° 32 do

A° 1758 die 29 Maji Comparens pltter Urodz. JmPan Jan Kierniewicz dla zapisa
nia do Xiąg ninieyszych Grodz. Łuckę ten Oryginał Zapisu Cessionis w Grodzie
Włodzimierz przyznany od Sukcessorow Urodzę Anny Chrebtowiczowny Ba
kowieckiey WJmPani Kulewiczowy Łowczę Inflanę dany y Służący ad
Acta Gzenę Castt Capitt Luworienę per Oblatam podał

przywłan

Szymon Stanisław Kostka Sokołowski
D. P. B. 8

Inductt ad acta Castt Luworien

Notyfikacya przez Jmć. Borcha Podkomorzego Inflantskiego uczyniona wszystkim Ministrom postronnym w Moskwie rezydującym.

Niżey podpisany Poseł Króla Jmci y Rzpltey Polskiey do Dworu Carowey Jmci w Piątek o godzinie ósmey odebrałem Jmieniem y z rozkazu Carowey Jmci Jnsynuacyą ustną w sens takowy: iż ponieważ Carowa Jmć zważyła przez Rezultat Consilij Senatus, że Król Jmć Polski upierał się przy Interessie Kurlandzkim w żądzy niewątpliwey przymuszenia Carową Jmć do odmienienia swych Sentymentow zmianych w tey mierze, więc aby ś. niżey podpisany odiechał się od Rezydencyi Miasta Moskwy w czasie 48 godzin, z tym oraz przyłączeniem, iż sprzeciwiaiący się temu wyrokowi byliby pod konwojem aż do granicy wyprawieni.

A iakoż niżey podpisanemu idzie najwięcey o niezaciągnienie na się winy względem swego Dworu y Kazedy, oddaiąc wszelkie starania, iakie będą mogące czynić in Publico swych Królów postanowienia, tak niechce, y niemoże dla swego ubezpieczenia niebiorąc przed Sądem z tąd wyiazdem uszedz Ministrom Potencyi postronnych tu przytomnych z uprzeiemieniem wyraźnym, iż to iest ad normam Legum Patricianum y Secundum Resultatum Senatus Consilij iż On iest w tym Charakterze przykładem wszystkich dawniey praktykowanych walnych y wielkich Króla y Rzpltey pełnomocnych Ambasadorow y Posłow. Puszczaiąc nawet na bok Zarzuty mu czynione naruszenia dostoyności Credentialium, sądzić się będzie godnym użycia Przywileiow Prawa i Narodow Szanownego w Osobach nawet akredytowanych, w postronnym Państwie, który Tytułu pożądanym mu będzie niemoże. Dat. w Moskwie 12. Aprilis 1763. Jan Berch.

Notyfikacya oddana z rozkazu Jmperatorowey Jmci Katarzyny Wtorey wszystkim postronnym Potencyi w Moskwie przybyłym Ministrom

Ogólna w Swym oburzeniu z niemałym nato zadziwieniem oglądała Europa, iakoż Dwór Saski utorowawszy siedlisko dla siedmiu z Swych Xiążąt z Xięstwa Kurlandyi y Semigalii z pogardą oczywistą powagi Praw Xięstwu Jmieniu legitime & indisputabiliter od Całey Rzpltey Polskiey w Trzech zgromadzonej Stanach nadanych, niezaniedbywa ieszcze wszelkich sposobow możnych na otrzymanie tey ostatniey dyspozycyi choć całe nieważney.

Zamiast wysłuchania Instancyi Zaniesionych od Carowey Jmci za Xiążęciem nieszczęśliwie z Swey wolności rzuconym, które Iustitia Sama y Sprawiedliwość wybudzała, Despens Króla Jmci niezawierał w sobie, iako niszczenie totalne Praw Familij Xiążęcia Jana Ernesta, partialnością Słuniące dawniey sze dyspozycyi, z Słuszności Prawa pod Jmieniem y Powagą Tronu Polskiego Stanowiącey, y nieżądał iedynie wymowie na Carowey Jmci odstąpienie Xiążęcia iedynie Carowey Jmci zaszczytnego Polskiego, na którą sobie gdy zasłużył, powaga wymowa Słuszną y Sprawiedliwą utrzymać sprawę.

Ten był cel wysłania Poddanemego Jnflantskiego Jmć. Borcha, y tobe Najiaśniey sza Carowa Jmć, tych uwiadomiona była żądzach niechciała onemuż zmego wać audyencyi, y tą życzliwością pragnąc uprzeiemić tak Najiaśniey szego Króla Jmci Polskiego iako y wszystkie Narody z Potencyi, że Zamierzone wszelakie determinacye iedynie nayściszoną wymierzone y pobudzone były Słusznością Wspomnionych Jmć. Berch oddał Carowey Jmci Kartkusowany list od Króla Jmci, którego nie charakteryzował, iedynie tylko regulującey się do Interessu Kurlandzkiego, na który gdy Despens a Ministerio Swego upominaiący otrzymał od Carowey Jmci przy Słuszności Sentymentach, nieprzydał iednak z pełnym pismem swoim nowych w tymże Interessie Instancyi, y one ustnie z tymże przedstawiał Zdania, lecz bardziey pogrubiał iakowąś upominaiącą [illegible]

Carowa Jmć uszczerbiać powadze Tronu swego nato bezwzględnym patrzyć
okiem, lecz jednak raczyła tylko oświadczyć raz za wszystkie wydanym przez
Jmć Borchowi, że nieżamyśla dotychczas rezolucyi iż mu kommunikowane. Za
oraz deklarowała za ostatnią mu uprzejmienia y dzień był wyznaczony do słuchania
audyencyi pożegnania. I to dopiero po tym dniu wyznaczonym Jmć Borch ozwał
czył się z Charakterem pełnomocnego Posła Polskiego, przezentując, iż audyen-
cyi pożegnania mieć niemogł bez Listów rewokacyjnych go do Swego Dwo-
mieniąc, że List partykularny, którego dawcą był, na takowym respons godny
był nie był nat[illegible]y Formy Credentialium. Carowa Jmć w głębokie rozważenie
rzewchodząc, [illegible]ła Ministrowi dotąd Mu List do Króla Jmci Polskiego zopens-
wyalny, z przypomnieniem, że iuż Jego Poselstwo się skończyło, to jednak
nieutrzymło Jmć Pana Borcha od pretensyi zażywania Charakteru Ministra,
nawet ostrzeżony będąc, iż iuż w tym Charakterze słuchanym niebędzie nieprze-
zentował cokolwiek in corpu imperium, bądź to przez gorliwość zbyteczną
czyli mniey rozsądną, bądź to pewnie obowiązki sobie dany Instrukcyi
która czuiście zniewala na zniważ powagi y dostoyności Carowey Jmci
na własnym Jey Dworze.

Postępki takowe pragnąc jednak gwałtem dotrzymać rezolucyi tak iawnie
wykraczonych, takowe oświadczenia zaiste y bez należytey konsekwencyi
od Osoby żadney niepoparty Charakterem formowane uważać powadze Rzy
denuncyatury Imperatorskiey Jmci niemogąc dłużey było zniesione
wymusiły, na łaskawym Carowey Jmci zdaniu oznaymienia woli
swoiey Jmć Borchowi wyiazdu w czasie 48. godzin, na co lubo zezwolić,
umyślił, umyślił tedyrzec nomine, iż mocą Resultatus Senatus Consilij
został uharakteryzowanym od Króla z Rzpltey pełnomocnym Posłem, która
Mu znowu niedozwoliła iako Rzpltey pełnomocnemu Posłowi tego wy-
iazdu.

Daremna była nawet przebaczaiąca Mu nieuczemność allegacyi
tego, nie uczyniła uprzeymienia, że sine literis Credentialibus nikt
Charakteryzowanym bydź niemoże. Natomiast y to było dla informacyi
Jemu wymienione, że podobne Credentiales tak prędko nieprzyidą, a to
dopóki nieżądzie ugoda o Tytuł Imperatorstwa całey Rossyi, y niebyło
że to swych wyiechał opinicach; ale nawet z dziwem przychodzi wia-
domość, że rzeczony Jmć Borch wszystkim tu przytomnym Mini-
strom powszechnie okazuiąc a bardziey Interesantom względem wy-
iazdu swego szczycić się Tytułem Króla Jmci Polskiego z Rzpltey Posła.
Lubo Imperatorowa Jmć uprzeymienia iest iż skrypt takowy wedle swey waż-
ności od każdego należytę uczynie ma głuszyć jednak wszelkie mogłą im-
prezyę, rozkazała wszystkim Ministrom postronnych Narodów do Interes-
trzymaiącym tę wyżey wyrażone czynum stanuyć do rzeczonego wyiazdu
Jmć Borcha pobudzaiąc, y niedobrym go czynić wypisać.

Może każdy zważyć iak nieprzystoiąca y nieużyteczna iest nota Tytułu
wspomnianego Jmć Szambelana Tytuł nienależyty sobie uzurpuiącego,
który się odwołuie na Prawa, które Mu niesłużą, y które, iżali się
nad tym nie postępki tego y Instrukcyą Mu zdaną na Carowey
wymuszoną, rudzieć łatwo można, iż procedet takowy, wyciągał kuna

nawet dla wszelkiego Ministra iuż ablicydowanego Prawo Narodow wyciągać niemoże
po żadnym Monarsze bezwzględnym na Swoim własnym Dworze czynioną
Obrazę patrzyć chcem, cóż dopiero mowić o Szambelanie Borchu, ktory
żadnego niemiał Charakteru po odebranym responsie na List przyniesiony,
ktory Mu żadnego nieupewniał Tytułu oprocz Podkomorstwa, a iednak upierał
się iuż Osobą prywatną traktowac cum ministerio przeciw zwyczaiom
wszelakim y woli Imperatorowey Jmći nadar Sprawiedliwy
Żąda Carowa Jmć w tey mierze uwiadomione mieć Dwory postronne w samey
istności y rzetelności opisania przebiegu pm. Borcha w Mosturie Jego zdie
łości w pragnieniu doznania Charakteru, nabonicc pretensyi ludzenia Ks.
ta całego, iako on iest odepchnięty od Dworu Jey, będąc pełnomocnym
Rzpltey Posłem, niebędąc iednak tylko osobą prywatną, Jmnego niemaiąc
Kommissyi nad oddanie Listu od Króla Jmći, żąda do iakowic uliżaw
szego za notyfikacyą ściągaiąc niedoczego [illegible]go, iako do utrudzenia
Posłaniec, wzruszenia umysłow skłonnych do konserwowania tey po-
żądanej dobrey harmonii, ktora przykładem własnym między Mo-
narchami Kościoła, a Rzpltą Polską nieowruszenie trwa y zadziwia Polskie
handlach y żyznościach przynosi obom Stronom owoce Imperatorowey
zas Jmći y w tych, y w pmych miarach zaraz od początku [illegible]owane
krolii niechcą interessow Personalnych Familij Króla Jmći nieoszczędzanie
łączyć z interessami przyiaznej Rzpltey z owszem w ubezpieczeniu Praw
niezbitych Xięcia Jmći Ernesta do Xięstwa Kurlandyi y Semigallij
nie innym pociągnione za powodem, iako gruntem Praw od Przek
Rzeczy Pospolitey Polskiey stanowionych od Króla Jmći onemuż nadanych,
rozdwoiwana ieszczem Jmć Posłowa Jmći grzecznie Rzpltey
całey Stanowienia czcią w tey delikatności y attencyi, aby istnie
nych dowodząc żądań sama oddalita uszczlnie wynikaiąc mogły
dwuznaczności drażniące te miłe Sąsiedztwo, ktorego przyiaźń nader
sobie Stanisław wzaiemna nieustannie certować pragnąc.

Dan w Mosturie dn 6 Sty. 1763.

Michał Wiśniowiecki

№ 38.

Rok 1770.

Dyaryusz oblężenia Częstochowy w 1770 r.

31/XII 70 - 15/I 1771

KAZIMIERZ PUŁASKI

[illegible] podstępnie Woyska Moskiewskiego [illegible]
[illegible] zaśnienia się tegoż opisanie.

Dnia ostatniego Grudnia Roku 1770. pokazał się nieprzyiaciel na [illegible]
[illegible] od Fortecy Kamienieckiey ogromne dziesiątky tysięcy, gdzie [illegible]
[illegible] abo zaraz Konfederacka w nadzwyczaynym Fortecy Kamieniecz się [illegible]
[illegible] Woyny nieprzyiacielskie nagłe nacarowały cały [illegible] onego zatrzy[illegible]
[illegible] ustawicznym strzelaniem Działowym, zaraz na stron gestym gęstey Strzelby [illegible]
[illegible] dawaniem, aż do godziny dwuch po południu, ustawszy to nie [illegible]
[illegible] niemałą utratę Tatarską prostego y officerow nieprzyiacielskich, [illegible]
[illegible] Konfederackiey Orchoźnik acalom został. Potym z Zapadaniu [illegible]
[illegible] iaciela, gdy zaraz przez pasaż z mordowanych koni, ku Fortecy [illegible]
[illegible] bliżała się, musiała do miasta Starego Kamieńca wbiegać, po[illegible]
[illegible] się nadrodnami wieczorem dnia tego z nich z strzał ognia dawaniem [illegible]
[illegible] żona, wtedy całe się Tureczka wgorę idzie y tam [illegible] armatną [illegible]
[illegible] zagarna, między straże Woyska swego nieco dalej pomykać się [illegible]
[illegible] Wtym pasażu koni jazda Konfederacka, to iest Husarzy z Bosniac[illegible]
[illegible] ułanow, Dragonia cały Regimentu y inny ochotnicy Polski, tak się [illegible]
[illegible] z nie stanu Nieprzyiacielowi, że go aż onych od Fortecy odparowali do [illegible]
[illegible] Redut y nieustannym z ręczney Strzelby ogniem. wtey drugiey potyczce [illegible]
[illegible] Nieprzyiaciela decyt przeszło sto osob rożnych tyle trzysta lub więcey [illegible]
[illegible] stało. a z strony Konfederatow Regimentu Dragonij dwuch Officerow [illegible]
[illegible] bdzie Porowanych, Kapitan Cyrzedzki y Porucznik Borczynski pod Dragonią [illegible]
[illegible] konia zabito, który po trzecie Konia nie był wpadł nieprzyiacielskich, [illegible]
[illegible] kurpowany jednak do Konfederatow bez szczęścia odbiegny. Bosniak [illegible]
[illegible] Strzelby wszedł zapał ad nieprzyiaciela. Tradycyonem Officerow [illegible]
[illegible] nie tak obfite wszelkie potrzeby Dnia trzeciego na obozowisko wyst[illegible]
[illegible] działy. Niemałey uwagi to rzecz godna, że Kapitan Cyrzedzki bywał [illegible]
[illegible] szy między Tatarskie nieprzyiacielskie, od kilkunastu sążni koniach był [illegible]
[illegible] obskoczony, bronił się długo Kwadratem, nareszcie upadając na ziemię [illegible]
[illegible] wezwaniem pomocy Straży Bosnickiey, kilkanaście sążni nieprzyiacielskich [illegible]
[illegible] walczy, jedną szablą znacznie długo odbraniu obronę [illegible]
[illegible] do Taborku swego na nieprzyiaciela nacieraiącego, w tym [illegible]
[illegible] pida Tatarska konnicza utarczkę.

Dnia pierwszego Stycznia Roku tysiąc siedmsetnego, gdy nieprzyiaciel [illegible]
[illegible] sity z Fortecy do trzech mostow Tatarskich, gdzie [illegible] [illegible]
[illegible] wyszedł z godnie Siedmy Pułkow Konfederackich, w Komendzie [illegible]
[illegible] Pułaskiego Marszałka Lowczorskiego do Wsi Kamienica ocmere [illegible]
[illegible] Fortecy Kamienieckiey, tam przez Siedm godzin [illegible] [illegible]
[illegible] przyiaciołom, gdy Scałe Kosz nasz zawarł nieprzyiaciel Pasaż Polski [illegible]
[illegible] tak nie reterdzac się do Fortecy Kamienieckiey tam przez Siedm godzin [illegible]
[illegible] Woyska nieprzyiacielskim, gdy cały Kosz nasz zawarł nieprzyiaciel Pasaż [illegible]
[illegible] Polski reterdzac się potrzebnie ku Fortecy nieco nieco [illegible]
[illegible] niedobrze Pany Dzieciuchowie Kosz Konnej a dobrze [illegible]
Karabinierowie, jak Dzikie Koty odwagi pełni dzielni z koni, a Pan[illegible]
Sami nowale wpadli na nowe Szeregi nieprzyiacielskie, [illegible]
[illegible] rozsiała, a w koniach nieprzyiacielskich [illegible] [illegible]
[illegible] Stare miasto Kamieniecz. Tego z dnia na nad Dniestr [illegible] [illegible]
[illegible] Kamieńcu w Szeregach Szwadronach jazdy y piechoty nieprzyiaciel został [illegible]
[illegible] że nadzwyczaynym [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] kata do [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] na drugie strone uciekaiących rzeki, którym [illegible]

przemierza noc chłopaw z Jasnami pod czas marszu, dla mas
tymi do których niestrzelano z Fortecy żałuiąc mieymey ludzi
Przyiaciel położyły się pod S. Barbarą znaczna część piechoty z
mało nocy wmieścił na Cmentarzu Mszem opasawszy w Kozuchu S. Jana
łoszkie przeprowadziwszy wnoc z Wieczora zas bliżo Fortecy o kilkana
sie krokow, mocne podsłuchy zastawiwszy nieprzyiaciel stad kilkana sie
ziły wydat ognia kulami z Armat burzących y mozdzierzy rzucaiących bo
mami dla spalenia Fortecy, w zaicon też z Fortecznej Armaty, z dwoch s
no. Strzelaniu nieprzestawszy, bo nieprzestawszy ku umieszczonej w Ol
ce u S. Barbary Wojsku bez słyszano, co gdy się działo nieprzyiaciel zdzia
lawszy z przestrachu dziwnego, idąc na Bolu Szanec przy drodze idąc do S. Ba
wskiey Fortece, drugie przed Fortą Komendy przez noc wypoczywał ku
zawszy przedniemi Armatami opatrzył. Lecz wyżey nadmienione strzelan
Bombardowania nieprzyiacielskie nay mnieyszey w Fortecy niemały robi
dy. Dla tym dokładnieyszey nadmienia przyiaciel y do Fortecy miasteczka
kowa Zastachowa nad Jarną Fortecą leżąca z mieszkania zapalone zostało
to w niemału bez nieprzyiaciela Armat swych zawadzie wszym mieyscu
mogącemu.

Dnia Drugiego Stycznia agodznie siadwszy z rania zaczęli się strzelać
chotnie Polski z Kozakami Karabinierami moskiewskiemi y Pruskiemi
mianuiącemi się Walentyrzy ustawni agodznie zas dziewięć Kawalerya
konna y infanterya przyszło myślą do Fortecy. Dawano z Szanow mey
iaciel chcąc rzucić ognia z Armat, rzucono y Bomb do Fortecy, żadn
kody nieprzyniosłe. Ale y konfederacka Armata przez ten czas nie
milczała znalezione w nieprzyiacielu cżynąc klęski. Dy się zas na
ochotnikow sidm zaczęło z rzadney strzelby ogien Armatne vstało strz
lanie. A zatym konfederacki tak się mężnie stawił, że infanterya
natarczywa, aż za Szanec nieprzyiaciela przeganiała, trwała ta utu
czka do godziny drugiey po południu, z murow też Fortecy Polak
niami y Kozakami niemała w nieprzyiacielu cżynio klęskę, że
że trupa kilkanascie wozow napakowanych zamiecione pod Drzewo
S. Kocha, mnych zas dla wstydu w Zalesem mieysce pochowych w Szan
Warec tamtego. Tegoż dnia też stało się podmienie gadna że strony
konfederackiey ludzi tylko Dragan wziął Lechi wnoc postrzał. y Kozak
zabity pod ulanem, dwiecy na nich nieprzestawał zatym konfederacki
za nastąpieniem zas strzelby po zabitym capstrzyku, kapela na Krzyżowy
Waltorniach Obojach y mnych instrumentach grzeczne tu cżynili Kozacy
na Psalmy nad wygrawała. Dy nocy złe kilkanascie strzelic na gorze prze
ciwko. Wsi zawadzky nazwaney wpust Dzierżą, y kosciola wielkiego w Fort
leżącego tam mozdzierze y Armaty z Burzące wprowadzone z Szanow
mozdzierze y Armatnie z Cekhauzu Wrocławskiego przyszłamono
ale mocna zapienia dze.

Dnia 3go Stycznia z Szanow dawnicy pod S. Barbarą z rokiemych zaczę
o się bombardowanie silne Fortecy, przecięż nieskodzne, bo cżęsci bomby n
lo mesky, cżęsci przez Fortecie przeniosły, acbok kilka wpadło do środka d
dney szkody w ludziach nieuczyniły. Lecz gdy z Fortecy szedł rowno Ogo
Armatny, z padzieniem ustało ieden y drugim rażem nieprzyiacielskie bom
bardowanie, znać że mozdzierza lewey zostałe albo y Dam mozdzierz
psuty został, bo nayczęstszy ogien nieprzyiacielski wytrzymywane bedy
mały z Fortecy. Zatym też nadeszła trochy spokoyności prowadzi
lepiey ogodznie Obrzey zaczął nieprzyiaciel żale rzadziey bombardo
wać, aż się po wieczerze mszało z kilku mozdzierzy, ale bomby tylko
nieprzyiacielaw przy nebosky porzyczku co y nocy, gdyż nieszkodzi żadn
człowiek w Fortecy niebył zabity, ale zdrowo y nienaruszone zostali
wszyscy z Załogi Matki Boskiey wszyscy zachowani, tylko zas
z Armat burzących raz kilkadziesiąt o Wieczą y o Kozaki obiciające się
całey nieuszkodzony cegły jedne całe odlatywały, drugie to na pół, to n
dnie to na trzy, że naczłon cżęsci krzyżąc się, o mur obijały się

dney

[illegible] Wieży niezwykły szkody, Nieprzyiaciel zaś ad Armady
[illegible] w tym razie na ludziach swoich znaczne szkody zadawał, czego
[illegible] w tej nocy nie przestano.

Dnia 4go Stycznia częstą dała obchodzenia Nigdit Bożego
rodzenia częstą dla pod nieprzyiaciela Bateryi trzech stanowi mieszała
Chiewska Armata, ale z Fortecy do przechodzenia z mocnienia stanowi
przyiacielskich szedł ogień Armatni niebył tylko trupów za każdym
temem położonych, wreszcie wprzod nieprzyiacielska, bez względu na
te ludzi, choć niespora robotę usiłowała skutkować, wczym dla rze
dy Kawaleryą y Infanteryą dłuto dziesiątey godziny Dnia wyszła
Palisady, y tak z bycznej strzelby zaczął się ogień pod czas którego
słonka leciał nieprzyiaciel postrzałami razowy. Lecz z Konfederatów
nie zginął dwóch tylko z Infanteryi wzięty postrzał tak nie szkodzi
wym stanie się nieprzyiacielowi w trwaiącey ustawicznie potrzebie ku stan
z mistała za nastawienia Konfederatow odwaga nieprzyiaciela, rzucił się
Armat moskiewskich Kanonierowie, lecz tu dezerdach nieszczęśliwy
thow, bo odpowiadaiąca z Fortecy Armata znaczną nieprzyiacielowi
niosła klęskę. Tu rzecz cudowna stała się, że z Fortecy Armata za
ma w nabijaniu wystrzelita, żadney ludziom swoim przed nią stoiącym
nieuczyniła szkody. Tegoż dnia po zeiściu [illegible] drabiców akurat gadzin
drugiey po Południu Zaszłey Konieczku Drewicz Komendant moskiew
wski, przez Oficera z Trębaczem przysłanego do [illegible] Lutaryckiey mo
żądanie, aby [illegible] Fortecy bez straty ludzi, delatuiąc wszelką
strzeżą Carowy y że da Łaszporty szlachcic bezpieczney powrotu do swe
[illegible] Dowod, natak żądanie [illegible] niemaiąc odebrał odpowiedz
że ieżeli chce bydź na swym Woyska zdaniu y osobie swoiey, niech wszy
stkie bom złoży hasz pod Murami Fortecy, a zaraz skutkiem łaski swo
ney przeiazdu odbierze za którym do samego zaiście Preszpurga.
Tą odpowiedzią wzgniewany mocnym bombardowaniem do Fortecy dobrał
się przypuszczać Attak, lecz ani kule burzące, ani bomby palące podczas
szkodzące nayrnnieyszey Konfederatom w ludziach nieuczyniły szkody.
Jaxcze tylko Cygarową jedna przeszła kula, nieszkodzący sztuki Cygarowey
wpadła nad ten czas iedna kula we strzodek miedzy [illegible] Moskiey ugaiżona, z tamtąd z prochem zmieszana, mocz zaś Bomby
padaiąc na kaplice do Kościoła niemieckiego, z boku tyche na kaplicy do
Arcislaw strzaw nieszczęśliwie, wewnątrz nieszkodzący. Podczas kie
Sztarmu Kapala Konfederacka ludzi swoiemu do ukontente
nia nieprzyiaciołow do przykrey słuchania, nayzdrowych mocnych
tach po Kościołach wyprawiała się mszy, o maiąc za względzie Ko
mendant moskiewski Drewicz, kazał po wszystkich Szańcach z bi
cyć Armat dawać ognia y bomby rzucać z moździerzy, tego cza
puszczono bomb samych sto pięćnaście, mocz kul Armatnich, z
moździerzy z tych bomb jedna wpadszy w stanicę szkodę koni rani
niewszy stkie iednak szkodliwie. Druga wpadła do budynku w
wstrzaszy się jedna Dewotka małżka Pauliana śmiertelnie ranita
która opatrzona na śmierć Nayszy Sakramentem wszedwszy
umarła. Taż Bomba Kanonierow w tym budynku przy tym
zgłę ranita lecz nieszkodliwie, przy tym samym bombardowania
szedłszy Wiel. Lutarski Mszy odprawił z Fortecy po godzinie dzie
ley w nocy pod ciemną nocz z Dragonią nogą y Infanteryą sta
ma Kolumnami rozpoczęto podczas Ognia z Armat wyiechać
cego [illegible] podsuwaiąc ku Bateryi Moskiewskiey, aż na strzelwaty
przy niey stoiący wpadszy ze trzech stron, to iest z Bokowych frontowy
ch trzech, częścią wydanym ogniem, częścią Bagnetami y pałaszami

Dosmiaczkami Dzidami Sromotnie z Bateryi wielkiego y bron
ogniego zabiciali y granatami ranili nieprzyiaciela, kiedy on
on na Armatach z Zbraniami swymi zagrzewdzenia, ustalam rzeczy
inali, mistrami do zabicia zapalow Armatnych wygotowanych gdzy
zbiciali, Armat trzy miedzich zagrzewdzili, ale gdy od S. Barbary Fredo
y Karabinierow przyszedt Sukurs, nietylko konfederaci leż toczna
ej, porzucic kazdy, y uciec w nieprzyiacielu, leż tamty Dzwonczy
ed Batary. Vivat Rzeczpospolita wodac zaczeta, przez cay ten atak
Szancach po nadeszłym Sukursie moskiewskim z ktorych konfederatow ze
ey terdzie zginęło aiey nastu bez Regimentarzy bele Kapitanow y
naczniejszych bele Kapitan Gzedli y chorazy od Dragony, Sobo wnicz
ey natarciu pokuty, z tych ucz nastu Dragan iden umarł, nazajutrz
Dzies ieciu za apotrzebiem Felcerow, nawet ostatnim, bye aj mieszkali y
ale agodznie dwo nastey wszyscy do Torcey powrocili, przez czterech
tych, naletnych parraczących niewmiat nadzye nieprzyiaciel, w
dlucy bydze trwodze wtym ascielc mniemaniu, ze Sukurs przybe
dla Torcey, Moskwa potym dugo da pamiąci przesc niemagdt, co
ig Snieg stato, nadzatakie Ladjazdy porozsyłali chcąc sie dowiedzie
dz Snieg stato na nich to padto mieszkancow zaczalym iuznali, e Ordynans
z Torcey uwiadomieni, ze sam bet JW Ludzki, ze wewnątrz dwa dni
li sie od ludzi Cudzie mieszkaiących, ktorym mieyscem puscic
mie wyszedt Mostrowy Lutarski, bo nie sie do ogdnie przemie
scic niemogdc aby przez tak straszlym w Bombardowaniu, mogt
po ariebu dziennie ayscie y do Szancow przyskapic, dworzac
Sami seba gimerzyc, mowiąc, ze jak Ludzkich drugi raz pro
stad Ziemie wyiscie twoich nas wyrzuc, co w dzyrczcie ustawicznych
z Kazemat wyciecz. Nazaiutrz niosąc Drugy ze ulice dwoch
set trupa z Chłopow, abandz wiele ich w rzece potopiono. Bez
czasu nayprzednieyszy bombardyer z Dzwu przyszedt z nielgsz
cznie bet ranion y za granice wyniesiony, z niemałym na
rzeluaniem a stracie Jego, y zad tey noc bdąc stanista Matka
Boska dziecie konfederackiemu po ktorym bete nazaiutrz
Salerna uroczysta z procesyą, z spiwaniem Te Deum dzie
dzonus Zaczas ktorego rzucisto na wszystkich Szancach dawali ogien

Dnia 9go Stycznia podczas Bozego narodzenia Ruskiego uczcząca sie
moskwa, dla tego ludzi y Armat bo Szancach zagrzewdzonych zadko bo
na ich Bateryach, nidac ludzi w Torcey, zas lubo po Jedenastey zadawanie
mata mieszała, z stabo sie wiedzą y Jarczarek, a dzwonki y aliszdza
y Offerowanie powodzi klyskc smiertelna, nicztc tego dnia zadnego
strzelania az do Capstrzyku, y przez noc cały.

Dnia 6go Stycznia do gadziny ranney Strzelania nieprzyiaciel bez strzelania
Zachowat sie, po godzinie zas ranney ochotnicy konfederaccki, Feldwachy
nieprzyiacielskie zganiat, ktorym wszystko Rokszanow napierwsze, ktore
gdy sie ich kupitb tym niczey szkody w ludziach y koniach powodzi, bo
Fwała za ustawiczna do godzinny dwunastey, nicbet zadney szkody w
Szancach nieprzyiacielskim, tylko ranionych, tylko z potym, z ktorych reperowanych. Tego
samego dnia agodzinie drugiey popatudnia, zaczon bombardowac ne
przyiaciel, ale dosc, stabo, bym niedzice potrzeba ze po spalonej
stachowku 20 kat kunice tego miasteczka, ocalony od Ognia, w ktorym
Domach S. Rocha, sadabrica z z drugiego Roku ze Starey Rzeczki
dwa domy y Stodoła spalonku niepodpadły. Kommenda tez Moskiewska
Vacy wyprowadziwszy Armaty do koscioła S. Jakuba murem opasa
nego, Karabinierow z pieszote zaraz ze armeciła, kozacy zas maiąc bdz
Sukurs z przemienionego kosciotka w tych budynkach y stodole, z ktorych
stale kilkadziesiąt kore znalazły stale z przyposzyło do agrzania sie

przez zas

z gorzała. Kozaków dwunastu zabito, a wedle wszy tylko z pora[illegible] którzy nie
[illegible]ły się byli dostać wrzec konfederackie gdyby nie Sudowo Kamieniecka
[illegible] z Robiata S. Jakuba wtym punkcie nie wspomogł, gdy się Konfederaci
[illegible] Saskiemu Moskiewskiemu mężnie się stawili, nieprzyaciel z Kozaków
[illegible] którym dwa Szwadrony alboyce Karabinierów z Załaszy Częstochowy
[illegible] przybyciu y chciwość w Pierzedzie mogły w Załmirza konfederac
[illegible] nie Szkodę, gdyby nie Armata z Fortecy Kartaczami, jak na
[illegible] sierpem Jednakże z koni do nagłey ucieczki nieprzyiaciela y co
[illegible] Przybyli w drodze y konny ochotnicy z Fortecy, pokrzyż też y nieprzy
[illegible] dacz od Starey Częstochowy, nieiaka w Obozie nadchodzące się
[illegible] huki, ale rozsypany po polu niebez żadney iednak szkody z Stro
[illegible] iaciel, że z ręczney Strzelby postrzelanym bo Kartaczami nad nim
[illegible] razony, Trupow iednak spostrzegano y do Armaty panicznie nazym ze
[illegible] mnie te dwa domy Zapalono od Konfederatow, którzy z niemi mocną
[illegible] rosicią prześladowali nieprzyiaciela, nawet chłopcy małe odnosić stry
[illegible] te biegaiąc od Fortecy, z bardziey Karabinkow strzelali, od Kozaków y
[illegible] Karabinierow. W tey utarczce Officer Moskiewski Dyrygent z Janczarów
[illegible] tak abrutnie postrzelony, że kula przez nogę niedaleko przy ręce przy
[illegible] nowy kot nad drugiey nodze została, tak bez mocny ten Officer ze stym
[illegible] postrzałem do Starey zaiechał Częstochowy, zkąd z domu zdrowy do
[illegible] stanęcy: Ktr. Pułkownik zamieszany umarł, po którego śmierci tak też
[illegible] felon ze Dwiema z Officerami, chcąc ciało nawrócić, niemogł do kurytu
[illegible] rza. przystąpić, a ręka kładąc ustawicznie, ledwie się nieciał utrzymu
[illegible] ią potkał go niemyślny. Tandem po znacznej tey sprzeczce nieprzyiaciela gdy się
[illegible] konfederaci do Fortecy powrócili z Moskiewskiey Armaty kulą y kartaczami
[illegible] dano ognia, kula w Szlachtyczan tak uderzyła że rogatkę wmiey połamała, a
[illegible] kartacze po między kilkadziesiąt ludzi przeleciawszy, pod uszami konia u
[illegible] bili, y u ręki prawey dwa palce, lewą nieszkodliwie ranili. natym tylko w tey
[illegible] utarczce szkodowali Załmirza konfederacie, a nieprzyaciel tyle znacznie między się
[illegible] debrał straty, y tym sposobem iuż poznał pory dzień zalecnikow, które powyżs
[illegible] rym na czas strzały kuli ognia armatnym y rzeczonemi na Obozie tych
[illegible] bel, cała ad bombardowania wolna była, z stradaniem się tylko przez Załmirza
[illegible] Załmirza nieprzyacielskiego strzelaniem z ręczney strzelby, po wszystkich Ba
[illegible] szty onach, do nieodstępney pilności mimo szczwałow każdego przy musz

Dnia 9tego. Zaraz rano z rednem ruszyli się szwadrony Karabinierow
[illegible] ku Kłobuckiey drodze ku Odszyniowi za starą Częstochowę, a trzecią, ku
[illegible] z dalekа obchodząc Fortecę aby kula Armatnia nieszkodziła
[illegible] rymi y Furazerami prowadzono, Artyleryia też y kule Armatn
[illegible] cey ale dla dalekości nieciał żadnych bez szkodliwie, z przeciwnym
[illegible] bze M. Pułaskiego ze stym nieprzyacielskie zamiarzy straceniem
[illegible] całodziennie obozu Dyspozycyi zabrzenia y Amunicyi Załmirza
[illegible] y rozporządzenia Armat po Basztyonach zatrudnił się, Pułkiey z
[illegible] hit, Szczwachy pomnorzył, Kommendantom pilność y ostrożność
[illegible] Basztyonach zalecił, ten dzień cały spokojnie przeszedł. Nie dru
[illegible] ra aż do godziny drugiey cicha, ognie w obozie nieprzyacielskim
[illegible] zgaszone. Ledwie zaraz godzinie maiąc nocy uczynione dniem
[illegible] szły szwadrony. Zabadziewszy się ciemney nocy, po między zpado
[illegible] Częstochowie, Murem. Ludzi do trzech Basztyonow, na fałszywy atta
[illegible] porządzonych naywiększą pozagorze uszanow trzech, zebrawszy się
[illegible] do stanu nanieś jazdy spiesznie z Bombe na Fortece puścił kazał,
[illegible] którym pokazaniem się ze trzech stron zasadzone w Częstochowie
[illegible] z kupą chłopstwa na trzy cząnce, dowodzenia Pułkownikow y rzeczony
[illegible] do spędzenia Konfederatow z Basztyonow rzucili się, naymocniey
[illegible] tłumem z Jednorami y Drabinami bardzo spieszno do Basztyon
[illegible] S. Barbary, niezmierna tłoczność Moskwy ku palcom przystępowała, kuhyd je
[illegible] den bronić u Szańcow swoich odrzucić ku palcom nad Fortecą zbliżał się
[illegible] Moskwy dla odwagi popsowney. Dawano z tego Basztyona z armat ogni
[illegible] tak rzęsisto, że po zebranych przez moskwę na pola trupach

Iron Jakoby

Radezau z ordy krawnego Zimna co gdy postrzegł Mich. Pułaski
piechotę Konfederatów na Stanku wystawioną całe natym nieco
która kilkunastu wzaden z całey strzelby poraziła. Tego czasu
Pruski Waluntary uszedł mianuiący się Zastał zabity. Kalmuzy
nieprzyiaciela więcey kozactwa y Kozakiewicow. I pod kaziedlica S.
zabite, ale czestey drzewney strzelby, postrzałami, czesci z Ar
tym razem, nazad wycofawać się musieli za Roscuedela. W Czar
kowania Konfederatów iuż tylko Bosniak był raniony kil
przyiaciel zranieny kilkie od nich, y do uiścia był przy mno
kdziwszy tedy piechota z Armatą z Portecy Illow nieprzyiac
z pozor Zelicha dla palenia ognia na Daszty znaki sobie przy
gos Dnia po zabitym Capostrzyła y mnych nawetych postrum
poli wygrawaniu kilkadziesiąt bomb rzucono, żadney szkody nie
sących. Reszta nasz wciskowa przepędzona.

Dnia 7go Stycznia Dzien zrania przyszły bez attaku, ogoł
dnuy gdy zasada nieprzyiacielska w kilkadziesiąt koni pod mach d
odgłosowaniem się Kawala, nadabrz strzelenie Armatne od Portecy
gdy Porucznik od Infanterii Lomzinskiey za odgranicem M
tu Roscialow S. Kacha postedszy po między Kozmiarami napotrzebi
Zastaiącym Zalnicza z koni Kozacke z raznie rozed, z kilku nasz
tym z Kommendorowanym zabit. A gdy piechota Moskiewska od C.
wyszedszy Sulimowace, swoich chciała, z Piechoty aż na Stanisz zapę
bił dony staiące zapalic kazał, wtym dwa szwadrony Kozakiewicz
y mnostwo Kozakow zpod S. Barbary rozdatow przysadszy, ad Portecy
derzyć się chcieli, aby od S. Kacha po siłom Sulimow nieprzyiaciel
y natarczywie następować zaczęli. Porucznik rozdzielowszy nad mię cz
swoią Infanteryą, zaboczył sam nieprzyiacielowi mężnie się stawił, zczego
się tu Portecy, wtym Drazynia z piechoty z wodą Mich. Marszałka
Sulimow, nu przyszedszy, ta ktorey, zbliżeniem się strzelnice do Portecy
powiedz, a nieprzyiaciel wtym radzie, z nasze drzewney strzelby poraz
bo Armata w Zamieszaniu celnie strzelać niemogła. Wtey abey Piech
Konfederackiey trzech zabitych, a trzech ranionych zostało, więc tako się
tey nadmienio niespodziewanie większa kłęska nieprzyiacielu, w tak
naczney chwale do uiścia przy mnowonym, choc po wydanym na
tu głosie Armatnym, zabu sam do godziny dziewiątey spał
po południu dziewiątey Domy z kule ogniste z Działu nieprz
strzelać zadney szkody w Portecy nieczyniły, mogąc ich nadzieg
Ostawcie nocy Zpodziwaniem się tu Portecy z czołganiem po
z chiwadach, Zalnicza Moskiewskiego do ktorey straży na budzan
deratow, ktorzy z drzewney strzelby postrzały odgniali straszli
się.

Dnia Dnia Stycznia Zrana po wydanym z S. maty napotrzebie
Zewsząd bedz pędzone Chłopstwo z Woziami z Zasiekami dla mocy S. Barbary
z dziedzic się nieprzyiacielska Armata midzata, z Portecy zaś mitamb
gaiące się Szwadrony po mostach bliskich przedtym rozłożone, niebez
nieprzyiacielu, z Daszynu zaś do Zaldwanow iuż wtym koniec dla
krego z Lomza nadciągnął y do Piechoty w Szańcach przechodzącey się z
mnie y Zamczarek, strzelano znacznie razac nieprzyiaciela co adwan
ustawało. O godzinie zaś pierszey z południa kilkudziesiąt koni do edadury
Roscialow S. Kacha stanęły konie z Daszcze y Spisy zostawiły wszadal
mi wieszli do budynku, maiąc nastrazy iednego, ostym dowudziawszy
Pułaski, edzendzieso piechoty z kilkanaście kobrych Kommendorowal do
chadzy, nieżdżąc konni ale z piechotą tak nagle z Portecy wypadli, że ko
od Szlachcica ostrzeżeni Lednie ubiegli do Stodoły, stąd gdy tym bez
strzelaniem Konfederatów ze dwu do siadszy do koni wszem agrem
ich, drudzy Kłaszczow z Spis odbiegli, inni konie porzuciwszy nie
stali, tym strzelaniem zaiął się Stodoła z pu kilka Kłaszczow z Spi
piechota Konfederatka wyrwała, koni zaś kilka prowadzonych koley
do zostały z poraz

przy mieście ze Fortecy nieprzestaią bombardowaw, aż Forteczną Armatą
z Hrude w Szańcach nieprzyiacielskich czyniącą ugaszoną została ogien,
noc spokoyna vbiadaiąc się tydzień Pod Słuchy Moskiewskie tu palono
Strzelbą odganiane były.

Dnia 13go. Już Setdziesiąty Moskiewskie Hakownicami y Janczarami
były trzy razone dały się odsunąć od Forteczek iaż y w Szańcach mało
dać będą piechoty ściągnienia do ogrodu S. Barbary wznie otym y
y trwaią nawodno, czyli to na zdradę czyli zostałenia nieprzyiaciela
się trudno dociec Bo, Jan Potocki iako zawsze tak y teraz w
ney Ostrożności Fortecz trzymał, Kazamaty Armatami piechotą, tudzież
Straż Kanonierow opatrzył, y tey robocie dzień stramny, y ad trzecia
nia się nieprzyiaciela wodny, Zabrnie Konfederaccy mu nieżałowany
to nocney Straży, miał zdrowią czułość, Jey nocy ogudzinie siedm
czy nida Moskiewska iazda naiachała z Szańcow ich rzucano z Bomby
Kule ogniste do Fortecy, z marawi zaś Armata do maiączego nie
przyiaciela często do Szańcow Kgo wytkowana, w aby dwoch mey
Szach tłyskie, przynoszącą ugasła w Krotkim czasie nieprzyiacielskie
ogien, aprzym została noc cała spokoyna.

Dnia 14go Jeszcze przedemnim niedbie dymy y ognie pokazały się
po zagorzałczę się, które z namienionych Jasyn podniesiono zostały, potym
oddzinie ozmey padwad niezmierną moc ad Mokuchia, Obszyna y Mostawa
kozacy naznali prozmych, które padwody chałatami szanami, mięsem chlebem
y rożnymi rzeczami tegoż dnia wyładowawszy, do podrozy zabierała się Mu
shwa, oczym w Fortecy niedaleko niebyło. bęcie do tego przyjazdu Dremezow
rzyła zatrwożenie, gdy Officerow Moskiewskich dwoch ad Konfederatow bdzye
rowanych wysłaney Straży, przeszłey nocy pomarli, trzeci chodząc nazaiutrz
y umarł. Brat Dremeza starszy wprzy rozonem ku Szańcom Jasyn przy
tomny wgłąb Lewey nogi maceru bdzie rowany, co widząc Dremez żyw
się dał słyszeć że tu iakieś kanalskie mięsiec, żeby nieprzyszła y na mi
koley. Tegoż dnia wyjeżdżał achotnik Polski ad ku Szańcom, strzelał zaw
ney strzedły, ale się nieprzyiaciel nieukazał, Piechota tylko w Murze Ogro
wym przy bonistała, a Pory ładowane ad Rzeki Warty pod Murem zosta
wione, pawreiwszy tedy achotnik Polski przed wieczorem miał się do nocy
ostrożności, ale tey nocy z Szańcow Moskiewskich iuż niebombardowano, ani ka
lami strzelano, spokoynie noc zeszła.

Dnia 15go jeszcze przedniem przy ostrym mrozie słychać było
pięcie woży na którey prowadzili Furaże, mimo stan Czestochowy
Rzekę Warte, przy tich razem wyprawiono Armatę y reszta amunicyi
pozostałey, aby przedniem przez te Rzekę skrycie przeprawione były
nad reszte zaś Furazow którymi Dremeza opatrzył przy mieszanym
watel, napędzono padwod na które dniem odmym ładowano Furaże
Puszyły się Szwadrony tak ad S. Rocha y mocno Furazem, w tę porę gdy
ich Jabłoń dorzec można było, jako też mnie ad S. Barbary w Apryszen
cyi Dremezowi y z mimi cugami Piechota po nad samą Rzeką Warty
bożąc się kuli Konfederackiey, Kozakow zaś dwieście y siedm Szwadro
now Karabinierow zostawione dla przeprowadzenia reszty Furazow cała
dawanych, adrugich dopiero układać maiących, aby za pierwszym razem bez
prędzenie sięgnąć mogły padwody, Kozakom zaś zlecono dopełnienie, żeby
latając przed Szańcami strzelali zabawiając Konfederatow, wolne Drem
szowi do Starey Czestochowy uwinienie czynić aby przez przeszłedy nie
Furazow nimogło. Zastawiając rospet Zatnicza Konfederackiego. Gdy
leszy przełożony Kommendant W. Ruszki, abrant trzy Armaty na Szwa
dzenie y rażenie Kozakow, inne zaś dosnieysze abrant na Szwadron Kaw
linierow y Piechotę tudzież Janczarami y Hakownicami, razie kazał kaz
liczyć achotnika, Hyżantego zaś za Regatki wprawiwszy, Sam w Babie

Inney

wiey Dragonicy y ring Kawalerya wyiechad za Fortece, co gdy sie w punkt
stali, hozay wpust hradzanba z gor zpodzem, na ktore gdy Dragonia
wadrzonow na stgpila, a Infanterya pocztem padu wszturmu sie, w
o nierwich siedm Szwadronow Moskiewskich zaszwenkowawszy sie
ociasz w sprawie edzich wzarnieszaniu, iednak niechac mogli, zastawi
za przy Farazach Mostwa ktora beda do zabierania naznaczona, pon
y nie wezam chlopskim, niechac kazawszy y sama dospadalnego Sprzo
a wzieta sie. Konfederaci w tym punkcie agarnagy sztance nieprzy
racielske, wpodle do S. Barbary gdzie zostali Stara Mglicheky Arati,
y wina kilka gaziorow w refektarzu na stole, Porzatek barethanow, Chle
ba Szczerego, y miasta odbiorzonych. Mizerne w garnkach gotowane za
stali, Moskalow killku y sluzy Officerskich polapawszy z nimi, Zogdy sie
dzieie Armata z Fortecy wyznaczona Karolinczyow y Piechoty gesto scigal pocz
ka, przed ktora tak szybka, iakby y Piechota co tchu umykaiac, gdy nieliczne wozy
z Farazami Stanem pchnietym w kilku mylcy bydta mialy kaczeki, a nie
dzge y to siedm szwadronow Zostawione, bez sprawy nieciagge, ponieno
wy Farazy ly sie niedostal konfederatom, wszystek na wozach zapalili
ktorego otrzymac kabi niemogli nacieral niecodstpnie, zaunuchiagcem
Zatmir Konfederadzki az do Starey Czestochowy, ktora maig zaprzepra
wy Armaty wytkowane y czesc piechoty wprzod wystawey, potym nayp
rzeszniey przez Warty przeprawili sie. Zandem przeprawiwszy sie,
nidzge przed sobg Zatmirza Konfederackiego, w starey czestochowy kupy
cego sie, maige dosc wbichowa abawiaige sie aby ich w dzien nie attako
wano, az ku Wieczorowi razda y Piechota Moskiewska nad rzeke Warte
stata, do ktorey Zatmirze Konfederacy daieraige cath dzien sie nazyl
y przed samym nieczorem do Fortecy powrocil, Zostawiwszy w starey
Czestochowie Szan. Abokau, y innych do wyzynnosci, czego nieprzyia
ciel scigaiem przestraszony Zabrac niedgzyl. Straszna bez rzez
stata sie z tomiczuzami u S. Barbary Lauckiemi kterych Dremez
przy ablezeniu Jasney gory w ich komnenie ulokowawszy sie, przez
niedzil dnie gtodem morzyl. Kochem tylko y kawg bez wody cath daw
zywige, nawet miodu ustudni y niemieli co pic rozbic kazal, ktorzy
pasami do naczynia przywiazanymi wody dostawac musieli, potym
na zywszy ich z Lanczoch, Kotow y Zater, w innych kabitach y koso, my
z Piechote pomieszawszy z sobg Zabral, nawet w drodze nieroz
kaige agrzania sie z gtodem y zimnem onych mizerye. Czanac tym
rozna, nieluwiparmigtne czyny Dremeza Kommendanta Moskiewskie
ktory Lupem Skarbem Jasney gory miedzony, z tak kilkym woyskiem
Szwedzkim na swoiey Imprezie aszukany, iak prichodna Zwoya z dosy
kapetnosy, postrzale Zuznego Zatmirza swego, bez kommych mnieiszych po
krabem chuput ukodzony, miedzy swg Piechotg Zabrawszy z mieszanych
walecznego mestwa swego dawat adwage.

1771. 1771 96

Stanisław August z Bożey Łaski Krol Polski Wielki Xiąże Litt. Ruski. Pruski. Mazowiecki Zmudzki Kijowski Wołynski, Podolski Podlaski Inflantski Smolenski Siewierski. y Czerniechowski.

Wielmożny uprzeyimie Nam miły. Jako wierney rady ten iest przymiot właściwy wiedzieć o powodzeniu Krola y Oyczyzny y ich obmyslać uszczęśliwienie tak do nikogo przyzwoitszą nie sądziemy w teraznieyszych okolicznosciach odezwę naszą iak do tych, ktorym Prawa Oyczyste wspolnie z nami w Senacie zaradzać, y czynić kazały. to co być może dla Rpltey. a przeto y dla nie rozdzielney od niey głowy naybespiecznieyszym y nayużytecznieyszym. Spełniła na Osobie naszey bezbożna zapamiętałych Ludzi kupa zbrodnią cały Narod hanbiąca, gdy dnia 3go tego miesiąca w małey assystencyi posrod Stolicy poufale iadącego nas nie tylko gwałtownie zatrzymać ważyła się, ale strzelbą y żelazem dobiwszy się do Osoby naszey, nas samego ranili obnażyli y porwali między konie w nocy aż za miasto odzież nasza kilko kulami przeszyta, kilka szwankow w tey przymuszoney podroży poniesionych, a iednak przy życiu utrzymanie Osoby naszey dowodem stały się, oraz zbrodni, oraz prawdziwie cudowney, a wszechmocney nad Nami Opatrznosci, ktora iednak w niwczym oczywisciey nie pokazała się, iako gdy ieden z Herszłow tey szkaradney kupy czyli przez zmylenie drogi czyli przez okropność ciemney nader nocy pogubiwszy wszystkich Wspolnikow Zbrodni swoiey sam ieden przy nas zostawszy, a tchnięty straszliwoscią grzechu, sam pierwszy poczoł uczuwać w sobie iak mocno zawinił, gdy na Krola y Pana swego targnąć odważył się. Ten sam Herszt po ktorego mieczem zostawalismy bezbronni, ranni znużeni po srzod Lasu y czarney nocy od wszelkiego oddaleni ludzkiego ratunku. tamże ten Herszt skruszony padłszy do nog Naszych poprzysiągł Nam wierność y zaraz dał oney pierwszy dowod doprowadzaiąc y podpieraiąc zesłabiałe kroki nasze do pobliższego mieszkania ludzkiego, z kąd dopiero ostrzeżona Gwardya przy boku naszym staneła. tu bez żalu y przerażenia zamilczeć nie możemy, że ten sam Herszt passował się więcey godziny sam z sobą czy miał zmazać cnotliwym uczynkiem zbrodnią, czyli trwać w niey dlatego, że poprzysiągł był oney wykonanie. Przyznał nam się, że na obrazie ukrzyżowanego Boga Swiętokradzko obowiązał się Naszywcem lub trzypem przystawić w ręce Kazimierza Puławskiego, ktory go z wspolnikami na tę bezecną wyprawił imprezę.

Zadrzy w Was zapewnie cnotliwe serce na tę wiadomość, wzdry
gnie się widząc iak złość Ludzka iak zmęcone umysły nayświętsze
sposoby do naystraszniejszych występkow Boskie imię z grzechem
spoić smiały. Poznacie ztąd z uzaleniem wiaką przepaść nie
ktorych osob zapamiętałość wiedzie ten Narod omamiony, iże tan
dem czas iest, aby Polacy obłudę od prawdy kochaiącego Oyczy
znę y Poddanych Krola od niegodziwych Oszczercow potwarzy
swoie własne dobro od płochich y niebespiecznych rozeznać umieli
zapędow. Stawaycie więc przy boku naszym wezwani Senatoro
wie do rady, abyście byli razem Swiadkami, y uczesnikami, za
mysłow, staran, y da Bog pomyslnych dla Oyczyzny uczynkow
naszych, iako Actu Listem ninieyszym wzywamy uprzeyimosci
Wasze, abyście nie odwłocznie przybywali do boku naszego.
Obaczycie tu y w Poselstwach od nas do Wiednia y Berlina de
stynowanych, iako w każdey mierze wszelkich zażywamy spo
sobow do odwracania szkodliwosci, do przychilania pożytkow
publicznych. Uyrzycie ugruntowanego na Tronie Krola przez
wszechmocność samego Boga, ktory gdy dozwolił, aby Swięto
kradzkiego ciosu na własnej głowie ponosiliśmy pamiątkę
chciał oczywisty Nam y Swiatu całemu dać znak że życie
nasze iest w iego pieczy, że dni nasze chce moc Naywyższa
ieszcze dla usługi tey przedłużyć Rzpltey, Gdy tu stanie cie obe
cnie uyrzycie dowody, że nigdy y na ieden moment nie
saliśmy żądzy y zachodow do wybawienia Oyczyzny z tey toni
w ktorey dlatego ięczy naybardziey, iż bez wstydne kłamstwo
niektorych Obywatelow własne zbrodnie temu Panu przypi
sywać smiało, ktorego dostoienstwo iedynym celem prawdziwym
było ich zazdrosci y zawziętych passyi. Czytaliście z zadumieniem
w Skryptach pod Datą 9. Augt. Roku przeszłego starownie po ca
łym Panstwie publikowanych ogłoszone Interregnum Rozka
zane Kroloboystwo, ledwieście własnym Oczom wierzyć chcieli
aby Polacy, aby zacni, y oswieceni Ludzie mogli się takich dopuscić
excessow, Uyrzycie teraz niepraktykowanym przykładem nay
dotkliwiey obrażonego bo wcale niewinnego Krola, ktory iednak
darować przepuscić, zapomnieć y nay zaiadliwszym Prze
ciwnikom swoim iest gotow, byle się oni występnych swych
zamysłow zrzekli, byle wraz z wami nieodmiennie wierni, y
cnotliwi Oyczyznie Synowie uznali. Nakoniec że iedne tylko
iest dobrego Obywatela prawdziwie hasło to iest, że należy kochać
Kochaiącego Oyczyznę Krola y iey z nim wspolnie służyć, nie
rozerwanie y że tym sposobem iedynym dogodzi się istotnie temu
Co iest prawdziwie dla wiary, Kraiu y trwałey wolnosci po
trzebnym. Dobrego przytym uprzeyimosci Waszey od Boga
życzemy zdrowia. Dan w Warszawie Dnia N. miesią
ca N. Roku Panskiego 1771 Panowania Naszego VIII. Roku

Traktat pokojowy między Polską a Rosją
po pierwszym rozbiorze 1772

Artykuł 8 y Ostatni

Teraznieyszy Traktat będzie podwierdzony przez N. Imperatorową z iedney strony
a Przez N. Krola Polskiego y Deputatow R. P. zgromadzoney na Seym z drugiey stro
wczasie rachuiąc od dnia ktorego będzie podpisany albo
prędzey ieżeli będzie mezna, potym zas będzie wpisany w konstitucyą teraznieyszego Sey
Strony kontraktuiące starać się także będą pozyskac dla siebie Gwarancią N. Cesarzo
wey Jmc Krolowey Węgierskiey y Czeskiey y N. Krola Jmc Pruskiego
Dla wiary tego my Plenipotenciariuszowie y Komisarze specialistr deputowani y depu
towani do zawarcia tego Traktatu onze podpisalismy y Pieczęcią naszą
przycisnęlismy Działo się w Warszawie

W Imię Przenayswiętszey y Niepodzielney TROYCY.

Niech będzie wiadomo komu należy. Zamięszania ktoremi Krolestwo Polskie przez bieg wie-
lat było shotatane nachyliwszy do zupełnego upadku, tak całość krajowey iako też uszys-
kie związki Państw tego z swoiemi sąsiadami osobliwie zas w znuszywszy y nadwerezywszy
dawną przyiaźń y iednosć ktora trwała między Państwem Roszyskim y Krayjasn: Rzpltą.
Krayjasna Imperatorowa Jmć całey Roszyi porozumiawszy się z Krayjasn: Cesarzowa Jmć
Krolowa Węgierska y Czeska y z Krayjasnę: Jmć: Krolem Pruskim. Oswiadczyć kazała
Krayjasn: Krolowi Jmć Rzpltey Polskiey przez Memoryał podany w Warszawie w Mie-
siącu Wrzesniu ostatniego roku ze przycisniona potrzeba popisywania się w tak krytycz-
nym sytuacyi z swoiemi prawami y pretensiami do tey że Krayjasn: Rzpltey bierze wpospolstwa
się wyrownywaiącą tymże dawnym y Pretensiom. Że w tym że samym czasie urzęd
formalnie naród Polski do zgromadzenia się na Seym. Końcem przykładania się usilnego
do swego wewnętrznego uspokoienia y do umiarkowania się stałego z swoiemi Sąsiadami
im Sequelam tey że Deklaracyi Krayjasn: Krol Jmć Polski mocą resultu Rady Senatu zgroma
dzoney w Miesiącu Listopadzie tegoż samego roku odpowiedział nato z Referencją na przy
szłego Seymu przez protestacyię oczywiste przeciwko wzięciu w Possesyą rzeczoney Cze
ści wyrownaiącey. Z czego wynikneło niebezpieczenstwo bardzo oczywiste przyprowadzenia do
ostatniego stopnia rozsątrzenia Interesow y chęci do poroznienia się między dwoma Państwa
mi. Ale po należytym zastanowieniu się Ztey y owey strony nad okropnemi skutkami ktore
podobny przypadek za sobą byłby pociągnął szczęściem naktoniono się do ugody y Zgodzenia
się aby przystąpić do Konferencyi względem Pacyfikacyi w Warszawie podczas Seymu Extra-
ordynaryinego na ten Koniec złożonego według upodobania B. Dworow Kontrahuiących w czasie
Seym tamże Zgromadzony będzie y praecować a skoro prędkiego ugodzenia rozwagi przez
Plenipotencyaryuszow y Komissarzow do tego z obydwoch stron Authentizowanych Na ten
Jmperat. Jmć całey Roszyi Data pełną moc Panu Otto Magnus Grafen
berg Chambelanowi swemu actualnemu y Postawi Extraordynaryinemu y Pleno
nemu u Dworu Warszawskiego a Krol Jmć y Rzeczpolita Polska na tenże sam
niec dali pełną moc Ktorzyto Komissarze y Plenipotencyaryuszowie po uczynionej zamia
nie Plenipotencyi y po miarnych kilka między sobą Konferencyi zgodili się na Artykuły następ

Artykuł 1

Będzie od tąd y na wieczne czasy trwały Pokoy szczery Związek y przyiaźń doskonała między Kra
jaśn: Jmperatorową Rossyi Dziedzicami y następcami Jey y ze wszystkiemi Jey Państwy z
z Jednej strony y Krayjasn: Krolem Polskim. W X Litt. y Jego następcami Jako też między
Państwem Polskim y W X Litt. z Drugiey strony wtaki sposob y pod temi kondy
cyami iak ustanowione iest w Traktacie Warszawskim z 23 Lutego Roku 1768 Ktory
ten Traktat przez teraznieyszy renowiony iest sposobem iak nayuroczystszym aby miał
Czekuią moc y wagę we wszystkich Artykułach ktorymby nie uwłoczona lub taka kadzek
Jeszczy niesione odmianę albo restrykcyą przez teraznieyszy.

Artykuł 2gi

[illegible] względem granic między dwoma Państwy y znie
sienie wszelkie pretensyie jakiekolwiek być mogą Nay. Krol Jmć Polski tak dla siebie jak
następcow swoich y wszystkie stany Królewstwa Polskiego y W X Litt. ustępuią nim
Traktatem nieodwołanie na wieczne czasy sine reddita et reversibilitate Nay. Jmperator
Jmć całey Rossyi Jey Dziedzicom y Następcom Obojey płci kraie następuiące to iest
reszta Inflant Polski jako też część Woiewodztwa Połockiego z tamtey strony Dzwiny
leżącego Także Woiewodztwo Witebskie tak dalece ze rzeka Dzwina będzie granicą naturalną
między dwiema Państwy. aż pod samą Granicę partykularną ktora oddziela Woiewodztwo
Witebskie od Połockiego y idąc ta Granicą aż do punktu gdzie granice B. Woiewodztw Połoc
kiego Witebskiego y Mirskiego schodzą się od ktorego Punktu Granica ma bydź przeciągnię
ta Linią aż do Zrzodła Krzeki Druice ku mieyscu nazwanym Drewa A stamtąd schod
zeha aż do tey wniesiona w Rzepr. tak dalece ze całe Woiewodztwo Mscisławskie
tey tak stamtąd zdaie y Dniepra należyć będą do Państwa Rossyiskiego

y od uyscia rieki Druci Dniepr będzie granicą między dwiema Państwy zachowuiąc iednak zawsze Miastu Kijowu y Jego Terytoriu granicę która ma z tey strony Rzeki Nayasn. Jmć Polski y Stany Krolestwa Polskiego y W.X.L.tt ustępuią wiec Nayias. Cesarzowey Jmci Całey Rossyi Jey Dziedzicom y Sukcesorom wszystkie kraie y powiaty wyżey namienione po ustawionych tym sposobem nowych granic dwoch Państw z wszelką własnością zwierzchnością y niepodległością ze wszystkiemi Miastami Fortecami Rzekami Chałdeuniami poddanemi Obywatelami ktorych uwalniaią od Chałdy y przysięgi wiernosci ktorą wykonali Nay. Krolowi Polskiemu y Koronie Polskiey z wszelkiemi Prawami tak cywilnemi y Politycznemi iako też y Duchownemi Zgoła z tym wszystkim co do Samodzierzawstwa tych krajow należy odbiorą wiernie Nayiasn. Cesarzowey Jmci całey Rossyi wszystkie Archiwa Dokumenta dawne y nowe Papiery publiczne y partykularne ktore sięgaiąc do Prowincyi przez teraźnieysze Traktat Nayiasn. Cesarzowey Jmci obieraią nie formuiąc nigdy y pod żadnym pretekstem żadney pretensyi do ustąpionych krajow przez teraźnieyszy Traktat.

Artykuł 3.

Nayiasn. Jmć Krol Polski wstrzyma się wzaiemnie za Siebie swoich następcow y Stany Krolestwa Polskiego y W.X.Litt na wieczne czasy wszelkich praw y pretensyi ktoreby tenże mieć mogli albo mogą do ktorych kolwiek Prowincyi składaiących aktualnie Monarchią Całey Rossyi pod jakimkolwiek imieniem pretekstem umowy przyszłych przypadkow y jakich kolwiek okoliczności w ktorych rzeczonemi Prawami y pretensiami można się było przedtym albo kiedykolwiek w przyszłych czasach odezwać y upominać

Artykuł 4ty

Jn Sequelam Cessyi ułożony w Art. 2 Nayiasn. Imperatorowa odstępuie z strony swoiey wiecznemi czasy za Siebie y następcow swoich wszystkich Praw y pretensyi takich kolwiek ktoremiec lub mogła do takich kolwiek prowincyi z ktorey składaią się z strony Kr. podpakich kolwiek nazwiskiem porem umowy przyszłych przypadkow w ktorych rzeczone Prowincyami można się było przedtym albo kiedykolwiek w przyszłych c[illegible]

Artykuł 5ty

98

Nay. Imperatorowa y Nay. Krol Polski y Stany Krolestwa Polskiego y W.X.L. stanowią wyraźnie że Artykuł 2 Traktatu 1768 wzgledem uczynionego będzie rozumiany y będzie miał exekucyą podług Stanu possessyi wzaiemnych dwoch Państw po uczynionych Traktatach między Nay. Kr.P. y trzema Sąsiadami tamtey N. Imperatorową Rossyiską N. Krolową Węgierską y Czeską y N. Krol Pruskim

Artykuł 6ty

Nay. Imperatorowa oświadczywszy że chce pod dana Cesia przestrzegać do przywrocenia spokoyności y dobrego rządu w Polszcze sposobem trwałym gwarantować będzie wszystkie takie kolwiek konstytucye ktore ustanowione będą wspolnie z ministrami Dworow Kontraktuiących podczas sessyi aktualnego w Warszawie pod związkiem Konfederacyi za względem formy Rządu tak względem Spokoyności kraiey y nadania Praw ktore religiey orgentalney nie urażaią y Dyssydentow obeyść [illegible] będzie ułożony akt osobny zawieraiący pomienione konstytucye ktory będzie podpisany przez ministrow y Kommissarzow wzaiemnych jako część tego Traktatu ktory będzie miał tęż samą moc jak gdyby w Traktacie był wyrażony słowo w słowo y obie Nayiasn. strony kontrahuiące oświadczaią że podług tego nowego stanu rzeczy rozciągać się maią y spełniać artykuły 3. 4. 5 tychże traktatu roku 1768

Artykuł 7my

Gdyby się iakie spory wszczynać miały między dwoma Państwami albo ich Poddanemi względem granic wyznaczeni będą obu stron Kommissarze ktorzy starać się będą ugodzić takowe spory po przyiacielsku

101

Manifest Cesarza Tureckiego d. 26 Obrz. 1775

1775 r. 26 Oktobra

A według Pry 17 w Konstantynopolu

Amurat &c. Wschodni y Zachodni Naymocniey
szy Cesarz Krok Ogromnych Krolestw powinowa
ty Boga y Proroka W. Syn Machometa, Obron
ca y Mściciel Musułmanow tak lądem iak
Morzem Naypotężnieyszy Pan Polakow zacnych
y powinowatych naszych, gdy Los fatalny
w nieszczęśliwe wmącił y wpędził Labirynta
gdy od zaszłey 1763 Augusta 3. Smierci
Zgodnie Obranego Krola pozorem chytrych
przyczyn, nibi iakiemis Neustackiemi Traktami
Peterzburskich Carow Pokoiu w Polszcze ugrun
towania, zaszłych, a od Nas niegwarranto
wanych, chytry Jad się odkrył, y Nim Wieden
ski y Berlinski Dwory zaiątrzył na Kray
Polski, y iuż Granice rozszarpane. Obywate
le Polacy Nam naymilsi powinowaci, Tura
zami Podatkami zniszczeni, z Inwentarzow
ogołoceni, Miasta popalone, Wsie Folwar
ki spalone, y Ludzi Mnostwo niezliczo
ne pobite, Tyranskim na Ukrainie Mor
derstwem, oraz gwałtem Innych Wielosc

tyle Jm przykrości poczyniło, ile Manifestow
y Skarg do Ogromnego Tronu naszego zgro
madzonego, y iednostayna zaszła Deklara
cya, aby Oręż Straszny dobyć, y gwałcących
Nieprzyiaciół ślepić, y zniszczyć, nieodwło
cznie Nasz niezwyciężony Maiestat raczył,
My przeto Azyatyckie y Affrykanskie zawo
ławszy Woyska, gdy nieustraszone Pułki ka
dość przedsięwziętey Woyny oznaczyły, y mścić
się nad Nieprzyiaciołami Niewinnych Pola
kow wielką Ochotę pokazały. Skarbu Na
szego Otwarciem, y Nadgrodą do Woyny
nieprzestanney pobudzili, y Oręż Ogromny
dobyliśmy, obiecuiąc go dotąd w Pochwy
nieschować, aż Tron nasz będzie przebłaga
ny, wraz z Polskim dawnym Losem, hono
rem, y Kraiu ocaleniem, y Jego Tronu
ubespieczeniem, tudzież Szkod wszystkich
Nadgrodzeniem, Co sprawiedliwie przedsię
wziąwszy Naywyższy Pan Siłom naszym
pobłogosławił y Oręż umocnił Strasznym
Go Nieprzyiaciołom doznać pozwolił, y scho
wać niedopuścił, aż straszny Nasz Majestat
przebłagał Prozbami, y Rozkazom Woli Naszey

w Artykułach Pokoju zamkniętych obie
cał, y zaprzysiągł, co nasz naywyższy Hen
dy Imieniem Naszym podpisał przy Nas
z tym Obowiązkiem niewyiawiać Artykułow
poty, poki My Swiatu nieobiawiemy, kie
dy łaskawe Nieba z Rozkazu Proroka nay
wyższego Orężom Naszym pobłogosławił, y do
większego Krwią zafarbowania zaostrzyły, za
raz nieodwłocznie Cesarza Rzymę Posła za
wołaliśmy, Ktory y Nas Dywan Nasz nauczył, ia
kim to Prawem Kray Polakom zabrany, a przed
lat kilka bespieczenstwo y Ratunek obiecany
Gdy Miliony Polacy zaufani Obietnicą tracili
wspak sie obrocili, że wspomnieni Polacy
oszukani wyniszczeni, y bezbożnie z Kraiu
za Rozkazem Cesarza Niemieckiego wy
pędzeni z Reszty Fortu swoich, niby w za
ciągnionych Długach poszarpani y wyniszcze
ni, chcąc Moskalom Ich wydać. Uciekać
tu do naszey naywyższey Opieki musieli,
naco wszystko cierpliwie tłomaczył, y po
Informacyą do Dworu swego posłał,
y Matactwy Niemieckiemi wykręcił się
niby zaszłym między Leopoldem Cesarzem
y Janem III. Traktatem A° 1690. kiedy z ludzi
ni Polacy na Nas pod Wiedniem uderzyli
y inne ieszcze daiąc przyczyny [illegible]

o iakieś Długi, do ktorych w Prowizyi Pru
skie y Ross złączył Siły aby Mu nieprze
szkadzali. Gęby pozatykał Wymiarom
y Wydaniem Panstwa Polskiego, także
kiedy słabym wydrzeć można wczczych Pre
tensyach pobudził. Lecz my te pozorne tło
maczenia na Wykręta zasadzone zmiar
kowawszy, zaraz go do Zamku o 7.
Wieżach nazwanego, aby się niewy
kręcił wsadzić Kazaliśmy, y Woyne po
dniesioną szczęśliwie ogłosiliśmy. Woyska
nasze w Romanii zatrzymawszy, ktore
wkrotce Oręż podniesą, y bez wstydną Chci
wość Cesarza Niemieckiego stępią, y zni
szczą, biorą zaraz y Węgrow Przyia
ciół Naszych w Opiekę, iakośmy iuż
Ich Posłow do Nas wysłanych upewnili
&c. w Stambule Dat. ut supra

R. 1775 d. 26. Oct.
w Stambule

1776 103

Mowa Jm. Czaskiego Podk. Wk. med. Seym. Kam. Lost. w Zytowie miana

R. 1776 die 15 Julii

Dayby Bog aby o nas Zgromadzonych na teraznieysze Obrady mowiono, yuslamey prawdzie tey rzeczy, co o Izraelskim powiedziano narodzie: Convenit a Civitatem Unius Dei ad Civitatem Sanctum Unius Dei, ad Sanctum Unius Dei, ad Sanctum Unius Dei, ad Sanctum Unius Dei. Azebysmy zebrani na teraznie Publiczne obrady, iednostayney cnoty zgodney wiely, y mysly uszlowali do vsalenia Wiary S. Oyczyzny z Prerogatyw Stanu Slacheckiego, ktory tego iest twierdzą, Jezeli w Korabiu Noego. między Zwierzętami winyst Sobie natur. ale niebespieczeństwo Zupełna byłe Zguba. Jdnac powinna bydź między nami Jednosć, nay pewnieysza Chrześciaństwa y dobrego Obywatelstwa przymiot, gdy nas uszczęśliwiona mamy religią, przez powszechne prawa z Prawowiernemi Dyssydentami przez Uszczęśliwiona Oyczyznę w religii, w Krayach Swobodach, Wolnosciach w Prawach dawnych, w Sprawiedliwosci tak dalece, ze Cienia niemasz owey Szczęśliwey owey Walecznej, owey Strasznej Nieprzyiaciołom, owey poszanowanej u wszystkiemu na zayscie ludzkiemu Zaszczytnej Rzeczy Polskiey.

Ach Jmc Panowie: gdybysmy zgodni, y iednostayni Cnoty Stanowili Zastawiali nayprzedszibysmy byli do tego zniszczenia, na ktore teraz idziemy, Coby mogło Cudzoziemskie czynnie zostawaiące iednostayney Wzgod Obywatela Cnocie teraz z zalem nieznosney, rozmaitości dolegliwego Obliszego, iak Cudzego zbyt zal, zal Stuszny pozwala wiele dla Swey wzaiemnie zaszczytney Szczęśliwosci, ktora iuz nikt nie, y wszystkos zniknie dos szczętu, religią S. Oyczyzny Losy, Swoie Obywatelow Cudzoziemskie ofiarowali mogą, lecz ze łzami powszechnemi Cięzki Gniew. Oto Religii S. panuiącey, Czcze Gnie tyllo iest zaprzestanione, Oto wolna Oyczyzna nasza, przez Gwarancyą przyznana, oto Ubezpieczone Swoie Obywatelow zyskuie, stała się Niewolnicą, oto Prawa nasze, rządy nasze, tak długo Szczęśliwie trwaiące, y same Sprawiedliwie upadły.

Zanosze ne Lono wiele do Serc wszech Wspaniałych Religią S. wtorey vzyskowania Jestesmy iak w niey tu niey iestesmy, Sądzmy będziemy miłą Oyczyznę naszą, wtorey Cała się zaiscie Wszystkie nasze Szczęśliwości Prerogatywy Stanu Slacheckiego, zniszczone bezpieczeństwo, Sercy pod Jarzmem obcym, ale to widokiem Gnine, waszey

pułnocy

[illegible] Wasze powney, y nierad[illegible] Nasza Czułość powinna tę Kr. Jey
Utyskiwaniu, lecz na powney Odzwigienia Jey, gdyżby Ie mogło było, a przy-
nay mniey odwłoczeniu, ad dassze a iuż ostatniey Zguby.

Stanęło rzy. iuż nad przepaszą ostatniego Zginienia, ieden tylko iuż nas Zaru-
rzyć może bez nadziey powstania.

Nie[illegible] Stawa Wasze Prześwo, nie[illegible] Krew mężnie wylana, dla zostawienia nam
tak wiele Zasz[illegible]abytków, miłość Dzieci, Familii waszey, [illegible] was obowiązuje abyście
ratować upadłey nasey, abyście ad ratowali się ad ostatniey Zguby, ale przez obranie
nayuszanowaney Cnoty, dosyć do tych mężow, do Funkcyi Posłu y nayużyteczniey
tey Instrukcyi, ad tego Wybrania Leży Publiczne Zawody.

Kłaniamy się Prześ: aby Wyniesione Prace na nasz Zgrad[illegible] ad Przeświecney Krain,
na naszą miłą niezgodę Oyczyznę. Exterminabo te et amplius non audiet
vox Nuntiorum Tuorum.

Gdyżteraz niemamy tylko prawne Swobodności dla Uniknienia nas nayostrzey-
szey niewoli, użyjmy tego momentu, który nam ieszcze Opatrzność Boska po-
zwala do Ratunku. Czynmy co Siebie możemy, przez obranie Posłow mężnych
Uczciwych y nayużytecznych Instrukcyi, abyśmy za Sługą, który Zabłysnął dany od Pana Zastę-
pieni Buccini było w Cienną Niewolą. Nie[illegible] może czynić ad opetymą, co Jey Zwiesch-
nieść myślą może. Usłużywszy w Skromności, do Boga nas Miłość Oyczyzny
y Cnota Obywatelow prowadzące. Nie[illegible] nastatek niezgodne Potomności Miano-
wać nas na Chwałę Obywatelow, tylko na Sposobności Ratunku.

Postscriptum w Kiiow.

Ie[illegible] Wawrzyn Lubomirski.
Leuhar Sędzia Z. Zyd.
Trzecial Cześ. Zydaczowski.
Pierzynski Pisarz Ziem Zyd.
Pawsza Podkom. Ant.
Wiesniowski Podczaszy Kiiow.
Deputat Podolski. Podczaszy Kiiow
Pisarz Ziemski Wołyński Komornik Lwow

publiczne
ciekawe

104

Mtu
1777 d. 29 Aprilis

Wypis z Xiąg Grodzkich,
Zamku Owruckiego.

Roku Tysiąc, Siedmset, Siedmdziesiątego, Siodmego,
Miesiąca Aprilis, Dwudziestego Dziewiątego Dnia.

Na Urzędzie Grodzkim, w Zamku Jego Krolewskiey Mości Owruckim, Przedemną Piotrem Steckim, Vice Regentem Przysięgłym Grodzkim Owruckim, Sub delegatem ad hunc Actum Użytym, y Xięgami Ninieyszemi Grodzkiemi Owruckiemi. Stawając osobiście JW Jan Pawsza Podkomorzy Powiatu Owruckiego Wwa Kijowę, pociągniony do odpowiedzi na Manifest przez Wielł Bohusza Miecznię Minę z woli Wielł Dubrawskiego Oyczyma Swego, w Opiece Onegoż będącego w Dniu Osmym Kwietnia, do Akt Grodu Owruc zaniesiony, JW Jan Pawsza Podkomorzy Powiatu Owruckiego, tak się nawzajem przed temiż Aktami sam, y za Wielł Michała y Jakuba Pawszow Podkomę Owruc Synow Swoich oświadcza, że czuie w tym dotkliwym pismie wielorakie skrzywdzenie Swoie, a czuie tym żywiey, iż ten raz pochodzi od Ręki tey, ktora w szkolnym zostając Cwiczeniu nie powinnaby mieć tak porywczey do Akt publicznych wolności, że Pioro ktorego mu z wierzchność Edukacyi Narodowey dla okazania tylko talentu używać pozwala, obrocone iest pędem buyney Młodości, do celu Ujęcia Honoru, y Oczernienia, że potwarz

tylu

tylu Osob znacznych, y Zacnych, Sławę Lubo niedotknie Szarpiąca,
bez względu na Wiek podawającego, na Osoby obelżone od W
Mikołaja Kozietulskiego Starościca Przysięgłego Prod. Cwr
iest przyięta, w wyrazach tych pełnych niesprawiedliwości,
dotyka nay przed W Bohusz z woli Cyrzyma Swego czy
nieczy, y Cerni Drzeto Seymiku zadaiąc Niesprawność
niezawisłości posłyszowania Senatorowi, Urzędnikom,
y wszystkim nalezy Obradzie znayduiącym się Obywate
lom, które że dobrze należycie, y obywatelskim sporzą
dzone było zwyczaiem, stało się Jak podanym Laskawey
Approbacyi Nayiaśnieyszego Króla Jegomości Pana
Naszego Miłościwego, y Rady przy Boku Jego
Zostaiącey, iako wydany z Kancellaryi na Sioborzem
skie Cwruchie Swiadczy Przysiąg, y ktoż Wize przekona
nym niezostanie, że Obiekt Jest płonne w Cerach W Bohu
sza Sprawił wyobrażenie, a Drzeto Lubszyzne użyte jest
tylko zaplątaiąc od W Dubrawskiego do Obrzucia podstępku
Jego. Obawia W Obwinioney Osobie Sławy Podkomo
stu Cwr, y Synow Jego że Szlachty nie tylko y po budzonej
Ludzkosciq Ustnow Swoich miał zasadzać na W Dubraw
skiego, Abeya ta Skomotna dla zdrady pod Skrzy y Jrzpr
zy Swiątobliwey, Jako Stanowi Jego całkiem przystoi tak
pewien Jest, że mu żadne Cne niedowiedzie Ubliżanie, że
Wiell Dubrawski doznał Obywatelow powszechnie nasie
bie Oburzonych, niech Sobie przypomni, że Szarpiąc honor
Szlachcie w publicznych, y prywatnych posiedzeniach, czy
nięć Jest Chłopami, że Oświadczaiąc się z tym wszędzie, y Sam
że nawet po Kamellanach, żem wiezrał, y wiezrać będę Szlach
tę, że pogardzaiąc wszystkiemi, aż nadto zasłużył z tuchwa
łym Swoim obchodzeniem się na tem wyeis nionym powszechne
go Zalu Lesentyment, z tym wszystkim nie w tym sposobie
wyrazić nieślusznie w Manifescie. Do tego Stopnia am
bicyi Umysł uniesiony Maiątkiem przyszedł, że W Dubrawski
Obrawszyś Regimentarzem w Starostach z Ludźmi Swoiemi
Znacznie w wielu Dobrach krzywdy poczynił, Cudzemanse Swe

Surowo

Surowo do Szlachty wydawał, y Szlachtę gwałtownie bał, więził,
y Sam w Domu Swoim Cudze był Judex, et vindex, że na tamtego
Niewinnego nieszczęście wszystkim Światu Zarzuca wystąpienia
bo Niewinnemu nikt dowodzi, co y teraz niedawno Ko
łowi Prodownemu przez Wiell Sławiącego uczy
dy po Ludzkiemu z oddania Papierow Zadaiąc
Cudzych, nie tylko Mnie, ale Osoby Pro
dowe Produ Cwruchiego niesłusznie Szarga
dził, y Cerernił, ale Wize Stanie Honorowi
Swemu uczyniony, o Wize Całym kolwiek
sposobem zasłużonej Reputacyi, y Szczęścia
wszelkie wyrazy, Jako Vir bonæ famæ do Akt
Niniejszych Wroczyste niesie uczynienie, y
+ gdzie Zdrowia zaszłe bez dzie czynić nie za
niedba przesłać tegoż do Akt otrzymawszy y otrzymał
J. Sławiąca Łodzi Stu Cwr Woiskim Zkonych
Xięgi, y ten Wypis pod Pieczęcią Prodzkiey
Cwruchey, Jest wydany pisany, w Zamku
Jego Królewskiey Mości Cwruchim

Actt. ut Supra

Mca JW Jana Pawszy
P. Cpko Wiell Bohuszo
wi Opowazenie się po
dania Manifestu Imie
niem W Dubrawskiego
z Opisaniem

Ao 1777 d 29 aprilis
In Cro 6vo

1779 106

Przewielebny w Chrystusie Mosci osobliwy Dobrodzieju

Ażeby pamienc nie była zagrzebiona pomnie, dobrze wiadomym o zjawieniu y poczontkowych Cudach w obrazie Nayswiętszey Matki Boskiey, w Poddembcach o czem dawniey może zamilczenie bywało rozum~~iejsze~~iejonc jako w Xięgach zakonnych som zapisane, y zawiadomione, a Poniewaz niema pewnie dla wiadomych z ognia przyczyn, o ktorych nizey wyrazę, z koudby zas ten kleynot na wspomozenie Polskim Krajom, był przeniesiony, pirwszem tey prawdy bendzie powodem, Głoszony Dzwon, zwany Sobotnikiem, z kturego mieysca, y w razie iednym naydrozsza zdobycz dostała się, a ieszcze na dowod lepszy nadmieniam Kronikię wydano przez Im Xiendza Jana Aloizego Kuleszę, z Drukarni Wilenskiey Roku 1704. O czem wiadomy bywałem tez w bojazni do odkrycia Sekretu, obawiam się y teraz, azeby z moiego doniesienia zakonowi Swiontobliwemu, niewyniosło się jako do bywajoncych zagranicznych Ludzyi, wienc, Przewielebnosci WM Pana Dobrodzieia upraszam, azeby dokoud się zamieszanie Krajowe niezałatwi, o tem swiatu nieogłaszajonc, w Skrytosci Serca zachować.

Niegdy W. Maxymilian Hciewski Komornik kyiowski, Roku 1698 Die 28 Junij na zastawny Kontrakt od W. Pawła z nieborowa Brzeskiego do Poddembiec y Wiszniowa wszedłszy dzierzawą, Sukcessorom y mnie porzucił pewne wiadomosci, z kturego Curki, Imieniem Anastazyi, matky, naszey, o dawnych Dziejach, pokilokrotnie y od Innych Pamiętnikow zafundowany iezdem. Jako oBraz Matky Bozkiey, Roku 1612 z Smolenska do Polski Cudowną Renko Pana Boga przeniesiony. Stało się to ieszcze za Panowania Krula Sygmunda Trzeciego, y w Czasie oblenzenia Fortecy Smolenskiey, woyskami Polskiemy. Kiedy Rosyiscy obywatele na zastawienie siebie przeciwko szturmujoncym, wyniosszy oBraz Matky Bozkiey, y na szerokosci murow, tyłem do Polakow, a ku sobie twarzo postawili, a ze się Nayswiętszy oBraz Cudownym Weyrzeniem y miłościwo Twarzą pokila razy do Polakow etc obracał się a od Smolenskich obywatelow odwracał się, wienc za to Rozgniewani, z sukienky obrawszy, y sprostoty, nazwawszy zmięniczką, z murow wysokosci, mięndzy woyska szturmujonce wyrzucili, o czem wyzey drukowana Kronika zaswiadcza, y za takowym Sukcessem nayblizszym zołnierzom tego szczęscia dostała się, Nayswientsza, Gdzie y naowczas komendujoncym jeszcze Rodzicom Wielmożnych Andrzeja Hulewicza, y Pawła Brzeskiego, Wiszniowa, y Poddęmbiec, Dziedzicom, ktorzy po odebra-

nia Smolenska po Rokach dwoch, z Woyskami do krajow Polskich powrociwszy, zdobycz naydroższą Swoją, nie indziey jako w Cerkwi St Poddębieckiey z dzwonem oblokowali, z jakiey by zas dawnosci zostawał w Smolensku, y od kogo zmalowany niewiadomy iezdem. Sama iednak Starość informuie, y tablazura na ktorey osobliwsze wyrazenie, zda mi się Cyprissowa y zbyteczne nadwontlenie znaky dają, jako z cudzych krajow a nayprewniey z wschodniego Cesarstwa. Oraz jakiemy dawniey w Poddębcach obraz Matky Boskiey słynoł, nad iedyne, przed Chmielnickiego Rebelią zapłakanie niestyszałem. Lecz za krula Władysława Czwartego, kiedy się Gniew Boży na całą Oyczyznę szerzyć zaczoł, a to około Roku 1648. przez szkaradney pamięci Chmielnickiego, z ktorym bezbozna zgraja Czerni Chamskiey, Kozackiey, nawiązała się do tychże Tureckiey, Tatarskiey, Szwedzkiey, Siedmiogrodzkiey, etc. na kilka kroc sto tysięcy zgromadzeni, a niecnem nozami y ogniem, Miasta, Wsie y Domy Bożkie znoszono, y w niewolnicze pęta niżennych Domowników krociami, zabierano: Naowczas pobożny Kapłan, Dziad ieszcze Xiędza Maxymiliana Śladzkiego, po krzcie Świętym mego oyca, z bojaźni utraty Nayświętszego obrazu Matky Bożkiey, z niejakiemy Cerkiewnemy Sprzętami do Skrzyni złożywszy, około Roku 1650 środkiem przy ołtarzu w ziemię zakopał. Gdzie nayfortunniejszy Kleynot y po spaleniu przez Tatarow Cerkwi y po zniesieniu, mało wychowanych ludzi, w długym przeciągu bez żadnego naszkodzenia zakopany w ziemi znaydował się, y za krula Jana Kazimierza dopiro poźniejszych czasow, za niejakim uciszeniem z ziemi podniesiony y w nowo zbudowaney Kaplicy słomo krytey od wiernych adorowany, iednakże tylo wychmurzonemy Latami, a dla odnawiania się, za częstego podobnych przeszłym najazdom y Rabunkow, za krula Michała Wiśniowieckiego, nawet y za Jana Sobieskiego, Parok cerkiewny z ludzmi pobożnimy, po rożnych miejscach, y pustynnych, z temże Skarbem nieoszacowanym nieraz tułać się y ukrywać się zmuszeni bywali, a zas pod szczęśliwsze Panowanie Augusta Wtorego jużto za dzierżawy W^z Hciewskiego, nadprzedziwny Cud okazał się, kiedy Imperator Rossyiskiy Petro Aleksiewicz, z Karolem Szwedzkim krulem, o prowincią do tronu Polskiego, za Stanisławem Leszczeńskim zkłucili się y za sobo zaczęli woienne gonitwy, natenczas Szwedzky Komendant z sektą luteranską przyciągnowszy do zubożałych Poddębiec, y w niedalekim od kaplicy ieszcze pod słomo stojącey w dworku godney pamięci W^z Hciewskiego mego Dziada, sam z żonką y curką mającą około lat dwunastu stanowszy jako odszczepieniec, nadzie-

jonc się składow bogatych kazał odbic kaplicę, w kturą za zołnierzami y cureczka komędancka wbiegłszy, a zgrasuiącemi, z obrazu cudownego stojoncego nizko, na ołtarzyku namisnym, do zdzierania manelikow, y koralikow jak tylo posiongneła, tak niewidomo ręką razliwie rzucona, ize za małym czasem została się bez duszy. Czem ustraszeni przytomnie Dzierzawca z kapłanem, na lasy ucieczko salwowali się. a komendant o swoją curkę z Kapirem dobytym, na obrazie Matky Bozkiey, chciawszy okazac niejako zemstę, spodniesioną do uderzenia ręką, przed obecnością Nayswiętszey słupem stanoł. za co zonka iego z zajadłości W. Barbarzę z Wereszczakow Hciewskiego zonę, z Stefanem, y Alexandrem Synami dwoma, Magdaleną, Anastazią y Alexandro Curkami trzema, wienzic, zołnierzom y karze dopusciła. Komendant zas stoioncy w kaplicy, z czensci dnia y noc cało, zadnym usiłowaniem, z mieysca nieporuszony, aze dopiro po znalezieniu kapłana z dzierzawcą, a po odspiewanych Akafistach został się uwolnionym, czem przerazony, ale podobno nienawrocony, jednakze za pochowanie curki swoiey przy kaplicy dał czerwonych złotych szesnaście y zbywajonce furaze zostawiwszy z woyskiem od oblicza Bozkiego spieszno wymaszerował, a po niem w dni kilka w nocy ludzie pogrzebioną wyiąwszy nad goscincem kobieckim do starozytnych mogiłek zaniozszy tam luterskiego trupka pochowali. a za furaze wysprzedane y gotowe pieniądze W. Dzierzawca z dołozeniem starunku cerkiew wspanialszą Drewnianą na długie koky wystawioną, do kturey Ja z dziecinstwa prowadzony bywałem y zapamiętam jako Rodzony przy mieyscu swientym y jako obraz Matky Bozkiey niepoliczonemi cudami słynał. Nieraz widywałem z chorych y kalikow Nosza, szczudła, kule y Jnne narzendzia, srodkiem Dzwonnicy y na podworzu stosami poskładane, w samey zas cerkwi Sw. y Babincu kaydanow znakow roznych po scianach zawieszonych mnostwo wielgie, w oknach zas szyby szklanne ktoremy z opentanych szatanow spendzano potłuczone wymienic ani opisac niepodobna dawnosc wspominajonc strachem nieraz zdięnty. Łzami się zalewac muszę, poniewaz y Ja Grzesznik od stokrotnych na duszy y ciele upadkow cudowną ręnka Matky Bozkiey do nienieyszey starosci zachowany jezdem. Wszystkie zas poczonthowe dzieie, o ktorych co z więnkszego, od Rodzicow y pamiętnikow zainformowany w czensciach tylo nadmieniwszy, o zapisywaniu zas wielgych cudow dochodzę ize te niegdy W. Hciewsky spobożnosci notował y u siebie chował, kture jako y wszystkie wiadomosci po iego smierci za przypadkowym ogniem, na Budynky iego mieszkalne przy

niemałych inszych szkodach nieotaksowane y potrzebne zapisywanie spopiołem zniesione zostały, za czem Swiętey pamięci JMPani Barbara Kiewskiego wdowa przed Aktami Grodzkiemy Łuckiemy, natychmiast po zgorzeniu Roku 1718 Dnia 20 Września stanowszy, przysięgą stwierdziwszy przy zaniesioney Manifestacyi na potomną wiadomosc zaswiadczyła się, o czym wyrazy prawdziwe wnoszone, przy złozeniu do Nug Submissy zostaię Przewielebnosci WWMPana Dobrodzieja

nayniższym sługą

Dominik Piotrowsky

Anno Domini
1779no
Die 30 Octobris

~~Haec relatio inducta est ad historiam monasticam.~~

Haec relatio inducta est ad Historiam monasticam.

Odpis dosłowny ze współczesnej Kopii, znajdującej się w archiwum Berezkiem Z. L. Radzimińskiego.

Prenielebny wsthrymsnie Mosci Panie Dobrodzieiu

Jażeby pamiena niebyła zagrzebiona pomnię, dobrę uiadomym czynienie
ypozostałym po sudach wobrazię Nayswiętszey Matki Boskiey, w Bud
zach, o sem dawniey mię zamilczeniu bywało rozumieiące bilo wsię
gach żałunnych łez zapirany, y zaniadbiony, a ponieważ niema
pewnię dla uiadomych zdnia przyczyn, oktorych niżey wyrazy, ktos
dby zas ten Obraz. na uspomożenie Polskim krzesom, był przenie
siony, pirwszem tey prawdy bendzię gruntem, Historiey Drzewo, zwa
ny Sobotnikiem, z ktorego mieysca, y wrzecie tym nayprzod
zdobyć dostałsię, a ieszcze nadto tey Obrazu Matki Boskiey
wydano przez Jmcienda Jana Chrzciciela Gorskiego, z drukarni Wileń
skiey Roku 1704. o sem uiadomy, by wszelkim z obowiązku do dobry
cia Sebrata, obowiązanym, y Jeszcze, ażeby z mierzey domieszania za
nosi Swiętobliwemu, niewynikłe, ale do by wszystkich zagrze
nienych Ludzi, wiene, Prenielebności WMPana Dobrodzieia
upraszam, ażeby do tandzia zamieszanię Jmiona niezatarł,
o tem Swiadku niżey podpisane, w słuszności serca zachowuię
Niegdy. Xż. Maxymilian Hoiski, Jmienia Dyneburskiego, Roku 1698. Dnia
28. Junij Nadstawiony Kuntszaft od X. Pawła z Mielnowa Brzeskiego
do Lindpembrec y Riszniowa wszedłszy drzewiany, Kubiszowy
y mnię powszech. pewną wiadomość, z ktorego Parchi, Jmieniem
Annaszyi, matky, naszey, odawny do dzieią do, powlokł kwotnie
y od Jnnych Kamięnichow zapisdzwiony ciężkom. Jako Obraz
Matky Boskiey, Roku 1612 z Smolenska do Polski cudownie
Rękiu Pana Boga przeniesiony. Statecznie ciężko za Panowania
Jmci Zygmunda Trzeciego, y wzasadzie oblężenia Fortecy Smolen
skiey, acz Polskiemy. Kiedy Rossyiey obywatele nadzie
wienię Siebie po nieiakich Starmuszinym, dzwiosy Obraz Mat
ki Boskiey, y Nazwyczaiszi mowy, Tytem do Polakow, a kwoli
Turzyn gnuszyli, ażesia Nayswiętszy Obraz, cudownym Wizerunkiem
y miłosciwo Twarzy. powlokł razy do Polakow ch. obmacaiąc Smo
leńskich obywatelow odwracaiąc, wiene zaby Rozgniewani, z Su
bienby obrazy, y Sprzetky, Nazwaszy, z mięszkiem, z mowy
wszelkiey, między wszystka Starmuszinę dzwiosli, o sem wszy
stkim Kronika zawiadcza, y zatym wszystkim Polakom nay
bliższym zotnierzom tego Szturmu dostałsię, Nayswiętszy, Jdzie
y na owczas Cudownym. Jestesz Kochanie. wiek. Andrzeia Kula
wicza, y Pawła Brzeskiego, Riszniowa, y Pudzymbec, Dziedzicow

Jchmy, przedzranie Smoleńska po Roliach dwoch, z Woyskami do Krá-
lów Polskich powracaiący, z dobycz nay dworzey Swoiey, Niemieckiey
Jaką wtenczas S.ta Katedrálney z Dzwonami obłokowałi
z Jáley by zas, dawnieyszey wadze Smoleńskiey, y odlewy zmalowa-
ny nie ważądomy cudem. Sama ieden la Starosc Jmpromuiąy, y Jab
Jaworu Nalikrey etoblium, wyrazeny, z damiscia Cyprysowa
y z bystrzyc nadurwdlenia, znaky dasie, iako z Kadyche kosciow
a nay pewniey z archiwiey Cesarstwa. Oraz Jakiemy dawniey
w Katedrale obraz matky Boskiey Slynoc, nadiedyny, przez
chmielnickiego Rebelią zaplatany, nieszczęsny. Lecz za tenla
za Władysława Czwartego, kiedysiey Smiew Boskiey nacato Oyczyzne
Szczyc zacrol, ato około Roku 1648. przez Szkaradney pamięci
chmielnickiego, z Ordynem Brzuchna zgrzyia Czerni Chamskiey, Kozac
kiey, Nayrzon zatasiey, dobrych Tureckiey, Tatarskiey, Szwedzkiey,
Siedmiogrodzkiey, ch, nalitka krwi Sobiczy. zgromadzeni, ogniem
czem nozami y ogniem, Miasta wsie y Domy Boskiey zniszczone,
y ieniewinnych pocta mierzących Domowników krwiami, zabie
rang. Nadzieias pobożny Krapiec, Duchowny Xiędza Maxymi
liana Skarbkiego, prekrzyż Swiętym mego Oyca, z obrazem Swiatey
Nayrzyszego Obrazu matky Boskiey, z miedzianey cerkiewney
Sprzętowa do Skrzyni złożyszy, około Roku 1650 Swiadkiem
przy ołtarzu wzięte za krupa S.ta Gdzie nayprzemnieyszy Kloszor
z pospalenia przez Jakowe cerkwi. z poznienia, maią dzikowanych
ludzi, usłużym przedzięcia Boskiego nabożeństwa za tupanyi
wzięte z nay dworzec. y za tenla Jana Kazimierza dopiero potrzey
szych Czasow, za niejakiem wzięciem z rzeki podniesiony y ozdo
biony Kaplicy Stomo Zmyky dwierzny ale drewniany, siedmi
ze Zyla dzychmurzonemy Latami, a dla odnawiania się zwłoki
pobożnych przeszłym Najazdom y Rabunkom, za tenla michała
szewicza Kiiowskiego, Nawrot y za Jana Sobieskiego, Panow cerkiewny,
z ludzmi pobożnymi, powszechnych niegodnych, y pustynnych, z dem ze
Skarbem nieoszacowanym. nie raz Jutacis, y ubogowacis z mase
ni dywali. S. a zas. pod krzyżem Panowanie Augusta wtorego
Jako za dzierzawy. Xz. Kiedlickiego, nadprzedziwny lud obrazdzi Kie
dy Jmperator, Rossyiskiy Piotr Alexiewicz, z Karolem Szwedzkim Kro
lem, opowiedzi do Wojny Polskiey, za Stanisławem Leszczyńskim
z tamtąd, y zasob zaneli wzięte granicy. Nakoniec. Szwedzky
Jemydand. z Sztabo lutrowskiey przyimgrodzy do zabranych podłych
rzecz, y ieniedaleko dalszy ciągu podrzymo Skjonney, z dzwonem

Sądney pamięci W. Hieronimowey Mieyc Dziada, Sam, z Dzieci, y Curkę Maiętn
ności lat dwanaście, Stanowszy, iáką odrzepienice, na dzięśine sie
Skiadow Bygaty ch, Karad odbie kupiły, w Ihuny za zdrowiem y
Curzenia Dany dania wbiegły, azgrunięcemy zobrazu Sudow
negy Skyniego nizły, Na ostatny tie Namiesnym, dzdzienia ma
ne liewy, y Koralikow, iáki Tylo posiągnęła, Za nieuidomo ść
ły razliwi, Dzwona, Ieg zamatym Cusem zostawiły bez duszy
Cem a Strzeleni prynomniey. Dzierzawca Chrzestnem, Nadzy wie
cho Salwerunkach s. a Chrzestnd, o Swoiey Curkey, z Kapiem dobry
tym, Na obrazy Matky Bozkiey, chcąszy okazac niyako zgo
ść. Spodnieściony Dudzeniu Leży. przedtem Nayswiętszey
Stupem Stanow. s. zaco zon ka iego, z radości, W. Barbara
z wzreszenia swe Hieronimowego Zony, z Stefanem, y Alexandrem sy
nami dwoma, Magdaleny, Anastazy. y Alexandry, Curkami Ma
ria, Dzienie, Zofiem y Hanna dopuscita s. Chrzestnym. Sy
mony, w Chrzcie, z Pensu Dnia, ynor Cała, za dnym wstrzymaniem, z
miey sca niepowrotny s. aze dopiero powrocenia, Kapłana z dzie
Zawcg, a przedpisanych Kapłanow, zwrotnie a Dzwonionym, Cem
prędzony, ale podobny nie nawrocony s. Jednak za pochowanie
Curki Swoiey przy Kaplicy, dat. Kanonicznych W. Kanonicy, y Zby
wszinę, prawę, zostawiwszy, z Dzwoniem odbiera Burgo spie
szny Cymmarenwand. s. a przeciw Dni Cicha, wnowy Cukie, pogre
bieny, Cy iuszy, nadzesnicem Kobiecim do Stanowczych mąż
tek, za wiszy Jam Cukenskiego Imp ka pochowa kis. a za prawa
wypredany, y Zawsz przy ciągdy W. Dzierzawca zdrowieniem Stanu
Cerkiew, w Spanialszy Drewniany na długie Roky dzystawiony, do
Chwały. Ja z dzwoniem prawdzony Cywatem, y zapamiętan iako Rodzo
ny, przy mieyscu Swoiym, Jako obraz matky Bozkiey, niepokalanemy
Cudami Słynął. nie raz widzy watem, z Chorych y Cakiewo. Nasza, Swiata
Iuke y Inne Nabożeństwa, Swiadkiem Dzwonnicy, y Nepodwonne Schody, po
Schodach, w Samey zaś Cerkwi. Sw y Nabożne, kazdanow zna Cow
Rzeczy che przeciwnych zawieszonych, mnieszy, nieżeli, w Chrzcie zaś
szy by Schodzony. Chrzestny zapewnieny che Kapłanow spowiadaią potkiewo
Cy mowić, ani opisać niepodobna, dawnosc wspominaiąca, Skadem
nie raz widziny. Z Kamienia zadziwac musz, ponieważ y Ja Grzesznik
odstawiony che na duszy y ciele zapadkiem, Cudownym, Kapłan matky
Bozkiey, do niniejszey Stanowi zachowuiący. Jerdom s. wszystkie zaś
Krzesthwy dzieci, obiecuiąche to zaigrzeszego, odkodziwo y pamięć
nikow za pisywszy, wspomnienie Tylo nadmieniwszy s. Opisy za
Opisy wanie zaś

62

Wielgych ludow dochodzą Jeę Tę niegdy, W. Heiesky Spoboznosci Notował, y
u siebie chował, ktorą jako, y wszystkie wiadomosci, po iego smierci
za przypadkowym ogniem, na Budynku iego, mieszkalnym, przy nie
małych Jnszych szkodach, nieotaksowanym y potrzebnym zapisywaniu
Spopiołem zniesionym zostały /. Zaczem Swiętey pamięci JmPani Barbara
Hieuskiego wdowa, przed Aktami Grodzkiemi Łuckiemi, Na tych miast po
zgorzeniu, Roku 1718. Dnia 20. Września Stanoszy, przysięgą Stwier
dziwszy Przy zaniesioney Manifestacyi, Na potomną wiadomość zaświa
dczyła się, O czym wyrazy prawdziwe wnoszone, przy złożeniu
do Nag Submissy zostaię.

Przewielebnosci WWMPana
Dobrodzieja
Nayniższym Sługą
Dominik Piotrowski

Anno domini
1779 no.
d. 30. 8bris

Haec Relatio inducta est ad Hist. monastica

1788 110

Nota Ambassadora Rossyiskiego

Poręb Wielki nadzwyczayny y pełnomocny Nayiaśniejszey Imperatorowey Całey Rossyi Chuć zostawać dotąd wszystkim wiadomo, y żadnego zniewątpienia przeciwienia względem Uchwał Poczciwych Zgromadzonych Panow. Które lubo nadzwyczay Konstytucyą Roku 1776 umowioną z Trzema Dworami; dowiadnie nadwerężyły directe Aktu Zawiązanego 1775 Roku. Rozkazy Nayiaśniejszey Imperatorowey tak dokonałą zawsze mieły Cubek Sentymenta Przyiaźni Nayiaśniejszey Imperatorowey dla Narodu Polskiego; że niczey bardziey życzyć by było sobie nie może nigdy do przykrzey przyiaźni potrzeby, protestowania przeciw przeciwnym formy Rządu pozwyczaiey Uroczystym Aktem Zawiązanej Traktatu 1775 Roku. Taiemne przeciwnych Punktach mniejszych za Cel Seym nie ustawiczy: a przeciwnie odbudowanie Rządu. Który przynosiła Wiecznemu Podziękowaniu potrzeby Solidarowania. Że Nayiaśniejsza Imperatorowa oświadczając z żalem Przyiaźni, Która y Nayiaśniejszy Polski poruszyła: Nie będzie mogła patrzyć na Zmniejszenie Konstytucyi Roku 1775 tylko iak na zgwałcenie Traktatu. — W Warszawie Dnia 5. Xbris 1788 Roku Stackelberg.

Mowa Jkmci na Sessyi Seymowey Dnia Szostego Listopada 1788 Roku miana —

Jeżeli podobaiąc temu Narodowi, który mię do Tronu powołał, iedź nayzupełniejszym życzeniom moim; tak nayściśniejszą iedź Oraz powinnością moią, tak Sprawować ten Nayważniejszy Urząd, abym mi ten Senatorski, którego pobłażanie błędzić nie pozwala, to iedź wdzięczne Sumnienie niewymawiało mi, żem dla iakiey kolwiek przyiętey opuścił dozorne, niedomawiał iasno tam gdzie przewidywał, upominał Konieczne należało.

Żądam. Chcę zaiste być kochanym od Narodu mego, ale nie mogę tak tylko, lecz trwale, tak ażeby y Potomkowie bez strachu mogli powiedzieć ammie iuż nie żyiącym.

Nie iest, pewnie mowię prawdę do Narodu, iak Oyciec do Dzieci, nie dla tego ażeby Ich mistrzował; ale natenczas żeby Ich uchronił tam, gdzie, gdy Naród Światliwy i Rodzinowi nayszczęśliwszych wypadków, ale zazdrość duchowieństwa Złośliwości. —

Do Cnych Seymowych Posłanie Panowie Seymuiący przekładam, że mieli na Pamięci Obowiązków Traktatowych, które nam się przypominania Dzisiay, byłoby Razem brać za Nas winę y tłumaczenia przyczyn, gdy woty ważnia Skutków ze Nayzgubniejszych dla Nas samych takowego postępku. Że nie dochowanie Traktatów daie Prawo zerwać za sobie bez Sramu tym Którym Stanowił umowy, to iest nieprzyzwoitą Prawdą. Jeżeli niektóre Punkta nayprzyiemnieysze przykładu y Bohatyrow, którzy tamci Traktaty, gdy im pozwalały stanowili Cnotą y Mądrością z tym nawet zakładali Sławę. — Odpowiem, że mimo iakowey Cierpiącey ludzkości, która zawsze z Nasem. — Odpowiem, że mimo iakowey Cierpiącey ludzkości, która zawsze z Ambicyi Bohatyrow mniey lub więcey będzie Ofiarą. Ci tylko byli Wielkimi Mężami, którym postępek Cnotliwie, którzy nietylko dzisiay mieli do Oczu, ale y potomnych dozór poszanowania; ale gdy zaś obaczą, y holdowali tylko Cnocie ustanowili dozór poszanowania Cnotliwości.

Jest Potrzeba być do poprawienia Ludzkiego.

Znam Ja wrodzoną Narodu Naszego waleczność. Znam co może Narodowy Umysł. Przykłady ostatnie mniejsze na przód idą, nie pomnąc Szczęście. — Ale wiem Oraz, y to holdowicie zechcę wiernie wszystkie postępki mie wszystkich Szczęściarzów, pozycyi Czasow, y Dzieiow tamtych, gdzie Kroki rownać do Naszych; Potrzeba mówi, że nam rozumnieysze Czasy nie dla takowego porywania. Choć by Go nam nie zabraniała Swiatność Warunków.

Jeżeli iedź Przez przyrodzoną dążyć tam wszelką Duszy Potencyą gdzie Nayważniejszy Stopień Uszczęśliwienia widzieć mniemamy. Ale pierwsza gniewa bita, iedź potrzeba temu do takowego Celu dążyć dosyć, że doprawdy nas do Niego doprowadzić mogą. Amie wtenczas zapuszczać się przegrać nie Statek zadany przed Stopy nasze stawiania. —

Że Seymy mieć Wojska Stałe mamy napisali. Że Ja Gotuję dla bezpieczeństwa

J Stan

y Stawy Narodu tuyom dowiodł. Że Go Chcę Skutecznie vpatrzyłem nato
mnoy taki, gdzie Go Chcice nikt gnie namowie obronił. — Wiec mowię
był dobrze Obrany, ale te pomyślną Porę nie trzymy Sami Sobie, Daią
nabod Konwzholwiek Zdarzenia. Iesta Siła Ktorey Chcemy nabyć iuż gnie
na Obrone Nasza moze się Stać Komu kolwiek Szkodliwa.
Zamiętaymy że tey Siły iesteśmy niemamy. Zamiętaymy że ten tyllko
Naród, ten tyllko Kraj finalnie zisteje innych Narodow dla Siebie do
browolność. Ktory Pracuiąc cynow Swoich zakłada na Szanowanym
Zachowywaniu zawarowanych Abowiązkow Swoich.
Zamiętaymy iaka postac była Kraiu Naszego gdzie się Stad Teatrem Woy
ny do Woyny nieraz iuż otwarte, gdzie w Poddanych wtasnych nay
tatwiey mozemy Krzyż Boże doznał Nieprzyiaciot Nayprzeyrzystych. Za
miętaymy takoweż, iak takod obcy Krainie mozemy się Stać Kupcy
Żądanej formy Rządu nie tyllko Dobrego, ale nayleprzego, y ktorey by ie
nie zadał Bozum. Historya y Innych Kraiow rozwarzania, daią nam
wtym światło, ale nie zaczym uczą, że Stopniami iść trzeba do Nayge
szego do Nayleprzego. — Aże zapalone rezolucye zawsze podległy Bł
dom y żałownemu zadawaniu zbytniego prospiechu.
Mieymy iuż li mocna nasz Kraiu Posiadow zaprzyiaźnił. Oddawaymy
Hołd Wiary Krzyżowi Osobistym tych wszystkich Zamiązych, ktory
Zdobią, rany w Wielu Miescach. — Iest iednak Skazowka niemylna
dla Narodow pochodzącey z Sytuacyi Jeh wtasciwey.
Mowię wyraźnie y głosno, że iestem wprzeswiadczeniu Że niema z Po
tencyi żadney, ktoreyby Interesa mogły się Sprzeczały z Naszemi ad Rossyą.
Przypominam Narodowi moiemu, że Rossyia iest ta ktorey iuż win
ni, że nam się wrocity Części Choc iakie kolwiek iuż zabranego Kraiu Od
mnych
Przypominam że w Handlowych Zamiarach Rossyia Nam nayleps
sze wystawuie widoki.
Przypominam że do trwałego Zamysłu wzmocnienia się Naro
dowych, Rossyia nie tyllko Nam żadney nieczym przeszkadza, ale
Owszem naychętniey radziła. Mowię zatym że należy nam nietyllko
Nie nieprzyiaźnie Nietylko przy nie okazywać nieche, y złey woli ale
Przeciwnie Starać się całkowycie nayleprzey zdnia iak tyllko być może
Przyiaźni. — Dokładam że iestem w tym Przeswiadczeniu, że gdy Oney
sie Rossyi Nayściey Stad Sposobności, że iesteśmy Do Niey przychylni
Pewney y bezpiecznieyey trwałemy do Pomnowych Układzeń y ulepszeń
Naszych. Ale zawsze widzę nayściey Sami Sobie zadzierzy dobrey
Zapory. Gdy te nieliczne Zdania od Nas Oddzielę.
Ten Cel może mieć Rossyia Sprzeczne Interesa Krolewa nad Wisłą
Ktory choć by się mienił Poddanym Koniecznie przeciw mi Dać Wła
snej Woyski musi, aby zniknęły Kolejne te Obawy, ktore Ex parte prze
stawiam Nam przypominaią Kaz.
Ale tamte zaiscia nie zatrzymuią się na Woyskach
Znaczniey Rossyi Nie tak Ex nay tayniey Stabe Stanowienia
Wichrzycielskich. Nie garsta nawet nayodważnieyszych Patriotow nayzie
lizerszych, ale nie dosc wiadomych Obywatelow. Ale znam Kraj
że nie te Stowarzyszenia mogą Rządzić powinno, Co wzgardzone gnie
Dobrych zamysłow może być nayprzyiemniey szym wielokroć
Ale to wgdzie co znam być istotnym Kraiu Dobrem, Albo choć tyl
ko mniey szym Jego Złym. —
Zyczę tedy y Radzę przezacnym Konfederowanym Panom ra
nay uważniey, nay względniey postąpić względem posłanego do Ambas
sadora Rossyiskiego Noty.
A przydzie ten Czas, gnie zadługo może, gdzie mi godziętnie Narodo
wi dać być dla Niego prawdziwie użytecznym, Niezli w gorących Jego
zapędach Jemu przy godobnym. Wtym przewrocie wrzeciu trwać będę, boty
miał za Grzech gwałtowny przeciw Narodowi myśleć y Czynić Inaczey.
Bozamiem

Sejm 1788

Sesje 40–80

13/X – 20/X

Jessya Seymo[illegible]

Dzien 13. Obra
Sessya 4ta.

Godzinę w Pół do 12. za Przybyciem Krola z Ministeriim Marszałek Wkr. zmiejsca swego ogłosił, że Marszałek Seymowi Konfederacki Kor. ma zagaić Sessya JW. Marszałek Seymowy K.K. wdosć obszerney mowie zagaiewszy Stany zgromadzone do przysłuchania ułtadom na powiększenie Woyska Oświadczył z mocy Prawa Przysięgi uczynioney, iż miał sobie przysłaną od Ministra Prusskiego JWana Buchholca Imieniem monarchi Jego Notę, do Stanow z Konfederowanych, taiąż że miał sobie przysłaną JWmć. Wk. zobowiązkiem Kommunikowania Stanom zgromadzonym doniosł. Za należaniem Powszechnym Posłow, y Senatorow, Sekretarz Seymowy stanowszy na środku Izby czytał Pomienioną Notę, ktorey treść iest następuiąca. Ponieważ dowiedział się Krol Jmć Pruski że od kilku miesięcy mocą niektore Osoby Aliansu z Moskwą iest umowiony. Przy Oświadczeniu Swoiey nayszczerszey Przyiaźni Ostatniego, y acz iuż do Swiadomości Rzeczypospolitey Mocarstwa że takowy Alians żadney korzyści nie przynosi Polszcze, y Oraz znoszonym Sąsiedzką y Przyiacielską Woyne zwiedzaiąc bezpotrzebnie wystawiałby w Woyne y Krol Jmć Pruski aż zanadto iest szczerym Polskiey Przyiaciołem podług Traktatow Artykułu 6. wytłaczaiącego od Woyny z Portą, niemogł by patrzeć obojętnym okiem zerwania Traktatu Kartowickiego, iż z Sobą pod warunkiem Jnnieiszym zawartego, widzieć potrzeba że w Traktacie z Krolem Pruskim zawartym Roku 1773. Prusy warowały sobie Portę, y pozwolity Polszcze warować sobie Potencyą ktorą kolwiek, przeciwko ktoreyby na wzaiem nie mogły być sobie pomocą, y Oraz Obmowania takiego Aliansu wziął by zdrowi sobie nieprzyiacielskiego y złamanie Przymierza. Pod ow Czas kiedy Porta nayszczęśliwszey dochodzenia Swiadczasu Krol Pruski iż nie przeciwi się Przedsięwzięciom Jest zmocnienia Rzeczypospolitey. Lubo niedostrzega tego potrzeby oraz że gotow pod warunkami wyż zmienionemi swoiey nie odmowi pomocy, maiąc by tym obowiązanym do obmyślenia środkow ku zapobieżeniu oraz tym przeciwnym od swoich zamiarow. Pod Czas czytania tey noty uczuli zdziwienie, drudzy Oklaskiwali smutek co raz z Krolem Jmć Pokoiu zachowano czytać wiele Posłow domagało się Kommunikacyi tey noty na co się zgodzono y bardzo drudzowali Potym wszystkim za zbliżeniem się Ministrow JW. Podkanclerzy Kor. podano od Tronu Czytać Przyczyny. 1mo Aby Obmyślono zrzodła Postanowania. 2do Aby udeterminowano liczbę Woyska, 3tio. Że Expressa Sądowości iakby y Jmć

Materyą

materye dalszemu Seymowania zostawuią się za
nii Hło Aby pomienione materye nayprzed na
ich Posownieyonalnych między Sobą Postawie y
winęło rozstrząsaiąc stanowili: y Communikowane
wzaiem do Izby Senatorskiey przynieśli: Podanych
poszyciach przeczytanych. JW Sędziwoy od Kro
sit ze Rozniwaz Nota Krola Pruskiego zatrzebuie
nowienia się dłuższego dla tego Krol Jmć Sessya
Limitacie do Czwartku na Godzine 11. Luz JW Pwsz
ski Poset Wołyński Pozwawszy Omyłkę zrzeczona kro
wa bez dołożenia się wszystkich stanow Lim
towac Sessyi. Przeto JW Podkanclerzy Kor. z przeczy
szeniem wyznat Omyłkę. Z za miast słowa
ć przez prędko i powiedział Limitacie wtym
mu Pozwolił do swoich Apartamentow. y Posłowie z
zgromadzeniu o nocie Krola Pruskiego rozmawiali

Dzien 16. Obra.

Sessya 5ta.

Za Przybyciem Krola Jmci Ministerium JW ma Kk. zos
szy wszystkim zabrać się na swoie mieysca. y dam
szy oświadczył że ma nowie JW Marszałek Kor. Co
iąca Sessya zagrzewał stany zgromadzone do pozyteczn
robot użytecznych dla Kraiu. o Nocie Krola Pruskiego nad
y wymawiał się iż nie z Sessyi Posłowie nie maią
jącego co by ustanowiono pewnego, oraz Prosił Krola aby
sowi zostawił Chociaż Stan Rycerski do Obmyślenia
bbbb odpowiedzi nie omieszkał. zagrzewał. Przypominaiąc
z ewentualnych Konfederacyi. Seymow bydź nie odmien
ta, domagaiąc się, iżby Woyska niezwłocznie wyłonali Przy
Wtym za Pozwoleniem JW Marszałka Kor zabrał głos
chodzki Poset Chełmski = Że w tych okolicach trzeba
pobiegać, Pisowicy o Panach a Potym o Woyskach
ze prędkie Konfederacie Seymy były bez czego, zag
kim dla zabezpieczenia Wolności, Powagi Krola y Rzp
ści domagaiąc się Przysięgi Woysk teraz niższych, przed
mi z Konfederowanemi, mieniąc, że mied Departamen
Woyskowym iako zwiększey części złożony z osob bydź
staiącey, zadno miara Jey wykonać nie mogą y tym
ent sobie Turci. Potym JW Lucharzewski głos zab
Żeby mieć Pośrednictwo między Tronem a Narodem

domagał się, iżby Piątwiny bez odwłoki był uformowany Komput
Woyska, ale JW Czetwertyński Poseł Brastawski, domagał się
iż by dla nieostrabienia Konfederackiego Seymu nie zwolano nawet
Departamentowy wysłuchać Przysięgi, byle by ten Piątwiny mógł
siągł. JW zaś Walewski Poseł Sieradzki, uznawszy Pełną Powin-
ność za godzącą się zwłoki wygnodzonego czasu kiedy do
liczności umknąć mogą sposobność dźwignienia Oyczyzny
nayśilniey radził aby zaprzestawszy wszystkich czynności nay-
pierwey Projekt udeterminowania liczby Woysk maiącego
się nowiększyć uformowany był oddany do Ruski Marszałk.
y Prus Stany zgromadzone wraz zadysydowały. wtym JW Potoc-
ki, Ex Podstoli Ukr. Poseł Lubelski Wielkiewski Bosta Opatrzy-
ktora wydarzyła sposobność do dźwignienia Naszey Oyczyzny
namienił ze mi reli te czasy, kiedy Obywatel więziony, rolnik
od pracy rąk swoich odepchnięty. a krwią Polska ziemia cała
była zbroczona. Czasem nastąpiły Czasy kiedy wszyscy w Ojczyźnie
niosą maiątki y życie y nayśilniey do maszania się ogłoszenie Woysk
byle by karność zabezpieczaiąca Obywatelska
była zastrzeżona, byle by całey Oyczyźnie nie komu Powszech-
nemu służyło. byłeby Departament lub Kommissya Skarbowa
z Obywatelow złożona była. zachęcał na koniec wszystkich
do nayprędszego uskutecznienia zamiarow, y wzywał po-
mocy Bosskiey do zjednoczenia umysłow. Zabrał głos
JW Zakrzewski Poseł Brzeski Kuyawski. = że czas iest narod-
ochydzony dźwignąć. który się szczęśc być wolnym pod
ow. czas kiedy Woyska obce bez karnie grasuią, kiedy
ięcze uięzieni Obywatele. kiedy Urzędy, y Prawa, do wygo-
dobania Powszego stanowią, kiedy liczbę nawet Woyska prze-
pisuie, że teraz czas nayłatwszy 80 tysięcy ustanowić
Woyska. y to nie dla Ozdoby ale dla Koniecznej Potrze-
by, że ieżeli mniejszey części zabrane Kraie, tak wielką liczbę
Woyska utrzymać mogą, tedy Kray nasz pozostały na
większą wystawienie Powinien. Prosił aby to było nayprę-
dszą czynnością y Turów sobie zamocował. Większey
części o Turów dopominano się. Ale JW. Nowski Poseł
Kaliszowski głos zabrał domagaiąc się, aby koniecznie
niemniey, iak 80 tysięcy było ustanowiono Woyskos.
lecz nietylko na innych Seymach Obiecywaną, a nie do-
trzymaną. domagał Gołą aby ztey ich nayprędzey
Warszawy stał Obwili. ktorey Dzień Jutrzeyszy był może
tamo. Oraz domagał się aby zdrowie Oyczyzny Kraiu
y Pensyą zagranicznych

Lensye zagraniczne potiahowane. zbytki zniesione. zeby byi ko
mu niepodległym oraz żeby Król. przytoczył się nay essen
rad. y czynności do przyśpieszenia czynności Seymu
niyszego zastrzegaią iż by Woysko ustanowione aby
stałe ani uciążliwe nie było. dla Obywatelow. Storo
czył mowić Ktory razy domagano się o Turnem o
przyśpieszenia roboty domagali się o Turnem. P
Walewskiego wzgl. dem zawieszenia Woyska. wo
przynowił się JW: Łoś. Woiew. Pomorski. Prosząc o szer
Tysięcy Woyska tylko. zostawiaiąc 40. Tysięcy. Codroś
nowienia na Przyszły Seymie. Wszyscy Ziemianie do
szaią się o Turnem. Ale JW Suchodolski głos zabra
domagał się o Turnem aby wyznaczono Deputatow
wystudiowania Przysięgi Woyska. Niemusiała wołać o Tur
Lneto JW Marszałek Seymowy prosił aby się ugodzo
pierwiey na jedno iz by mogły być uformowane
zyzye do ogłoszenia Turnem JW. Walewski Poseł Ziem
ustanił swoiego Turnu względem Lieby Woyska. po
iąć Turnować. a Woiewoda JW Suchodolskiego względem
sięgi wymaganey od Woyska zabrał głos. JW Zakrz
domagaiąc się koniecznie o Liczbę Woyska udetermi
nie, i naszey gdy się zaczęnie od Przysięgi miano Seym to
niyszy rownie iak dzisieyszy. bez czynnych. Kilka
Domagano się o Turnem na powiększenie Woyska y zno
się zamieszanie które JW Marszałek W. K. niedopuś
kilkakrotnie zaczynaiącemu mowić. Zabrał Głos JW Ka
Poseł Kaliski. prosząc o Turnu na Przysięgę Woy
Zrobiła się wzaiemna między Posłami Izie Mar W. Litew
y JW Marszałek W. K. kommunikował Posłom Kommi
wane Respozycye, a gdy zgody nie znaleziono. JW M
przedsięwziął Podaie do deliberandum. Bogusz obyd
Propozycyi Kommunikacie JW Mar. W. K. oświadcz
Golanie prosili o deliberandum, a inni wnosili Prop
prędko co by miał czynić zapatrzeć się Stanom, w
Kaliszanskie prosił o deliberatio. na wzaiem względ
przysięgi, y względem maiących słuchać Przysięgi. Nie
Wołał o Turnem niewiadomo na co zobacz Arc
Krzewuski podał Podek aby Departament przysię
Panom Konfederatom. y aby przydano tym ie mag
Konfederacikich. w tym wołał o Turnem zobacz Arc

Stron y Processuum mowę Posłow Trzymano Jeżmanowskiemu
razy na Cztery, ktory na końcu Przytaczał Jey Konstytucyą 15
y 16. Twierdził że Rada Nieustająca trwać powinna
do nowey Obrony. y że Deputatim idzie Przysięgy
Drugi raz Przysięgać nie powinien. W tym woltano z obu
Stron. o Turnusy Zabrał Głos Marszałek W.K. aby
Processuy na Pisaniu to iest względem Przysięgi woyska
Stanom skonferowanym były Opisowane. nadzy będą
przymuszony do przysięgi. Głosował. W tym Odezwał
się JW.y Woiewodzic Podl. Podolskiego utrzymu
iąc Zdanie. względem Przysięgi woyska. Na koniec JO.
Xże Sapieha M.K. Litt. Oświadczył się za stałą Drugiey nie
zgodzie, Stanęły w trzymać się niemogąc. dla Obrażenia drogie
go Cnoty. Przedsięwziął Swoy Oy nu nyć Sentymenty. że Sejm
Ordy. iest wolny. w nowey tylko Postaci. Przysięga na Sejmach
nawet Cywil. ktora Była Krzywdzicielka y Szkodliwa. Podał Sposob
ustawienia zastey Konfederacyi. Że Rada wielka iuż w moc
Sejmu Sprawowania Urzędu skończyła od Sejmu
tylko do Sejmu. być może według Prawa. Wiadomo atuby
aiże Jey czynności są oddane pod Examina Delegowanych.
Było by rzecz Arcy Szkodliwą. gdy by po Spadredii pozwolo
no bez Karnie Grasować. / Radził zatym aby według 15 y 16. Ru
Konstytucyi Delegatow wyznaczono. do wyrozdawania Przysię
gi, Woyska te Prowincyonalnych. a dla Innych oddalonych wyrozcha
nie upoważnione Jenerałow y Woyskich Officerow, atym Oza
dom przystąpiono do Czynności. Domagano się o Summa
a Potym o Przeczytanie Deputacyi Mad. Sejmowego: ktory Oświad
czył aby Marszałek W.K. Kommonikował. Tronowi, Za Zbliże
niem się Ministrow do Tronu Jch Biskup Witenskiego
zabrał. Dziękuiąc Narodowi za zaiście Powierzenie Sobie
Delegacyi do Układania Konstytucyi. y Prosząc o Trwałość
tegoż zaiścia. Za Powtornym Przywołaniem Ministrow
JW Pod Kamienny Imieniem Króla Na ustawienie zaszłych
Kwestii. Odbyła się Sessya 2 Dnia Jutrzeyszego to iest Dzień
17 Obra. — 1788. Roku. — — — — — — — — — —

Dzien 17ty Obra.

Sessya 6ta.

Za Przybyciem Krola Jmci Lecia godziny Pańskiej na Ratuszu
w Przystoynem mieszkaniu JW JMK. Pozwolił mowić Marszał
kowi K. K. Ten w czasie Boga na Pomoc y w oświadczeniu
Oyczyzny Jego Listow wydanych Obsłudze tak pozadanego
do Postanowienia się w rzeczach z Jmci Panami Posłami
nadmienił o Sessyi w Czerwcu, na ktorey wielu gorliwych
Obywatelow obiazało assistencyi do promowienia pożytecznych
ja Losow. w czym wzywał tytłu nowey Sessyi aby to Boggo bogu
w myśli zgodnie do wdrożonego zamierzaney Celu, zadrżał zatym do
zgodzenia się na Porządek Woyska. w Kraju ustanowionego gdy
uterminowania liczby maiącego się Posiłkować z Prowincyi ze Pospo
litych Dwoch Materyach zaraz wygotowane Propozycye. Porozu
mienia tey nowey wzmagały się Posłow wzmocnienia y odsłania
o Przyjęciu Pomienionych Propozycyi Leia Mci W. K. Gdzie
z Doniesieniem Panow ze niektorzy z tych ktorzych na Pier
wszey Sessyi ogłosił se byli pod Condemnatami a zatym nie
mogli głosować w teraznieyszych Obradach zatamtich Proces
nad to domagał się aby pisanie mogło Pomocnych ze Pro
pod-pisali Act Confederacyi. Jako Deputowanie do Exami
wania rożnych Dyfficultetow. Przystąpili do wyżej mia
Przysięgi przed Tronem w Czasie Sessyi. do zbliże
niem się zatym w czasie tego Ministerium do Tronu Przysię
Deputowani z Cytrzeczy w Głos Kto Posłowie Koronni
otoczonych tamtych ministrami Kard Prim zabrał otworzyszy
myśl dworu względem Przysięgi od Woyska wspomnia
nej że nie widzi potrzeby obowiązywania do nowej przysięgi
niż raz Królowi y Narodowi Przysięgłego. nie widzi
jednakże dogadzaiąc zadaniom Obywatelskim się że ustawa
wa Pozwolił ktorey miał oddać Jmci Panu Hetmanowi K. Pozwo
lił na Sessyi wczorayszey wielu Posłom. ale gdzie
bazał Potrzebo Pierwey nie determinowania liczby Woyska
a Potym ustawienia Podatkow, dodaiąc że w tych Obostrzeń
siach ustawienie Podatkow niewystarczyły Potrzebom. Ob
że Sam tego przy pierwszey zgody. y radził na Sessyi
Prowincyonalnych między Sobą pierwiey wygotowali
z Rzeczą gotową do Deymowania Przystąpowali. Jakie
Gra

Oraz do Przyspieszenia tey Roboty oddaiąc Przy Koncu Projekt
Marszałkowi K. K. w zgodzie Przysięgi. Marszałek
W. X. K. Powolił Sekretarzowi Konfederacikiemu Przeczyt
romienionny Projekt. Ktorego treść następuiąca. —

Kaleszanie my Deputowani Woyskowy Przysięgi
Królowi y Rzeczy Pospolitey na wiernosć y Posłuszeństwo
ze od nayo nie będzie Depundowań. ze Kaporta Stanow
z Konfederowanym na oddawań. ze pospolitom vsut-
kim względem Woyska mogącym Nastąpić w niczym
prześladzań nie będzie. Etc. za ktorego dokonczeniem
wielu domagało się głosu, tym czasem z Postoc. / Potocki
Dał swoiego Głosu Projekt do leski, y pozwolenie mowić
Polskiemu. Lasocki Ktoren nadmieniwszy ze Aktem Kon-
federacyi zabezpieczona wolność na teraźniejszym Seymie
nie tak ieh na Przyszły. ze stąd za nad Woyskiem należy do
Stanow Konfederowanych. radził aby nie nicszczono drogiego
czasu tez aby Woysko Przysięgło Królowi. y Stanom
Konfederowanym. Aby Marszałek W. K. złożył Przy-
sięgę y kazał Przeczytać. Prosżono o Przeczytanie leż
Poseł Starodąbski. Radziłby głos zabrać. y wolność
ich wyrażaiąc oświadczył Ponieważ nam nie iest
nie przeszkadza. do przyspieszenia Determinacyi
Liczby Woyska. Domagaią się nayusilniey aby skoro
Woysko Przysięgę wyliczy. wraz do 100. Tysięcy Re-
gimentowań Przyszło. Wielu domagało się o głos leż
Seymowi Teraźniejszemu Posłowi Czer. mowić Pozwolono
Ktoren wszelkich słow wach domagaią się o przy/spiesze-
nie zadanej Przysięgi. dla nietamowania ważniey-
szych materyi. Potym mowił Krzywicki Pisarz
domagaiąc się aby Woysko Przysięgło. lecz nie De-
partamentowi Ktorego władza się skończyła ale zaby
Deputowane Osoby. z Stanow zgromadzonych. w
rzecz y Deputowani do wysłuchania Przysięgi —
Zabrał głos Cuminski Poseł Brzeski Kuyawski. Ze Akt

Ze Akt Konfederacki wszystkie zabespieczył Magistratury
wtym wielki rozruch. Posłow przerwał y nie dopuścił
mu mowić, lecz za przymowieniem się drugiego iż wolno
Każdemu Swoy otworzyć Sentyment. a Innym Przysię
lub odmowić, nietamuiąc pod tog tłumaczenia zatym
wyż Pomieniony Poseł dalej rozwodził że Departa
iest Magistratura, iak wszystkie Inne, y tego dowo
dził a Prawa Konstytucyiowe na koniec domagał się
aby Departament iako raz przysięgły, y Jako Magi
stratura. był wolny od Przysięgi. Prosiło wielu o Głos
Ale ponieważ Xże Adam iuż miał Pierwszy zamowie
wy Pozwolono mowić Xiążę. Lecz Xiążę ustępował Po
słowi Trockiemu. mowiąc ledwie Tracz. Poseł Litewski
teraz odzywa się. Zabrał głos zatym Poseł Trocki.
Ubolewaiąc żeś mi się odrodzili od Przodkow że koniecznie
potrzeba Woyska, że być Powinna naypierwiey liczba u
determinowana Jego. że niepotrzeba pierwiey myśleć o Poda
tkach na ktore iakie kolwiek będą niewymowią się. Obywa
le złożyć. Pochwalił Jenerała Potockiego gorliwość
wyobraził stan nieszczęśliwy Rzeczypo na koniec do nay
prętszego Podatkowania wszystkich zagrzewał. Po
ktorym mowił Xże Adam. Oświadczaiąc Krolowi dz
ność za Proiekt Podany y ufność w zaiemną w N
rodzie że Narod żąda Woyska że Seym Konfederacki
iest odmienny od Innych Seymow. a zatym że koniecz
nie przez Woyska Stanom z Konfederowanym być p
winna wykonana Przysięga ale do tey przyspieszenia
domagał się dwoch do uformowania Proiektow Oraz
dopraszał się aby przez mądrość swoią sprawił iż by
liczba Woyska pierwiey udeterminowana była.
a dla powiększenia Podatkow Hoyność niepotrzebna
ściśniona. Wołało wielu o Głos. Ale pozwolono K
czewskiemu ktoren w krotkich słowach domagał się
aby w Proiekcie Krolewskim dodano w Przysiędze,
nietylko Poprawow ale żadnym odmianom nie ma
przeszkadzać. Potym miał Głos Walewski. Wo
Sieracki Prosząc o Udeterminowanie iak nayprętsze
liczby

liczby Woyska, wtym mianowicie Czasie kiedy Narod
tylo zkołatany klęskami poznawszy niezbyto oney
potrzebe Chętnie nieśli maiątki, y życie. Przed Krola
o przedkowanie nayprętsze, do tego celu ukłoreyo
złożył dwa Proiekta u Laski K.K. Proszono o Głos ale ide
z Posłow Kaliskich mowił aby nie Departament lecz
Osoby Kommenderuiące przed wybranemi Deputa-
tami w Przytomności Marszałka Konfed. wykona-
li Przysięgę. Domagało się wielu o Głos ale Kra-
sinski Poseł. Podolski domagał się, azeby Woy-
sko przez Stanami Przysięgało. Dębowski zas Poseł
Litewski. dopraszał się aby sami komendanci Przysię-
gę wykonali. zaczym Mar. K.K. zalecał aby Przystą-
piono do Turnum. względem Przysięgi oraz swiad-
czył że umowiwszy się z Kolegami iednomyslnie
na Proiekt Krolewski daie votum negativum.
Ponowili Mar. Kay. K. Przystąpiono zatym do Turnu
Przywołuiąc według porządku Wojewodzt. Cztery Mar.
notuiąc każdego kreskę. to iest Mar. Wielk. Koni. y Litew-
scy. oraz Mar. Konfederacy. Oboygu Narodow. Po kto-
rych zliczeniu wiernie zmocy Przysięgi. uczynioney
Marszałkowie Konfed. podali do ogłoszenia od Tronu
od ktorego Referendarz oznaymił. czytaiąc. Ze Bis-
kupow Sześciu. Afirmative, a Siodmy negative. Woie-
wodow Siedmiu negative, a reszta Afirmative,
Kasztelanow Dwonastu negative. a reszta Afirma-
tive. z Stanu Rycerskiego rownie negative iak Afir-
mative. dano wota. Na Proiekt Krolewski słowem
znalazła się Pro et contra Paritas. Przeto Posłowie
Podolscy dopraszali się Wotow Sekretnych teraz
podpisanego Pozwoliwszy Arbitrow Ac si in forma
Judiciaria. Na ustęp zaprosił. Po wyiściu Arbitrow
na Sekretne Kreskowanie się trwało Godzin 3.
a zaprzywołaniem Arbitrow przez Marszałkow
Konfederackich Oboygu Narodow ogłoszono

Pluralitas.

Pluralitas z Proiektem Krolewskim w Siedmiu Kreskach. y przez delegowanych do układania Konstytucyi Proiekt. pomieniony Krolewski wraz podpisany. a Pod Kanclerzy K. Imieniem Krola Sessią dzisieyszą na Godzinę 4ta po Południu na dniu Jutrzeyszym odwołał.

Sessya 7. Ma.
Dzień 18 8bra

Lubo się Zgromadziły Stany z Konfederowane na Czas przyzna-dzony na dniu wczorayszym. iednakże Ponieważ JKMość tu zastałe iż była przymuszona do Uczenia od Pracy sobie Przeto Xiądz Pod Kanclerzy Kor. Imieniem Krola Sessyą Solwuie na dniu Poniedziałkowego Godzinę Jedynastą to iest 21 8bra. Co dla Tumultu był Przymuszony Powtorzyć. —

Dzien 20. Obra
Sessyey Smey
w Poniedziałek.

Za Przybyciem Krola JMci do Izby Senatorskiey, gdy się Stany na Swoich gdy się Stany umieściły, Mar. W. Kor. Koronny Oświadczył czułość Narodu, nad zastałbieniem Zdrowia Krolewskiego Sessyi mieszczy mieszczyniany, do godziny 10. w nocy, y ukontentowanie z polepszenia zdrowia na Sessyi dzisieyszey. Ułatwiał Krola gorliwość y Oraz Prosił, aby do tego Swego oszerzdzał zdrowia dodawać ze Salus Principis est Salus Publica. A Ponieważ mieszczy Sessyi Ustanowiono aby Departament Woyskowy Przysięgę wykonał mia Krolem y Stanami zKonfederowanemi, do prosił się z Urzędu Swoiego aby Ci Departamentowi mogli mieszczy do Przysięgi. Mar. Watt Koronny, nabazał Powtę rzecz do Przysięgi wiz pomienionej. co zaraz Nastąpiło, za Przywołaniem Departamentowych do Pomienionej Przysięgi Ktorey JW Sod Kanclerzy Ucz czytał rotę a zaraz Ci Departamentowi Ukleksey. Potym Mar Koron Koron nowit ze Ponieważ Krol Imci, tak wielkie Oświadczył Przychylność Swoią podaney, mez Swego Ministra do mayat się Poleto aby odpowiedz za zgodą Stanow zKonfederowanych upraszczało wania Powszytanie Kasacyi Czytaią teraz pomienioną Odpowiedz. ale Walewski Wojewoda Siradzki Przymuwrt się Pozwolenie Sobie głos zamowienego tym Czasem Selentarz Saymowy aż Sudtszy na Stadel Senatorski, Izby czytał pomienioney Projekt do Odpowiedzi Ułożonowany. Z dołączeniem się pierwszy Stanow zKonfederowanych. upraszczania.=. Ponieważ Krol Imść Pruski Oświadczył Sąsiedzką Przyiazn y Gorliwość o Ukleksienie Losu Narodu powtę rzeczy mu Powinno Oświadczyć czuły donosi za tak wiele Nubyta podana y rozbrzmiona mez Kade. że Stany teraz zKonfederowane bynaymniey niemysło o Alianse za Czepuyno ale tylko o Ukleksienie Losow Narodu Swoiego. w tym Celu iezli ale ce co bol wiek Rzecz Pospolita Czyni, uczyni to z pełnym zaufaniem y zwiadomością Całego Narodu. iako najpodlytszy zudrzy Stanu Potencyi. Wtym Jan Kanclerz do prosił się aby nie Podatku lecz o chwale Woyskow Kazmierz Kolata było tenaz na To czy może Ci podpisano mez Mar. Koron. Zapytywał Mar. Wielu Obserwato się zezwalaiąc, zaraz się do prosił o Głosy lecz Mar Kor. Kor. Czat Czytać Projekta Podanego do Laski.

Ktory...

Jednem czytaney Arebę Nayprzed 100 Tysięcy Woyskiem Gyto ode
minowano. Krzyżano Zgoda na ten Poselt iednomyślnie bez
sli Poset Wielt Polski domagaiąc się, aby
stanu nieznayomo uRoządzenie względem Pomnożenia Woyska
nie na zywaiąc Poselstwa bez Woyskowa Materyą. Powstał raz
nut wielki y domagaiąc się Mab Kor. Obcyzny narodow, aby
się Deputowani Czy zgoda na Poselt gruntowny względem powię
kszenia Woyska. Mab Kor Zobry Pytał się na y Druzy na Co, odpo
wiedziano iednomyślnie że Zgoda. Power Posła Lundzkiego który
domagał się Głosu y Deputowanych tym Czasem Pomnożenia nawet wal
ne zgody. Mab Kor Kony Polskie Pytał się Czy zgoda Ogol. ode
wszystkich iednomyślne Zezwolenie Pozwolił mowiąc Pan Adamo
Ktorem Oświadczyły że liczba Pomnożona na Woysko nie iest naiby
lsza do odsyłania set Ostatecznych Narodu domagał się Krola i by
rad się wszystkie Stany Konfederacyą tego odymnie zadały nawet
Ptasi Piękna Matka ratuie Swoiey nietylko zachęcaiąc do Pomno
żenia Woyska nie ramiu bata, ale tez mowi się wielkie Prawo Oby
czaie dla Siebie ustanowić. Wszyscy Prawi krzyknęli prawo! Mab Kor
Kor Przypuszczaiąc że na Sejmie prawo nieuchodzi, domagał się Czy
Poselt względem powiększenia Woyska na Cz podpisany, prze
puszczonych do Ustanowienia Konstytucyi. Krzyknęli Zgoda
Zatym Czy Deputowanie Przystąpili do Podpisowania. Ostatni
mieszna Radość Krola y Stanow Oświadczył się Król wstał Ma
Kor. a za przywołaniem Xięcia Adama Uczestniczący go Wo
z nieczymowanych uspokoieniem zadziwieniem gubernatorowie
Głos zabrał = Że nie może wyrazić tey Pochwały, ktora uczuł o
dziednomyślności uspokoieniu względem powiększenia Woyska, że ten
zaszczytny zgodo nadzwyczayno Stanow Cyromadzonych będzie pam
w Nayprzytomniejsze Czasy Egoto. Dziękuie Bogu Cyniż za tak szczęśli
nad spodziewanie zdarzenie, Oraz Czyniąc pomoc y Boskiey aby ta
się wszystkie teraz Oświadczone za ustawy uczynione Cyty. Zachęcał aby ni czy
nie przytowano na ustawy tworzenie tak wielkiego Dzieła, Pytał się Mar
Czy maią złożone z swoiey laski Poselt względem Podatkowania, a
Narod nad dyie dwoiey dla tey wzbudzonych z radości ledwo mowy
czył. Dopuszczono Senatorom y Ministrom Celowie Rzeczy Krola y Rzec
niey zgody przy wdzięcznosci, ale Posłowie przez Mab Kor Stan Rzeczyp
Posłowie Nayuprzeimniey dziękowali się Król odezwał się w wyrazach = Chcę
uspokoieniu przyimuie. Szczególniey Ministerstwo Papiesk Oświadczył
wość Krolowi za Cudzoziemców w Apodobaniu zdan pochwalonych czyn
powiększenia Woyska Oraz zachęcał uspokoieniu do ustawy tworzenia
Dzieła, do czego dziękuie wszystkie Stany Rzeczyp Dzieła, mowił że Teraz wiarę iestem nazwan
następcami Braci swoich, Na czyniło się Krola względem Pod
do Podatkowania odpowiedział a nie się nie czyni żadne złożone z
zapewnie że stałe cnoty Natury y uspokoienia Stany Rzeczypospolitey
Cudzoziemcy żadnych niedowarzą. dodał dania dworania Omnia Comoda
Patriae sunt Acceptae ideo nulla Incomoda Patriae sunt ad virtutes

Prosił

VI.

Prosił aby można było ucałować y Litwinom Rękę Krolew-
ską w dowod czułey wdzięczności. Całowali zatem
nayprzod Mar. Konsk. A potem Senatorowie Ministro-
wie, y Stan Rycerski Rękę Krolewską. Krol zaś
zapomniawszy Prawie o sobie y kilku Krokami odda-
liwszy się z Tronu Prawie każdego z nie zwykło do tąd
radością y Przychilnością w pot obymował, y w twarz
Całował. Krol przeięty Radością wewnętrzną, y Oba-
zaniem Narodu wdzięczności zapomniawszy za zwykły
sposob, do tąd zachowany Solwowania Sessyi
Sam na Ostatek mowił = Ponieważ więcey
smy dziś zrobili iak na wszystkich nie tylko
Sessyach ale też Seymach, przeto nie będzie stra-
to tak drogiego Czasu, kiedy na Ulewienie tey nad-
zwyczayney radości y dla dania Czasu do
Ułożenia Prętszego Proiektow względem Podatkowa-
nia Dzisieyszą Sessyą odłoże na dnia Jutrzey-
szego Godzinę Jedynastą. —

Lublińscy

113

Wypis z Xiąg Ziemſkich Powiatu Łuckiego.

Roku Tyſiąc Siedmſet Dziewięćdziesiąt Czwartego Mieſiąca Stycznia Siodmego Dnia.

Przed Aktami Ziemſkiemi Łuckiemi po od wołanych Sądach Ziemſkich Łuckich, i przedemną Mateuſzem Baczewſkim Suſceptantem Przyſięgłym Ziemſkim Łuckim oſobiście ſtawaiący W. Jan Klimkiewicz Viceſgerent Grodzki Kraſnoſtawſki, iak tylko z więzow Naywyżſzey iſtności rozrządzeniem wydobytym zoſtał, te okropne Aktom i publiczności doniesienie, a nieznośne na WW. J. X. Andrzeia Kanonika Smoleńſkiego Proboſzcza Horochowſkiego, i Jana Lublińſkich Braci, Tomaſza ſza Zielińſkiego, Albina Woytkowſkiego, Floryana Gdowſkiego, iakichkolwiek Imion Dyſkiego, Boiarſkiego, Tomaſza Kucharſkiego, iakichkolwiek Imion Nanowſkiego, Ur. Tomaſza Kucharſkiego Dependenta, Daniłka Furmana, W. Jana Lublińſkiego i innym do oſob kilkudzieſiąt z Cywilnych i Woyſkowych przybranym, Inkwizycyą odkryć ſię maiący nieſie użalenie. Swiętość Praw Kraiowych od Wiekow każdemu z Mieſzkańcow Polſkich tak beſpieczeńſtwo publiczne zawarowała, iż zgwałcenie onego, uznała być przeſtępſtwem nayſzkaradnieyſzym, i oſoby też dopełniaiące, pomieściła w liczbę Kryminaliſtow. Taż ſama Swiętość Praw iak wyraźnie mowi, o pewności Domu i maiątku każdego w ſzczegolności i każdego w ogolności, a przeſtąpienie teyże, nazwała wyſtępkiem ſprzeciwiaiącym ſię ſpołeczności ludzkiey, hańbiącym miłość bliźniego i obmierzłym ſamemu Tworcy. Przecież Ur. Jan Lublińſki od młodości lat i z Przodkow ſwoich przyuczony do gwałcenia i przeſtąpienia tych dwoch nieodbitych prawd, z Prawa pochodzących, od lat dopiero kilkunaſtu w Woiewodztwie Wołyńſkim ſam uwiiaiąc ſię o iak niezliczone, wielu dowodami zaięte, popełniać niewzdrygnął ſię zdrożności, poprzednicze manifeſta iuż te okoliczności tak z ſtrony W. ſkarżącego ſię iako też wielu Obywatelow i Szlachty zanieſione, zaięli ktorych W. ſkarżący ſię powtarzać nie widzi potrzeby. Przypomina tylko, że przez Fabrykacye Akt wyzucie z maiątkow, godzenie na życie i inne podſtępy, publiczności ſzkodę i uſzczerbek iak naywiękſze przynieść tenże Ur. Jan Lublińſki poſtarał ſię. Te wſzyſtkie dopiero wſpomniane wyboczności zdaie ſię, że iuż powinny były bydź miarą doſkonałą dopełnionych przez tegoż niegodziwości. Y czas iuż powinien ſię był zbliżyć ſkracaiący dalſzego w tym złym W. Janowi Lublińſkiemu poſtępowania. Lecz ani Ur. Jan Lublińſki w ſwoich przeſtępſtwach niepoſtrzegł ſię, ani czas ukrocenia onych prrzez wſpiranie go iednego Obywatela, Inkwizycyą odkryć ſię maiącego, przybliżonym być niemogł. Iż tych powodow Ur. Jan Lublińſki zrobił ſię śmielſzym do ſpełniania nowych bezprawiow. Wiedzieć trzeba, że W. ſkarżący ſię żadnego w życiu niemiał z Ur. Janem Lublińſkim intereſſu, a tym bardziey prawnego procederu, albowiem tego ſię tak z daleka ſtrzegł, iako daleko złego żyiący ludzie ſtrzedz ſię obowiązani, a zbliżył ſię ſam Ur. Jan Lublińſki ku ſtawaiącemu, i poſtarał ſię ſwoiemi podſtępami tyle zrobić, że mu ſtawaiący w niektorych intereſſach Prawnych uczynił ufność. Zwiedziony zoſtał, konferencye przez tegoż wydane, i w mieyſcu obrony, pozyſkał ſkarżący ſię nie potrzebne zakłocenie, wyzucie z maiątku i czuwanie na życie. Nad to przeciwney ſtronie w wſzyſtkich intereſſach W. Skarżącego ſię od Ur. Jana Lublińſkiego dane zara-

dzenie. W takim losie W. Stawaiący spostrzegł się być przez Ur. Jana Lublińskigo postawionym, odkrył przez Manifesta tak Stawaiącemu, iako też innym osobom niemniey publiczności przez Ur. Lublińskiego wydarzone przykrości. W celu dowodzenia mu tego i poskania z osoby onego kar tych, na ktore pokilkokrotnie iuż w życiu swoim zasłużył. Obraziła ta prawda Ur. Jana Lublińskiego. Nayprzod Brat onego W. J. X. Andrzey Lubliński po rożnych mieyscach przechwalał się, że Brat onego Ur. Jan Lubliński W. Skarżącego się zgubi. Daley Ur. Lubliński idąc torem swoiego Brata rownież w rożnych domach z tym przegrażał się. Y tak na dniu Dwudziestym Drugim Miesiąca Grudnia Roku spełzłego Tysiąc Siedmset Dziewięćdziesiąt Trzeciego, gdy W. Skarżący się do Possessyi swoiey w Tereszkowcach Pągowszczyzna i Terleczyzna zwany, nic nie tykaiąc Possessyi Tradycyiney Ur. Jana Lublińskiego w części J. W. Stoińskiego będący przyiachał, i sam do zabudowania swoiego wszedłszy, otworzył do Szpichlerza z zbożem będącego, Ur. Dyski służący Ur. Jana Lublińskiego z Unter Officyerem wypadłszy z drugiego pomieszkania Ur. Skarżącego się do tego Szpichlerza nie puszczać, słowami nieprzyzwoitemi łżyć poważyli się W. Stawaiący widząc się pewnym w swoim domu, do swego Szpichrza przemocnie wszedł, i Ur. Dyskiego iako z swoiego gruntu przepędzić kazał. Unter Officyer z Gemeyną porwawszy się do Karabinow strzelać do W. Stawaiącego usiłowali tak, że W. Skarżący się do zabudowania swoiego ciec i w tym zamknąć się przymuszonym został. Pomieniony Unter Officyer do tey czynności od Ur. Jana Lublińskiago należycie usposobiwszy, posłał po Towarzyszow i Szeregowych Pułku J. W. Karwickiego nie daleko będących, ktorzy w Koni kilka do Tereszkowiec ziachawszy, nayprzod drzwi do zabudowania W. Skarżącego się odbili, potym warty przydawszy stawaiącemu, i wszystkim tam przytomnym, aby nigdzie nie wyiachali ani wyszli, a złączywszy się z pomienionym Unter Officyerem Gemeyną Regimentu Pieszego Ostrogskiego UUr. Woytkowskim i Dyskim W. Skarżącego się z własnego Domu bez futra i żadnego na czas zimny przyzwoitego odzienia na podwodę ze Wsi przyszłą porwawszy, i związawszy z Dworu uwiezli, wywiozłszy zaś za Wieś Tereszkowce podwodnika z Sani zepchnęli, a sam Unter Officyer z Ur. Woytkowskim nayspieszniey W. Skarżącego się uwozili. Y gdy Konie onym przyszli, napadłszy na podwodę koło Mychlińskiey Karczmy drogą idącą też gwałtownie wziąwszy W. Skarżącego się na nią przełożyli i iak nayprędzey manowcami umykali, a gdy iuż poźna noc zrobiła się do Łucka wywiezli a przeieżdzaiąc koło Szyldwachu Woyska Aliantskiego, kiedy Skarżący się krzyknąć usiłował, Unter Officyer naślufowawszy Karabin czyli Bagnet do piersi przyłożywszy, przebić usiłował. Y tak przywiozłszy do Kancellaryi Ziemskiey Łuckiey, gdy W. Skarżący się widział się iuż bydź pewnym od gwałtu, wszedł do pomieszkania Ur. Tadeusza Sciiewskeigo Archiwisty Łuckiego, aliści niebawnie Ur. Jan Lubliński przez W. Woytkowskiego uwiadomiony i z tymże Ur. Woytkowskim Ur. Floryanem Gdowskim i służącemi swoiemi do Kancellaryi i pomieszkania W. Sciiewskiego wpadłszy, i kazawszy sobie podać sznurow do lepszego stawaiącego związania, posłuszny rozkazowi Ur. Jana Lublińskiego Unter-Officyer rzemień od skrytych ubiorow wyciągnąwszy, podał Ur. Janowi Lublińskiemu, ktorym sam W. Lubliński przy pomocy onego sprzymierzeńcow związawszy, wziął stawaiącego z tego mieysca i do Dworku Ur. Antoniego Kościuszkiewicza zaprowadził, gdzie postronkami w tył ręce i nogi Daniłkowi Furmanowi swoiemu związać kazawszy, w zimney izbie bez żadney odzieży zostawił: w ciągu tego, gdy się pewna Osoba dowiedziała, i przyszedłszy do Ur. Jana Lublińskiego perswadowała mu, aby tey zdrożności nieczynił, odpowiedział, że przed Aktami będzie stawaiącego prezentować, i wolny będzie do wyręczenia. Odeszła ta Osoba bezskutecznie. Przybył Ur. Tomasz Kucharski z Ur. Nanowskim swoim Dependentem i tenże Ur. Tomasz Kucharski słowami nieprzyzwoitemi W. skarżącego się łżąc chwalił

lił Ur. Jana Lublińſkiego poſtępek, mowiąc w ſłowach, że dobrze zrobił, że bić należało tak Stawaiącego, żeby ſię tylko w nim duch zoſtał, że poſtara ſię W. Stawaiącego oddać albo pod Kommendę Woyſka Aliantſkiego, albo pod ſtraż Mieyſką Łucką, że ſam będzie łożył na Kata. Po tych zadanych W, ſtawaiącemu przykrościach przez poł godziny czaſu czyniąc z Ur. Janem Lublińſkim naradzenie. Zoſtawiwſzy Ur. Nanowſkiego odſzedł, a W. Jan Lubliński kazawſzy bryczek dwie, iedną J. W. Rohozińſkiego Piſarza Ziemſkiego Łuckiego, drugą zaś ſwoią zaprząc, przyſłał Ur. Woytkowſkiego, i Unter-Officyera, aby Stawaiący ſiadał do Dubna iechać, wyprowadzono Ur. Skarżącego ſię, i Ur. Jan Lubliński z Unter-Officyerem na bryczkę J. W. Piſarza Ziemſkiego Łuckiego, a UUr. Woytkowſki, Nanowſki i Daniłko na bryczkę Ur. Jana Lublińſkiego wſiadłſzy, W. Stawaiącego na nią włożyli, i nocną porą z Dnia dwudzieſtego drugiego na Dzień dwudzieſty trzeci Grudnia przeiechawſzy proſto od Dworku Ur. Kościuſzkiewicza dwa razy Rzekę Styr, na drogę od Bernardynow Łuckich do Wſi Dworca wyiechali, ſtanąwſzy zaś przed Wſią Dworcem Ur. Jan Lubliński wyſiadłſzy z ſwoiego powozu, zawołał na ſtronę Ur. Woytkowſkiego i Daniła Furmana, a tym dawſzy ſwoie rozkazy, ſam w tym mieyſcu pozoſtał ſię a z Stawaiącym z tamtąd iachać kazał. A tak ſtawaiącego manowcami przeiechawſzy Dworzec po pod las Kiwirzecki po pod Zydyczyn do Kolczyna wywieźli, i gdy Stawaiący UUr. Woytkowſkiemu i Nanowſkiemu mowił, że nie ta droga do Dubna, oświadczyli że tędy, a potym przewiozłſzy przez Rożyſzcze rowno zedniem do Pereſpy zaiachali, ſtanowſzy przed Karczmą gdzieby była Część W. Borzęckiego Aręndarza tamteyſzego wypytywali ſię, ktorym gdy pokazał, do chłopa tegoż W. Borzęckiegy W. Skarżącego ſię zawieźli, a tam W. Stawaiącego w Chałupie złożywſzy, Daniłka do Lubcza do Kwiryna Tomaſzewſkiego poſłali, ktoren przyiachawſzy także ſłowami nieprzyzwotemi W. Skarżącego ſię zelżywſzy, koni i ludzi ſwoich dla dalſzego W. Skarżącego ſię uwiezienie dał. Porwany Stawaiący z tamtąd ſpieſzno był wieziony, a przeiechawſzy nocną porą przez Miaſto Kowel, w poźną noc do Lublinca zaprowadzonym zoſtał, gdzie w chałupie dymney oſadzony z zgryzoty, więzienia, zimna w drodze doświadczonego, i głodu, gdy na ſiłach uſtał, całą noc przeięczał. Dnia zaś Dwudzieſtego Czwartego w ſamą Wigilią Swiąt Bożego Narodzenia rano, gdy UUr. Woytkowſki, Nanowſki wyieżdżać zabierali ſię, przyſzli Poddani Ur. Jana Lublińſkiego do tey chałupy, i przynieśli Dyby, ktore W. Stawaiący ſpoſtrzegłſzy, niezmierną boleścią do boleści iuż mianey przerażonym zoſtał, proſił UUr. Nanowſkiego i Woytkowſkiego aby tego nieczynili i w Dyby zabiiać niekazali, ktorzy odpowiedzieli, że bardzo wiele rozkazow Ur. Jana Lublińſkiego ſobie danych nieſkutecznią, a tak w Dyby zabić kazali, ſami odieżdżać zabierali ſię, w ciągu ktorych odiazdu gdy ſię Poddani pytali czym Stawaiący życie utrzymywać będzie, UUr. Nanowſki i Woytkowſki, żeby tylko Stawaiący żyć mogł odpowiedź dali. Odiechali, a Stawaiący z Sukien na ſobie mianych, i butow odarty, do Dnia drugiego Mieſiąca Stycznia Tyſiąc Siedmſet Dziewięćdzieſiąt Czwartego Roku w ſamym ſmutku i żalu o głodzie w więzieniu dni ſwoie przepędzał. Tworcy ręka, ktora Stawaiącemu żyć ieſzcze na Swiecie przeznaczyła, przeznaczyła razem i Oſobę tak wſpaniałą, tak cnotliwą i wzor przykładu w ſobie maiącą, iż przy pomocy teyże, a ſtaraniu Nayulubieńſzey w życiu W. Skarżącemu ſię oſoby, ktora dni tyleż, ile Stawaiący był w Więzieniu, w ſamych zgryzotach, płaczach i ſzukaniu, z teyto haniebney niewoli wydobytym zoſtał. A tak Ur. Jan Lubliński poymawſzy Ur. Skarzącego ſię i do więzienia wtrąciwſzy, z UUr. Tomaſzem Zielińſkim, Boiarſkim, Nanowſkim, Woytkowſkim, Woyciechem Obniſkim, Towarzyſtwem i Szeregowemi Pułku J. W. Karwickiego Unter Officyerem i Gemeyną Regimentu Pieſzego Oſtrogſkiego po Dobrach Wſiach Tereſzkowcach i Oſzczowie ieżdżąc, Zamki odbiiał zboże w Snopie, i Ziarnie zabierał, rzeczy, i co lepſze Sprzęty, oraz

Czerwonych Złotych Pięćset odbiwszy szkatułkę pobrał, iedne do Depozytu W. J. X. Andrzeia Lublińskiego, drugie zaś w inne strony powywoził. A dopełniwszy i zgwałcenia osoby W. Skarżącego się chwalił się że dobrze uczynił, i że go pewny Obywatel wesprze. Że zaś takowy postępek Ur. Jan Lublińskiego nie tylko dotknął osobę i maiątek Ur. Stawaiącego, ale obraża całą publiczność; Przeto pod teyże protekcyą udaiąc się tak W. Stawaiący z Ur. Janem Lublińskim i iego sprzymierzeńcami czynić postanawia iak ten nowy, a nigdy niesłychany przypadek czynić udeterminuie, i oto skarży się. Y natychmiast Ur. Stawaiący przed Aktami ninieyszemi Dyby duże z drzewa surowego zrobione, w ktorych Ur. Skarżący się dni iedynaście nie woli swoiey w Lublincu przepędzał, prezentował, a prezentowane nazad do siebie wyręczył. Jan Klimkiewicz, i natychmiast stanowszy Woźny Generał Wwdztwa Wołyńskiego i innych opatrzny Jwaś Jabłoński, w moc wierny relacyi swoiey zeznał, iż on Roku i Miesiąca wyż na Akcie wyrażony dnia 4. na prawne wezwanie W. Jana Klimkiewicza V. G. K. był w Dobrach Wsiach Oszczowie i Tereszkowcach, gdzie będąc, a maiąc przy sobie stronę Szlachty ludzi wiary godnych UUr. JJ. Panow Jana Bieniewskiego i Michała Josypowicza dla lepszego świadectwa użytych, nayprzod w Dobrach Wsi Tereszkowcach widział i oglądał w zabudowaniu W. Jana Pągowskiego Łowcz. Sieradz. Possessyi W. Rekwirenta podległey do Izby, Alkierza i Komorki, kłodki poddbiiane, do Szpiżarni, Wozowni, Szopki, Stayni, Szpichlerza, Lochu, Stodoły na teyże Części będących podobnież kłodki poodbiiane, w Dobrach Wsi Oszczowie kufrow trzy z rzeczami a dwa z papierami, Stodołę i Szpichlerz poodbiiane, niemniey Szkatułkę odbitą, ktore to pooddbiianie tych Zamkow do zabudowań i z nich zabranie zboża w ziarnie i snopie, Siana, i mąki, Krup, Jagieł, Siemienia, Słoniny, i innych po dwoch Wieprzach podrobow, Koni, Wołow, trzody chlewney przędzy na cztery pułsetki, iako też poodbiianie Kufrow i Szkatułek i z tych zabranie Sukien W. Rekwirenta par 20. pasow 4. Czapek trzy, Czapkę sukienną zieloną Lisami Moskieskiemi podszytą, Kubaię Amerikańskiego Sukna, Atłasem zielonym podszytą, Koszul Szwabskich 14. Obrusow Gdańskich 4. Serwet tuzinow 4. rzeczy Zony Rekwirenta Łyżek Srebrnych mnieyszyeh 12. większych dwie, Makat, i inne rzeczy iako też Szkatułki Czerwonych Złotych pięciuset, że przez Ur. Jana Lublińskiego i iego sprzymierzeńcow po gwałtownym wzięciu W. Rekwirenta, że nastąpiło, wszyscy tam przytomni opowiadali. W czym ow Woźny Szlachtą sobie przytomną oświadczywszy się ztamtąd odszedł, i tu przed Urzędem stanąwszy, prawdziwą tey wyzyi uczynił i zeznał relacyą. Z ktorych Xiąg i ten wypis pod Pieczęćmi J. W. Sędziego Ziemskiego Łuckiego Orderu S. Stanisława Kawalera, i W. Komornika Ziemskiego Powiatu Łuckiego Podsędka Zastępcy iest wydany, pisany w Zamku Łuckim.

L.S.

Korzeniowski Vices-Gerent
Ziemski Łucki Przysięgły.

Zgodny z Induktą zaświadczam Dobrowolski *mpr.*

Restituta Inducta ad Archivum Actis Scijewski *mpr.*

1791

121

Kopia Responsu JW. Potockiego Generała Artyleryi Koronney do Krola Pol. pisanego Dnia 13 Maia 1791. Roku z Wiednia

Miałem honor odebrać List WKMci 13 Maia pisany w ktorym mi donosić raczysz o spełnioney fatalney dla Narodu Wolności, Szlachetnego Narodu Polskiego Rewolucyi, ktorąbym Spiskiem na Rzeczpltey ukonowanym nazwał, gdybym na Czele tey Krola niewidział —

Dziwować wcale niemogę, że WKMość iak mi raczyłeś w liście swoim wyrazić wahałeś się długo, niżeli nakoniec dałeś się nakłonić na wykonanie tego Dzieła

Dałby był Bog żeby WKMość takowych Rad nigdy słuchać nie chciał /co śmiało rzekę:/ nato były dawane, abyś Sam WKM. rwał te Ogniwa, ktore Cię z wolnym spaiały narodem, abyś kruszył świętości Paktow Konwentow, ktoreś Narodowi poprzysiągł, czyli raczey wykonał Przysięgę do ktorey żadną miarą WKMość Narod nie obowiązywał, ktora mimo Jego wiadomości przepisaną y wykonaną została —

Lecz Krolu Nayś. zapytay się Serca swoiego ktorą dochować winieneś? czyte? za ktorą wolny Narod dał Ci Koronę y na ktorey WKM. Prawo do Tronu polega? czyli te ktorą kilka kilkanaście czyli kilkadziesiąt osob wymyśliły prawdziwie na Zgubę Krola y Narodu — ale Daymy czego wcale niebyło, żeby Seym teraznieyszy iednomyślnie bez oppozycyi śmiał uwolnić WKM. od tych obowiązkow ktore Narodowi przy Elekcyi poprzysiągłeś, pytam się czy Seym był umocowany od Narodu do takiego Dzieła, ktorez Woiewodztwo Reprezentantom swoim dało takowe Zlecenie, ieżeli tak święte Ey poprzysiężone Pakta Krola z wolnym y udzielnym narodem godzi się rwać w huku y wrzawie, coż świętego się ostoi, ieżeli wolno będzie mazać iedną Przysięgę w żaden sposob nienakazaną, niewymuszoną y wcale dobrowolną przez drugą podchlebnieyszą y wygodnieyszą? gdzież Bespieczeństwa. Ludzie

szukać będzie, y niemasz na Świecie zawsze będą możliwe —

Czuiesz to, prawy i szczery Polaku, czuiesz też zwrócony rostrad, y na Tronie Catkiem będzie niepostrzeżony, mogłeś się omylić, ale będzie wprzym nad zuchwałych Ludzi, y prawa dla chwały swoiey y Dobra Oyczyzny co Rzeczpospolitey była wrocić wolność Co Ley Dnia 3. Maia wydał —

Niema tu Rekurzy dla tych co Rzpltey w monarchiczney przeistoczyć, zechcieli iakby Sędziey Dziedzic Ją chciał, iezli te wiesci były prawdziwe, y nie do obligacyi Dnia tego stosowane, z przysięgi Ją należało, że kiedy zginie pierwey, niż zniesie uszczerbek Rzpltey, WKM. powinienes był przysiąc że ią daie pierwey zagrzebie z Narodem w Ruinach Rzpltey, niż pozwoli na Podział Kraiu Wolnego, co Ią Koronę swą ozdobił, Całuie z przyszłemi ią byłby chwalebne dla narodu Wolnego y dla Króla co na Jego iest Czele —

ale za zakłopotany Naród klasc wizy domowe zamiast zabespieczenia Rzpltey niszczy Ją y zaprzysięgaie Jey zgubę, maż to być iedno co Jey bronić?

Powiemy teraz iak dawniey WKM miałem honor mowić szczere zdanie że ta gubiąca wolność Rewolucya, ani spokoyna, ani Bespieczeństwa, ani szczęśliwości Polsce przynieść niemoże y chyba będzie zrządzeniem Woien zniszczenia y niewoli, Utworzona iest tylko na dogodzenie Interessom iednego Sąsiada, co zawsze czy na całość, czy na częsci nasze iest chciwy, co przez naturę y położenie monarchii swey takim być musi —

Że Dzień ów fatalny 3go Maia iest zgubą wolności narodu y Exystencyi Rzpltey, Która całkiem zniszczył, a monarchią ustanowił, kiedy prawy Polak mowić z tym inaczey niemoże, ale czy go omamić można y podzielwanę Spokoyną, y że dla niey iedynie ofiarą z Wolności y Rzpltey uczyniona rozważyć potrzeba, Ja utrzymuię że przez zniszczenia mocy Tronu dotąd punkta że już wcale nie Rzpltą ale Monarchią Polską nazwać trzeba, wten sposób ustanowione Dziedzictwo Tronu, a zeby przez wyprzedzenia Rzpltey Pożar nie zgody wszędzie ią zapalił, Wiemy iuż że Rzpltta w monarchią przeistoczona Wiemy że ta monarchia będzie Dziedzictwem iakiey Familii, ale iescze niewiemy kto będzie Panem Polskim —

Elektor Saski Pan ce wart zapewne aby go Naród wolny Król iescze mieć chciał do Tronu swego przeznaczył, czy się do czeka Korony po WKm. nie iest niepewna, niepewniejsza iescze zdaie się komu Książe Elektorowy z nową Monarchią oddanaby dzie, ten moment decydujący stanowczy iest może iak

w Rzpltte

wszystkie Elekcye Krolow Dorzywotnich akta wie czy z Polski y Europy — Krwia y popiołami nie obrosły, ale daymy zeby na ytą przyszłą panuiąca familia przez Zamysł Elektorowy była decydowana, nie wchodząc czyli tym sposobem ktory z dawney Monarchii zniknąć nie może, czy osobne Państwo panuiącey Dynastyi znosić się będzie, y zeby to wszystko zbiegiem okoliczności z woli narodu poddaiącego się pod jarzmo trwałe do czasu się zdawało, nikt otym wątpić nie może, zeby ile razy Woyna wzniesie się wkroc ta nowa Monarchia Pobiorowskiemu przyczyną woyny niebyła, a Ogrodzy Polak chcący bydź nie wolnościem krwią y Ruiną własną będzie się dobijał swych więzow, tak to Projekt pod pokrywką miłości pokoiu z ofiarą wolności Polskiey wymyślony —

Słyszę tutay że zastanawiaią się w Aktach Publicznych w Interesie Oyczyzny w Interesie Wolności iuż Polakom nie mabyć wolno, że iuż Kaydany rapturowne włożone nosić muszą bez stękania, ale niech mi się godzi mieć ieszcze nadzieię że WKMć nie odmowisz Sobie Swego, wyżuchaią tąskawie narzekanie narodu y powrocić mu ieszcze Wolność raczysz, ta nadzieia mię ożywia, y przyznam szczerze, że gdybym mogł wzumieć, że Naród preferuie niespokoyną niewolę: bo taka będzie Polska: od spokoyney Wolności, wktorey trwać może, że bym iuż wzumiał że Krol maiący Koronę od wolnego Narodu iuż do wolnym mieć niechce poszedł bym z Duchownym ziorgiem Dziecmi szukać insze Oyczyzny

Bowiem iestem że WKM. tąskawie przyimiesz te wyrazy, ktore pochodzą z serca w Wolności z szczęśliwości Rzpltey y chwały Krola pragnie dyktuie ten umysł szczery y prosty iż zwodzić nie umie, to milczy lub mowi prawdę Manhonor bydź —

Do Marszałka

Na odebrany list JW mPana D. nie wiem co mam odpisać, wiesz dobrze iak bytem przywiązany do Rzpltey, a przeto domysliss się o czym muszę gdy ta kleska mi zwiędnionych Polakow zniszczona została — Mamie się może bydź Polak mniey bayery, że ieszcze Imie Rzpltey nie zniesione, że Konwideracye niby narodowi powstałe, ale coż te Imie Rzpltey znaczy, gdy Monarcha Dzierży, włada Woyskiem y Skarbem, gdy wszystko waga wszelka zniesiona, a mocy Krola wszystko przeważa, gdy żadnych Paktow niema między Krolem a narodem bydź nie może, bo do czegoby obowiązek ten gdy iest wyższy nad odpowiedź może bezpiecznie zerwać Pakta, zniszczyć Prawa, y bydź Krolem oddawszy wszystkie moc Narodu w ręce Krola Elektorskie Do nowey Konstytucyi aby ta y

y nayzgorszy czynić bez Karnie — Jarzma Jego Papiey y Czynow chcieby być abrodnicze zrobione, mieszkaniu Swiedzionemu Narodow zostawiono niby władzę drzewianą odmuczania Rzeczy, ktora zostać chciałaby, a Reszty chłostaniem całowac musi, ale ta drzewianna władza tyle będzie dopuszczona, ile Król zabezpieczowac będzie, mieszkaniu bokiem wyszłe, zeteu co ma Miecz y Wszystko w Rękach, Urzędy rozdaie, co zaszczytami obwyka, niemogłby bronić, kogo zechce — Chłop Polski z Panem swoim będzie miał Contract, ten dochowanym być musi; bo opieka Rządowa dozierać tego będzie, Naród cały zostać mniey wolny iak Chłop Polski, bo Pan jego z Drzewa chociby miał wszystko, y nieszczęście być Panem, na moc będzie czynić bez odpowiedzi — Przyiaźń moia ktorą osobie JWMci Dobr. poswięcam nieporwala abym mu taił, co czuię, prawdę mieszkaniu teraz źle wyda, przy Mnie podchlebnych Pism y Mowow, ale patrz WMci Dobr. o Narodzie rozumie, gdy się rospatrzy, co potomność mowić będzie tego Polak dawniey Wolny gdy się Wyzny niewodnikiem winić będzie, ieżeli rzeczy nieszczęsne, chcesz y nayzgorsze poprawić y odmienić mogą — Ja będąc JWMci Dobr. Przyiacielem muszę mieć nadzieię że Sam będziesz Pomocą, aby Rzeczy wydziwiąc z tey biedy

Jestem przyiaciel — Do Potockiego Marsz. WXLit

Odebrałem Liść JWMci Dobr. 13 Maia pisany z Rzeszy Moszenskiey wszystkiem wyżey nazwany iak nazywaią Rewolucyi, czyli Przeistoczenia Rzeczypltey w Monarchią, Niepotrzeba Ia dawać się, abym mu obszernie Sposob myślenia moiego wyrażał, Znaiąc mię dobrze y wiesz ze pozorami omamionym y słowkami czczemi zwiedzionym być nie mogę, y wiem dostatecznie ze tam niema Rzeczypltey, gdzie Monarchow Dziedziczy, włada Marsem y Woyskiem Cudzym, że Wiem rownie iż Fantazma ~~[illegible]~~ niby zostawiona władzy prawodawczey, Sankcyi z Jabłeczney Oddaleniem Sejmow Konstytucyi nadwerężonej, Zniknie podWładzą co z Marsem nadgrodzi, y Zbroyną mocą pogrzebie, Talizer y WMci Panie Dziedzie dawniey, a ieżeli ieżeli co czuię mogę po Zgubie Rzeczypltey, to zapewne obydę Jaśnie naszey ktora do tych niema Rzeczypltey, teraz Nayodleglejsza stała Jey Zguby —

Raz WMci Dobr. wybacz szczerości moiey, ktory się wynosi Rzeczy iest mi nieprzyiemnie — Jestem —

двухъ Кандидатовъ и его потомству мужеска полу, котораго Капитулъ такимъ же образомъ избираетъ какъ и перваго. По смерти же его или по пресѣченіи его потомства третій Кандидатъ или его потомство вступаетъ равнымъ образомъ въ право на командорство. Если же и сего послѣдняго родъ прекратится, тогда полученіе командорства опять да будетъ предметомъ состязанія трехъ Кандидатовъ представляемыхъ на утвержденіе Капитула отъ начальства Военнаго Сиротскаго дома.

Статья 4-я.

Каждому назначаемому Командоромъ, при первомъ возложеніи на него знаменитѣйшаго знака Ордена, должно прочесть сію статью содержащую въ себѣ завѣщаніе Учредителя Графа Румянцова.

Что какъ правила сего Ордена требовали во вся времена сопряженіе кроткихъ Христіянскихъ добродѣтелей, съ оказаніемъ самаго неустрашимаго мужества, то съ одной стороны пріобрѣтатель командорства, памятуя благостыню за нимъ оное утверждающую, да пишетъ точно таковыя же расположенія къ порученнымъ управленію его поселянамъ, а съ другой обязанъ самымъ горячимъ рвеніемъ подвизаться на службу ГОСУДАРЮ и Отечеству, отличаясь паче во всей непорочности Рыцарской чести.

Статья 5-я.

Для установленія помянутаго командорства, долженствующаго приносить три тысячи рублей вѣрнаго дохода, Графъ Румянцовъ отдаетъ въ залогъ недвижимое свое имѣніе, въ Малороссійской Губерніи въ Глуховскомъ Повѣтѣ село Липвиновичи, въ коемъ 324 души, да изъ ближайшихъ къ оному селеній 76, что составитъ 400 душъ. Сіе имѣніе не состоящее нынѣ въ закладѣ и свободное отъ всякаго требованія, кромѣ казенныхъ податей, должно принадлежать навсегда къ учреждаемому командорству, слѣдовательно никакому будущему Командору и не позволяется оное продавать, отдавать или закладывать, по какимъ бы то ни было причинамъ. Наименованіе же сего командорства съ воли ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА *Монументскимъ*, останется непремѣннымъ во всѣхъ [illegible]емничествахъ.

Статья 6-я.

Съ сего командорства ежегодной подати слѣдуетъ въ казну Ордена Святаго Іоанна Іерусалимскаго по десяти процентовъ съ вѣрнаго годоваго дохода, слѣдовательно по триста рублей; пошлинъ какъ за первой пріемъ, такъ и съ каждаго будущаго перемѣщенія полагается въ ту же казну по тысячѣ пяти сотъ рублей; Графъ Румянцовъ пріемля на себя, до назначенія изъ Кандидатовъ Командора, попеченіе надъ имѣніемъ командорство составляющимъ, будетъ въ теченіи сего времени и ежегодныя подати платить, и теперь же въ облегченіе перваго Командора взноситъ за него пріемную пошлину, а подлежащія съ будущихъ перемѣщеній, имѣютъ платить пріобрѣтатели командорства каждый за себя.

Статья 7-я.

Никто, хотя бы онъ имѣлъ все право на командорство, не можетъ однако жъ получать съ него доходы, принять названіе

Командора, ни носить креста Ордена, ессли онъ прежде не представитъ Верховному Совѣту Ордена или Капитулу на разсмотрѣніе право свое на сіе командорство и благородное законное произхожденіе, не заплатитъ пошлины съ перемѣщенія и всѣ могущія быть въ податяхъ недоимки и не получитъ Грамотъ; по чему каждый преемникъ сего командорства и долженствуетъ въ теченіи одного года, со дня кончины послѣдняго Командора, исполнить всѣ условія содержащіяся въ разныхъ статьяхъ сего Акта. Въ противномъ же случаѣ по прошествіи таковаго срока всѣ доходы онаго командорства обращены будутъ въ казну Ордена Святаго Іоанна Іерусалимскаго, доколь преемникъ исполненіемъ всѣхъ выше означенныхъ обязанностей не учинитъ себя достойнымъ къ полученію командорства, въ самой же крайности подвергнетъ онъ себя и самому лишенію онаго.

Статья 8-я.

Пріобрѣтающій командорство на основаніи условій сего Акта, имѣетъ право носить мундиръ командорства Россійскаго Великаго Пріорства; по прошествіи ему двадцать перваго года отъ рожденія присудствовать въ собраніи Капитула, занимая мѣсто между родовыми Командорами по старшинству учрежденія командорства и пользоваться всѣми выгодами и почестьми, кои ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО ПРЕИМУЩЕСТВЕННѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ МАГИСТРЪ даруетъ родовымъ Командорамъ Актомъ объ Учрежденіи командорствъ отъ 28-го Ноября 1798 года.

Какъ учредитель монументскаго командорства Графъ Сергѣй Румянцовъ въ силу 2-й статьи сей конвенціи отдаетъ оное въ непосредственное распоряженіе имѣющаго быть Командоромъ; то и долженъ онъ будетъ въ то время обязаться строжайшимъ образомъ за себя и своихъ преемниковъ въ семъ Командорствѣ, что онъ наблюдая точно и безъ малѣйшаго нарушенія всѣ статьи сей конвенціи столь же сильной и дѣйствительной, какъ и всякое законное обязательство, не поступитъ ни въ какомъ случаѣ вопреки оному.

Генералъ-Фельдмаршалъ, разныхъ Орденовъ Кавалеръ Бальи Графъ Салтыковъ, въ должности Поручика ВЕЛИКАГО МАГИСТРА и Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ, разныхъ Орденовъ Кавалеръ и Ордена Святаго Іоанна Іерусалимскаго Великій Канцлеръ Бальи Графъ Ростопчинъ, въ силу полномочій имъ данныхъ, пріемлютъ вообще и порознь всѣ Статьи содержащіяся въ сей Конвенціи, коей однако жъ не имѣть дѣйствія своего прежде, какъ по конфирмаціи ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА ПРЕИМУЩЕСТВЕННѢЙШАГО ВЕЛИКАГО МАГИСТРА Ордена.--- Во увѣреніе сего они подписали сію Конвенцію и приложили къ оной печати своихъ Гербовъ.

Учинено въ С. Петербургѣ Іюня 1 дня 1799 года.

Бальи Графъ Салтыковъ.
Великій Канцлеръ Графъ Ростопчинъ.
Учредитель Графъ Румянцовъ.

Na Prośbę JW: Graffa Ru-
mianowa Zwyczayney Dworu Ruy-
skiego Konsyliarza y Orderów roż-
nych Kawalera, pierwszego Ko-
mandora Orderu S.go Joanna
Jeruzalimskiego, iakim tenże
Order dawany bydź powinien
porządkiem, y Jakie z niego
wypadać powinny [nowszym] Okoli-
czności dana z Rozpo-
rządzeniem

Rezolucya

Roku 1799. d. 1. Juny
w Lanckt Petersburgu

Wojewoda kijowski Potocki
w sprawie tajemnego ślubu swego syna
z panną Komorowską

gdy według Interessu szlubnego skarga iest, że
Panią do Klasztoru oddaci temu ułożeniu nie
chciał się Dom Kumorowskich poddać. Wo-
iewoda otrzymał od Biskupa kapturowy ro-
skaz natto y Officyał usiadszy z tym roskazem
do karyty Jechał do Pana Kumorowskiego
pokazywał mu ten sam, y tę Panienkę młodą
sekretnie do Klasztoru Panienskiego do Soka-
la przywiozł dwie mili od rodziców y od-
dał ią Pannie Ksieni gdzie ta Panienka aż
do skończenia tego Interessu znayduie się
to są sprawiedliwe okoliczności tego Interessu
które takiemi strasznemi farbami obmalo-
wane były Woiewoda Cassationis Dekret od
Biskupiego Trybunału otrzymał, przeciwna
strona do Rzymu appellowała gdzie ten Proces
rozeznany będzie o czym Publicum uwiadomio-
ne będzie

Zum Burka

Woiewoda Kijowski Graf Potocki ze się w pewnym
skrypcie przeciwko udania w zględem taiemne
go szlubu swego Syna z Panem Kumurowskim Uspra
wiedliwił się te dzieje takim sposobem się tłomaczą
Woiewoda Kijowski iest naystarszy tego Domu
Potockich y Oyciec czterech Curek iako y iednego
Syna od 19. lat. Ten młody Pan ktory często na
Polowanie iezdził snadno sposob znalazł w tym
przyległym Domu Pana Kumurowskiego iak czę
sto chciał Wizytę oddać osobliwie iako ten Pan Sta
rosta w tym Domu Woiewodztwa iako przyiaciel
szanowany był. Za Panna Kumurowska Kochania
Warta była, Ten młody Pan starał się o nię a
Iey Rodzice Nato pozwolili y szlub przez wiadomo
ść Woiewodztwa to się stało ktory tę rzecz aż
we czterech Niedzielach. Potym a osobliwie przez
swego Syna sam się dowiedział, ktory tey Partyi
załował, tak się tedy powiada iakoby swego Sy
na Zamknąć kazał y ten z desperacyi przebie
się chciał Samze Siebie, iak na złość ktorą Wo
iewoda nad tym maryaszem wzion, to samo zmy
szlono iest, taka złość y takiemu młodemu przez
rozmyszlania, ale żadnemu takiemu od Siedmdzie
siąt lat, jako Woiewoda iest przyzwoito by była, Jest

stoienie w Polszcze

Wyliczenie Sukcessorow Marcina y Anny z Batabarow po zostałych po Śmierci Ojca. Na pamiątkę znamy Skrypturą Matki ich.

1. Syn 1704 urodził się 13 Julij – Umarł – Antoni
2. 1705 Rok narodził się 6. 9bris Michał. Umarł.
3. 1706 Rok narodził się 1. Xbris Syn Józef.
4. 1707 Rok Syn Jerzy. Karmelita w Barze umarł.
5. 1709 Rok 6 Jerzy Katarzyna Corka narodzitaiż
6. 1709 Rok Syn Antoni. 15 marca narodził się
7. 1710 Rok Corka Marcianna urodziła się w Mattini z Kościoła Stary. Jey Ciało leży w Kowlu bardzietna.

Syn po Śmierci Ojca Michał miał lat Pułdziesta roku, umarł.
Syn Józef. miał pięć lat roku –
Syn Jerzy. miał pięć czwarta roku –
Corka Katarzyna. Pułtrzecia roku –
Syn Antoni. miał Roku. y tygodni 3.
Corka Marcianna po Śmierci Ojca urodziła się w pułtrzecia tygodnia
Ojcia swego 12 umarł Ks. Rok Jn Martio w Sowinach lat 39.
pochowany w Drewlanie przez w jednym grobie z Ojcem Antonim, a
Dziadem swoim syn – Hulewiczem.

1706 Rok 14 Januarij. W. Anna z Batabarow Hulewiczowa
P. D. K. Matka nasza w 80 Roku umarła. pochowana w Kowlu
Kościele Drewlanskim w grobie w Drewnie historyą malowanym
z Napisem Latk. A. K.

P.S. Matka nasza iest Corką Katarzyny z Chorążych zaw. a Rodzicami
Michała Batabara Ojca. ephedrona. Miała Siostrę Franc.
iszkę Imi. Barbarę zamężną. z tym Synem miała Dominikana 2dy
Voto. Gnazowską. z tym Synem ephedrą Dominika Michała, y Kaie
tana tam umarła Michał ephedrą Pawła z Cnoty w wyżey
mie Voto. tam w Wayskim Polskim odzwyczaił Napoleona
drugiego Syna niedotlenionego – Tak za Corką za

Herb to gdzie nay pozwiązka, y nayherbowniey pewny drzewnego Rzeczy. Czyli Stępień ug Wrzyska
od Herbowego. Czyli Jerzego Hinne.
Herbowy Ojcem Gniewosza.
Gniewosz Ojcem Dominika.
Dominika Syny.
Andrzey. Stk.
Samuel. Stk.
Antoni. od Literego marcin. Ł Nazwiska w Archiwum konserwować trzeba.
Odmarcinka. Józef Jerzy Ephedrą Franciszka. Michała Syn.
Antoni Jerzy. Ephedrą z Wierzbicha. Marianne Corka. od przezwiska Jathowska.

Dnia	Miesiąc	Omłot y Namiar Jęczmienia	w Snopie Złoty	Gr	w Ziarnie Złoty	Gr
		Z Niesioną do Szpichlerza			11	
11	Apr	20 Młotów od Mierzoną			5	16
		Omłuconą	20	.	12	–
16	Mar	Omłuconą	12	40		
17	Marca	Z Młocona Ten do Szpichlerza z niesiony	10	–	7	–
28.	Apr	Omłucono Jęczmię	8.	–	5.	–

...rzedne mieli rezestra y rachunku, Każdy Kolus wiele kto iabiąc trunku wyszynkuiąc albo p...
...ro Arbitrarie włożenie podatkowe przez P.P. Koniu Jarzmo. A skoro ten podatek do
...Skarbu Rzpltey Koronney będzie płacenie podymnego zaraz na cessat a te Summy co się ktore
...rymentuią lub Koroney znależy Rada Ekonomiczna ze Skarbu Rzpltey wypłacać winna będzie

Ten Projekt d 27 8br. Stanom Rzpltey przezemnie iest czytany w Izbie
Senatorskiey y iak iest przeczytany tak Słowo w Słowo do druku iest podan
dla Komunikacyi Deputatom ini cuius Fidem pan podpisuie się Stan. Stow.
Kembrzeliński Sekretarz Sejmowy Stanu

Bywa Piwo w naszym Kraiu po gr. 8. piią dla tey wszystkiey obłożi a przecie przez to nie ubożeie
Dziś iest Piwo po groszy 4. żaden się chłop niezbożeie przez to. Są u nas Kabaki po Miastach
Izbach rożnych gdzie Piwo dworzanin groszami iest droższe niż na wsiach a po tarenie chłopskim
Inni wolą po Miastach pić przy targu niż po wsiach Przeto niech to w myślach
nie będzie że w ten sposob ułożony podatek miałby bydź ciężki

Obiaśnienie Mostowego Probetnego y Burtowego

...Konstytucya Sejmu Convocationis 1764. na fundamencie dawnieyszych pozwoliła w Dobrach
...Mostowego czy probetnego w których by się znaydowały Mosty y Proble ex Dziedzicznym y Possessorum
...naszeniem albo od Kiełbicy Strzednich y Małych Mostu od Kupczących tylko a nie Szlacheckich a
...tanych ex statu należało, gdy iednak wielkie uszczerby się Abusus kiedy po niektorych Dobrach na wysyp
...sienie dla Myta rowach y wyborach takowo poprawić mogących, albo Suchych dołach Mostu powrócić w d
...zas przeciwne y Suche drzwi Łacniey Mostu małych na Mosty y Proble bez których można się obeyść Obr
...od innych od Mostow małych a Kiełbicy tolu, y to ieszcze w tym porządku trzymaiąc w niektorych zas na
...tylko miejscach gdzie przedtym Mosty bywały albo chcąc ich nowo Myta nawet nadzwyczaynie
...Klepac takowe nietylko Kupczących ale też y prostych Abusowe biorąc Kiełbicy tym y podobnym zabiegaią
...Kiełbicy Myta na wymyślonych Mostach y Probach także być nieprzymuszony znowu takowe o Mostowym Probe
...y Spasnym: obiaśniaiąc te prawa wyraźną czynimy explikacyą, aby Myta na każdym Moście czyli
...Małych lub też na Moście razem z Probą, choćby ich w granicie iednej Miasta albo wsi było za iedne
...chcąc na błotach, rzechach, Stawach, y wyrzeprawach w dobrym porządku znayduiących się Komorow
...od tolu pięciu aż do tolu trzydziestu assensive wzdłuż maiących po groszu iednym miedzianym
...na Strzednim od tolu trzydziestu aż do 60. po gr dwa miedziane a na Kiełbicach od tolu 60. do tolu
...90. lub więcey aż do ostatnich rachować się maiących po groszy trzy także wszelkich Mostowego czy
...Probetnego a to tylko od Konia lub woztu w Bryce czyli Wozie pod towarami Zagranicznemi tudzież
...Krajowemi Krajowemi wielkie cenie maiącemi, iako to Woskiem, tranem, Saletrami potażem
...y Żelazem idącego pod towarami zaś innemi, iako to Solą, Stanizem, wodką, y drugiemi wszelk
...cz niżey wyrażonych Ekwipażow oraz w własnosci Szlacheckich ex. niżey w exceptyi opisanych
...tych Mostach z Probą gdzie iest rachunek po szelągu iednym na Strzednim po 2. Szelągi
...tym modo Supra scripto rachować się maiącym po groszu iednym miedzianym także od Konia
...Bryce lub Wozie idącego. Od Wozow zaś Stadnych lub Koni Kupieckich luzem gnanych od iednego
...od Wieprzow y Skopow od Sztuki 10. po szelągu iednym na Małych Mostach a na Strzednich
...ow dwa, na Kiełbicach po gr. iednym miedzianym także y pasnych gdzie cztery Konie lub
...locowane y popasane będą po groszu iednym miedzianym gdzie zaś za burtu burtowe od Koni
...czyli Wozu wszelkie towary oprocz Ekwipażow y własności Szlacheckich Duchownych y Chłopskich
...niżey obszernicy opisanych wrozcie wszędzie po gr. trzy miedziane od Strzednich zaś Wozu
...y Koni burtem pędzonych po groszu iednym miedzianym a nieuiszczey lub tego Textu exc

Dzieie...

excipiendo a to tylko od Szkod Expedycyey ale nie appropriatiy dyberaru y reparacye
Mostow y Probl Drzelow należytey czyniono y zaszc w dobrym porządku tacharowywano, od tonu zas
escendice dla Matosu Koszta propinacyą przeszedzaiących latwo należytey się nie
Acto sub refusione nieszlusznie wziętey ori duplo tudzież damnor Litis expensar et pena
Marcar Solonicalium in foro Castrensi Aut Terrestri Sive Judicij Commissorialis Thesaur Aegri Aut
juxta viraticanior pozwalamy y postanowiamy exceptuiąc od taluowey Mostowey Probelney y Spraw
tudzież Drzelowey wszelkie prowody Szlacheckie Duchowney y ich poddanych zboża, Miody
wszelkich towary własne z Dobr do Dobr albo na Tyrgi albo rzeki portowych przewozące iako też na
ab Farmarki z towarami albo cum victualibus infra expressis do Miast Miasteczek y gdzie
ich przeszedzaiące, takze Cła wszelakie Szlacheckie Duchowney y ich poddanych z Dobr
Dobr na farmarki zaraz kraiowe pędzone Sub eodem ad Supra et inibidem extendendo rigore ze
zas wszystkiem tey Cła od towarow niektorych krajowych, iako to Woly, Krowki, Koni, Ar
Cytronow, Salatry, Pomarancz, Miodu, Cesna, opiatac mianych czyli per proprietarios czyli per rev
res prospawanych bez przyszłey Attestacyi rozeznac nie mogących które ad victualia
Zboż, Ryb, Mąki, Krup, Jagiet, Masel, Nabiałow, Swin, Skor, Kuletow tudzież rzeczy tak
rietariorum iako y revenditor z prowody Szlacheckie, Duchowne y Chłopskie bez wszelkiey
Attestacyi wolny zaszc przeszed od Cła mieć powinnych nie zdaiąc się, niebyło Sprzeczki
ey do tąd praktykowie, ma każdy Pan lub jego Dzierzawca, albo Sługa czyli Szafarka Zaprzysi
Schyza własna ręką Pańską podpisana y pieczęcią stwierdzona na Komorze celney lub w Prze
szłym iako towary Kupione na własną Domu potrzebę albo z własney Dobr swoich Sprzedaney
dawcy lub iakąkolwiek protekcyą prowadzi albo prowadzić będzie które przysięgę ma Author
y na traktach podaie celne od Mostowey czyli Probelney albo Drzelowey Cła wedle
su Taryffy która Ill Mostowniczy Ziemiańscy y Powiatowy w każdym Celnie na to
czony od Nas Upruszone iest mieć y przestrzegać każdy w Swoiey Ziemi y powiecie zaczybiąc
o vere w Roku przyszłym 1767. intra Spatium trzech Czwierci Roku porządnie tutejszy y iedna
bet własnych per Oblatam podaią Adressą do Komissyi Skarbowey przeszłe a każdy Dzie
ż czyli Possessor w Dobrach Swoich wybieraiącemu Cła Tablice tuż in ipsis Cłach przez Ill
Mostowniczy podpisaną y pieczęcią stwierdzoną odebrać y na Słupie przy Gościńcu zalepionym
rzybrć należy, Aze y na przewozach wszelakich Dobr równie znacznie dzieią się depredacye
ięcy y wzgledem onych Jenze Ill Mostowniczy Sprawiedliwe proporcionate Taxy po
ienie y w tey Taryffie Mostowey czyli Probelney albo Drzelowey z taluerymze in Supra ex
zeniem w piśmie a Dzierżcy y Possessorowie każdy w Swoich Dobrach podobnież Tablice pod
ia y pieczęcią Ill Mostowniczey stwierdzoną na Słupie zalepionym dla Universalney wia
ci przybyć każe Sub rigore et inibidem in Supra super contravenientes vindicando
ores praesentes wolne wąd płacenia Juriam Cancellarii tak też wszelkie Actus
Skarbowe bez wszelkiey Solucyi aby in futurum in Actis przyimowane y wydawane
Strzega się oprocz Extraktow według Prawa 1726 A. mi płacić mianych Sub pe
Marcar Solon. in foro eor Commissoriali, super depactante, et contravenientes ley presenti co do Inter
Skarbowych y Mostowniczych in rozsądzie

Ten Projekt do 24. 8bris Stanom Rzpltey przezemnie iest czytan Sżno
Senatorskiey y ieżeli iest czytany, tedy Słowo w Słowo do druku iest podany tilla Kom
tiliaya Urodzeniom in cujus fidem podpisuie się Stan. Kembrzeński S. S. L.

Z mierzenie Gorzałczane. A ustanowienie Szynkow Czopowych Szelą

Podatek Czopowy Szeląznej od dawnych czasow aż do panowania Augusta II. znaczną do Skarbu
Rzpltey czynił importancyą z ktorey Liczne miasta Woyska y Sądy Szeląznej Konstytucyą Anno
1709. 1710. 1712. Tenże podatek Czopowy Szeląznej Stanowiemy wnizey opisany Sposob, to iest
Od garca Piwa dwoyrazney lub czarney, prostey lub przewoznej albo zagranicznej Szelągow 4.
Od Butelki Piwa Angielskiey grosz miedziany 1.
Od Kwaterki gorzałki prostey, lub Stanyslawskiey Cukrowey lub Jałowcowey miodowey albo iałowcowey
Od Kwasow zaś Lunenburskich lub Francuskich albo innych iakich Gatunku od iednej butelki grosz Srebrny
Od Butelki Cerveau groszy miedzianych cztery.
Od Wina Węgierskiego Starego lub Młodego Francuskiego lub Hiszpanskiego bądz Cotoguch albo Rynskich y innych
tego Gatunku Wina które się tylko na garnce przedaią od garca groszy miedzianych 4.
Od Wina Szampanskiego Butelki grosz Srebrny 1.
Wina Burgundzkiego Butelki y innych które się na Butelki przedaią groszy miedzianych 4.
Miodow iałowcowych Kolorek gatunku dubeltowey lub Kopowca albo prostey Lipiec lub Węgierskiego y ca-
pusceny Spirytu od garca groszy miedzianych 2.
Co podatek wszystek, który Szynkuią tak po Miastach Miasteczkach wsiach, w wszelakich Dobrach
Koronnych iako y Duchownych Starostwach Królewczyznach y gdzie. Stołowych Nemine excep
to tylko te czyli Arędarskie czyli Dworskie propinacye Propinatores obyczaiem powinni
ni Consumentes płacić tak iako wyżey Postanowiono to iest 4. gdy będzie Piwa garniec po groszu
wypuce za pieniądze zapłaci powinien groszy 4. y Szelą. Minister gdy kto wypuce gorzałki
Od garca groszy 6. Piwa groszy 4. Szelągow 2. to nad ustanowioną cenę żeby
ternie lub ziemia Szelągami drożey a Kwaterki gorzałki dwoma y tak per consequens
czynione trunku
Kaduliczki zaś dla Siebie robi wszelakie Trunki czyli to ku Szynku potrzebe czyli bezthamie na
tey podatku płacić nie powinien Któremu tylko Sami Propinatores podlegaią gdyż maią a tego
Consumentes płacić. Czas którym się piwa y innych trunków robi nieczyni y Browar
czania gdy by Sobie bezthamie Trunki Kupowac mieli tedy iednak od garca czyli od Kwaterki
Ubiele ich w takowe naczynie uniedzie płacić powinni y maią do tey Zwierzchności do które nale
pod Miastem Mieszkaiey do Miasta, pod Kahalatów do Kahału a na Cosiach do Arędarza
Szynkarza Albo Mieysce oddawać. Czyliżeby dawanie takiey Procenta pokazała Sz
Rzpltey Komissye Skarbowe które to od Siebie do wszystkich Województw Ziem y Powiatow po
zezdzie Komissarzow przysięgłych Ludzi in eam Rathan S. K.
Którzy to Komissarze przysięgli każdy na Swoie naznaczone przyiechawszy mieysce Instrumenta Com
Acta Oraz Uniwersały czyli Obwieszczenia per Parochias wszelkie Aczby każdy maiąc Szynk
my lub Propinacyą Dobrosąc Publiczne prywatne lub potrzebne Szynki do tych że Ks. Komis
Jezwał się y według rozporządzenia ich uyszłby dawał się A kto by Propinacyą Karczemą
Krzyżmy Katalt takowy ad Cujusvis Instantiam na bydź perentoryne pozbawiony do Sądu Ziem
stwa y Sine quibuvis dilationibus od powiedzi. A gdy to tak dowiedziono będzie Pięcioset
sen y Sześciu kiedzieć Grzywien Cerezy Sine dispectione Personar Karany bydzmą, A tych
zolstwa Partii Justigant a połowa Sondom Kolegii rnd. Acty też Ks. Komis
wszystkie z Ordine po wyżmienia które Cła Szelągowe wydane ma bydź maią Akt wyższey według
do Wyznaczonych Sobie Mieyscach iezdzić będą gdzie tylko Są Arędy Zydowskie lub gdzieżkolwiek Propinacye
Przyiechawszy na mieysce zaraz do Dyla Arędarza ten powinien pod przysięgą in Eam Clausulam
Chrzymem wyznać wyznać ile może wyszynkować przez Rok z gory Piwa lub gorzałki lub iakiey Kolwiek
Wyrażonych trunków A to z dzwoch lat biorąc Propinacyą medium wezmą y według wyrażonej
ilości percepte wyprowadzą y w Taryfie zapiszą.

Terminata
z p. Konarskim

Rejest Zrozumienia Spraw z Panem Konckim

Naprzod Pan Jedrzy Chocimirski Brat Stryjeczny nieboszczyka pirszego męża mego
miał siust troy rodzonych jednego Ojca y iedny matki co ich powodziła kiemby
cuwna krowym gdy matka umarła znowu ożenitsię Oiciec ich z drugo żono
towato [illegible] z domu slesynska gdzie yky zenie Oiciec ich zapisat dozywocie na
wszystkim skarbo żono tagże spłodził dzieci potym sam tenże ich Oiciec
mav macoha się dostaie Pani Dozywotnia, ten Pan Jedrzy Chocimirs
gdy mu przysło do ożenienia niechciała mu ta iego macoha nic ustopić
ownie tylko złaski puscita mu w niektorych wsiach y w dzierżawach czesci
pewne asobie swoimi dziecmi zostawiła troy wsi wotkowce Ostrowczy
i wmuksze ten tedy Pan Jedrzy Chocimirski niemiał potomstwa żono
o ktora była z domu Horuszkowna imie iey Anna Dziedzicka zapi
był dozywocie na dożywocie
muc nie mogło ten tedy ponieważ dzieci niemiał a na macoche
zat że mu niechciała prawnie ustopić zapisuie tym trzem siostrom s
im Rodzony m wszystko Pani koncki Pani Piotrowski y Pani Trworzy
ski gdzieby kolwiek naniego przyszł miało posmierci macosyny która to
macoha przeszyła tegosz Pana Jedrzeia Chocimirskiego zam tedy kup
ych siust toiest u Pani piotrowski y u Pani Trworzyanski dwie czes
ktoro im Brat zapisał Pani koncka niechciała przedac ogdy iusz um
ten Pan Jedrzy Chocimirski udalismy się doty macohi iego ktora tego
przeszyła a posta była za Pana Trworzyanskiego posmierci oyca iego Pana
Chocimirskiego y tak y tak y siostra y macoha zatworzyanskimi da
rozumienia lepszego wypisuie Tas Pani Chocimirska z domu horuszku
a Zata była Brataneke swoie za Pana Cerminskiego nakrove to poni
adto wszystko ogdy iusz ta Pani Chocimirska rodowo zostata cos się
i było stało ze odrzumu była odesta gdzie ten ze to Pan Cerminski
[illegible] mial zasobo zapisie tagże Horuszkowne Brataneke Pani Cho
irski zaiekał był czesci nieruchomskie y rzenieckowskie względem
zywocia tyto Ciotki zony swoiei Pani Chocimirski ale resmy my by
i nabyli umarłohi Pana Jedrzeia Chocimirskiego dożywocia kazali nam
awni abysmy to zaiekali bes kwyminatu co sie to tak stało aze mui
alzunek był natenczas prawnieliekiem apod czas Bozego narodzenia
o się zaiekanie działo nakazano było małzonkowi niemu iako kurwow
rozumieiąc ze to na wzgardę uczynił swiętu Prawnascia niedzil na
o się dzic potym [illegible]
Pan Cerminski względem Ciotki zony swoiei gdyss to iei wszystko
było zabrał wszystkie ruchome rzeczy y dobytki toiest stada bydło y insz
podawstwo bo ten Pan Chocimirski kiedy io pusmonał niemiał nic gdzie
as tevas Pan kacki atrzecio czesc tego pozywa y owygnanie zmaietno
yo wszystkie dobytki ale iest dekret że nie uznano wygnania
list miedzy temi sprawami gdzie dowodzi mui pisse naten
do Jegomosci Pana sawickiego iako do Patrona spraw swoich
nienawisz nie uznano dekrecie wygnania zmaietnosci toc wozu
enas yodtego uwolnio ten nabrał komuro należało toiest n
to Pan Cerminski swoio zono ocztym ykwity so azesmy nie
ali Pana konckiego Kaoyż to iusz nmukiem zostaie ty Pani Kon
Dlatey przyczyny zesmy pozywali owydział stam tych maie
nosczi co macoha trzymała bonam wieczy przychodziło bo
akom pisała ze niedzilnym umarł ten to Pan Jedrzy Cho
cimirski my gotowi y tevas wydzielić Pana konckiego iako nam dekretu
kazano od swoich czesci dziedzicznich krove zostało syna mego Pana Cho
cimirskie asa mam natym dożywocie coby się było y dawno stało gdyby
nie ustawicznie unas niepokoie y nie bespieczenstwa maiątku bo
ruszona Tylko prosze reby się starał abysmy wolni byli odtych ruchomich rz

zy potym Panu cerminskim y poty Pan czerminski potomstwo zostało mieszkać
teraz wołynskim kraiu, ta macoha Pana Jedrzeia Chocimirskiego uczyniła
była protestacyie na Pana Czerminskiego o zaiechanie nie teczyniec y nie
ckowiec a ona zostawała panio dożywotnio na tym

Terminata doskonała wsprawie s Panem konckim s ktory się mo
sprawic ziakich terminow naco so wszystkie termin y pra

Terminata ta Panu marcz

Transakcye Woiewodztwa Wołhynskiego
ktore in Archivo Cracoviae Inquiruntur.

Theodorus, Romanus, Simeon, et Alexander
Duces Rutheni Homagium et Fidelitatem
Praestant Vladislao Regi Lucaniae Ao 1335

Vladislaus Rex Confirmat Jura et libertates Joannis
anni Palatino Lucaeniensi tam Romanae quam
Graecae Ecclae, Civibusq Jus Theuthonicum Armae-
nis et Judaeis tale quale habent Armeni et Judaei
Cracoviae et Leopoli, Ac praeterea promittit Ter-
ram Lucaeniensem Nunquam se a Corona Regni
Alienaturam, Praeterea Ecclesias Ruthenicas
Sanas et tectas Conservaturum, Neq aliquem
hominem Rythus Graeci ad Fidem Romanae Ecclae
violenter se Compulsurum, ac denique absolvit
Subditos Terrae Eiusdem, a Stationibus p Capi-
taneos Ejusdem loci, Salvo Suo et Successorum
Suorum Personali Adventu Datt Leopoli Feria
5ta Ante Festum Oblationis Ao 1432

Dux Alexander Capit Lucaeos dat Salvum Conductum
Nuntijs Regis et Regni Poloniae Ao ut supra

Feder Dux Danilowicz Jurat Regi et Regno Poloniae Ao Ed.

Vladislaus Poloniae et Hungariae Rex Duci San-
guszkoni ob Defensionem a Rebellione stra
Regiam Mtem. Dat Districtum Corsunensem
cum Oppidis et villis ad Id pertinentibus Datt Budae
Sabbatho post Dcam Regationum 1444 Ao.

Swidrygał Dux Obligat Bona Daszewo in
300 Sexagenis Latorum Possessionis Excipit Koniuchy
et Alia Bona Ao 1429

Privilegium Ejusdem Ducis Super villa Coperowo
Vladicae Armenorum Jure perpetuo donata.
Kijoviae 1445

Stanislaus Janussowicz vendit Gostuldo
Sortem Suam in Borki Sup Flucium Przypiecza
Datt in Troki die 26 Junij Ao Indictione 15

Privilegium sup Zbaraz Casimirus Dat ad vitae
Tempora Demko Michoszewicz post Mortem Autem
Ejus Uxor vel Sres Acceptis 360 Marcis Cedere
Tenebuntur Vilnae ie 12 Januarij Indictione 15

Privilegium Ducis Swidrigal sup Bona Mitoso:
wce y Zadyby, Hod Koni Ibidem.

Alexander Rex Villam Somin in districtu Vlodimir
Basilio Rusinowski Jure perpetuo donat Vilnae 1499

Approbatio Ejusdem Regis sup emptione Bonor Tu:
liczowo Duci Petro Michalowicz Uti ad Arcem
Vlodimiriensem pertinentium Cracoviae 17 Jan 1500

Donatio Ejusdem Bonor Romanow in Districtu Zyl:
Demetrio Alexandrowicz

Sigismundus Rex Dat Facultatem Exigendi ex Villa
Oppidum Kowel cum Jure Magdeburgensi Wasylowi
Sanguszkowicz Ao 1518 in Conventu Glinensi in
Vigilia Nativitatis Dni

Confirmatio Ejusdem Duci Kowlensis sup Villam Somin
Cracoviae ie 2 Julij Ao 1522

Sigismundus Rex donat Jure perpetuo Episcopo
Vilnensi et Ejusdem Sctis Tenutam Cremenecensem
Datt in Wozycze ie Praesentationis B: V: M: 1529

Idem Confirmat Emptione Bonor Wiela et de
miszkowice per Janusium Eppum Vilnensem Ibidem

Emptio Praefatorum Bonor per Eundem Eppum apud
Siemkowicz pro 230 Sexagenis Ao 1530.

Privilegium Ejusdem Bonor Donationi
Commutatio Bonor Somin Ibidem

Vendicio Bonor Somin

Emptio Certar Arear ac prater a Kostynski
per Janusium Eppum Villae in Krzemieniec, Ibidem

Nicolaus et Joannes Duci Trocenses, Joanni
Duci Litt: Bona Dunajow Kulikow et Rudka
Haereditaria Vendunt Vilnae Dea Judica 1534

Sigismundus

Sigismundus Rex Praefatam venditionem Confirmat vilnae in vigilia S. Martini 1534

Idem Confirmat Emptionem villarum dimiatyn Kokorow Orzyszkowce et Podwysokie Nuncupatae per Symeonem Mytkowicz Babinski Eppco vilnensi vilnae ut supra

Venditio Medietas Tuliczowo per Ducem Ostrogien. Duci Coulensi.

Venditio Oppidi Dubno Ducissae Kowelska per Siemaszko.

Sigismundus Rex Privilegia Praedecessorum suorum Oppido Krzemieniec Comessa renovat et Confirmat atque Jus Magdeburgense, Civile Theuthonicum cum Omnibus Praerogativis Istituit Fora Septimanalia et Annualia vilnae in vigilia OO. SS. 1533

Dux Andreas Koszerski vendit Bona sua Ciechanowice in districtu Cremen. 1534

Sigismundus Rex Confirmat Eandem Emptionem Ibidem.

Idem dat Bona Spikołosy et Kołosowa in Distrtu Cremen. Gro Zabokrzycki

Venditio Bonorum Zadybie per Zadybskie Duci Koulensi

Privilegium Casimiri Magni Ducis Litvaniae, in quo Continet locatio Civitatis Cremenecensis et donatio Advocatiae Ibidem Cujdam Georgio Strik Ipsius cum Jure Theuthonico et alijs Prerogativis vilnae 1545

Commutatio Bonorum Regalium Krasin pro Rzeczyca cum Duce Koszerski per Regnam Bonam Facta tamen non effectuata 1544

Locatio Advocatiae Cremenec. a Swidrigaylone Duce Lithvaniae 1546 vilnae.

Transumptum Privilegij Uvo Sigismundus Primus Sedit Jus Magdeburgense Oppido Crzemieniec Ejusque Privilegia Confirmat vilnae die 22 Feb. 1546

Donatio villae Demkowice per Sigismundum Regem Iwaszko Demeszkowicz.

Simon Balzinelli cum sua Consorte Benedicta Bona sua Domina de Cotharoes Eppro. Cibitanen. in Districtu Comit. Albi dyoc.

Pina Ministeria Regis Alexandri sup villa Dominicalis Sancto Balzinello Jurisdictione et Licentia sup villam Dominicalem

Sigismundus per Confirmat Cognitione Areas et Bastos ruinat de dicti Cognitati in Cemeteriis per Eppum Cibitanen pro Ecclesia Sancti

Cum Alexander Rex Balzinelli Bona sua Dilecta Domina Matrie Sancti Confirmas Gaudet Conditionis

Matheus Lancelot Facit Confirmationem Bone Dilecta cum Rege Majestate Certis Villis in Districtu Valencien.

Sigismundus Augustus Abbas Mte Bone Dilecte Matrem sua et Regia Chwalisensis Episcopum et Capitulum Lucionensem Tabem Contractum Justa espe, quod Predictus Eppus cum Capitulo pro Villis de Mensam Epli Appendicij, Dyocesij, Sedis, Nobi. diecno, Nobocheczyna Nola, Lesawa Nola, Allyska Nola Loco pecij datis Emit Census perpetuum x20 Exagenar Cithvarar et Pecunia Bonarum Hereditariis Ipsius Nostre Ecclesie pro Festo Sancti Martini Solvendas, Anne. ij 20 Mark, x547

Capitulum Lucionense dat Consensum ad Assignationem Pecunie Villar Sanorie ij 20 Mark x547

Sigismundus Augustus Rex Polonie Magnus Dux Lithuanie Russie Prussie Dominus et Heres Livonie Comes Mazovie Samogitie Kyovie Volhinie Podlachie Livonie Smolensci Severie et Czernichovie Nec non Princeps Transilvanie Dominus et Heres Slesvici Holsatie Stormarie et Dytmarsie Comes Oldenburgi et Delmenhorstie Ad Instantiam Reverendi in Christo Patris Domini Alexandri Episcopi Lucionensis Nostri Secretarii et Consiliarii Nostri Dilecti Fundationem et Dotationem Ecclesie Lucionensis S. Sancte Trinitatis Fundate per Nos Villas Dylin et Sambin Pone Bond Cujus Certi Contractus et Literas Privilegiales Lucionensem Cenigraturn Libras 26 Capitis x546.

Concordia de Mutuis Reciprocis Inijs Inter Duces Ludomisliae et Rozdrazae Coram Regia Mte Confirmas Gaudet Concordie

Negotium Regestrum Regestrum Castri Cracovien per Leonem Latrapeziz ex Mandato Regio Secretarii et Cracovie Nisa ij 22 Feb x546

Postea

Fasciculus 4ternarum literarum Ducis Georgij Mondwid super villam Domkowce et Podium Wielka 2do Regis Alexandri Confirmatoriae literarum praecedentium 3tio Regis Sigismundi ad Jacobum Mondwid pro dislimitatione Eorum Bonorum Ad Jacobi Mondwid dislimitatio.

Fasciculus literarum in quo continentur literae Commissariorum Occasione [illegible]tum inter Bona Basilij Ducis Koulen[illegible] et Nobiles terrae Volhyniae. Concordia Occasione limitum inter Capitaneum Wlodimiensem et Ducem Koulensem. Recognitio Sawicki, qua Sigismundo Augusto ex parte Bonorum Rzeczyca dedit. Summarius Proventow Rzeczyca. Comissio ex parte limitum inter Subditos Ducis Coulensis et Gabrielis Tarlo. Commutatio Monasterij S. Nicolai pro Bonis Mylecz et Moszyca. Literae Granitiae inter Gnieczynszczyzno et Karyduby. Literae Wilh. Dux Kowelski bona Chotoszow et huyno Uxori suae in certa summa inscribit. Literae super Bona Zadyby. Ad Extremum literae Nonullae Occasione limitum.

Fasciculus literarum in quo continentur Instructio Reginae Bonae Comissarijs data pro dislimitatione Bonorum Dubno ab Una et bonorum Bielino Epp. Luceoriensis parte ab altera. Literae Comissionis ex parte Eorundem Bonorum Tholonea Volhyniae ad Fideles Marcus Reginae Bonae Comissa.

Recognitio Michaelis Notarij quod in Bonis suis Swiniuchy non debet exigere Tholoneum sed in Bonis Bludowo a Magestate Reginali Emptis. Literae Commissariorum Occasione Bonorum inter Capitaneum Wlodimiensem et Ducem Koulensem. Copia Privilegij Ducis Alexandri quo certae villae Ecclesiae Luceoriensi donavit. Aliud Privilegium Sigismundi Regis super eadem Bona Nonullis Adjectis. Copia Privilegij Sigismundi Augusti de Commissione superius specificata inter Reginam Bonam et Ecclesiam Luceoriensem. Copia Consensus Capituli Luceoriensis super eadem Commutatione.

Fasciculus literarum in quo continent literae
Annae Finkowa quibus promittit de 3tia parte
Zadyby Duci Koulensi Cessarum. Actus Commissori
alis Occasione Bonorum Bielino et aliorum.
Actus Commissorialis inter Bona Castri Creme
necensis et Nobiles Korzynskie. Actus Com
missorialis Occasione limitum inter Bona
Belihorodek et Karasino Duci Wlodimir. Copia
Privilegii Sig. Advocatae Lucensis. Copia
Donationis Certarum Arcarum in Oppido Kremen.

Fasciculus literarum in quo continent
Commutatio Rzeczyca et Somino, limites
villae Zartmidsky. Donatio Bonorum Lecenie
wiec. Venditio Certorum Bonorum de Woynicz.
Obligatio Bonorum Kokorowo; Oppignoratio
Eorundem Bonorum Kokorowo in 300 Sexagenis
Venditio Terrae Bielenski dictae, etc

Alexander Rex Confirmat Privilegium Do
nationis Janowce, et Kobyla per Capit. Cremen.

Ducissa Fedorowa Bohdan Sapieżyna Genero
suo 500 Flor. latorum Grossorum. Super bonis do
Tomyja Inscribit.

Alexander Magnus Dux Lithvaniae Confert
Castrum Drohobycz Annae Consorti Olim Mar
tini Gasztoldowicz Vilnae in Crastino Ascensionis
Trinitatis 1494 Ao

Sigismundus Augustus Unit Palatinatum
Volhyniae Bracl. Regno Poloniae Iuxta tenorem
in Volum legum Insertum 6 Xbris 1520

Contractus Theodori Sanguszkowicz cum Regina
Bona de Villa Stawrow Advocatae Lucensis 1536

Bona Regina Haereditatem Łopieżanka ad Arcem
Cremen. pertinentia vendit Beatae de Koscielec
Idque ob eam Causam quod haec haereditas esset Conti
gua Oppido Janusz pole 1536

Privilegium Incorporationis Volhyniae et
Podlaz

et Podlachiae Regno Poloniae per Sigismundum
Augustum Lublini in Conventu Gallie 5 Martij 1569

Ad Palatinatum Kijoviae.

Vlodimirus Dux Kijoviae Fidelitate Jurat
Vladislao Jagellonj Lucensiae in Vigilia Sctae
Margarithae 1530 [illegible]

Atque Palatini et Ar[illegible]
Ipsi cum Swidrigaylo Vno suo Duce Sctae
Adhaeserunt stante vita Ejusdem Swidrigaylo
Vladislao et Regno Poloniae Ab ut supra

Incorporatio Palatinatus Kijoviae Regno Plaae
Cujus tenor Insertum in volumen Legum 1569

Bina Privilegia simul Colligata a Sigismundo
Rege super villa Lubini ad Arcem Ostrocen
sem in districtu Kijoviensi Garetuldo Ab ut supra

Transakcye Wdztwa
Wołyńskiego in Archivo Cracoviensi

Pays 8/VI-3

Śledztwo w sprawie towarzystw tajnych

Deputacya do

- prezes senatu
Kamietza Hr Zamoyski
- senator Woiewoda
Francisek Grabowski

1. Stadie
1. Nowosilcoff
2. Stanke
3. Kurute
4. Rautenstrauch
5. Mahrenheim
6. Engelhardt
7. Katzakoff

Wypis z Xiąg Komitetu Stanu Woiennego
z dnia 7 (19) Lutego 1826 roku ustanowionego z
Xięcia Woiewody Prezesa Senatu Kasztelana Hr Zamoyskiego
1go Trzeciego Czynnego Rady Nowosilcoffa — 2go Senatora
Kasztelana Franciszka Grabowskiego 3go Rady Stanu p. o.
Ministra Woiny Jenerała Artyllerii Stanke —
3go Jenerała Porucznika Hr. Kurute —
4go Jenerała Dywizyi Rautenstrauch — 5go Czynnego
Rady Stanu Barona de Mahrenheim 6go Jenerała
Maiora Engelhardta — 7go Kapitana Kommendanta
Katzakoff — Dwóch pułkowników z Rozkazu Nayw.
Do Jego Cesarzewiczowskiej Mości
Wielkiego Xięcia Konstantego, Cesarzewicza
Woysk polskich Naczelnego Wodza —

Dnia 22 Grudnia (3 Stycznia 1826)

Dzisiejszy Nasz czynności złożonemi do Stóp Nayiaśnie-
szego Cesarza Jmci Exemplarz rozporządzeniem Woiny Je-
go Cesarzewiczowskiej Mości z dnia 7 (19) Lutego 1826 roku
polecony, Komitet Nasz, ułożył Tabelaryczne
Woysk Polskich, które w stanie czasu z Królestwa
i Prowincyach polskich Cesarstwa istniały, ustanowio-
ne, Liczby aż do nayniższey czego jest rozgałęzienia
pułków, iakie dzisiaj utworzonych są Statach, rozmai-
tych, które tam z nich pod pozorami, rozmaicie robią
pozycye stałe z Woiny czynnej Rzeczypospolitej
zwłok oddalone obok tych rozmaitych Dowódz-
twach, które nie dzisiaj nie istnieją, mianowicie
nieistniejących iakie Tabele z dat Tabel Komitetu
dołączamy z dniami nie mniej
Akty z nayniższych do Stopnia mogą pomnożenia zmian
powody tworzenia się dysponowanych Kwiatków, ouni
czych, iak i istnienie ich na zawsze się Cesarzewi-
mieć mogło z pomnożeniem dochodu, tych Tabel Komitetu
pomnożyły tylko dla oddalania tabel nie nadsyłanie
ostatnich Kwiatków zwłok pomocy. Komitet mia
za obowiązek zachować aż do przyszłego rozgo-
ności Tabel i zdanie posłuszny z dysponowa-
nia się planów ich z nad
Jakim Dziękuje Xięciu Senatorowi Komitetu

Nacyalek Konwencyi Konfederacyi Kaymyck

1 – W Konfederacyi roku 1813 Aktu istniało towarzystwo tayne pod nazwiskiem Prawodawczych Polaków
którego celem było przywrócenie Ojczyzny naszey Polski
emalia, rozwinięcie którego wynikło było z pierwszych
punktów przytoczonych wyżey Konfederacyi Towarzystwa
y które pod tymże Aktem 1813 ogłoszone zostało –
Celem onego było rozszerzenie ducha narodowego
a każdy z członków obowiązywał się nad to ile przy
nayęciu y zachowaniu tajemnicy we wszystkim co
związku tyczyło się nieprzestępnie dochowywać
słowa przysięgi ~~Towarzystwa~~ to mieć na celu tylko zadnego doświadczenia mianowicie stosunku
formy y uchylenie to pokazuje – Lecz członków swego nie
przekonała mijy drugiego – rozumiejąc się całko przeciw
mianowicie nad nową obcą tayną –

2 – Jenerał Dąbrowski Dawny Jego podkomendny Kaymincy – W Roku 1818 Ni Stage przed Kaminiec Jenerała Dąbrowskiego
która w Roku 1818 nastąpiła – Jenerał ten odwiedzany
ieszcze z dawnych swoich podkomendnych „ ile tylko
„ należy ta nasza polska, którego nabożnością byli tak
„ Dowodzeni ny Ma przeważnie z swoim zdaniem, tak mało
„ z powszechnością ich swoiego y bytności dla ciche dawnego
„ doświadczenia – Ze tenże nawet ich mimowolny Entuzjazm Kondy
„ kcyjny jego Bracia mianowicie do takiego, y tak
„ wzięty ieszcze nie tak long Czasy stanie zabezpieczenia
„ mogącemi była [illegible] polacy, żadnym mirzy cały nie pod
„ względem którzyby Jak zabezpieczenia [illegible] mieli tym
„ zawsze przeciwnych wydarzeń Galicyan mogliby ich
„ gdyby tak mogny był sprowadzić Napoleona nad Brzeg
„ Wisły po ich z tey strony Elby powrocie, czyniąc dla
„ potwierdzenia postrzeżenia nowych mognie ofiar, tak
„ żadney radzie obrzymania innych dla ciche zamych
„ narodów, nad te ciężkiey trzymiey podobało się jak
„ narzucić – Ze względem tych celów nakoniec aby Ekarano się
„ otrzeć dziwności Narodu polskiego y nabożnością postępu
„ w stałe jego siły gdyż tym postępowaniem y zdrowego
„ Jego dziwności Ekarano wszystko na rozwinięcie Nadziei podziałem
„ towarzystwa, mianowicie mi było rozwinięcie tego jego
„ działanie na korzyść naszego Narodu Monarchy
„ tak oraz gdyby tak mogny mi był dla Niego pomyślny
„ zachować własną niepodległość y nabożność poddaniu
„ królowi którzyby Narod dziwił te zrzekł
Myśli te Jenerała Dąbrowskiego tak którzyemu z dawnych
powinszeń wojennych czasy ilościowi dalszemu Jakobinowi
podpułkownikowi – krzyżanowskiemu y pradzyńskiemu
mianowicie [illegible] innym dalom zachęcanie z do dziwności
dla Ojczyzny zamierzonego przez Jenerała Dąbrowskiego

– dzięki dalom Jakob
nowi –
– podpułkownik
krzyżanowski
– pułkownik
pradzyński –

– kitka i inych

kesi mi inych bil

Ani nas Pobrowski, ktory pierwszy prawem mych potrzeb
wszystek palacow wzglem nawrocenie – Ani ten ktorem
powinszyl te mych, zadnego w rozmnozeniu planu na lasky
ugruntowanego zakazanie nie mieli udziala – Pobrowsky
w Krolestwie ustawil a ten w ktorym zamyslenie swoim byl potrzeby
w mowie tapadlszy chowaly, przedsiewzieciu ugruntowanie pokoju
y dzien ustalenia w ich Stanie po swoim pokrewnie do swoim
powrocie rozkazal umarly z pamieci jego. to co
mit dobre pokrzepienie –

Zadnego nie ma slawa aby pomyel Jenerala Pobrowskiego
bezpieczenstwo chat ich przyczyny utworzenia zdrowy y stare
do uczczenia onego przeznaczonego – Wszelako pomyel
ten miarkuje wzgledzie bez chwaly – y ich Kalwinsk
przekladnik y do chrzescian klasky y przewrotna dokonce
zatrzymuje y gdy pomyel dziatkow zdrowy wyeto bezpieczenstwo
ktore pewnej w polsce istniejy – dwie ich ilosc wszystkie
widzie wszego chwaly y mowa spraw nie mianowanie te mych
he chatel ich ich nie widzymy byli ktorych pozwolenie
to przyczyny mniej i pomyslow pozoren ich ich chwaly ich
ustawie dzien zapadly przed ich byli z pomyslem
swoich Ustawien ktorych nie widzi y by dalej wyroku
wy mi, aby ich z przedziwnemi swoimi ubezpieczenia
– W Roku 1821 Roku zapadl zmyslenie ich te pomimo zniszczenia
Kalno Mularstwa Krolestwa y Krolestwie pokoju Mularstwa
swiadek y przedsiewzieciu w chwale possiedz Krolestwo by
i istnieje te bezpieczenstwo zdrowy ustawienie ubezpieczenie natury
Kalno Mularstwa Narodowego ktore na chwale te tam
chwala ich z Litwa chrzest y ma nowienie ich tamto, ze
bezpieczny bote, chwaly y wszystkiego pokrzepienia ustawienie

3 – W Roku 1819 Maja dwudziestego 4go piatego dnia
– dwudziestego zawiazal bezpieczenstwo Ktorem dwoch narodowego
Kalno Mularstwa Narodowego – w ktorym przybyla
pod nazwe Wielkiego Mistrza przydanie dobrej bezpieczenstwa
Kalno Mularstwa Narodowego z ubezpieczonych Ustawien Krolestwa pod nadzorem Pobrowskiego, imie przyczynienie do nowy wchodzenia w
Porzadzenie
bezpieczenstwa 11 w Krolestwie tak rozszerzenie zdrowy ustawienie ich nowego
bezpieczenstwa ustawienie 1mo 2go y 3go chrzescian dziadkowie bezpieczenstwo
Kalno Mularstwa Narodowego ktorych wnuczkowy Lucjanek mial przy nim zachowanie –
zdrowy ustawienie bezpieczenstwo dziadka Assyrowie w czynnej
Porzadzenie dobrej bezpieczenstwo wchodzenia ich nowego Mularstwa
y Assyrialskich ustawienie bezpieczenstwo – Mily y przedziwnie nowy Pobrowski
imie wielky –

– dwudziestego

Pierwszego Kalno Mularstwa Narodowego

po dotknieciu bezpieczenstwa y ustawienie w chwale y przyczynienie do przyczyny
wania dobrej bezpieczenstwa

Kamiar vchwalony do Konwencyi nyelanowany był
przysłanie Deputowanych na roznaitych Kalendarzach y nyp
o tym oraz przystąpienie do otrzymania nadzwyczay
zachowanie od zgasły pamiątki zwiętych Narodu
polskiego czynów — czym łacniem przyszło do tego
iżmiona Stanowych tego narodu mężow iako to Bohatyrow
Chrabrego, Rycerzow, Kawalerskiego, i t. p. —

Zniosek ten ichmościowie uważywszy mi miał sposob radzenia
sobie Konstytucyi y niedopuszczenie o tym przyszłego Sprawy
Wielkiego Mistrza odmowa ~~przy odmowie tu~~ Rudnickiego odmawiania
~~takie~~ przyszłym ~~zadzierzanie tu przyszłe~~ obiawiania ustaw
czyli prawdy iż dość znaczna liczba przyszłych zagranicznych
na posiedzeniach — y tak za łacnie tamey Kapituły postrzegła
to Deputacyi przyszłe nadzwyczaynie sobie zamorze chcieli przy
wilye, y ~~nie~~ ~~zaraz~~ ~~zaraz~~ miedzy tak ~~wielkie~~ chrabrych Rycerzy y prawnych
opowiadaniem ~~mi~~ ~~miedzy~~ zadney rzeczy nie dawszy ~~dalszych~~ zaszły
cicha Konwencyi nie dałszy, y mogły bez wstydu
winy czyli ~~wiadomości~~ zaraz z Deputacyi nazwyż dopiero
szczerze przeciwną ustawę i dalej sobie przy rzeczonym Do
Konwencyi zamierzali — Ztąd zaraz przeto
iż miedzy do niego nabycie ~~przyszłe~~ przyszłe, y potem zaraz
potrzebnie dalszych ~~wyszłe~~ ~~wyszłe~~ ~~wyszłe~~ ~~wyszłe~~
~~Dnia~~ 1826 roku zaraz Konwencyi ostatniego
Kapituła ta uważa Wielkie Mistrzostwo Narodowe
dało nie ichmościowie — Niemniey zaraz

Wielkiego Mistrza Narodowego

Deputacyi zaraz przyszłego do dalszego Konwencyi Kapituły

Prezesa Deputacyi Tymczasowego

Sprawiedliwości

Prokuratora Jenerał Ukraińskiego

Kapituła ~~zaraz~~ raczy tamy ~~zaraz~~ ~~zaraz~~ Deputacyi Ustanowiem
Konwencyi zupełnie nieznany, w cały przeciwko ~~zaraz~~ ~~zaraz~~
a zaraz nieszczęsny odkad marki Wielkiego Mistrzostwa zaraz
postępowanie z prawdziwym dniu nadzwyczaynego
swego przyszłego — Deputacyi ograniczenie na tymczasowe —
do Dnia 1821 liczy zaraz przeciwko był rodzaju Kawalerskiego
do którego Wielkiego Mistrzostwa Narodowe było by ~~zaraz~~ ~~zaraz~~
postrzeganie był Officer polski — po czym z Kapituły
z listami pożądanymi zamiarami ~~zaraz~~ zaprzestał tam
był Wielkiego Mistrzostwa Narodowe do którego z Kawalerami
sam był przyszłym — — Dalsze zaś ten zamiar z Kapituły
polskiem był rozwiązany — ~~na~~ ~~konwencyi~~ przyszłe ~~zaraz~~
o tym zamyśl ~~zaraz~~ postanowienie ~~zaraz~~ do Dnia 1826

y Deputacyi Prezesa y Prokuratora

Umiński
Szczaniecki
Lubaszyński
Woyciechowski
Wierzbołowicz
Dąbrowski
Cichowski
Sabański
Morawski
Obarski
Adwokat
Jordan

y Jenerał Umiński Prezydujący Pułku Lanc. Grodzieńskich
a znajdujące się na prowincyonalnym Obozie Bystrzyckim
Jenerał Umiński Prezydujący Sztabu Jenerał Obozu, Jenerał
Adjutant Obozu Bystrzyckiego Szczaniecki, Pułkownik
Lubaszyński Dowódzca Pułku Grodzieńskich Ułanów, Woyciechowski
Major tegoż Pułku, Wierzbołowicz Kapitan tegoż Pułku,
Dąbrowski Porucznik tegoż Pułku, Cichowski Porucznik
tegoż Pułku, Sabański Porucznik tegoż Pułku, Morawski
Porucznik tegoż Pułku, Obarski Porucznik tegoż Pułku,
Adwokat Sędziowski, Jordan Porucznik tegoż Pułku
Lanc. Grodzieńskich

Umiński
Prezydujący
Szczaniecki
Lubaszyński
Morawski

Umiński
Prezydujący
Szczaniecki
Wierzbołowicz
Dąbrowski
Cichowski
Lubaszyński
Morawski

Umiński
Alexander Obarski
Dąbrowski
Sabański
Prezydujący
Szczaniecki
Obarski
Morawski
Lubaszyński
Szreder
Jordan

Na tym Sprawozdaniu Umiński oświadczył, że Realne Nadanie
i Ustawienie spraw Sądowych w Prowincyonalnym Obozie
Bystrzyckim przy Bytności Jego Cesarskiej Mości Wielkiego
Xięcia Konstantego Pawłowicza Następcy Tronu Rossyi
1. Maia (19 Kwietnia) 1821 Roku w Grodnie odbyć się
Umiński ma, dnia tegoż miesiąca Prezydujący Sztabu
Alexandra Obarskiego, przyszedłszy Obarski abiecał
o tem uprzedzić i na tym Sprawozdaniu obecnemi będąc
Sabański, Prezydujący Szczaniecki, Lubaszyński, Obarski
Morawski, Lubaszyński i Adwokat Szreder. Byli Jenerał
Umiński przytem, że w obecnym nagłym i nie spodziewanym
przypadku Jego Cesarskiej Mości Pana Naszego Miłościwego
Lubaszyński, Prezydujący Szczaniecki i Lubaszyński

Dzięki powinni niemieckie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [

6. Sprzeczeyn za twierdzeniem Komitetu tyś. obmyślenia
Umiński Zborski Lubarski
środków rozszerzenia Związku, y w tey mierze Umiński
z Deputowanemi z prowincyy poznańskiey, jak Zborski
Zborski z Litwy — Lubarski z Wołynia z Jordanem Ogrodzieniec
uważania zaszłe tym przedmiotem miały przyczynę
y Związek nazwany na zasadzie tychże mianowicie na pamiątkę rewolucyi
1794 Roku w Połczynie obrany Komitet Centralny Narodowy,
Umiński — tenże mianowicie aby nazwan
Towarzystwem Narodowem y Patryotycznym — Nazwisko
patryotycznego nayprzystoyniey tyś. utrzymanem —
8. na wniesieniu Umińskiego
Statuty Towarzystwa Poznańskiego przyięte przez
Lubiński Morawski Kisielski
Morawskiego zdano Lubińskiemu Morawskiemu y Kisielskiemu
do rozbioru na ostatnią Posiedzenia Deputowanych do Związku
Towarzystwa Warszawskiego —

Na następuyące posiedzeniach o naradach nad ustawami
Jordan Morawski
y [illegible] przez Towarzystwa przydzyniły y Morawski
otrzymały za przyzwoleniem reprezentuiących utrzymuiące
ci sami Delegowani od prowincyonalnych Komitet Centralny
ustawy — Lubiński y Mackiewicz uważaiące
Lubiński Mackiewicz
za dzieło tyś. Nayważnieyszą Związku tychże aby zbawienne
rozkaz przeciwnym — byłemu Jenerałowi Kniaziewiczowi
Kniaziewicz — którego Umiński przyrzekł tyś do przyięcia tegoż
Zborski
przeciwnie odpowiedział ci pomienieni tem którzy
zdanie [illegible] że obowiązki powinna tyś za Nayważnieyszą
Rewolucyi uważanym potrzeba przede wszystkiem
mianowicie y pozdziadzieniu przeciwnie —
[illegible] ci Jenerałowie Dowódzcy
miejsca zdanie ci iż w obecney niepewności okoliczności
tyś aby stanowić to co by może mogło [illegible]
tyś mianowicie — Postanowiono te rzeczy do nayprzyszłego
Umiński Kniaziewicz
posiedzenia od Umińskiego wzięte Jego z Jenerałem
Kniaziewiczem umowy — a Komitet Centralny
zachował sam w pozdziadzieniu tychże — Resztę Statutu
przeszła nieznaczną tyś. y poprawy rozkazał
po prowincyach z rozesłaniem tychże 1ym Grudnia
przedmiotem tyś. Władza Nayprzyszła —
Zborski
Tymczasowy Komitet Deputowanie prosiły na ziebie
obowiązek rozszerzania Towarzystwa w innych prowincyach, Zborski
odmowny ci do której dowiedział ci się Prusiewskiego Którego Mianowanego wyżarana pomienia ci tam istniało Pismo Rządu Mianowanie, oznaymił na piśmie zamiar swoiego przybycia y na ciebie
Litwa

Chorek
Romer
Białkosz
Stanisław Lotkin
2 Grabiewski
2. Miłkiewicz
2 Maciejewiczów

Romer
Kowal prezes
Alexander pisarz
Ignacy Lawicki
Józef Konstanty
Radziwiłł
Wagnitowicz
Nowomiejski
Adam Lotkin

Michał Hoffmann
Chadźko

Romer
Lewicki
Wawrzyniec
Radziwiłł
Grabiewski

Romer
Ks. Radziwiłł
Grabiewski

Wagner
Nowomiejski
Adam Lotkin
pisarz
Konstanty
Buczyński
prezes sądowy

Wagnitowicz
Parafianowicz
Chadźko

Romer Wawrzyniec Lewicki Grabiewski Miłkiewicz

Białkosz, Stanisław Lotkin, Grabiewski

Wagner, Nowomiejski, Adam Lotkin, pisarz, Konstanty Buczyński, prezes sądowy

Parafianowicz, Chadźko

z Zgromadzenia nad brzegiem Wisły. Piątkowy z dnia 2 obecnych z Konstytucyi Woiewodztwa Mazowieckiego Kantonow ustanowych na nastąpienie miesiąca Grudnia Pana Romera, Białkosza, Stanisława Lotkina, Józefa y Stanisława Grabiewskich, Stanisława y Zofii Miłkiewiczów Stefana y Stanisława Maciejewiczów — odebrał od nich rapporta przysięgę y wezwał do obrania tymczasowego prezesa którego uskutecznianie Aktu tychże dzien trwać miało — Ktorym rapportem na Romera któremu Obowiązki wszystkie roku przeszłego sądzić obrzymanego w nastąpieniu Instytucyi —

Z mowy na onego obwieszczenia Romer uważał z którego po tem na postawy zgromadzenie sądowe temu iść do Kościoła. — Skąd odebrał przysięgę od Pana Kowala prezesa Alexandra pisarza y Ignacego Lawickiego a wtym przysięgi Instytucyi Kantonom prezesom Deputowanym przy brzegu do Warszawy zgromadzonym, Radzieckim Wagnitowskim, Radzieckim Nowomiejskim, Adamowi Lotkinowi pisarzowi, Konstantemu Buczyńskiemu prezesowi sądowemu, Wagnitowiczowi Parafianowiczowi Chadźkowi.

Na tenże dzień odroczonym sądom odbytym przez dwie pomyślne Gminy z których pierwsza u Wagnera a druga u Parafianowicza odbadź y ich mowa bydź bydź o rzeczach z których przyjść do Zgromadzenia zamierzano y o rzeczach nowych tamtego czasu urządzeniach —

Romer z dniem 1821 obecnie stawienia pozwanych do Parafianowicza odbywszy Kapitał ich Referendarza Wiśniewskiego, kto dowodzenie Kościoła na to wyderwie odebrał y do dnia następnego —

Romer prezesiszewski
Zboreki
Romer Baczynski Zboreki Kossakowski
Saddalicis Warszawy za tem zachodzi przeszkoda Ale utrzymywa ma Communikacyi ostrożnosc Kossakowski
Romer Kalczynski Zboreki Kossakowski
Romer Białkozur Gratkowski Zaniewa
Romer Gratkowski Kalczynski Krzyżanowski
Gratkowski Krzyżanowski
Gratkowski Downarowicz
Downarowicz y Cała Ksiąstwa Gratkowski nyc dalej

ze Grodna przeszedszy miał [illegible] do Romera [illegible] do Zboreka adá cis [illegible] do Wasznawy a cis [illegible] Zboreki adpowiedział mu iż rozkazu cis [illegible] y zamyká iest podaią Kacha — Buczynski a Wkr 1821 [illegible] do Kossakowa przysłały adwiat polecenie widzenia cis Zboreka y zapytania cisla mu zachodzi wiadomosci do przedsiewzięcia Zboreki adpowiedział iż mu na tadnych iż w ogóle cis [illegible] cały ten przedsięwzięcia y misyi do mnie nie [illegible] — Odmowiał Kalczynski miał do Romera dorzucenie [illegible] widzenia do Zboreka daiąc do przełożenia Kossakowa y Radat Sanicki cis ad kup Gro iest Nadzwyczaiem Kossakowa [illegible] cis tam dzieie y co nam daley czynić pozostaie — Odpowiedział tego zadnej a podpułkownik Kossakowski adpowiedział iż Gro Kossakowa iest zdrowa dla czego dalej [illegible] Grodna y to do Kalczynskiego y to do Zboreka ani jeneralnie ani pułkownikowi ani Magnetkiemu mi przyciemnia — Y to widzenie Gratkowski dziwne [illegible] y przeciwnie [illegible] zaraz z począstku Kalczynianą przyszłą Zboreki y od Konica 1821 Wkr at do zdania Kossakowa kazano Kalczynskiemu z przeciwnych pułkownikowi Zboreki Kossakowski Radą przeciwnych Kossakowa na podziękowanie cis mianowicie Dąbrowo z cis [illegible] Wasznawy 1823 Wkr Romer podczas Białkozur [illegible] zawiadomić Gratkowskiego iż przeznaczonego cis [illegible] Wasznawy a z Gródka do przeciwnych [illegible] Zaniewa y wrzesy Mr 1000 dla [illegible] na Gródka podwody Gratkowski [illegible] dat cis do Wilna gdzie ad Romera — adbiwał cały [illegible] i Kossakowa [illegible] zdania — Kalczynski [illegible] Gratkowski Judpułkownika Krzyżanowskiego — do Słonima z przeciwnych Krzyżanowski [illegible] do Wasznawy adat [illegible] zapytawszy Gratkowski podpułkownik Kossakowski adpowiedział [illegible] przeciwnych [illegible] cis [illegible] Konica — Kazał cis [illegible] o powzięciu wiadomości czyli mianowicie Kossakowa kazano [illegible] y Kurlandyi y to przeciwnych — Kazał iż przeciwnych [illegible] cis [illegible] Brom znaydzie cis z Słonima Wileńskiego y to z radzie potrzeby Odnieść na Missyanów [illegible] [illegible] Kalczynski [illegible] Gratkowski z pozwolenia [illegible] przeciwnych Białkozur [illegible] Kossakowa [illegible] do Downarowicza — polecił mu rozpoczęcie nie onego y rozkazał z tymi całą rotą przyciągnąć [illegible] Downarowicz [illegible] Gratkowski [illegible] z Wilna Romera — I tego prawda zawiadomił o miany z Krzyżanowskim rozmowie Słonimskie Kalczynskiego [illegible] [illegible] o [illegible] adpowiedział a [illegible]

Gratiewski
Stanisław
Chodźko.

Chodźko któremu Gratiewski z tem samem exemplarzem
uczynił uwagę iż Radzenie by tego Dekretu —

Kuba
Pudalo
Kijowskie

Wotyń
Podole
Kijowskie

Sabański przybywszy do Berdyczowa pierwszym iego
staraniem było assessorie Rady prowincyonalney y do tey
przyięcano mu było powołanie Zarwańskiego, Sabalewskiego
Dzierżanskiego y Jwaszkiewicza a tém ich mianuiąc
tym podobieństwem, rozkaz przeto na ich miejsce
Kijowskiego byłego kanclerza z Głuchowa Gradowskiego
Wołyńskiego —

Sabański
Kijowski
Jo: piotr Mostowski.
Stanisław Zarwański
Litewski

Jo: Piotra Mostowskiego Marszałka Stanisława Zarwańskiego byłego prezesa Sądu Ziemskiego
którzych na ich przyięcie do Zgromadzenia — do których potem
dodał Jan Litewskiego który iednak nie przyiął assessorstwa
y na tajnym posiedzeniu Rady prowincyonalney — którzy
posiedzeń swe w Berdyczowie — a potem w Białey
na posiedzeniach tych nakazano się iedynie na uczynione
urządzenia y sposobami pomnożenia liczby członków
Zgromadzenia —

Sabański
Dzierżański

W tym porządku czasu Dzierżański powróciwszy z Warszawy
gdzie do Zgromadzenia był przyięty — wziął zaraz udział w
Organizacyi onego przez cały tydzień — y Władysław Rayski
czemuż iż ma racyą iż rozkaz mianowany Vice prezesem
Rady prowincyonalney —

W tych potem czasach Gorzeński z Warszawy przybył
zarządami Rady prowincyonalney iż rozkaz nowych
rozporządzeń tymczasowego Komitetu Centralnego

Gubernia Wołyńska podzielona y Kijowska które dotąd
w iedną prowincyą połączone były, nadal tuż prowincyą
składać będą z których podziału ustawa na podstawie
przysłanego Sabańskiego — Zarwański zaś dla tey
prowincyi Wołyńskiey — Litewski który w iednym
prawie czasie do Zarwańskiego nadeszłe potwierdził
to jego domieszanie y oświadczył iż wszczęta na ostatku
organizacya Zgromadzenia przeznaczona dla prowincyi
Kijowskiey — z tem wszystkiem ta prowincyą myślą z ziemi
mianowicie prezesa —

Gorzeński
Zarwański
Sabalewski
Litewski

Z prowincyi Kijowskiey w tamtych posiedzeniach bywali do
wszystkich onych Kapoleki a po jego śmierci Jakubowski
a gdy ten w Aprilu 1824 opuścił Kijów przyjął jego obowiązki
Gradecki — y Rady prowincyonalney składali Kapoleki
Jakubowski, Antoni Franciszkowski, Jwaszkiewicz

Kapoleki
Jakubowski
Gradecki

Lapolitz
Jóźefy
Antoniego Franciszka
Jgnacego

Lubanski
Karnowski
Karwicki
Justakiewicz
Józef Lubecki
Lipski
Bykowski

Lubanski
Dzierzanski
Mossynski
Karnowski

Do tego czasu do rozporządzenia przez Karnowskiego przypadły tylko Lubanski addat Ma[jo]r Saneya, podawszy Wołyńskiey y wzięci Stanisława Karwickiego ateby Ma[jo]r Saneya Latowskiego Komarzyckiego znay Duszyńskich ieszcze z innych Lubanski, Józef Lubecki, Lipski y Bykowski

Gdy zmiany w organizacyi prowincyi Wołyńskiey podalszey y Litewskiey uczynione potym y Komisia dzisiejsza Radzy tychże Woiewodztw prowincyonalnych Deputat Dzierzanskiego do tymczasowego Zdania zmiany z deputowanych wtenczas przez Jóźefa Lubeckiego y zawiadamiaiący ich dalsze Komarzyckiego z tych prowincyach rozrzuceniem zostało podpisali Lubanski Dzierzanski y Mossynski — Tenże Deputat oddano Karnowskiemu przesłaniu go do Warszawy z Deputatu swoiego przeznaczenie —

Organizacya prowincyi Wołyńskiey

Karnowski Karwicki Józef Lubecki

Karnowski Karwicki Wincenty Jan Pomietowski Latzki Lipski Ministerialny Lubecki —

Karnowski Karwicki Wincenty Franciszek Karnowski Jgnacy Plater.

Karnowski Karwicki Józefa Lubeckiego y Jgnacego Platera —

Karnowski powołał do Rady prowincyonalney Stanisława Karwickiego y Józefa Lubeckiego —

Stanisław Karwicki mianowany Vice-prezesem zawiadomiony z Karnowskim z prawami Komarzyckiego Lubeckiego na Castellana wyznaczony, [illegible] między z czynności Komarzyckiego nie miał udziału —

Karnowski z Karwickim podzielił prowincyą Wołyńską na cześć Okręgu z których Kowieńskiey Woiewodztwa Conchanty[no]wskiey Janowi Pomietowskiemu, Owrucki Latzkiemu Lipskiemu a Grzemienieckiey Ministerialnemu powinien

Wincenty Pomietowski przyiął do Komarzyckiego Franciszka Karnowskiego y Jgnacego Platera

Nie na każdego stanął aby Jgnacy Karnowski bez ich wpływu na Kazanie ich oraz y Akademiam onych Komunitet ten — y Komarzyckiego nie uczynił postępu — Lat temu y z dwóch innych prowincyi y w niey temu liczba przyiętych tam do Komarzyckiego dziś nie przekracza 30 — Liczba ich mimo nie podana tych liczbie ale odnowadzonem zostało te ludzie przypadkowo y tylko z domysłu zamawiaiących innych zaś z powiedzenia podano — Inne tego stanu przyiętych tam do Komarzyckiego — Do Akademii ze Gymnazium Kadet do Gimnazium przyszłe mianowanie mianowanie miedzy te liczbie przyiętych do tam y tych których tylko o nim nadmienia a nawet tych co ich przyiąć dopiero mieli zamiar y zezwolenia których zdawał

[illegible] [illegible] [illegible] [

prawie ciągle zostawał y w Rku 1820 wsparty radami
Łagowskiego ułożył zasady Towarzystwa Templaryuszów
które w pierwszym stopniu było okryte nazwiskiem
Towarzystwa Dobroczynności — Cel obiawiany
kandydatom był dobroczynność moralność y cnota
przysięga wkładała obowiązek stosowania się iak nayściślej
do ustaw Towarzystwa, zachowania Jego Taiemnic
poświęcenia wszystkiego dla Oyczyzny, przelania krwi
w iey obronie y nieustępowania w boiu trzem
nieprzyiaciołom — Nadto obowiązywała żeby nie swo
dzili ani żony ani córki żadnego Związkowego a gdyby
któren powierzył Im opiekę nad Dziećmi swoiemi
dopełnić tego winni byli wiernie y z ludzkością
Nakoniec mieli wszystkich Związkowych za iedną
uważać rodzinę y naprowadzać na drogę cnoty
tych którzyby z niey zbaczali — Przysięga ta
przez Łagowskiego pisana tchnie jego Charakterem
którego szczególnym rysem iest moralność mistyczna

Obrzędom przyimywania dano pozór iakoby Towarzystwo
dawnych bardzo zasięgało czasów — Maiewski wyznał
że Łagowski ułożył ie z xiąg Walno Mistrzowskich z dzieła historycznego o Zakonie
Templaryuszów y z obrzędów w czasie własnego Jego
przyięcia w Edimburgu zachowanych które Łagowskiemu
opowiedział —
Nowo przyięty winien był złożyć naymniey 100 złotych
które wpływały do funduszów na dzieła dobroczynne przeznaczonych —

1821 Rku w Kijowie w ciągu miesiąca Stycznia na
dwóch zgromadzeniach przyiął Maiewski do Towarzystwa
Templaryuszów znaczną liczbę osób ~~których~~ a nim iaka
kolwiek postać te Towarzystwo przybrało przyiął był
iuż do niego kilka Osób — Na ostatniem powyższym
zgromadzeniu obrano wielkich Urzędników — Maiewski
przybrał tytuł Wielkorządcy Templaryuszów — Stanisław
Karwicki Zastępcy Wielkorządcy — Łagowski Wielkiego
Mowcy, Puławski Wielkiego Namiestnika — Ciszewski
Wielkiego Sędziego — Zagórski Wielkiego Oboźnego
Karpiński Wielkiego Sekretarza —

Maiewski
Karwicki
Łagowski
Puławski
Ciszewski
Zagórski
Karpiński

1821 Wt. w Lipcu odbyły się w Bendzinie dwa posiedzenia
Exemplarycznie — Na pierwszym — przyszło do spisania Ma-
gistratu y Ławników — Na drugiem mianowanie
Listmanów — przyjmowano dowody Cechowe —
Na tym posiedzeniu wniósł Garwicki postrzegenie dwa
razowe Exemplaryczne z potrzebą — poparło
ten wniosek Mozyński, Cieszecki y Pustelski — Ogłos-
zono ieg temu Cyrkułowi y Magistratu —
Mianowano dwa miesiące czasu do przyjęcia dowo-
dów Cechowych — Z przyczyn nowych dla
usprawiedliwienia nieobecności posiedzenia wczorajszego dla
Cyrkułu, przesłania Exemplarzy na ich obronę y mianowa-
nia w Sklepie przed Ratuszem miejscu —
postanowiono zebranie w Środę Jutrzejszy dzień koło
godziny ósmey zrana — a w Czwartek o 12 Exemplarzy —
mianowano Kommissarzami czasu przyjęcia dowodów
Garwickiego w Jutrzejszy Wtorkowy, Mozyńskiego
a Pustelskiego wrok z Cieszeckim w Czwartek —
Na tym zakończono Exemplarzy — Ratuszowe
Exemplarzy — Na pierwszym — przyszło do spisania Ma-
gistratu y Ławników — Na drugiem mianowanie
Listmanów — przyjmowano dowody Cechowe —
Na tym posiedzeniu wniósł Garwicki postrzegenie dwa
razowe Exemplaryczne z potrzebą — poparło
ten wniosek Mozyński, Cieszecki y Pustelski — Ogłos-
zono ieg temu Cyrkułowi y Magistratu —
Mianowano dwa miesiące czasu do przyjęcia dowo-
dów Cechowych — Z przyczyn nowych dla
usprawiedliwienia nieobecności posiedzenia wczorajszego dla
Cyrkułu, przesłania Exemplarzy na ich obronę y mianowa-
nia w Sklepie przed Ratuszem miejscu —
postanowiono zebranie w Środę Jutrzejszy dzień koło
godziny ósmey zrana — a w Czwartek o 12 Exemplarzy —
mianowano Kommissarzami czasu przyjęcia dowodów
Garwickiego w Jutrzejszy Wtorkowy, Mozyńskiego
a Pustelskiego wrok z Cieszeckim w Czwartek —

Pustelski Mozyński Cieszecki Pustelski Cyrkułowi Magistratu — Mianowski

Na tym zakończono Exemplarzy Ratuszowe
Exemplarzy Cechowe — Na pierwszym przyszło do spisania Ma-
gistratu y Ławników — Na drugiem mianowanie
Listmanów — przyjmowano dowody Cechowe —
Na tym posiedzeniu wniósł Garwicki postrzegenie dwa
razowe Exemplaryczne z potrzebą — poparło
ten wniosek Mozyński, Cieszecki y Pustelski — Ogłos-
zono ieg temu Cyrkułowi y Magistratu —
Mianowano dwa miesiące czasu do przyjęcia dowo-
dów Cechowych — Z przyczyn nowych dla
usprawiedliwienia nieobecności posiedzenia wczorajszego dla
Cyrkułu, przesłania Exemplarzy na ich obronę y mianowa-
nia w Sklepie przed Ratuszem miejscu —
postanowiono zebranie w Środę Jutrzejszy dzień koło
godziny ósmey zrana — a w Czwartek o 12 Exemplarzy —
mianowano Kommissarzami czasu przyjęcia dowodów
Garwickiego w Jutrzejszy Wtorkowy, Mozyńskiego
a Pustelskiego wrok z Cieszeckim w Czwartek —

Garwicki Mozyński Pustelski Cieszecki

Mianowski

Garnowski

Garwicki wyjechał y Cyrkułowi

Garnowski a Pabianowski

Członkowie Związku Templaryuszów a szczególniey Namiestnicy wszyscy do Towarzystwa patryotycznego należący zagrozili opuścić Związek Templaryuszów —

Maiewski zapobiegaiąc temu umyślił dodać do trzech istniejących stopni ieszcze czwarty w którymby Członkowie Stowarzyszenia Templaryuszów znaleźli to czego w Towarzystwie patryotycznym szukali a tak stracili chęć porzucenia pierwszego — Ten 4ty stopień był prosto Wolno Mularski y odpowiadał 33mu rytuału Francuzkiego —

Maiewski

porównywaiąc z sobą te rozmaite zeznania sprawdzaiąc ie przez istniejące w ówczas okoliczności, niemniey przez wyiaśnienia w ciągu śledztwa otrzymane, nie zdaie się bydź niepodobieństwem pogodzić te sprzeczności y przyiść tym sposobem do rozwiązania pytania czyli Towarzystwo Templaryuszów w istocie miało cel polityczny? Rzecz obiaśnia się okolicznością — że stopień 4ty odpowiadał 33mu rytuału Francuzkiego iakoż — było to więc — Miał więc — ale nie można logicznie wyprowadzić z tąd wniosku —

Moszyński
Liszewski

w Rku 1822 Członkowie należący do Namiestnictwa Dr Piotra Moszyńskiego w liczbie których znaydywał się Liszewski dwa razy zgromadzali się y z udzielonych myśli od Moszyńskiego ułożył Liszewski urządzenia dla Związku Templaryuszów na wzór Ustaw Towarzystwa patryotycznego —

Liszewski
Pułaski
Stanisław Zarwicki
Maiewski
Tyszkowski

W tymże samym Rku Liszewski zgromadziwszy u Pułaskiego Stanisława Zarwickiego, Maiewskiego y Tyszkowskiego podał im nowy ten proiekt który powszechne zyskał zadowolnienie — Nie wprowadzono go przecież w wykonanie bowiem Maiewski mocą swey powagi zniszczył proiekt iako niezgodny z głównemi Stowarzyszenia zasadami —

W takim stanie były na wpływie podatku w Kijowskim powyższe Towarzystwa do końca 1822 Rku

w Rku 1823 Wiktor Ostaliński ostrzegł Dr Piotra Moszyńskiego ażeby poprzestano przyimować nowych Członków y we wszystkim ziąć naywiększą postępywano ostrożnością — Zaś w Warszawie kilka uwięzień w tym czasie zaszło —

Wolskie

Pisty spodziewał Dąbrowski wyjechany znacz-
Łukasińskiego do Kalisza zanabrał tam od niektórych
przyjaciół przyjęcie a z nadesłanych kontrybucyi
kasy kalisz. Dąbrowski Mac. gorliwego do wypeł-
nienia go w tem powołaniu. Łukasiński Mac. Kalisz
Uniwersytetu Wileńskiego a z dawnej Asystent
Trybunału Kaliskiego i dawny Major Mackowski
pomnożyli liczbę członków Towarzystwa Patryotycznego
Mackowski pomocnik i wszystkich Łukasińskiego radzie
rzemiu Mularstwa Narodowego ciągle był zajmuje-
zachowania ciągłe ostrożne i ciągłe [illegible]
był on w Komitecie Centralnym Warszawskim z powo-
dzenia Kalińskiego na jego Misyi pozwalającym
tacz tamy kasy zachowania dziatał i radził na
posiedzeniach Komitetu dopuat przyłomnym
Łukasiński który miał polecenie sobie obywatelskie Towarzy-
stwa patryotyczne w wojsku przyjmować że radzi te
nie zajmuj tamtego urzędnika na jenerała i pułkownika

Mackowski

Mackowski odpowiadczył że idzi jenerał Gniazdowski
jenerał Łukasiński nie chciał na cale Towarzystwa
nie godziło się dziatać chcieli Stutzy trzeci mogła i pisła
rozkaz przedstawić myśl swoją jenerałowi Gniazdowskiemu
który z opatrznością w Cesarza jegomości i Króla Pol-
skiego do pozwania nie chciał a tamtego
ze nie dopuścił chcemia — że Gniazdowski nie widząc
go opatrznością w tamtejszemu nie zrzekł się
z nim dalej mieć konszt tamtego w nagłych
interesach z nadesłanych rozkazów — Towarzystwo
było nie mógł pozwolenia że ich pozwolił jenerał
Gniazdowski nie mógł z nami o tym rozpocząć gdyż
dla dania konstytucji znaczenia Komitetu jenerała
Gniazdowskiego nazwiskiem swego i pułkownika Komitetu
Kierunkowego rozkazującego rozgranicz i utrzymywać
tam stanowczo — dlatego chciał to tamtego pozwolenia
tych konstytucji —

Łukasiński Mackowski Dąbrowski Dąbrowski a radzili

Chciał zniszczyć Łukasińskiego, Mackowskiego, Dąbrowskiego
Dąbrowskiego Adwokata i radzieja — i zmysł mieszkania
nazwał Towarzystwa Łukasiński [illegible] radzili tamtej
do 1823 r. [illegible]

Kołyńskiemu uwiadomienie aby przyimowania nowych członków zaniechał —

Krzyżanowski
Jabłonowski
Grzymała
Plichta
Stanisław Tołtyk

Czynnemi w Komitecie Centralnym Warszawskim w owey chwili pozostali tylko podpułkownik Krzyżanowski, Xiążę Antoni Jabłonowski, Referendarz Grzymała y Sekretarz Plichta — Do liczby ich przybył Hrabia Stanisław Tołtyk Senator y Kasztelan który się Grzymale za należącego do tego związku dał poznać — Hrabia Tołtyk był odtąd iako Naczelnik Towarzystwa Patryotycznego —

Ster Towarzystwa znaydował się w ręku Hrabiego Tołtyka Xięcia Antoniego Jabłonowskiego y podpułkownika Krzyżanowskiego —

Stosunki Związku Polskiego z Rossyiskim

Ostoliński y Xiążę Antoni Jabłonowski postrzegli w Ciyowie w Rku 1823 pomiędzy Officerami Korpusu tam na leżach będących nieukontentowanie — co doniesione w Warszawie zwróciło mocno uwagę niektórych Rady Naynych Towarzystwa Patryotycznego członków ~~ułożyli~~ za tym Tołtyk Jabłonowski i Krzyżanowski ułożyli starać się powziąć dokładną wiadomość o celu y możności Związku Rossyiskiego y ieżeliby można było weyść z nim w stosunki —

Ostoliński
Jabłonowski
~~Tołtyk~~
Tołtyk
Jabłonowski
Krzyżanowski

Ze swoiey strony Związek Rossyiski dowiedziawszy się o istnieniu Towarzystwa Taynego w Polsce pragnął dokładnieyszą o duchu y sile onego mieć wiadomość aby działać z nim wspólnie ieśliby cel miał podatny a w razie przeciwnym zapobiedz przeszkodom iakieby ze strony onego mógł doznać —

Murawiew
Bestużew
~~Ale~~ Chodźkiewicz
Prozor

w Rku 1823 Murawiew y Bestużew Rumin udali się do Hr Alexandra Chodźkiewicza z prośbą aby ich z Towarzystwem Polskiem w styczność wprowadził — Chodźkiewicz wręczył pomienionym list do Prozora który podówczas w dobrach swoich w Guberniy Mińskiey mieszkał — wkrótce żądał zwrotu tego pisma y przyrzekł że członek Związku Polskiego uda się w ciągu lata do Bobruyska gdzie stał w ówczas 9 ta Dywizya piechoty do którey ci dway Officerowie należeli — co nie ziściło się —

Krzyżanowski
Chodźiewicz
Muraniew
Bestużew.

w Wlkm 1824 Grzyżanowski do Dijonu przybył na
czas oznaczony przez Chodźiewicza —
Chodźiewicz z Kijowa wyjechał z obietnicą powrotu
Grzyżanowskiego z Bestużewem
y Muraniewem — Lubo Chodźiewicz zagrzewał ~~by~~
wszystkich okoliczności do ścisłego przestrzegania
tego porządku o zachowaniu ~~tego~~ tajemnicy
nadaremnie — Grzyżanowski z Muraniewem y Bestużewem narzekali na
przedmiotem tych ostatnich przyjaciołów między innemi
swoiemi postępowania y prowadzenia się ze strony pieniędzy
wszelkie — ~~Ich ostatni~~ ~~tego grania w cześć~~
~~polski po zakończeniu Rewolucji~~ Obiecano ~~by~~ Grzyżanowskiemu
Chodźiewicz zalecił Konfederatom przesłać Deputowanych do
Petersburga aby wszelkie ~~złe~~ postępowania z strony
Chodźiewicza zapomniane —
~~Ułożono przedstawienie~~
Grzyżanowski ~~wrócił~~ Antoniego Czarkowskiego ~~chciał~~
do znoszenia się z tymczasowym Rządem ~~Polskim~~ Polskiego
rządu y prosił Jana Chodźiewicza aby mu wynalazł tego
drugiego pośrednika potrzebnego do tego przymierza
i przyjaźni ~~ich~~ ~~ich~~ z tem do Grabowskiego ~~y~~
namówił Grabowskiego przedstawił Jo tego potrzebną
Grzyżanowskiemu — który mu odradził i ~~z~~ resztą
przemawiał do ubezpieczenia pomyślności ich
Zawarzyckiego pobyt u Muraniewa y Bestużewa
y pozwał Jo z miejsca y umówiono między tymi wszystkimi
i gdyby ich ostatni z nadzieją powrotu do Warszawy
jeden mieli Bestużew zamiast pozostał aby ~~nadzieję~~
dzieci z Francyi sprowadzał Moi towarzysze zgromadzili
moi gdy cały mój majątek a Muraniew cały swój majątek
Czarkowski Jana Chodźiewicza z dziećmi przysłali do Dijonu y ~~przybyli~~
o tym do Grzyżanowskiego uwiadomienia wynalazł
on z pozwoleniem Mu Jabłonowskiego o tym pewniejszą —
Leon on tamtędy mieszkający mieszkał —

w Wlkm 1825 Bestużew dał Ricini Grzyżanowskiemu Wołoncowi
list do Czarkowskiego pisany y do zadnania do odnowienia
zaufania dawnego ale ten list między Czarkowskiego
nie doszedł —
Bestużew
Czarkowski
Wołoncow

Krzyżanowski
Jałtanowski
Latyk

krzyżanowski opowiedział Księciu Jałtanowskiemu
y Latyckiemu iż Prawey Wiary Katolickiey Konfessyi

Tatarski Bahrayecki Ostrzycki podrodzeni — Machmet
Kozulski y Serdar od pod Tod addali — y przeszli krzyż
Hatarski na Gory — i mieli raz do Wasze Dostatecznych
Dowodow Prawnych abychmieli y pod Dozor Spokoyny addać
Jemi rozkazali

Hamitan Garay,
Mirzeski
Tatarski

Okazał Hamitan Garayski miłych przyiacielskiego
do konfederacyi Krzyżanowskiey z Katolikami — y Mar-
szałkiem Jmci Xcia Mci Książęcia Jegomości Jozafata
Jonarzyckiego Rotmistrzowie Mirzeyscy abo ataman
powołanie ich od Jonarzyckiego potrzebujących
opowiedział Jegomości Marszałkowi y reszcie ich
o wiązku Rotmistrzów dostatecznych dania ich zaś
wiadomości przez Kozłowskiego Marszałka powiato-
wego Jałtanowskiego wiązku y przyiacielem Jonarmi Rotmi-
strzowskich — Kozłowski przyiaciel ich do Jich Mci Pp
y z Katolikami odwiadczył Marszałkowi Jegomości te Hamit
Jonarzyckiego Rotmistrzów dostatecznych co y przy
kłóce dostatecznie maią zamiary y te mi Rotmistrzowie
mieli Kozłowski ale y przyiaciel ich mieli ostrzegli —

Murawiow
Bekietow
Gradeski

Murawiow y Bekietow otrzymali ich Pan Gradeski te Pisma
od Nich Ekstronią y te kazali mi nie mało czekać
y kazali aby to co Rotmistrzowie dla Narodu Polskiego Gradeski
domiał Jonarzyckiego potrzebującego y Korzystnie —

Gradeski
Pisma Moszyńskiego

Gradeski dał mi do Rozpatrzenia y powinszował Moszyńskiemu
pisarzowi co mi dał mi a dobrego rozumu Rotmistrzowi
zaraz to posłać aby o tym dostatecznie Jonarzyckiego Rot.
dowiadomił — Moszyński dał mi instrukcyą y przyzwolenie
Jonarzyckiego rozkazy
co ad niego to zapis — iżbym miał wiadomość do Warszawy abym
mogł prziadomości — Radził mi widział ich Gradeski z
Moszyńskim —

Bekietow
Gradeski

Dla rady Bekietowa wiadział tego Pana D. Tyszowa do
rozmówienia się z Gradeskim —

Bekietow
Gradeski
Wasiński

Bekietow z Pana 1824 pisał do Jonarzyckiego
pod adresem Gradeskiego y dorzekł to pismo ich Wasińskiemu
bez Gradeski upomniał mię to pismo bowiem rozkazowało
napisanie by y J. Pan: zabronionem —

Wołoński Gradecki pastel

Od dnia 9 Mca 1824 aż do 9 grudnia 1828 miały miejsce rozmowy Gradeckiego z księciem Wołońskim o akcie Towarzystwa rozmowy zamiany, lecz miały sprzeczności między sobą, nie mogły w żaden sposób Gradecki z księciem Wołońskim pozwolić się z pastelem —

Jabłonowski Krzyżanowski

X. Jabłonowski miał się udać na Kontrakty Lityńskie umówić się z Krzyżanowskim — ale odmówił, która w przeszłym Roku z Towarzystwem Rostyńskim rozpoczęte zostały —

Jabłonowski Karwicki Krzyżanowski Gradecki Wołoński pastel

X. Jabłonowski Prowincjał Karwickiego aby się zawiedział czy ma z Lityńskiem delegowanym Rostyńskim — Umiera Ojca Krzyżanowskiego powołanego z Lityńskiego przybył do tam prowincji z tym celem kiedy X. Jabłonowski ale radzieła z Konsultorami z delegowanym Rostyńskim umówić się — Karwicki wyprowadził Xcia Jabłonowskiego do Gradeckiego — Jabłonowski odbył się z nim do księcia Wołońskiego który wyznaczył dzień następny dla księcia się z pastelem —

Wołoński Jabłonowski pastel Gradecki Mszczyński Karwicki

Na spotkaniu umowy zaraz się z Wołońskiego dla X. Jabłonowskiego z pastelem miał Konferencyą z Gradeckim przy tych Konferencyi — Gradecki przy innemi obiecano zniżkami postanowienie do Wołońskiego Mszczyńskiego pastelowego miało ustąpić się między nich wszystkich z prowadzeniu z Towarzystwem tego do Lityńskiego. Gradecki pastelowego dnia 10 Mca 1824 roku do traktowania o prawie z Rytwiańskim Towarzystwem pastelowego — Ustanowiono tak że 20 Mca 1826 przy Radzie do Lityńskiego X. Jabłonowski lub inny Jabłonowski Towarzystwa pastelowego ze wymienionego Komunikacyą utrzymywana będzie za pośrednictwem Prowincjała lub też jego zastępcy i ale między Xcia Mszczyńskiego a pastelowego Lityńskiego ustanowione zgoda —

Xcias Jabłonowski X. Mszczyński

Xcias Jabłonowski wobec się z Lityńskiego uwiadomił X. Mszczyńskiego o przeznaczeniu się Mu Panem tych to się w całości nie odpowiedział a lubo widział się pozwany z pastelowego Lityńskiego Konsultorami nie pomyślał nawet o ustanowieniu zastępcy Lityńskiego z Corpus Delicti —

Karwicki Maciewski Wyrwał Zarnowski Jaraszewicz.

Karwicki, Maciewski, Wyrwał, Zarnowski i Jaraszewicz mieli wiadomość o układach Krzyżanowskiego z Xciem Jabłonowskiego z upoważnieniem Rostyńskim i Rytwiańskim się z Lityńskiego z pastelem — nie mogli układ

Tamás Jáltanovszki

redneky Exka vlltimá ev —
tamás ze kerekarei adavat ees mivel emie vyprad raigeyek
dizsa Jáltanovszkigo Exkoá —

Garvichi Jáltanovszki Gradeli Mainovszki Krzyzanovszki

Garvichi ekeiat Exdé prayguesedzeny D. Laimmey y odeszlo
rzady Jáltanovszkigo a Jeszkelem dowiadywat sie od Jáltanovszkiego
ale Exkyt ogolny odebrat odpowiedz y Gradelskiego przebrzeg
Jáltanovszki atoby Garvichi'ttma z ogólnych Exkow
mówit terminach Exkóry ieszcze ieden pod y nie
z eale mu nieposzedzat — Exdat ees potem Garvichi zwrocz
z Mainovszkim D. Krzyzanovszkigo z celem wyswiedzenia ees
co dotyczy Jáltanovszki z dotychczasowem Exowarzyszeniem Exkyt
stotyt — Ley y Krzyzanovszki poprzedzat ne odpowiedzi
ty nieprzodzbna bylo wchodzic z ustaczy —

Exdrzymtki dadzi

Garvichi wyekazuiey Krzyzanovszkimu it nieistnieiacz Exkoa
Exstanow Exowarzyszenia Emplanyanego y inaczey fundacze
Exórem rozumiejąc moze Exdat it pragnoky wpisat y
Exporzedmio ustanowic kommunikacyą z Exowarzyszeniem
patryotycznem Warszawskim — Krzyzanovszki spostrzegaiąc
chybienie przedsiewzięcia Garvichiego chciał Exe wyekazać
prozby y rzekł D. Mikgo tys. zidi przyszło 10,000 Exp z
wydatki y wskazał Exonta z Exowarzyszenia Emplanyanego
Exórego ustawy Exdé nayst za potrzebne, z ówczas za
Exomunikacyą nadeszłey Exdzie nowey — Garvichi powy
że warunki z dopełnić dopełnieat

Mainovszki niedawno wynaymuiey • Exe chciały wzrost zabezpieczenia
ofiarności z ich strony a ówczas Exowarzyszenie znayduiące sie
w ciężkiey, a pierwiey Garvichiemu zupełnie odebranie
obowiązków Millonarskich Exórego dotąd był Namiestnikiem —
Exykło iemu się pokazać Garvichi rozumiał nieprzyiąć powy
ższe bez wytargu ale niemniey atoż warzone wtedy z resztą
czasu na cele ~~Emplanyanego~~ Exstanowienia wynayęcie —
minimalne
Krzyzanovszki Jáltanovszki Exabuck Exstanow Emplanyanego Exowarzyszenia
Expuścił Exkoa nawet od Expadu Exieia z Exku 1825 z bezczelnie
uwiadomiony iż Garvichi był Millonarskim —

Mainovszki zawarł ees z myslą pozbawienia Exowarzyszenia patryo
tycznego z Exnigzkim Emplanyanem y niezpuszczenia ees —
wtedy w Exórym resztą był Garvichi z Krzyżanovszkim
a nawet zaymowania ees wynalezieniem stanowisk D. Jáltanovszkiego — Exe pomimo tak pysznych Garvichiego
zapewnień Exowarzyszenie zadnych nie miało fundatorów
ni dobrey woli Exstanowienia jego wrogi odezwania Jáltanovszkiego
mówiąc tylko —

[illegible] Mosyńs. ad Któreg[illegible] [illegible] [illegible] [

Dalszy ciąg Obwieszczenia Towarzystwa Dobroczynności
z Postyliszem

Dnia 14 Grudnia 1825 roku Komisarz Policyi Miasta Warszawy
Postyliszem i Policyą Miasta Warszawy
Mieszczanina Warszawskiego
Mieszczanina Warszawskiego
Mieszczanina Warszawskiego

[illegible] est informé que Vous avez connaissance [illegible]
[illegible] qui se dit Votre cousin germain et qui
en partant [illegible] étranger Vous a chargé de ses affaires ici
Vous devez avoir été informé de même que le sieur Kibiel
se trouve sur la liste des individus impliqués dans les sociétés
secretes, je Vous invite en conséquence de vouloir bien
me donner, sur le revers même de cette demande officielle
que je Vous fais, tous les renseignements nécessaires tant
sur l'Etat de la fortune du sieur Kibiel ainsi que
sur la manière dont il Vous a chargé de gérer ses
affaires, en indiquant le temps et les détailles de son
départ. Je dois Vous prévenir Monsieur que quoique
ces détailles sont connues du gouvernement néanmoins
on attend de Votre sincérité, et conformément au serment
que Vous avez prêté que Vous ne cacherez rien
sur ce qui a rapport à l'individu nommé et à ses
rapports avec Vous avant et après son départ.

J'ai l'honneur d'être avec considération

Monsieur

Votre tout à vous

[illegible]

le 20 d'Août
1827
No 59

Urzędzenia Stanowiące Organizacyą Sądu Seymowego niewiążą
[illegible] przepisami [illegible] karney co do [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Niech więc pan nie łudzi się nadzieją dłużey mnie uwodzić ~~mnie~~
~~Jeśli więc raty Nie mieyże pan nad~~
~~iakiemi obietnicami~~ y zechcey przedsięwziąć wrzadki ~~dla~~
~~przysłania w dniu dzisieyszym~~ dla zapłacenia Mi w dniu
dzisieyszym pomienionych trzysta Rubli ~~wyż pomienionych pieniędzy~~ Assygnacyinych
w przeciwnym zaś razie obiaśnij całą rzecz JW
Pani Gubernatorowi y z względu że pod nadzorem
policyi tu zostaię prosić Go będę ieco zastępuiącego Naczelnika
tey prowincyi aby przez policyą rozkazał od pana
te pieniądze wyzyskać —

1803

Cichocki

Sapieha
Lubomirski

Cichocki 147

ODPOWIEDŹ

Ze strony Xięcia Franciszka Sapiehy, w Sprawie Michała Cichockiego Generała Wóysk Polskich, i Siostry jego Konstancyi z Cichockich rozwiedzionéy Szwanowéy, na przeciw Sukcessorom niegdy Alexandra Xięcia Sapiehy Kanclerza Wielkiego Xięstwa Litewskiego, w Małżeństwie z niegdy Magdaleną z Xiążąt Lubomirskich spłodzonym.

Sprawa nader ważna w któréy niczem niepohamowana żądza zbogacenia się zamierzyła rzucić niezatartą plamę na dwie zaszczytne w kraiu Polskim rodziny Xiążąt Sapiehów i Lubomirskich, a mianowicie z przywłaszczeniem Imienia pierwszéy, zagarnąć znaczny maiątek, ogołacaiąc z niego prawego i przyznanego potomka, sprawa ta mowię tyle, nietylko pod względem maiątkowym, ale szczególniéy pod względem stosunków osobistych i familiinych interessuiąca, przez lat iuż kilkanaście w rozmaitych toczęca się Sądach, ma teraz w Sądzie Naywyższéy Instancyi bydź roztrzygnioną. Nadeszła więc chwila w któréy po tak długiém oczekiwaniu, Sukcesorowie niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy Kanclerza Wielkiego Xięstwa Litewskiego mogą się spodziewać, iż położona będzie tama nieprawym roszczeniom iakie ci mniemani Współsukcessorowie z naywiększą uymą sławy i honoru rodzin tak szanownych uczynić się poważyli.

Niegdy Alexander Xiąże Sapieha Kanclerz Wielkiego Xięstwa Litewskiego, połączony węzłem małżeńskim z Magdaleną z Xiążąt Lubomirskich która przed nim w roku ieszcze 1780 z tego zeszła świata, on zaś w roku 1793 życia dokonał, przy śmierci swoiéy pozostawił z tego małżeństwa żyiące w ówczas pięcioro dzieci, to iest cztery córki, Annę w pierwszém zamęściu Xiężne Sanguszkową, w powtorném Sewerynową Potocką, Karolinę naprzód zamężną Potocką Starościnę Holsztyńską, powtórnych ślubów Sołtykową, Maryannę zamężną Puzyninę Starościnę Dziewieńską i Amalią zamężną Jelską Podkomorzynę Starodubowską, tudzież iednego syna Xięcia Franciszka Sapiehę. Niemożna pominąć w opisie historycznym sprawy ninieyszéy co iak poniżéy wykazane zostanie na rozsądzenie oneyże ważny wpływ mieć będzie, iż w małżeństwie tém spłodzonych zostało ieszcze dwoie dzieci za życia Rodziców zmarłych, to iest córka Maryanna Krystyna Ewa, która stosownie do metryk chrztu naprzód w dniu 8 Grudnia 1763. roku zwody, a nastepnie dnia 8 Listopada 1764 Roku z wszelkiemi formalnościami chrzczona podług sepultury w dniu 14 Listopada 1764 roku w iedynastym miesiącu wieku swego z tego zeszła świata, i Syn Adam Romuald podług metryk chrztu naprzód w dniu 7 Lutego 1765 roku z wody, a następnie w dniu 21 tegoż miesiąca i Roku z wszelkiemi ceremoniami chrzczony podług składanéy sepultury umarł w dniu 18 Września 1765 roku. Krótko przed zgonem swoim Xiąże Alexander Sapieha sporządził w dniu 15. Marca 1793 roku testament w dniach 28 i 31 Maia tegoż roku w Aktach skonfederowanéy ziemi Warszawskiéy, i w Aktach Kancellaryi mnieyszéy Litewskiéy, a nakoniec w Aktach Grodzkich Powiatu Słonimskiego pod dniem 19 Maia 1800 roku zaoblatowany, w którym przyznał za swoie prawe potomstwo wzwyż wymienione cztery córki i iednego Syna, wyposażaiąc pierwsze, a czyniąc drugiego dóbr swoich i całkowitego maiątku gdziekolwiek tylko znayduiącego się dziedzicem. Oprócz tego zrobił Xiąże Alexander Sapieha w dniu 31 Maia 1793 roku dodatkową dyspozycyą, w któréy wszelkie osoby iakie go tylko z rozmaitych względów obchodzić mogły hoynie obdarował. Po śmierci Oyca odziedziczył Xiąże Franciszek Sapieha i obiął spokoynie bez żadnéy z czyiéy kolwiek strony oppozycyi pozostały spadek, dopiero w roku 1801 gdy w kraiu dawniéy Galicyiskim po śmierci Xiężnéy Anny z Sapiehów Jabłonowskiéy siostry rodzonéy niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy bez dzietnie zmarłéy o-

tworzył się drugi spadek, którego Xiążę Franciszek Sapieha na rzecz siostr odstąpił, pod tym pozorem teraźnieysi powodowie Michał Cichocki i Konstancya z Cihockich Szwanowa wystosowali w tamtym kraiu skargę pod dniem 26 kwietnia 1801 roku do Sądu Szlacheckiego Lubelskiego prezentowaną, żądaiąc uznania siebie wraz z pozostałemi czterema córkami i iednym synem za potomstwo niegdy Xięcia Alexandra i Magdaleny z Xiążąt Lubomirskich małżonków Sapiehów, i zasądzenia im nietylko imienia i herbu Sapiehów, ale nadto prawa do maiątku tak po Xięciu Alexandrze Sapieże, iakoteż Siostrze iego Annie z Xiążąt Sapiehów Xiężnie Jabłonowskiey pozostałego. Tu iest mieysce wyświecić kto to byli ci mniemani współsukcesorowie niegdy Alexandra i Magdaleny z domu Xiężniczki Lubomirskiéy Xiążąt Sapiehów i iakie dowody przytoczyli na poparcie baiecznego swoiego urodzenia.

Michał Cichocki i Konstancya z Cichockich poźniéy zamężna i rozwiedziona Szwanowa, podług metryki ich chrztu w roku 1778, w kościele S. Andrzeia w przytomności trzymaiących do chrztu Augusta Ottona tudzież małżonków Henryka i Doroty Petersów spisanéy, byli dziećmi Antoniego Cichockiego Kapitana woysk Polskich w małżeństwie z Anną z Milewskich spłodzonemi, Konstancya przed dziesięcio a Michał przed siedmio laty, a zatem pierwsza w roku 1768, a drugi w roku 1771 urodzeni. Konstancya Cichocka weszła w związki małżeńskie z Szwanem, Michał Cihocki naprzód w roku 1790 na dniu 9 Grudnia podczas Wielkiego Seymu Konfederacyinego pozyskał nobilatacyą, a to ieszcze w obecności samego niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy, iak świadczy podpis ostatniego na Akcie Konfederacyi Generalnéy Seymuiących Stanów oboyga Narodów pod dniem 7 Października 1788 roku. Następnie w roku 1798 na dniu 10 Października za świadectwem metryki ślubnéy poiął za małżonkę Emilią z Bachmińskich rozwiedzioną Szymanowską, i również za świadectwem metryki chrztu pod dniem 6 Grudnia 1799 roku kazał ochrzcić córkę swoię Teresse Karoline Henryetę iako w małżeństwie Michała Cichockiego z Emilią z Bachmińskich spłodzoną. Co się tyczy wychowania i sposobu utrzymania tychże Cichockich brata i siostry, wykazuią listy do ś: p: Króla Stanisława Augusta przez oboie pisane i nawet list ieden odpowiedni, iż król szczególniéy trudnił się dostarczaniem funduszów na ich potrzéby tak dalece, iż w naydrobnieysze wchodził szczegóły.

Godny iest nadewszystko zastanowienia list pod dniem 11 Lutego 1797 Roku Konstancyi z Cichockich Szwanowéy, z którego się wykazuie iż Cichoccy od samego Króla wszelkie swoie mieli utrzymanie i pozyskiwali wsparcie, i gdzie tak siostra do brata się wyraża:

„ Dwoie nas tylko w całéy naszéy familii liczymy.

W takiém to położeniu rzeczy Michał Cichocki, i Konstancya z Cichockich Szwanowa przedsięwzięli kroki prawne, chcąc przez inkwizycyą przeciwny ich przekonaniu i przyznaniu, przeciwny dokumentom i wszelkiéy oczywistości wyprowadzić dowód, że oni nie są Cichockiemi lecz dziećmi Xiężnéy Magdaleny Sapieżyny w małżeństwie z Xięciem Alexandrem Sapiehą spłodzonemi, i że w dzieciństwie swoiem za takich przez rodziców uważanemi i w téy własności wychowanemi byli.

O téy skardze Xiąże Franciszek Sapieha którego iednakże naywięcéy interesowała, bo siostry wyposażone a w iego ręku całkowity po niegdy Xięciu Alexandrze Sapieże pozostały znaydował się maiątek, nic niewiedział; odpowiedział tylko iego imieniem przydany przez rezolucyą Sądu Szlacheckiego Lubelskiego pod dniem 1 Maia 1801 roku Kurator Adwokat Fiderowicz. Szło naprzód o forum bo w rzeczy saméy Xiąże Franciszek Sapieha mieszkaiący w Litwie wsporze nader ważnym o udział z maiątku po niegdy Xięciu Alexandrze Sapieże Kanclerzu Wielkim Wielkiego Xięstwa Litewskiego całkowicie w Litwie i Państwie Rossyiskiém położonego (gdyż co do maiątku po niegdy Annie z Xiążąt Sapiehów Xiężnie Jabłonowskiéy takowego odstąpił Xiąże Fzanciszek Sapieha na rzecz swoich siostr) niepowinien był bydź sądzony w Galicyi, bo i ex nexu personali i ex nexu reali forum tylko Sądów Litewskich było téy sprawie właściwe.

Podobało się wszelako Sądom Galicyiskim przywłaszczyć sobie sądzenie téy sprawy, i z powodu iedynie otworzonego po niegdy Annie z Xią-

żąt Sapiehów Xiężnie Jabłonowskiéy spadku forum swoie za przyzwoite uznać. W téy więc własności był Xiążę Franciszek Sapieha wraz z siostrami swoiemi sądzony, i gdzie sprawa w trzeciéy Instancyi przychodzi niemoże w Sądzie Naywyższéy Jnstancyi dawnieysze Revisorium zastępuiącym, iak tylko wprowadzonym torem przemówić.

W sprawie saméy zapadły naprzód dwa wyroki interlokutoryine Fori Nobilium Lubelskiego pod dniem 4 Lutego 1807 i Sądu Appellacyinego Gallicyi Zachodniéy pod dniem 8 Sierpnia t. r. dozwalaiące powodom inkwizycyi na oznaczone tak zwane Articuli positionales z których porównania z zasadami wyroku pierwszéy Instancyi wykazuie się, iż włożony na powodów obowiązek dowodzenia, że oboie w trakcie trwaiącego Xięstwa Sapiehów małżeństwa z Xiężnéy Magdaleny z Lubomirskich zrodzeni i od oboyga Xięstwa iako dzieci uznani i uważani byli. — Zastanowić się tu należy iż Inkwizycya iaka przez stronę przeciwną złożoną została, wyprowadzona iest z rekwizycyi Sądu Szlacheckiego Lubelskiego przed Delegowanym byłéy Regencyi Pruskiéy Warszawskiéy na wieczną pamiątkę ad perpetuam rei memoriam w latach 1801 i 1803; oba zatem razy przed naznaczeniem oneyże przez wyrok Sądowy, kiedy tymczasem wyraźnie w dekrecie Interlokutoryinym rzeczonego Sądu Szlacheckiego pod dniem 4 Lutego 1807 roku iest postanowione, iż inkwizycya ta w przeciągu dni czternastu po wręczeniu wyroku ostatniéy instancyi winna bydź pod prekluzyą wyprowadzoną; skoro zatem nietylko w dni 14 po zaszłéy prawomocności wyroku Interlokutoryinego inkwizycyą naznaczaiącego, lecz wcale nawet wyprowadzoną nie została, żądaniem iest ze strony Xiecia Franciszka Sapiehy, ażeby powodowie za upadłych w dowodzie uznanemi byli, i na wszelki tylko przypadek dalsza z strony iego wprowadza się obrona.

W głównéy sprawie stanęły również dwa wyroki, z których pierwszym nad wszelką miarę uciążliwym Sądu Szlacheckiego Lubelskiego pod dniem 15 Grudnia 1808 roku, prawo pochodzenia od Xięcia Alexandra Sapiehy i małżonki iego Magdaleny z Xiążąt Lubomirskich, tudzież prawo imienia, familii, Herbu i sukcessyi wspólnie z pięcio pozostałemi sukcesorami przyznane i zasądzone, a to namocy wyprowadzonéy inkwizycyi ad perpetuam rei memoriam, bez dania uwagi iż nietylko Powodowie przez inkwizycyą tę prawnego pochodzenia siebie od małżonków Xiążąt Sapiehów wcale niewykazali, ale nadto taż inkwizycya z dowodami na piśmie w większéy części urzędowemi, a wszystkiemi niezaprzeczonemi porównana, roszczenia powodów aż do oczywistości saméy umarza i zniwecza; nakoniec, że powodowie w każdym razie nieczyniwszy o zniesienie Testamentu niegdy Alexandra Xięcia Sapiehy Kanclerza Wielkiego Xięstwa Litewskiego choć do imienia Sapiehów, nigdyby wszakże do sukcessyi po Xięciu Alexandrze Sapieże przypuszczonemi bydź niemogli.

Niepozostał iednakże w swéy mocy tak dalece prawa sukcessorów niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy pokrzywdzaiący wyrok, ale przeciwnie na założoną od niego Appellacyą całkowicie uchylony, i na zasadzie tak inkwizycyi saméy którą powodowie nic stanowczego wsposób prawem przepisany niewywiedli, iakoteż na zasadzie dokumentów żądania ich i wnioski odpieraiących, powodowie Michał Cichocki i Konstancya z Cichockich Szwanowa przez wyrok Sądu Appellacyinego Galicyi Zachodniéy pod dniem 19 Lipca 1809 roku z skargą swoią całkiem oddaleni zostali. Lecz i od tego wyroku do ostatka trwaiąc w swym uporze dalsze ieszcze uczynili odwołanie, które będzie przedmiotem ninieyszéy rozprawy.

Jeżeli w iakim rodzaiu spraw dowody ściśle roztrząsać należy to zapewne tam gdzie spór idzie nietylko o prawo rzeczowe ale i osobiste, gdzie nietylko utrata maiątku iest przedmiotem onegoż ale szczególniéy zaięcie mieysca w familii i odziedziczenie wszelkich iéy prerogatyw, kiedy dotąd takowe służyły iedynie samym osobom przez Rodziców i w społeczeństwie za potomków prawych uznanym.

Wnioski Cichockiego i Szwanowéy tchną samą tylko żądzą zagarnięcia cudzego maiątku, lecz kiedy tego bez wpierania się w ród obcy dostąpić niemogą, i iednego i drugiego poszukuią; inne iest położenie sukcessorów Sapiehów a mianowicie Xiecia Franciszka Sapiehy któremu nie tylko idzie o zatrzymanie maiątku od oyca nabytego, iakim iuż maiąc moc własnością prawnie nabytą rozrządzenia w znacznéy części zadysponował, lecz mianowicie o utrzymanie zaszczytu familii, o zachowanie wcałéy swoiéy czysto

ści imienia przez przodków mu zostawionego, a nadewszystko obchodzić go musi obrona rodziców i ich honoru, na który powodowie to mniemane wspólne potomstwo targnąć się poważyli.

Uważyć teraz należy w prawnym względzie, iak Cichocki i Szwanowa do Sądów Galicyiskich przychodzili, i iakie prawa w obecnéy sprawie zastosowane bydź winny.

Co do pierwszego, Cichoccy opierali się tylko na dowodzie przez świadków który im dozwolony został; co do drugiego, aby osądzić iak dalece odbyta inkwizycya za powodami lub przeciw nim stanowić może, a ile dowody na piśmie uważane bydź powinny, trzeba udać się do przepisów prawa. Rzeczą iest niezaprzeczoną iż w sprawie ninieyszéy wprawdzie z powodu sukcessyi po niegdy Tekli z Xiążąt Sapiehów Xiężnie Jabłonowskiéy rozpoczętéy, lecz pod którą Sądy Galicyiskie również spadek główny poniegdy Xięciu Alexandze Sapieże Kanclerzu Wielkiego Xięstwa Litewskiego zaięły, to prawo zastosować wypada które w czasie śmierci niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy było obowiązuiące, azatem iako co do maiątku w Litwie położonego Statut Litewski, a gdzieby iego przepisy niebyły dostateczne Prawo Polskie podług téy odwiecznéy zasady prawnéy, iż prawo nigdy wstecznéy mocy mieć nie może, zasady rownież przez teraznieysze prawo w Artykule 2. Kodexu Cywilnego w tych wyraźnych słowach stwierdzonéy.„

» Prawo stanowi tylko na przyszłość niema wcale mocy wstecznéy„

Przyrozpoznaniu więc sporu ninieyszego mieć będziemy na pierwszym względzie Statut Litewski i prawo Polskie a miło nam będzie wykazać iż również czy to podług prawa Galicyiskiego czy też teraznieyszego Kodexu Cywilnego pozwani sukcessorowie niczego lękać się nie maią, lecz podług wszelkich praw Powodowie z ich wyszukanemi pretensyami usuniętemi bydź muszą. Statut Litewski w Artykule 77 rozdziale 4 przepisuie iż „

» Dowody i odwody na wszelką rzecz maią bydź naypierwéy przez pismo albo przez świadki»

Jak więc w zasadach prawa ogólnego tak również w prawie Litewskiém pismo za naypierwszy i naywięcéy stanowiący dowód lub odwód iest uważane, lecz kiedy Cichoccy żadnego na piśmie dowodu złożyć niezdołali, bo go niemieli ani mieć mogą, przypuściły ich Sądy Galicyiskie przez zapadłe wyroki interlokutoryine do dowodu pośledniejszego przez świadków nienadwerężaiąc przez to bynaymniéy iak strona przeciwna napróżno utrzymywać usiłuie, odwodu sukcessorów Sapiehów, iakim by ciż przez pisma dowod z świadectw czerpany osłabić lub zniszczyć potrafili. Od téy głównéy wychodząc zasady, zobaczmy iaka iest moc dowodu przez świadków, ze strony Cichockich wysłuchanych, a iaka moc odwodu sukcessorów Sapiehów prawem dozwolonego; zporownania tychże rozwiązany będzie pierwszy spór między stronami zachodzący, czyli Michał Cichocki i Konstancya z Cichockich Szwanowa za prawych potomków niegdy Alexandra Xiecia Sapiehy w małżeństwie z niegdy Magdaleną z Xiążąt Lubomirskich spłodzonych uważanemi bydź mogą; po roztrzygnieniu czego, urodzi się drugie pytanie iakie prawo sukcessyine tymże powodom przyznane bydźby powinno?

Zaczynaiąc od rozpoznania pierwszego sporu a naprzód co do dowodu przez świadków ze strony Cichockich zastanowić się wypada, którzy świadkowie podług prawa dowód zupełny ustanawiaią, i czyli takich świadków maią za sobą po odowie. Statut Litewski w rozdziale 4 Artykule 81 do dowodu zupełnego wymaga trzech świadków a przy dwóch przysięgi uzupełniaiącéy. Rzecz iasna, iż w obecnym sporze potrzeba koniecznie trzech świadków którzyby czyny przez powodów przytoczone stwierdzili; nikt bowiem z żyiących okoliczności urodzenia swoiego zaświadczyć a tém mniéy zaprzysiądz nie iest w stanie, iest to tak oczywista iż smieszném by było chcieć się do dalszego dowodzenia w téy mierze zabierać. Nadto podług Artykułu 78 rodziału 4 słudzy ani za Panami, ani przeciw Panom świadczyć niemogą, prawo daléy Polskie w Konstytucyi roku 1588 wymaga świadków oczywistyh. Prawo Galicyiskie a mianowicie Kodex Sądowniczy dla Galicyi zachodniéy wydany obeymuie w sobie podobnież prawidła o dowodach a między innemi o dowodzie przez świadków w rozdziale 14 z tą tylko rożnicą, iż podług § 211 nie trzech ale dwóch świadków, iednakże wiary godnych

dnych i zgodnych z sobą w złożonem świadectwie iuż zupełny dowód stanowią a podług § 217 służący tylko za Panami świadczący uważani są za podeyrzanych, nie zaś ci którzy przeciw Panom zeznaią; § 226 dokładnie obiaśnia iakie to żeznania świadków mogą bydź za stanowcze w sprawie uważane, że tylko tych o których dokładnéy wiadomości czynów przez nich opowiadanych przekonać się można było, i że żadna wiara świadkowi takiemu daną bydź niepowinna, który zrzódła i przyczyny okoliczności przez siebie zaświadczonéy wykazać nie iest wstanie. Kodex nakoniec teraznieyszy w Artykule 323 w wzypadku iak obecny gdzie idzie o dowód urodzenia niedopuszcza świadectw chyba gdzie iest początek dowodu na piśmie, a za taki początek dowodu na piśmie podług następnego Artykułu 324 uważany tylko mieć chce wypływaiący z tytułów familii, regestrów, papierów domowych Oyca albo Matki, z Aktów publicznych, a nawet prywatnych wyszłych od strony zaprzeczaiącéy stan dziecięcia albo którąby w tém była interessowaną gdyby żyła.

Takiego początku dowodu nietylko nie maią za sobą Cichocki i Szwanowa, ale owszem zupełny dowod z składanych przez sukcessorów dokumentów naprzeciw nim czerpać się daie, świadectwa więc z ich strony wyprowadzone iakiekolwiek by były, podług prawa teraznieyszego żadnego by niemiały znaczenia. Lecz że i podług praw Statutu Litewskiego i Galicyiskich rodzeńswo Cichoccy niedowiedli bynaymniéy tego co dowieść zamierzyli, i czego usprawiedliwiénie wyrokami Interlokutoryinemi onymże nakazane zostało następuiący rozbior inkwizycyi wykaże. — Zastanowmy się przed wszystkiém iak dalece dowód choć tylko przez świadków in perpetuam rei memoriam wysłuchanych, a szczególniéy świadków Stetnera i Welkonowey na których zeznaniach i Sąd pierwszéy Instancyi i strona przeciwna naywięcéy się opieraią uzupełniony został. Swiadek Stetner w roku 1801 zeznał: iż widział Xiężnę Sapieżynę wciąży i że ta potem *iak słyszał od Ottona* miała porodzić córkę któréy imie Konstancya nadane lecz powtórnie w roku 1803 słuchany na uczynione zapytanie od powiedział *iż nigdy tego zeznawać niemógł żeby widział Xiężnę wciąży* z Konstancyą, świadczyć tylko iest w stanie, że bywaiąc w domu Sapieżyńskim widział Xiężnę wciąży lecz z którem dzieckiém potem zległa to mu zupełnie iest niewiadomo.

Reszta ze słyszenia od Ottona iako to: że Xiężna miała bydź następnie w ciąży z Michałem, że Otto tak Konstancyą iako też i Michała odbierał, i t. p. ten sam świadek dodał iż bywaiąc w domu Sapiehow znane mu były tylko cztery córki, niewie o tem żeby Michał był przyznany za syna, i owszem wiadomo mu iest *że niegdy Alexander Xiążę Sapieha samego tylko Franciszka za syna swoiego przyznał.*

Dodał daléy Stetner co do Konstancyi: iż lubo bywał w domu Rożyckiéy, dokąd iak mu Otto powiadał dziecko to było przeniesione, iednakże niesłyszał żeby mowiono iż było zrodzone z Xiężnéy Sapieżyny; oświadcza tylko, *że według iego przekonania* Konstancya była córką Xiężnéy Sapieżyny.

Swiadek drugi Welkenowa dawniéy wsłużbie Hrabiny Zamoyskiéy a następnie Xiężnéy Alexandrowéy Sapieżyny będąca zeznała, iż słyszała, że Xiężna miała pięć córek choć ich nieznała ani widziała. Razu iednego była przy rozmowie Hrabiny Zamoyskiéy z Xiężną Sapieżyną kiedy ieszcze u pierwszéy zostawała, obiedwie życzyły żeby Xiężna w ówczas wciąży będąca syna porodziła, gdy iuż miała pięć corek, a w krótce potym doniesiono z domu Sapieżyńskiego że syn się urodził; poźniéy znowu widziała Xiężnę wciąży i mowiły między sobą Zamoyska i Sapieżyna iż ostatnia syna porodzi, iakoż będąc ieszcze u Zamoyskiéy słyszała lecz niedodaie od kogo, że Sapieżyna istotnie powiła syna. Co do Konstancyi zeznaie iż słyszała lecz niepamięta od kogo, że tę porodziła Xiężna Sapieżyna i zdaie iéy się, że to było w roku 1768. Przybywszy do domu Xiężnéy Sapieżyny opowiada daléy, iż zastała tylko cztery córki Annę w ostatku zamężną Sewerynową Potocką, Karolinę w owczas za Starostą Potockim będącą, poźniéy zamężną Sołtykową, Maryannę i Amalią poźniéy zamężne Puzyninę i Jelską. Miała słyszeć od domowych, że ieszcze troie iest dzieci, które się za domem chowaią, to iest: Konstancya u Rożyckiéy, Michał u Petersów i Franciszek u Miklaszewskiéy. O Xiężnie saméy zeznaie iż słyszała ią zapytuiącą się doktorow o zdrowiu Konstancyi, Michała i Franciszka i nazywała ich swo-

iemi dziećmi, dodaie wreście iż sama była w domu Rożyckiéy i tam odwiedzała Konstancyą która nieinaczéy nazywaną była iak Xiężniczką.

Toż samo zeznaie względem Michała; dodaie nakoniec iż wkrotce po weyściu iéy w służbę Xiężnéy Sapieżyny przybył z Litwy Xiąże Alexander Sapieha i był odwiedzony od czterech córek, w którym czasie była obecną rozmowie Xięstwa, *a lubo ciż mówili z sobą po francuzku którego iezyka nieznała. zdaie iéy się iednakże, że tyle rozumiała*, iż Xiąże pytał się o troie ieszcze dzieci, a w odpowiedzi miała słyszeć nazwisko Rożyckiéy, Petersowéy i Miklaszewskiéy, na co Xiąże zdawał się rozgniewany i kazał przytomnym odéyść; Xiężna płakała przyzwany był doktór Otto i zaraz *sam iednakże tylko Xiążę Franciszek przyprowadzony do domu który odtąd tamże pozostał.* W pierwszém zeznaniu swoiém nieoświadczyła nic względem czasu kiedy doniesiono urodzenie Michała a kiedy Franciszka, w powtórném zaś iż pierwszy roku 1770 a drugi w roku 1772.

Inni wszyscy świadkowie co do urodzenia powodów są ze słyszenia albo też zasadzaią się na mniemanym publicznym odgłosie.— Kinderman iednakże zeznaie na początku swoiego świadectwa iż podług powszechnego odgłosu tylko teraznieysze pozwane były córki Xiążąt Alexandra i Magdaleny Sapiehów. Co się zaś tyczy obchodzenia się z powodami iako dziećmi oboyga Xiążąt Sapiehów szczególniéy tylko Wieprzowska zaświadcza, iż kiedy Konstancya była u Rożyckiéy, Xiężna przyieżdżała tamże, pieściła się znią i nazywała ią kochaną Konstancyą; nigdzie zaś w tém zeznaniu niemasz, żeby ią nazywała swoią córką, lub nawet tylko swoiém dzieckiem. Względem podobnego obchodzenia się ze strony Xięcia Alexandra Sapiehy nic ten świadek niezeznaie.

Drugi świadek Kinderman zeznał podobnie iż lubo był przez Ottona używany za pomocnika do odwiedzenia Konstancyi i Michała, iednakże niesłyszał nigdy od Xięcia, ani od Xiężnéy żeby Michał był ich synem, niewidział tych dzieci nigdy w domu Sapieżyńskim tylko raz ieden w ogrodzie Ottona, gdzie także byli oboie Xięstwo, i Xiąże Franciszek. Gdy pewnego czasu którego niepodaie przyniosł do pałacu Sapieżyńskiego od Ottona rapport o zdrowiu Konstancyi, spotkał Xięcia Alexandra Sapiehę a zapytany co niesie oddał takowy rapport, który wprawdzie odpieczętował Xiąże lecz nic świadkowi nieodpowiedziawszy dał mu dwa talary. Drugą razą przypodobnemże spotkaniu się z Xięciem Alexandrem Sapiehą zapytany świadek co przynośi odpowiedział, dobry rapport ozdrowiu Xiążąt dzieci bez wymienienia których, za co miał mu dać Xiąże dukata na wino.

Trzeci świadek Friebes zeznaie tylko, iż raz ieden a może i wiecéy razy widział wysoką i otyłą damę w paradnym poieździe zaieżdżaiącą do Petersów; iak mu powiadano była matką oboyga dzieci i przyieżdżała dla odwiedzenia ich lecz niepytał się ktoby była ta Dama.

Czwarty świadek Płonka który na początku swego zeznania oświadcza, iż nieznał Xięcia Alexandra Sapiehy ani iego małżonki: widocznie niemógł nic stanowczego zaświadczyć względem obchodzenia się z powodami iako dziećmi przez oboie małżonków Xiążąt Sapiehów; iest więc tylko świadkiem ze słyszenia iak wszyscy inni: Ferry, Drost, Schefflerowa; to tylko szczególnego i stanowczego mniema znaydować strona przeciwna w tém świadectwie, iż Petersowa na kilka dni przed śmiercią swoią miała wyrazić swóy żal, że się przyłożyła do wydania Konstancyi za Szwana i do utaienia prawdziwego stanu i nazwiska oboyga powodów. Swiadkowie ci nakoniec zeznali iż teraźnieysi powodowie są ci sami których oni pod imieniem Konstancyi i Michała nazwiskiem Cichockich bądź u Rożeckiéy bądź u Petersów widywali.

Na zasadzie takich to nic nieznaczących świadectw i nawet niewyprowadzonych w skutku wyroków pod prekluzyą inkwizycyą naznaczaiących niewahał się Sąd Szlachecki Lubelski w tym tak ważnym przedmiocie porywczo uznać, iż powodowie dowiedli co im przez Artykuły pozycyonalne do dowodzenia było nakazane; lecz przyczyny wyrokowania tegoż Sądu dostatecznie w wyroku Appellacyinym Krakowskim odparte zostały.

Podobało się stronie przeciwnéy aby osłabić stanowcze zasady zgodnego z prawém i sprawiedliwością wyroku Sądu Appellacyinego Krakowskiego, zamiast odpierania onychże drogą łatwieyszą to iest przez ironią oświadczyć,

„ Wolno było Sędziemu Appellacyinemu dawać takie tłomaczenie inkwizycyi, bo zgłębienie teyże było rzeczą rozumu a za ilość tego mnieyszą lub większą nikt nie iest odpowiedzialny„

Niemogę naprzód poiąć subtelnéy różnicy iaką strona przeciwna kładzie, między tém co iest dziełém rozumu, a co niém nie iest. Czyliż podług iéy mniemania samo tylko zgłębienie inkwizycyi iest dziełem rozumu? i dlaczegóż tak iest nielitościwą na naukę prawa, na władze Sądownicze, że niechce przyznać téy własności innym działaniom Sędziego iako to: rozpoznawaniu mocy stanowczéy lub niestanowczéy i ważności lub nieważności dokumentów, potrzeby ofiarowanych lub z urzędu naznaczonych przysiąg i t. d. nakoniec o co właściwie idzie w każdéy sprawie zastosowaniu prawa będącego ogólném prawidłém do szczególnego przypadku. Lecz ieżeli niemogą się podobać Rodzeństwu Cichockim usiłuiącym Xiążęcéy dostąpić godności, czyli raczéy godność tę za środek do celu ogarnięcia znacznego maiątku uważaiącym, rozumowania iasne, znatury rzeczy, i osnowy zeznań świadków wypływaiące, ieżeli nieznaiący granicy swych żądzy śmiałość swoię posuwaią aż do oznaczenia ilości rozumu sędziów dla tego że ci niechcieli przeciw własnemu przekonaniu zasądzić ich uroionych wniosków; niech też wolno będzie Sukcessorom niedgy Xięcia Alexandra Sapiehy przedstawić Sądowi Naywyższéy Instancyi iakie było rozumowanie Sądu pierwszéy Instancyi, to iest Sądu Szlacheckiego Lubelskiego przychylaiącego się do żądań strony przeciwnéy. Niebędę ia tu z ogółową popisywał się naganą, lecz szczegółowe przebiegaiąc przyczyny wyrokowania tego Sądu mam nadzieię, iż zdołam przekonać Sąd Naywyższéy Instancyi i Publiczność która ta sprawa interessuie, że aby przysądzić rodzeństwu Cichockim obce ich rodowi imie i nadać im prawo dziedziczenia cudzéy własności, trzeba było wprzód obalić wszelkie zasady nietylko prawne ale nadto z prostego logicznego rozumowania wypływaiące, i takich dopuścić się sprzeczności iż wyrok Sądu Szlacheckiego Lubelskiego służyć może za wzór pamiętny iak rozumować nienależy. Przy zbiianiu zasad tego Sądu usprawiedliwione razem będą zasady wyroku Appellacyinego i odparte teraznieysze wnioski strony przeciwnéy.

Sąd Szlachecki Lubelski wychodzi od téy głównéy zasady iż podług osnowy wyroków Interlokutoryinych obowiązkiem było powodów te trzy okoliczności udowodnić że:

1. Są zrodzenię z Xiężnéy Magdaleny Sapieżyny.
2. Oboie Xiążęta Sapiehowie z niemi iak z własnemi dziećmi się obchodzili,
3. Tosamość ich osob nie może ulegać wątpliwości.

Co się tyczy pierwszéy i nayważnieyszéy okoliczności zrodzenia powodów z Xiężnéy Magdaleny Lubomirskiéy pod czas trwaiącego z Xięciem Alexandrem Sapiehą Małżeństwa, utrzymuie Sąd Lubelski iż iest udowodnione zeznaniém dwóch świadków naocznych to iest Stetnera i Welkenowéy, że między urodzeniem ostatniéy córki Amalii zamężnéy Jelskiéy a urodzeniem Xięcia Franciszka Sapiehy dwoie było potomstwa; następnie iednakże przez niepoiętą w przedstawieniu czynu sprzeczność twierdzi tenże Sąd, że urodzenie tylko Konstancyi iest udowodnione zeznaniami dwóch naocznych świadków, urodzenie zaś Michała zeznaniém iednego świadka naocznego i kilku świadków ze słyszenia; niedość na tem zobaczmy na iakiéy zasadzie Sąd Szlachecki opiera to udowodnienie.

Oto co do Konstancyi tacy maią bydź naoczni dway Swiadkowie iéy urodzenia.

Pierwszy Stetner iż widział Xiężną Sapieżyną wciąży, a potym *słyszał od Ottona*, że Xiężna córkę porodziła, i że tenże świadek na iedno z interrogatoryów odpowiedział, iż Konstancya urodziła się w roku 1768.

Zastanowmy się teraz nad treścią tego zeznania i zostawmy tylko każdemu wyrazowi iego właściwe nazwisko i znaczenie, a przekonamy się że Stetner co do okoliczności urodzenia powodów do dowodzenia naznaczonéy w cale nie iest świadkiem naocznym, ale tylko ze słyszenia, i że nawet nie zeznaie tego wszystkiego co mu Sąd Szlachecki Lubelski przypisuie.

Powiedział świadek iż *widział Xiężnę Sapieżynę w ciąży* więc iest *na ocznym świadkiem* tylko co do *ciężarności Xiężnéy*, nie zaś co do u-.

rodzenia Konstancyi; *słyszał z ust Ottona*, że Xiężna córkę porodziła, która miała poźniéy bydź oddaną do Rożyckiéy i nazywać się Konstancyą; więc *co do urodzenia Konstancyi iest niezaprzeczenie świadkiem tylko ze słyszenia* a ieszcze od kogo od Ottona, który rzecz przeciwną urzędownie przy zapisaniu metryki zaświadczył.

Drugi świadek Welkenowa względem téy okoliczności urodzenia Konstancyi z Xiężnéy Sapieżyny z tąd wnosi Sąd Szlachecki Lubelski iż powinna bydź uważaną za świadka naocznego, że słyszała z ust saméy Xiężnéy Sapieżyny, iż ta miała iuż pięć córek.

Co za pomieszanie rożnorodnych wyobrażeń! okoliczność do dowodzenia założona iest: zrodzenie Konstancyi z Xiężnéy Sapieżyny, a w samym ciągu rozumowania Sąd zmieniaiąc osnowę prawomocnych wyroków przeistacza onęż na słyszeniu od Xiężnéy Sapieżyny i to czego nie pochodzenia z niéy Konstancyi (bo żaden świadek niezeznał żeby kiedy kolwiek Xiężna oświadczyła, że Konstancya z niéy iest zrodzoną), lecz mienia przez nią pięciu córek, z kąd daléy Sąd Szlachecki Lubelski postępuiąc wmylném swoiém rozumowaniu wnosi iż ponieważ między pozwanemi czterech iest tylko Sukcessorów płci żeńskiéy, piątą więc córką Xiężnéy Sapieżyny musiała bydź Konstancya, a tak w mieysce zeznań świadków kładąc własne swoie domysły, Sąd ten przeciw wszelkiéy oczywistości uznał za naocznego świadka urodzenia Konstancyi, Welkenową która téy okoliczności wcale niezaświadczyła, a co naywięcéy potępia Sąd Szlachecki i dowodzi iak Sędzia przekonania szukać powinien a nie ubiegać sie za domysłami tak często łudzącemi iest iż podług świadectwa metryki chrztu z wody pod dniem 8 Grudnia 1763 roku, a z wszelkiemi ceremoniami pod dniem 7 Listopada 1764 roku istotnie była piąta córka, lecz nie Konstancya ale Maryanna Ewa Krystyna w krótce potem z tego zeszła świata; mogła więc Xiężna Sapieżyna powiedzieć, że miała pięć córek a życzy sobie mieć syna lecz to wyznanie nic na korzyść strony przeciwnéy niestanowi. Gdzie więc Sąd Szlachecki Lnbelski względem zrodzenia Konstancyi z Xiężnéy Sapieżyny wyrozumował iż są dway na oczni świadkowie tam dowodnie wykazane iż nie masz ani iednego, tylko są sami świadkowie, ze słyszenia.

Co do świadka Stetnera, ieszcze te dwie uwagi uczynić należy: pierwszą, iż tenże do interrogatorium trzeciego ad articulum positionalem 1. oświadczył się wyraźnie: są to iego własne słowa

„ Przy urodzeniu Konstancyi niebyłem przytomny„

Otoż *na oczny świadek* zdarzenia względem którego sam wyznaie *iż nic wiedzieć niemoże bo przyniém niebył obecny.*— Druga uwaga iż Sąd Szlachecki Lubelski aby wyrokowanie swoie usprawiedliwić z wszelką precyzyą w zasadach swoich tak się wysłowia względem Stetnera „

„ Tenże świadek wyznaie iż Konstancya Szwanowa w roku 1768 była urodzoną „

Posłuchaymyż czyli ta sama precyzya w zeznaniu świadka się znayduie; są to słowa świadka.

„ *Zdaie mnie się* iednakże *mogę się mylić* iż urodziła się w roku 1768, niemogę atoli przytoczyć *żadnych oznaków, któreby mnie tę okoliczność przypominały* ,

Więc gdzie sam świadek mówi, że *nie się może mylić, że nawet pamięcią zasięgnąć niezdoła okoliczności która zaświadcza*, tam Sąd Szlachecki Lubelski za zasadę decyzyi swoiéy bierze iż świadectwém tém urodzenie Konstancyi w roku 1768 udowodnione. Pytam się każdego bez stronnego czyli iuż można bardziéy przeistaczać czyn przedmiotem sporu będący? gdy wreście zastanowiemy się nad tem z iednéy strony, że Stetner czasu urodzenia Konstancyi podać nie iest wstanie, a z drugiéy, że tenże przy powtornem wysłuchaniu siebie w roku 1803 zaprzeczył, żeby miał kiedyś zeznawac iż widział Xiężnę Sapieżyną wciąży z Konstancyą, owszem dodał iż widywał Xiężnę Sapieżynę wciąży, ale nie wie z którém dzieckiém, niemożna innego powziąść przekonania iak' że tenże Stetner nietylko nie zaświadczył z rodzenia Konstancyi z Xiężnéy Sapieżyny ale nawet ciężarności Xiężnéy z tąż Konstancyą, bo przypuszczaiąc, że Stetner mógł bydź uważany za znawcę ciężarność na rzut oka rozpoznać mogącego, któréy własności Sąd Appellacyiny Krakowski słusznie mu nieprzyznaie, to nie iest daléy wsta-

nie

nie oznaczyć z dokładnością czasu téy ciężarności; więc mógł właśnie widzieć Xiężnę w ciąży z inném dzieckiém niezmyśloném iak Konstancya ale prawdziwém.

Co się tyczy powtóre Michała tego głównego powoda, tu iuż Sąd Szlachecki Lubelski sam wyznaie, iż tylko ieden ma bydź świadek oczny zrodzenia Michała z Xiężnéy Sapieżyny, lecz iak dalece względem exystencyi iednego nawet naocznego świadka téy okoliczności błędne, i w częściach swoich sprzeczne iest rozumowanie Sądu, krótki rozbiór wykaże. Sąd Szlachecki Lubelski nazywa dlatego Welkenową ocznym świadkiem zrodzenia Michała z Xiężnéy Sapieżyny, iż świadek ten miał widzieć Xiężnę Sapieżynę w ciąży, a potem lokay od tevże Xiężnéy donieść Hrabinie Zamoyskiéy u któréy świadek wsłużbie zostawał, iż Xiężna Sapieżyna syna porodziła; znowu ta sama uwaga uczynić się daie co przy zeznaniu pierwszego świadka, rozróżnić należy co miało bydź zaświadczone, a co zaświadczone zostało; i tak w obecnym przypadku winno była bydź przez naocznych świadków udowodnione zrodzenie Michała z Xiężnéy Sapieżyny, świadek zaś Welkenowa nie urodzenie ale ciężarność tylko iako przez siebie widzianą zeznaie; co zaś do urodzenia, iest iedynie ze słyszenia świadkiem i to od jakowegoś lokaia którego nawet nazwiska niewie. Zwracaiąc daléy na to uwagę, że przy pierwszém zeznaniu swoiém czasu nawet ciężarności i doniesienia o urodzeniu Michała Welkenowa podać niebyła w stanie, a dopiero przy powtórném iéy wysłuchaniu roku 1770 podała, chociaż podług naturalnego biegu rzeczy z wiekiem i pamięć tępieie, a zatem prędzéy w Roku 1801, niż w roku 1803 okoliczność tę przypomnieć sobie była zdolną; godném iest podziwienia iak Sąd Szlachecki Lubelski mógł poczytać za naocznego świadka urodzenia Welkenową, świadka tylko ze słyszenia i tak dalece podeyrzanego oraz w zeznaniach swoich sprzecznego, że świadectwo iégo na żaden wzgląd prawny zasługiwać niepowinno.

Niemogąc wreście Sąd Szlachecki Lubelski wyiść na świadectwie iednéy Welkenowéy, chociaż opacznie wytłómaczoném mniema, iż zeznania innych świadków ze słyszenia, zdolne są uzupełnić dowód urodzenia Michała, co iednakże sprzeciwia się wszelkim zasadom prawnym; tego samego znaczenia iest twierdzenie Stetnera i innych świadków zeznaiących, iż *podług ich przekonania* Konstancya lub Michał są dziećmi Xiężnéy Sapieżyny. Przekonanie bowiem świadka które raczéy domysłem zwać się powinno, niestanowi dowodu ale stanowić by go tylko mogła iego istotna wiadomość, dlatego to w § 226 kodexu sądowego Galicyiskiego, aby zapobiedz podobnym domysłom świadków któreby ciż chcieli za prawdę udawać, iest wyraźnie przepisane, iż powinni bydź świadkowie pytani o zrzódło swoiéy wiadomości, a nie umieiący dać iéy przyczyny świadek żadnego niestanowi dowodu. Pytanie o zrzódło i przyczynę wiadomości iest też ieszcze dlatego w prawie przepisane, aby się przekonać czy świadek wie okoliczność przez niego zeznawaną z siebie samego lub ze słyszenia od drugich, z wiadomości tylko bowiem własnéy wypowiedziana okoliczność może bydź uważana za zeznanie tego świadka który iest słuchany, gdyż ze słyszenia od innych zwać by się raczéy mogło świadectwem tychże innych osób, a możeż ono opowiedziane przez świadka nie słuchanego co w sprawie stanowić, kiedy tamten świadek musiałby bydź pod przysięgą słuchany, słuchany z zachowaniem przyzwoitych ostrożności i form prawem przepisanych, pytany nareście o rzecz względem któréy świadectwo od niego iest żądane, lecz opowiadania iednéy osoby przed drugą, osoby nie obowiązanéy do zeznania prawdy zwać się raczéy mogą i powinny prostemi powieściami. Chcieć z podobnych powieści czerpać dowód prawny iest to iedno co obalić naukę całą o dowodach i teoryą wszelkiego prawodawstwa która mieć chce żeby tylko świadkowie naoczni nie zaś ze słyszenia dowód stanowili; teorya ta iest również co do obecnego przypadku stwierdzona zacytowaną powyżéy Konstytucyą z roku 1588, która samych tylko świadków oczywistych czyli naocznych za stanowczych uważa. Cóż dopiero kiedy pomniemy że co się tyczy udowodnienia téy pierwszéy okoliczności zrodzenia powodów z Xiężnéy Sapieżyny, Welkenowa iest świadkiem ze słyszenia względem urodzenia Konstancyi od osoby któréy nawet przypomnieć sobie nie może, a względem urodzenia Michała od służącego z domu Sapieżyńskiego którego także imienia niepamięta, Stetner zaś i wszyscy inni świadkowie iako to: Ferry, Szefflerowa, Wieprzowska, Kinderman etc: są ze sły-

szenia od Ottona lub, Petersów od tych osób samych które podług metryki w roku 1778 zapisaney trzymały oboie Cichockich Michała i Konstancyą do chrztu, i w obliczu Naywyższego zaświadczyli iż są dziećmi Antoniego Cichockiego Kapitana woysk Polskich w małżeństwie z Anną z Milewskich spłodzonemi. Jakże kiedyby świadectwa ze słyszenia same z siebie prawnie były niestanowczemi, mogą na wzgląd iakowy zasługiwać, skoro co więcéy ieszcze to słyszenie pochodzi od osób które przeciwne okoliczności urzędownie zeznały? Zwrócić mi tu ieszcze uwagę wypada nato iż mógłby bydź iakiś pozór za twierdzeniem świadków, gdyby nie mówię który kolwiek z nich był przy porodzeniu iednego lub drugiego z powodów, co iednakże do ścisłego dowodu iest koniecznem i istotnie do dowodzenia nakazane zostało, lecz przynaymniéy był przytem iak Konstancya do Rożeckiéy a Michał do Petersów z domu Sapiehów przenoszeni byli, ale tego nawet dowodu z inkwizycyi całéy wyczytać niemożna.

Stósuiąc w końcu przepisy prawa do wyprowadzonéy w ten sposób Inkwizycyi, niemasz podług § 211 w związku § 226 Kodexu Sądowego Galicyiskiego uważanego względem téy okoliczności, iż powodowie Michał i Konstancya Cichoccy zrodzeni z Xiężnéy Kanclerzyny dowodu przez dwóch świadków w zeznaniach swoich zgodnych, naocznych, i wiadomość własną i dokładną względem przedmiotu przez nich zeznanego maiących, a zatem podług prawa nawet Galicyiskiego okoliczność ta stanowcza iako zupełnie niedowiedziona uważaną bydź musi. Cóż dopiero podług prawa Statutu Litewskiego które właściwie do obecnego przypadku zastowane bydź winno; kiedy to nie dwóch ale trzech świadków zgodnego zeznania wymaga iak o tym Art: 81 rozdziału 4 naucza, a tu nawet Forum Nobilium Lubelskie nie utrzymuie żeby było trzech świadków naocznych ale tylko dwóch Stetnera i Welkenową, względem urodzenia Konstancyi a iednego względem urodzenia Michała mianuie. Cóż kiedy daléy § 78 tegoż Statutu służących od świadczenia za Panami lub przeciw Panom wyłącza, świadek zaś główny Welkenowa była służącą Xiężnéy Sapieżyny, więc iéy świadectwo na żadną wiarę niezasługuie. I zeznania więc świadków są same przez się niestanowcze i podług praw wyraźnych za żadne uważane bydź muszą, a tak aż do oczywistości wykazane iż ta nayważnieysza okoliczność urodzenia powodów z Xiężnéy Sapieżyny pierwszemi zaraz Artykułami do dowodzenia nakazana zupełnie niedowiedzioną pozostała,

Ad 2um. Co do drugiéy okoliczności przyznania powodów przez oboie Małżonków Xiążąt Sapiehów za własne Dzieci, bo tego koniecznie Wyroki Interlokutoryine i Artykuły pozycyonalne wymagaią, przytacza Sąd Szlachecki trzech Swiadków iakoby w téy mierze oczywistych i stanowczych to iest znowu Welkenową, Wieprzowską, i Kindermana. Co do Welkenowéy ta przy pierwszém Jéy wysłuchaniu w roku 1801 zeznała, iż Xiężna nazywała Michała i Konstancyą swoiemi Dziećmi i też Dzieci nazywały Xięcia Oycem, opowiada także rozmowę Xięcia z Xiężną gdy powrócił z Litwy i choć ta była po francuzku którego ięzyka nieznała, mniema iednak, iż tyle rozumiała, że Xiąże gniewał się oto, że troie Dzieci to iest Konstancya Michał i Franciszek niechowaią się w domu; i dodaie w końcu, iż Michałowi i Konstancyi w Domach gdzie byli chowani dawano tytuł Xiążęcy. Tego to ze wszech względów niezasługuiącego na żadną wiarę świadka zeznania bliższéy wymagaią rozwagi; naprzód iest ten świadek podeyrzany bo iak odpowiedź ad generalia dowodzi, na dwa tygodnie przed pierwszém wysłuchaniem Córka iego przyięła służbę garderobiany u Powódki Szwanowéy; powtóre iest nie iednostayny w swoich zeznaniach, gdy co innego wypowiedział w roku 1801. a co innego w roku 1803 i drugą razą więcéy iak pierwszą; opowiedanie rozmowy Małżonków Xiążąt Sapiehów w Języku Francuzkim którego świadek sam wyznaie, że nierozumiał, a przytém wnioskowanie z téy rozmowy, że Xiąże pytał się o Konstancyą i Michała iakoby własne Dzieci, i że się gniewał, iż wraz z Xięciem Ftańciszkiem są chowane za Domem, dowodzi że świadek nie z wiadomosci ale z domysłu czyni swoie zeznania, które za tem podług §. 226. Kodexu Sądowego Galicyiskego są nic niestanowiące, a to tém więcéy kiedy dalsze opowiadanie Swiadka wykazuie skutek przeciwny domysłom, bo po téy rozmowie sam Xiąże Franciszek do Domu przyprowadzony i dotąd ciągle pod okiem oboyga Kanclerstwa podług własnego zeznania Swiadka chowany, a o Mi-

chale i Konstancyi żadnéy wzmianki niebyło. Z tego więc świadectwa wykazuie się, iż mógł się Alexander Xiąże Sapieha gniewać o chowanie za domem ale tylko prawdziwego Jego Syna Xięcia Franciszka Sapiehy, nie zaś zmyślonych dzieci, oraz że z Jego woli Xiąże Franciszek do domu powrócił, i tamże ciągle był chowany, azatém zeznanie to dokładnie rozważone dowodzi, że sam tylko Xiąże Franciszek był za syna przyznany, również przyznane cztery Córki które Xięcia Alexandra Sapiehę powracaiącego z Litwy, iako Oyca odwiedziły, i świadectwo takowe uzupełniałoby ieszcze gdyby tego była potrzeba legitymacyą pozwanych czterech Córek i iednego Syna niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy, a niezaprzeczenie niszczy wniosek przyznania przez Xięcia, Powodów Michała i Konstancyi. —

Cóż wreście znaczyć ma samo nazywanie dziećmi, które Welkenowa przypisuie Xiężnie Sapieżynie kiedy nieiest wsparte innemi dowodami; iluż by to się wpierać mogło w Familie, ileż domów zakłóconych, gdyby miało to iuż stanowić dowód urodzenia? Że Xiężna Sapieżyna mogła się opiekować opuszczonemi sierotami, iest to tylko dowodem ludzkości, a możnaż z tak szlachetnego uczucia wymyślac związki familiyne, i dobrodzieystwa przeciw dobroczyńcy z uymą sławy i honoru iego obracać? Tak działać iest to iedno co chcieć rozprządz wszelkie związki które ludzi z ludźmi bez względu na różnicę stanu łączą, niszczyć nayszlachetniéysze czyny w samym ich zarodzie. Ileż nie iest znanych nam dobroczynnych serc, które iak dawniéy tak i teraz łaskawą pomoc nieszczęśliwym i w biednym stanie zostaiącym podaią, które własnym kosztem wychowuiąc sieroty, przyzwyczaiaią się nazywać ich dziećmi swoiemi; ale iakież byłoby zadziwienie tych cnotliwych i godnych do naśladowania osób, gdyby dla tego miały bydź uważane za istotnych Rodziców sierot przez nich wychowanych, gdyby na zasadzie czynów chwalebnych, zadawano im występek cudzołóztwa lub temuż podobne! Takie to skutki pociąga za sobą chęć zamienienia domysłu na prawdę! Zastanowić się ieszcze należy, iż zeznanie Welkenowéy iakoby Michała i Konstancyą w domach gdzie byli wychowani nazywano Xięciem i Xiężniczką, sprzeczne iest z zeznaniami innych świadków mianowicie głównego świadka Stetnera, który przeciwnie utrzymuie, iż tego niesłyszał choć często bywał w Domu Rożyckiéy; i świadków Płonki i Friebesa dawnieyszych domowników Petersów, którzy owszem zeznali, iż nazywano Powodów zawsze po ich Imionach Konstancyą i Michałem, a nawet Friebes dodaie że podług tego co on słyszał Powodowie byli Dziećmi Króla i Król ich losem się opiekował. Swiadectwo wiec to iest nic nieznaczące zawieraiące w sobie nadto w części okoliczności Pozwanym przychylne których iednakże niemaiąc legitymacyi swoiéy zaprzeczoną użyć nie potrzebuią. Wreście Swiadek ten podług tego co się iuż wyżéy powiedziało i stosownie do Artykułu 78. rozdziału 4. Statutu Litewskiego iako zostaiący dawniéy w służbie Xiężnéy Sapieżyny, na żadną nie zasługuie wiarę. —

Co do drugiego świadka Wieprzowskéy, ta iest naywięcéy zesłyszenia, a jako oczywisty świadek zeznaie tylko, iż widziała iak Xiężna przyieżdzała do Rożyckiéy, pieściła się z Konstancyą, nazywała ią kochaną Konstancyą i obchodziła się z nią po macierzyńsku; wszystkie te iednak okoliczności iak tyczą się saméy tylko Konstancyi, bo względem Michała nic Swiadek ten z własnéy wiadomości nie zeznaie, tak względem Konstancyi nawet nic stanowczego w sobie nie obeymuią, bo że Xiężna się z nią pieściła, że ią nazywała kochaną Konstancyą, że nakoniec obchodziła się po Macierzynsku, to wszystko tylko dowodzi dobroczynne uczucia Xiężnéy, lecz nie przyznanie Konstancyi za swoie dziecie, nawet świadek niebył wstanie zeznać, żeby Xiężna Konstancyą kiedy Córką lub Dzieckiem swoiém nazywała, i Sąd Szlachecki Lubelski kładąc za zasadę co do drugiéy okoliczności mienia przez Xiążąt Sapiehów, Powodów za Dzieci swoie, iż względem Konstancyi iest dwóch świadków naocznych Welkenowa i Wieprzowska, ponieważ te zeznały, że Xiężna nazywała Konstancyą swoiém dziecięciem, sprzeciwia się wyraźnie zeznaniu Wieprzowskiéy czyli raczéy zeznanie to extenduie, bo co innego iest nazywać kochaną Konstancyą, a co innego swoiém dziecięciem, którego wyrazu nikt w tém świadectwie nieznaydzie. Wreszcie żeby sam Xiąże Alexander Sapieha miał podobnie traktować Konstancyą i nazywać onęż lub Michała swoiemi dziećmi tego świadek niezeznaie, przez Wyroki zaś Interlokutoryine i Artykuły pozy-

cyonalne w tym względzie przepisane, należało dowieść Powodom przyznanie ich przez oboie Małżonków Xiążąt Sapiehów —

Za trzeciego świadka ocznego téy drugiéy okoliczności uważa Sąd Szlachecki Lubelski, Friebesa dla tego iż ten miał widzieć Kobietę wysoką i otyłą, paradnym poiazdem zaieżdżaiącą do Petersów, a że Xiężna Sapieżyna była podobnéy postawy wnioskuie z tąd Sąd, choć świadek zeznaie że nieznał Xiężnéy Sapieżyny, iż to musiała bydź Xiężna. Co za osobliwszy dowód! iak gdyby w ów czas w Warszawie oprócz Xiężnéy Sapieżyny niebyło żadney innéy Kobiety wysokiey i otyłey, którąby również paradnym mogła ieździć poiazdém, i taki to świadek iest podług zdania Sądu Szlacheckiego Lubelskiego naocznym, maiącym dowodzić pochodzenie Powodów od Xiążąt Sapiehów! Kończy się tu wszelkie rozumowanie niegodne wreszcie iak tylko żeby w mieysce odpowiedzi milczeniem było pokryte.

Czwarty świadek Kinderman zdaie się, iż szczególnieyszą stanowił zasadę dla Sądu Szlacheckiego Lubelskiego i również strona przeciwna w pismie swoiém mocno na nim gruntować się usiłuie, dla tego świadectwo to bliższego wymaga rozbioru. A naprzód godny iest zastanowienia sposób iakim strona przeciwna cytuie zeznanie Kindermana opuszczaiąc początkowe wyrazy następuiące:

» Słyszałem zawsze i było i iest powszechnie wiadome, że Hrabina Sewerynowa Potocka, Hrabina Sołtykowa, Hrabina Puzynina i Jelska są Córkami Xięcia Alexandra Sapiehy Wielkiego Kanclerza Litewskiego, i Małżonki Jego z Xiążąt Lubomirskich»

Te wyrazy są nader stanowcze, bo co Sąd Szlachecki Lubelski utrzymuie, iż z odgłosu publicznego oprócz tych córek, ieszcze była iedna Konstancya, i syn Michał, wyraźnie zeznaniem tego samego świadka Kindermana, iak również dwóch głównych świadków strony przeciwnéy Stetnera i Welkenowéy iest odparte. Daléy zaś mówi świadek:

» Jestem iednakże przekonany» lecz przekonanie swiadka wewnętrzne iuż powyżéy dowiedzione, że nic stanowić nie może, bo przekonanie takowe iest i zwać się tylko może prostym domysłem. Swiadek ten w większéy części iest ze słyszenia od Chirurga Ottona, którego był posługaczem; z zeznania iego zaś powyżéy przytoczonego wykazuie się, iż iest naocznym świadkiem co do dwóch tylko okoliczności mniéy stanowczych toiest: że przynosząc rapporta Ottona do Pałacu Sapieżyńskiego, po razy dwa spotkał Xięcia Alexandra Sapiehę i pierwszą razą zapytany przez Xięcia miał oświadczyć, że przynosi rapport o zdrowiu mniemanéy Xiężniczki Konstancyi, naco nic nie odpowiedaiąc Xiąże dał mu dwa talary i odszedł, a drugą razą na oświadczenie, że przynosi rapport o stanie zdrowia Xiążąt dzieci, znowu Xięże Sapieha dał mu dukata na wino.— Z takowego nic nieznaczącego zeznania Sąd Szlachecki Lubelski który wszystkiego się chwyta aby koniecznie znaleść udowodnienie tego co się prawnie i logicznie w żaden sposób udowodnić nieda, iuż wynayduie uzupełnienie nakazanego przez prawomocne Wyroki Interlokutoryine dowodu przyznania przez Xięcia Alexandra Sapiehę, Konstancyi i Michała za własne Dzieci. Prawdziwe zastanowienia godna łatwość, w roztrzygnieniu tak ważnego sporu! Zważyć naprzód należy kto to był ten Kinderman? Posługacz Chirurga Ottona. —

Przystałoż Xięciu Alexandrowi Sapieże iednemu z nayznakomitszych w Kraiu Polskim Obywateli i Urzędników, wdawać się w dyskussye z podobną osobą, które są dzieci iego a które nie, i nienależałoż raczéy zbyć się czémkolwiek natrętnego człowieka? mógł nawet mniemać Xiąże że się świadek w imieniu mylił i niebyło mieysce poprawienia omyłki; to co do pierwszego razu; bo co do drugiego; gdy świadek mówił o Dzieciach Xięcia niemógł inaczéy rozumieć Xiąże iak że rapport iest zdawany względem dzieci prawdziwych przez niego przyznanych, i nie do poięcia zkąd Sąd Pierwszéy Instancyi wraz z stroną przeciwną wyczytał że mowa była o Michale i Konstancyi. Zastanawiaiąc się bliżéy nad tém Swiadectwem, to samo że iak Kinderman zeznaie obadwa razy przypadkowo tylko spotkał Xięcia Alexandra Sapiehę, a zatém nie do niego rapporta od Ottona przynosił, iest iuż dostateczne na przekonanie, że Xięcia Sapiehę wcale podobne rapporta nieobchodziły; zamiast przyznania, właśnie więc nieprzyznanie przez Xięcia Alexandra Sapiehę Konstancyi i Michała za iego dzieci, z tego świadectwa iest wykazane. —

Na

Nakoniec, mógł że Sąd Szlachecki Lubelski bez sprzeciwienia się wszelkiéy oczywistości, więcéy wagi przypisywać do mniemanego milczącego przyznania Xięcia Sapiehy niż do urzędowych w tak długim przeciągu czasu zdziałanych czynności tegoż Xięcia, wykazuiących. iż on za dzieci swoie przyznawał iedynie teraznieyszych Pozwanych cztery Córki i iednego Syna Franciszka? —

Trudno iest domyślać się nawet, iakiéy miary prawnéy i logicznéy użył Sąd Szlachecki Lubelski w stopniowaniu mocy i ważności dowodów, kiedy potrzeba aż podobne iak poprzednicze uczynić zapytanie, które się rozwięzuie samo przez się, iż przecież więcéy zaufać należy urzędowym zeznaniom Xięcia Alexandra Sapiehy, niż domysłom iakie z milczenia iego uczynić się podobało. —

Sąd Szlachecki Lubelski kontentował się iuż wymienieniem tych swiadków, lecz strona przeciwna ieszcze iednego swiadka Daniela Płonkę za stanowczego uważa dla tego, iż przed nim miała się żalić Petersowa na kilka dni przed śmiercią swoią, że się przyczyniła do zamęścia Szwanowéy i utaienia prawdziwego urodzenia Michała i Konstancyi, Strona przeciwna dodaie ieszcze sama z siebie dla tém dobitnieyszego przekonania, że *wyznanie takowe uczyniła Petersowa na śmiertelnéy pościeli.* —

Szkoda, że ten dodatek iest iedynie płodem imaginacyi Powodów, bo nietylko *o śmiertelnéy pościeli*, ale otem nawet wzmianki w świadectwie niemasz, żeby Petersowa w ówczas chorowała, bardzo bowiem wydarzyć się mogło, że Petersowa niebyła chorą kiedy takie żale przed świadkiem rozprawiała, iednakże w kilka dni potém raptownie umarła. Lecz cóż podobne świadectwo znaczyć może? wszakże to iuż powyżéy wyiaśniono, że od Ottona i Petersów rozmaici świadkowie podług wyprowadzonéy Inkwizycyi słyszeć mieli o mniemaném pochodzeniu Powodów od Xiężnéy Alexandrowéy Sapieżyny, ale razem wykazane, że świadkowie ze słyszenia ieszcze od Osób które przeciwne okoliczności urzędownie zeznały, żadnego znaczenia w obliczu Prawa mieć niemogą, —

Co się tyczy nakoniec trzeciéy okoliczności, to iest: tosamości osób (identitas personarum) Sąd Szlachecki uznał takową za dowiedzioną, gdy wszyscy niemal świadkowie wypowiedzieli, iż Powodowie są temi samemi osobami które w dzieciństwie widywali u Rożeckiey i Petersów, lecz iak bardzo dobrze Sąd Appellacyiny Krakowski w Wyroku swoim przedmiot ten rozpoznał: nieidzie tu oto czyli Powodowie są ci sami którzy się chowali w domu Rożeckiéy i Petersów, lecz spór iest czyli dzieci u Rożeckiéy i Petersów wychowane pod prawdziwém lub zmyśloném nazwiskiém Cichockich chowane były, i czyli one są istotnemi Potomkami Xiążąt Alexandra i Magdaleny Małżonków Sapiehów, a to wcale nieiest wykazane, tak dalece, iż gdyby nawet urodził się iaki Syn lub Córka nad liczbe wylegitymowanych iuż dzieci niemasz dowodu żeby tym Syném lub tą Córką byli Powodowie, gdy żaden z świadków niebył obecnym nietylko urodzeniu ale przenoszeniu Powodów z domu Sapiehów do domów resp: Rożeckiéy i Petersów; niemoże więc sumiennie zaświadczyć iż Powodowie są ci sami którzy zrodzeni w Pałacu Sapieżyńskim, przeniesieni byli do tych obcych domów. —

Tym więc sposobem dostatecznie zbite zostały wnioski iakie Sąd Szlachecki Lubelski i strona przeciwna uczyniły, z wyprowadzonéy Inkwizycyi, a razem usprawiedliwione zasady Sądu Appellacyinego Krakowskiego które w znacznéy części są te same iakie powyżéy ze strony Xięcia Franciszka Sapiehy przedstawione zostały. Resztuiące ieszcze stanowcze zasady tegoż Sądu do usprawiedliwienia pozostaią. Dodaie Sąd Appellacyiny Krakowski co do pierwszéy okoliczności urodzenia Powodów z Xiężney Sapieżyny, że nietylko względem urodzenia tego niemasz żadnego naocznego świadka, ale nawet co się tyczy ciężarności Xiężnéy, ieden tylko iest świadek względem każdego z Powodów, to iest: Welkenowa względem Michała, a Stetner względem Konstancyi, daléy mówi Sędzia Appellacyiny bardzo słusznie iż nawet niemasz dowodu żeby te same właśnie dzieci były urodzone, że choćby była ciężarność, to takową biegli tylko zaświadczyć mogą, niemniéy że nie zawsze porodzenie iest skutkiem ciężarności, bo może bydź przypadek poronienia, i nawet nieżywe urodzić się dziecko. W tém mieyscu rozumuie strona przeciwna, iż nikt się nie-

zgodzi z Sędzią Appelacyinym, aby możność przypuszczać za prawdziwość, bo reguła logiki iest znana że *de posse ad esse non datur consequentia*, lecz właśnie do strony przeciwnéy należało tak dokładnie pierwszą przez Wyroki interlokutoryine, iako nayważnieyszą naznaczoną okoliczność udowodnić, żeby podobne zarzuty czynione iéy bydź niemogły; argument zaś ten Powodów przeciw nim samym obrócić się daie, oni to bowiem robią Konsekwencyą *de posse ad esse*, wcale *esse* w sposób Prawem przepisany nieudowodniwszy; i tak rozumuią, *Xiężnę Sapieżynę widziano raz wciąży, widziano drugi raz wciąży, więc mogli oni bydź płodami tey ciężarności, a zatem są niemi, i za dzieci* Xiężnéy Sapieżyny uznanemi bydź powinni. Do takiego to sylogizmu da się zredukować całkowite rozumowanie Sądu Szlacheckiego Lubelskiego przez stronę przeciwną niewłaściwie powtórzone, podług którego tysiące Osób równego wieku z Powodami mogłyby to samo rościć prawo, i domagać się uznania siebie za dzieci Xiążąt Kanclerstwa Sapiehów, a gdyby tym samym torem zaczęto się wpierać i do innych Familii Xiążęcych niedługobyśmy w Kraiu naszym niezliczone mnóstwo nowych Xiążąt uyrzeli. Niepotrzeba w sprawie ninieyszéy ani na chwilę przepominać, kto iest Powodem oneyże, kto twierdzącym okoliczności dotąd w towarzystwie za niebyłe uznane? rodzeństwo Cichoccy, którzy przeciw Metryce chrztu, przeciw prywatnym niezaprzeczonym, i urzędowym dokumentom, przeciw wreście własnym czynom wpieraiąc się w ród cudzy, obowiązali się i zobowiązanemi zostali przez prawomocne wyroki udowodnić Inkwizycyą, iż pomimo te wszystkie przeciw nim walczące dowody oni istotnie są zrodzeni z Magdaleny z Xiążąt Lubomirskich Sapieżyny w ciągu trwaiącego z Xięciem Alexandrem Sapiehą Małżeństwa; do nich więc podług zdrowego rozsądku i téy odwiecznéy zasady prawnéy *actori incumbit probatio* należy iak nayściśleysze udowodnienie śmiałych twierdzeń. A możeż ściśleysze bydź wymagane udowodnienie, iak gdzie idzie o stan Osób, gdzie walka się toczy o zakłócenie lub utrzymanie spokoyności Familii? Gdyby podobne spory tak lekce miały bydź ważone i rozpoznawane, gdyby za postawieniem kilku świadków domysłami i rozszerzaniem baśni rządzących się, wolno było przyznawać należenie do Familii i nabytéy przez przodków własności, wnet towarzystwa które niezaprzeczenie stoią na węzłach Familiynych, bo złożone są z Familii, podkopane w głównych swoich zasadach, rozprządz by się musiały. Stosuiąc więc ogólne prawidła do szczególnego przypadku, należało to do rodzeństwa Cichockich udowodnić iak naydostateczniéy, iż są zrodzeni z Xiężnéy Sapieżyny co powyżéy okazane, iż wcale udowodnioné niezostało; Pozwani zaś Sukcessorowie niegdy Alexandra Xięcia Sapiehy gdy odpieraią tylko wymierzone przeciw sobie zamachy; wolno im robić Konsekwencyą, iż ponieważ, czyny do udowodnienia prawomocnemi wyrokami nakazane a nieudowodnione, tylko możność exystencyi onychże przez stronę przeciwną utrzymywana, właśnie inaczéy mogły się wydarzyć, czyli iaśniéy się tłomacząc, ieżeli Powodowie obowiązek dowodzenia, iż są zrodzeni z Xiężnéy Sapieżyny, maiący, w mieysce tego dowodu, wykazać usiłuią ciężarność Xiężnéy Sapieżyny i z tąd wnoszą że mogli bydź płodami téy ciężarności, iakże chcą wzbronić Pozwanym utrzymywanie iż mogła niebydź ciężarność tylko tak się zdawać świadkom, którzy w tym przedmiocie niesą biegłemi, że mogła bydź ciężarność, a kto inny oneyże płodem, że wreszcie mogło nastąpić poronienie, lub płód nieżywy bydź na świat wydany? Niechby tylko czego dosyć w sprawie ninieyszéy powtórzyć niemożna udowodnili Powodowie przez świadków naocznych tę pierwszą stanowczą okoliczność, iż są zrodzeni z Xiężnéy Sapieżyny, a wszystkie wnioski przeciwne pozostałyby bez znaczenia, lecz właśnie znayduią mieysce, kiedy ta okoliczność nieudowodniona. Mówi strona przeciwna iż z 18. punktów do dowodzenia wyrokami interlokutoryinemi naznaczonych niemasz żadnego téy treści» zeznał świadek że widział Xiężnę Sapieżynę rodzącą Córkę, i potem znowu rodzącą syna; że widział pierwszą ochrzczoną pod Imieniem Konstancyi, a drugiego pod Imieniem Michała Xiążąt Sapiehów» W odpowiedzi na ten zarzut dosyć iest odesłać stronę przeciwną do odczytania punktów 1. i 3. gdzie wyraźnie nakazane udowodnienie przez świadków w pierwszym urodzenie Konstancyi, a w drugim urodzenie Michała z Xiężnéy Magdaleny z Lubomirskich Sapieżyny, więc wyraźnie *urodzenie*, a na to żadnego niemasz naocznego swiadka. Niezdaie

się Powodom, żeby podług tych Artykułów koniecznie świadkowie mieli widzieć iak Xiężna rodziła iednego lub drugiego z nich, przynaymniéy więc należało przywieść takich świadków którzyby choć nie w iednym pokoiu, to w tym samym domu byli obecnemi, gdzie i kiedy Xiężna rodziła, i po nastąpioném urodzeniu, przez Xiężnę lub kogokolwiek innego w obecności Xiężney mieli sobie okazywane nowo narodzone dzieci iako płód istotny Xiężnéy, albo nakoniec mniéy ieszcze wymagaiąc przy chrzcie w obecności Xiężnéy lub iéy domowników słyszeli nadane im imiona Konstancyi i Michała Xiążąt Sapiehów; ale nic z tego wszystkiego. Uwagi to Sądu Naywyższéy Instancyi zapewne nieuydzie iż przez Artykuły pozycyonalne do dowodzenia naznaczone zostało, również utrzymywane iest przez stronę przeciwną, iż tak sobie zupełnie postąpiono z mniemanemi dziećmi Konstancyą i Michałém iak z niewątpliwym Sukcessorem Xięciem Franciszkiem Sapiehą, oddaiąc pierwsze dwoie do Rożeckiéy i Petersów, a Xięcia Franciszka do Miklaszewskiéy; lecz iak ogromna w samym początku między mniemanemi dziećmi, a prawdziwym synem różnica się wykazuie, kiedy składana iest Metryka chrztu Xięcia Franciszka Sapiehy z dnia 18. Września 1772. roku tegoż samego dnia urodzonego i ochrzconego w samym pałacu Sapieżyńskim, a metryki swoiéy innéy iak pod nazwiskiem Cichockich Powodowie okazać nie są wstanie, kiedy daléy oddani w obce domy Powodowie tamże aż do postanowienia swoiego pozostali. Xiąże zaś Franciszek Sapieha w półtora roku wieku swego iak to sama Welkenowa zeznaie do domu Rodziców swoich napowrót przywołany. —

Co do drugiéy okoliczności, aby nic w tak ważnéy sprawie nieopuścić, niemożna ieszcze pominąć iż naywięcéy stanowcze punkta do dowodzenia prawomocnemi Wyrokami nakazane, wcale udowodnione niezostały, iako to: punkta 7. 8. 9. 10. i 11. na przekonanie tego niech posłużą dosłownie zacytowane te punkta. —

Zobowiązani zostali Powodowie dowieść w punkcie siódmym

» iż (swiadek) bywaiąc u niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy w ówczas Hetmana Litewskiego, i w obecności jego widział niegdy rzeczoną Xiężnę Magdalenę z Lubomirskich Sapieżynę żonę tegoż wciąży z Konstancyą i Michałem, teraznieyszemi Powodami, chodzącą. »

Tę naprzód przy ninieyszym punkcie stanowczą uwagę uczynić wypada, iż wcale osobnym Artykułem ciężarność Xiężnéy do udowodnienia nakazaną została, że zatem powodowie usiłuiąc dowieść téyże ciężarności nie zabrali się nawet do dowodu przez świadków, naocznych względem punktów pierwszego i trzeciego to iest zrodzenia ich z Xiężnéy Sapieżyny, co się zaś tycze osnowy tego punktu, wykazuie się, iż ciężarność Xiężnéy Sapieżyny do dowodzenia nakazana z trzema towarzyszącemi okolicznościami to iest: pierwszą, że z powodami, drugą; że widzianą była w mieszkaniu niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy; a trzecią nakoniec: że widzianą była przez świadka w obecności Xięcia. Strona przeciwna ani iednego świadka przytoczyć nie iest wstanie któryby choć z domysłu ciężarność Xiężnéy z temi wszystkiemi towarzyszącemi okolicznościami wypowiedział; dwóch bowiem tylko świadków zeznało względem ciężarności Xiężnéy to iest: Stetner i Welkenowa; lecz Stetner względem wszystkich wzmiankowanych okoliczności negative odpowiedział; co do pierwszéy bowiem w powtornem swoiém przesłuchaniu roku 1803 zeznał, iż nigdy nieświadczył ani mógł świadczyć żeby Xiężnę Alexandrową Sapieżynę widział w ciąży z Konstancyą lub Michałem co do drugiéy okoliczności nic nie odpowiedział; a co do trzeciéy zeznał, są to iego własne słowa do tego punktu iż

» Widział często Xiężnę Sapieżynę pod czas iéy ciąży w obecności iéy męża, nie może iednakże z pewnością powiedzieć, czyli ią właśnie widział w obecności męża kiedy z Konstancyą, Michałem, Franciszkiem, albo inném iakiém dzieckiem wciąży chodziła »

Welkenowa zaś miała widzieć podług swoiego twierdzenia Xiężnę Sapieżynę w ciąży w roku 1770 w domu Hrabiny Zamoyskiéy, i w téy tylko obecności, więc nie w domu Sapieżyńskim i nie w przytomności Xięcia. Podług punktu 8 miał bydź dowód wyprowadzony na to iż

» Gdy niegdy Xiąże Alexander Sapieha Oyciec przyiechał z Litwy i nie zastał Konstancyi, i Michała w domu chowanych, o to się na

też żonę swoię, matkę tychże dzieci gniewał, i też strofował, że w obcym domu dzieci iego chowane. »

Powyżéy przy przedstawieniu zeznań świadków dostatecznie iest udowodnione zostało, iż ieden tylko świadek Welkenowa miał zeznać tę okoliczność z domysłu, gdy słyszała Xiążąt mówiących po francuzku, którego ięzyka nie rozumiała, lecz sama dodaie, że przeciwny skutek nastąpił, bo natychmiast po rozmowie małżonków Xiążąt Sapiehów, sam tylko Xiąże Franciszek Sapieha od Miklaszewskiéy do domu odprowadzony; więc ten punkt i przez iednego świadka, i nie tylko w cale niedowiedziony, ale owszem rezultat naprzeciw Powodom przemawia; ieżeli bowiem o trzymanie ich za domem niegdy Xiąże Alexander się gniewał, czemuż właśnie nie ich, ale samego Xięcia Franciszka powrot do domu nakazał?

Punkt 9.

» Że ciż oboie Xięstwo, Konstancyą, i Michała teraznieyszych Powodów podobnież iak i Xięcia Franciszka do siebie nosić kazali »

Żaden świadek nie zeznał, żeby Xiężna a tém mniéy Xiążę kazali nosić do siebie te dzieci.

Punkt 10.

» Że ciż przynoszeni Konstancya i Michał powodowie u Xiężnéy matki wspolnie z innemi dziećmi bardzo często obiadowali i bawili się»

Jeden tylko świadek Welkenowa zaświadczył tę okoliczność i to nie w sposób przez wyroki prawomocne interlokutoryine nakazany, bo iak punkt dziesiąty brzmi, miało bydź dowiedzione, iż powodowie *bardzo często* iadali i bawili się z pozwanemi, świadek zaś zeznał, że tylko czasem i to nie u Xiężnéy ale osobno.

Cóż to zaś ma dowodzić, gdyby nawet zeznanie Welkenowey przyiąć za prawdziwe i ważne, że Xiężna z litości nad opuszczonemi sierotami pozwoliła im czasem iadać z własnemi dziećmi? Punkt więc ten iako przez iednego świadka a do tego niestanowczego za nieudowodniony uważany bydź powinien, i nadto zeznanie nawet tego iednego świadka niewypełnia treści nakazanéy do dowodzenia okoliczności.

Punkt 11.

» Iż Xiąże Alexander Sapieha mąż z Konstancyą i Michałem teraznieyszemi powodami, iako własnemi dziećmi bawiał się »

Naten punkt również ieden tylko podeyrzany świadek Welkenowa zeznała iż,

» Ile sobie może przypomnieć, kilka razy Xiąże Alexander Sapieha był przytomny, i wdał się w rozmowę z temi dziećmi, które go Oycem swoim nazywały »

Zeznanie podobne iest żadne, bo kiedy sam świadek nie może sobie przypomnieć, żadna wiara dana mu bydź niepowinna, wreszcie nie zaświadcza bynaymniéy Welkenowa, żeby Xiąże Alexander z powodami iak z własnemi dziećmi się obchodził, a zatem naznaczone w tym punkcie udowodnienie bynaymniéy nie uzupełnione.

Te to punkta stanowcze tym końcem przez wyroki interlokutoryine przepisane, iżby powodowie mienie siebie za dzieci, i obchodzenie się z niemi iako takiemi nie tylko *przez Xiężnę Sapieżynę* ale również przez *Xięcia Alexandra Sapiehę* udowodnili szczegółowo iest wykazane, iż wcale udowodnionemi nie zostały. Punkta następuące mnieyszéy wagi tyczą się saméy Xiężnéy Sapieżyny, i widocznie tylko na dopełnienie dowodu głównych okoliczności naznaczonemi zostały, a zatem skoro główne te okoliczności nieudowodnione bydź się wykazuią; dowód w pomnieyszych punktach lubo również sam z siebie niedostateczny i w większéy części przez świadków ze słyszenia wyprowadzony, na żadne bliższe odparcie nie zasługuie. Rezultat więc całkowitéy inkwizycyi iako dowód pochodzenia powodów od małżonków Kanclerstwa Sapiehów z strony ich wyprowadzonéy iest, iż w sposób prawem przepisany ani urodzenie ich z Xiężnéy Sapieżyny, ani uznanie przez oboie Rodziców, ani nawet tosamość osób w cale nie są udowodnione.

Póydźmy teraz do odwodu ze strony prawdziwych i wylegitomowanych Sukcessorów niegdy Alexandra i Magdaleny Xiążąt Sapiehów, a wykaże się, iż nietylko dowód ze strony przeciwnéy poślednieyszy przez świadków nieuzupełniony, lecz nadto iaki iest, przez odwód na piśmie ze stro-

ny

ny sukcessorów pozwanych do oczywistości saméy odparty i zniweczony został. Odwód ten na piśmie czyli dokumenta usuwaiące wszelką wątpliwość, i wykazuiące niepodobieństwo żeby więcéy było dzieci poniegdy Alexandrze i Magdalenie Xiążętach Sapiehach małżonkach pozostałych iak cztery córki i ieden syn do tych czas sukcessorów reprezentuiący, są następuiące; pominąwszy iuż to metryki tychże Sukcessorów, gdy legitymacya ich nie iest przez powodów zaprzeczoną.

1. Metryka powodów Konstancyi i Michała pod rokiem 1778 zapisana z któréy się wykazuie, iż ciż powodowie w małżeństwie Antoniego Cichockiego Kapitana Woysk Polskich z Anną z Milewskich są spłodzeni, nie mogą więc bydź dziećmi Xiążąt Sapiehów; wszelkie zarzuty przeciw téy metryce ze strony powodów uczynione są nic nieznaczące, bo nieokazuią żadnéy innéy metryki mniemane ich urodzenie udowodniaiącéy, nadto iak dowodzi składany przez powodów wyrok rozwodowy Szwanowéy, ona sama urzędownie na tę metrykę w czasie kiedy iuż była dobrze letnią odwoływała się, iakimże sposobem teraz przeciw własnemu czynowi występować może?
2. Nobilitacya Powoda Michała Cichockiego pod dniem 9 Grudnia 1790 pod czas wielkiego Seymu Konfederacyinego przy którym, że był obecnym niegdy Xiąże Alexander Sapieha, dowodem tego wyciąg z Aktu Seymowego na którym znayduie się podpis iego.

   Jakże mogą ieszcze powodowie wpierać się w familią Sapiehów iakim sposobem bez sprzeciwienia się wszelkiéy oczywistości utrzymywać, że Xiąże Alexander Sapieha za życia swoiego przyznawał ich za swoie dzieci, kiedy sam był obecny temu iak powód Michał pod właściwém swoim Nazwiskiém Cichockiego zaszczyt Szlachectwa pozyskiwał? Gdyby tegoż powoda Michała Cichockiego niegdy Xiąże Alexander Sapieha za swoiego przyznawał syna, możnaż na chwilę pomyślić, żeby był dozwolił temuż synowi obce nazwisko nosić, i pozyskiwać dobrodzieystwa któreby iego, urodzenie poniżały? Nobilitacya ta iest wreszcie dziełem Seymu, więc przez żadne sądy wzruszoną bydź nie może; Cichocki liczył iuż wówczas rok dwudziesty wieku swego, a zatem był podług Statutu Litewskiego zupełnoletnim wiedział co czynił, nie może się też wymawiać, że mu było niewiadome iego mniemane wysokie urodzenie, bo iak z świadectwa mianowicie Welkenowéy się wykazuie, mieli się powodowie pieścić z niegdy Alexandrem Xięciem Sapiehą i nazywać go Oycem; czynu więc też swego teraz odwołać i zniweczyć nie iest mocen, gdyż należało w tenczas zaraz przy Nobilitacyi protestować naprzeciw takowéy, i domagać się przyznania sobie tytułu Xięcia, i należenia do familii Sapiehów.
3. Testament niegdy Alexandra Xięcia Sapiehy pod dniem 15 Maja 1793 Roku który także iest głównym i stanowczym dokumentem, bo z niego wykazuie się ile potomstwa po niegdy Alexandrze i Magdalenie Xiążętach Sapiehach małżonkach pozostało, że cztery córki i ieden syn których teraźnieysi pozwani reprezentuia; o powodach zaś żadnéy naymnieyszéy wzmianki nie masz, ani nawet żaden legat im nie wyznaczony, bo ciż dowodnie niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy nie obchodzili, ani samą Xiężnę, która ieżeli z uczucia dobroczynności za życia łaski im świadczyła, na tem iednakże poprzestała i przy śmierci swoiéy powodom żadnego niezostawiła upominku.

   Jakże znowu przy tym stanowczym dokumencie chcieć utrzymywać że niegdy Xiąże Alexander Sapieha przyznał powodów, kiedy przyzeznaniu ostatniéy swoiéy woli w téyto chwili w któréy gasną iuż wszelkie namiętności i nienawiści, a człowiek obowiązany zdać rachunek z czynności swoich nayczystszą bez wątpienia zeznaie prawdę; Xiąże Alexander Sapieha urzędownie oświadczył iż niema więcéy dzieci iak cztery córki, i iednego syna; więc nieprzyznanie powodów przez niegdy Alexandra Xięcia Sapiehę z tego i poprzedniczego dokumentu oczywiście dowiedzione, a kiedy z wyroków interlokutoryinych wykazuie się, iż powodowie zobowiązani do dowodzenia przyznania ich przez oboie Xiążąt Sapiehów małżonków, tego zaś nietylko nie

dowiedli, lecz nadto przeciwny zupełny dowód nie przyznania onychże, z strony pozwanych przez odwód napiśmie czyli dokumenta wyprowadzony, upadaią więc w głównéy zasadzie swéy skargi oddalenie ich żadnéy ulegać nie może wątpliwości.

4. Dodatek do Testamentu pod dniem 31 Maia 1793 roku z którego się wykazuie, iż niegdy Xiąże Alexander Sapieha hoynie obdarzył wszelkie osoby którym tylko był winien pamięć, a nawet w téy uzupełniaiącéy dyspozycyi swoiéy żadnéy wzmianki o Powodach nie uczynił; nowy dowód nieprzyznania tychże powodów przez niegdy Xięcia Alexandra Sapiehę.

5. Metryka ślubna Michała Cichockiego z Bachmińską rozwiedzioną Szymanowską pod dniem 10 Października 1798, tudzież metryka chrztu iego córki pod dniem 6 Grudnia 1799. Te dokumenta połączone z poprzedniemi dowodzą iż teraznieyszy powód Michał Cichocki rodził się Cichockim, nobilitował się Cichockim, żenił się, chrzcił dziecie swoie i nakoniec otrzymywał rangi iako Cichocki, a teraz wszelkie te czyny w życiu człowieka stanowcze pomiiaiąc, żąda bydź przypuszczony do familii od którey go wszystko oddala. Godne tu iest zastanowienia, iż lubo Generał Cichocki zyskuiąc nobilitacyą w roku 1790 miał lat 20, w roku 1798 żeniąc się lat 28 a w roku 1799 chrzcząc córkę swoię lat 29, iednakże w manifeście pod dniem 29 kwietnia 1803 roku w Akta Brzeskie Litewskie wrzuconym, niewiadomością o swoiém urodzeniu tłómacząc się, doyście lat swoich przyzwoitych i iakoby w téy porze odkrycie taiemnicy urodzenia przytacza, co się iednak sprzeciwia prostemu arytmetycznemu obrachunkowi z którego się wykazuie, iż Michał Cichocki we wszystkich datach powyższych był iuż pełnoletnim, a zatem nadaremno czyny swoie brakiem lat wymawiać usiłuie.

6. Listy pisane do ś. p. Króla Polskiego Stanisława Augusta, i nawet iedna odpowiedź Króla dowodzą, iż powodowie właśnie nie przez małżonków Xiążąt Sapiehów ani nawet przez samą Xiężnę Sapieżynę, lecz szczególniéy przez Króla byli utrzymywani, który w naymnieysze ich potrzeby i naydrobnieysze wchodził szczegóły; ieżeli więc podług wniosków powodów mienie starania o ich edukacyi i utrzymaniu stanowi dowód rodzicielstwa, powodowie, ile z tąd korzyści czerpać mogą raczéy przyznania siebie za dzieci ś. p. Króla Polskiego dopominać by się powinni.

7. List Szczególniéy Konstancyi z Cichockich Szwanowéy pod dniem 11 Lutego 1797 Roku do Brata Michała Cichockiego pisany iest dowodem iż ci w żaden sposób od Xiążąt Sapiehów pochodzić niemogą, ponieważ w liście tym siostra pisząc do brata tak się wyraża:

» Dwoie nas tylko w całéy naszéy familii liczymy»

Więc powodowie nie mogą należéć do familii i potomstwa Xiążąt Alexandra i Magdaleny Sapiehów, którym sami przyznaią, iż mieli pięcioro ieszcze potomstwa. Jak więc z iednéy strony dowód przez świadków wniosków ich niepopiera, z drugiéy zaś strony dokumenta przeciw nim iak naymocniéy walczą, tak nakoniec własne ich przyznanie będące naymocniéyszym podług prawa dowodem roszczenia ich niezbicie umarza.

8. Attest Doktora Böklera pod dniem 20 Sierpnia 1801 roku w którym zaświadcza, iż Król Stanisław August wyznał przed nim, że powodowie są iego dziećmi i szczególne mu o nich staranie polecił. Attest ten porównany z dokumentami ad 6 et 7 od samych powodów pochodzącemi wykazuie, iż powodowie ieżeli nie w małżeństwie Antoniego i Anny z Milewskich Cichockich byli spłodzonemi ieżeli zapieraią się metryk Chrztu i nazwisk w teyże wyrażonych, są naturalnemi dziećmi Króla, a czy pod iednym lub drugim względem wszakże nadać im to niemoże prawa do imienia i sukcessyi Xiążąt Sapiehów.

9. Attest współczesnych nayznakomitszych osób z związków swoich naydokładniéy familią i potomstwo niegdy Alexandra Xięcia Sapiehy znaiących przekonywa, iż ostatni nie miał więcéy dzieci iak tylko cztery córki i iednego syna których wymienia w Testamencie.

10. Attest Anny Koczowskiéy który się tu dosłownie przytacza
» Niżéy na podpisie wyrażona, zeznaię; iako byłam świadkiem tego
[redacted] następuie »

Od roku 1769 byłam przy Xiężnie Sapieżynie K. W. Litt: ciągle do iéy osoby przywiązana, aż do wydania za mąż Karoliny primo voto Potockiéy ateraz Sołtykowéy w roku 1774 lub 1775, w ciągu téy moiéy przy Xiężnie bytności, urodził się Xiąże Franciszek Sapieha. Gdy Xiężna z nim była w ciąży powtarzała często, że pragnie mieć syna, wróżyłam iéy, iż podług iéy życzenia syn się urodzi, za co nawet Xiężna obiecała mi znaczny prezent, ieżeli się to sprawdzi. Jakoż w saméy istocie powiła potem syna. Radość była nie wymowna w całym domu, familia się wszystka z iechała, Chrzest publicznie był odprawiany Państwo czyniło powinszowanie, a do samego Xiecia Kanclerża kuriera z doniesieniem wysłano.— Znałam wszystkie dzieci Xięstwa Kanclerstwa to iest cztery córki i syna Xięcia Franciszka Sapiehę, zawszem ie widywała, Xiąże Franciszek podług votum iż Xiężna Kanclerzyna przez cały rok syna widzieć nie będzie, oddany był do Pani Miklaszewskiéy, ale Xiężna co dzień pokilkokrotnie posyłała dowiaduiąc się o iego zdrowiu. Po upłynionym zaś roku Xiąże Franciszek do domu Xiężnéy był sprowadzony. — O żadnym zaś innym synie Michale, ani córce Szwanowéy nigdym niesłyszała; od nikogo bądź od Xięstwa, bądź od Krewnych, bądź od służących, gdy Knotowa odbierała Xięcia Franciszka, byłam temu odbieraniu przytomna. Co wszystko gdy potrzeba będzie przysięgą stwierdzieć przyrzekam, i dla lepszéy wiary własną stwierdzam ręką. Dań w Warszawie 27 Października 1802 A. Koczowska.

Attest ten oprócz innych okoliczności które wyiaśnia i udowodnia na stronę sukcessorów niegdy Xiążąt Kanclerstwa Sapiehów, a przeciw powodom, przekonywa ieszcze o przyczynie iaka powodowała niegdy Xiężnę Sapieżynę, iż syna Franciszka do Miklaszewskiéy oddała, był to bowiem ślub uczyniony przez nią (dla tego, że się niechował syn Adam Romuald) iż nowo urodzonego przez rok cały widzieć nie będzie, również dowodzi to świadectwo, że nie Otto od którego niektórzy świadkowie mieli to słyszeć odbierał Xiecia Franciszka ale Knotowa.

11. Podobnyż Attest pod dniem 29 Czerwca 1801 roku Józefata Lipskiego byłego Koniuszego Xięcia Alexandra Sapiehy.

12. W końcu Regestra Kontrakty i Listy w ciągu lat pięciu i w czasie właśnie kiedy powodowie utrzymuią iż poczętemi byli i urodzili się udowodniaiące, iż Xiąże Alexander Sapieha żył oddzielnie od małżonki swoiéy Magdaleny z Xiążąt Lubomirskich, nie mogą tu bydź pominięte.

Nadaremno powodowie przyganiaią Sądowi Appellacyinemu Krakowskiemu, że tę zasadę w wyroku swoim położył, i sukcessorom niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy, że ciż podług ich mniemania tak ohydnego gatunku obrony chwycili się, nie gatunek ten bowiem obrony, ale sposób iakim go tłómaczy strona przeciwna iest ohydny. Potrzeba się w téy mierze wzaiemnie zrozumieć i iasno wytłómaczyć.

Jaki prawdziwie sztuczny obrót dać usiłuią powodowie sprawie swoiéy! słysząc ich zdawać by się mogło, że dzieci powstaią przeciw matce a oni w obronie cnot teyże matki przychodzą. O iak dalekie słowa od czynów! Co? powodowie którzy wyrzekaiąc się Oyca i Matki iakich im metryka chrztu nadaié, przychodzą szukać maiętnieyszych Rodziców, i usiłuią dowieść, że są zrodzeni z Xiężnéy Sapieżyny, wreście zaś mniéy dbaią o Oyca, trzymaiąc się saméy prawności iż Pater est quem iustæ nuptiæ produnt, tylko szczęściem niepotrafili wynaleść żadnego świadka, któryby przeciw przekonaniu własnemu i istotnéy prawdzie zeznał, że są zrodzeni z Xiężnéy Sapieżyny, oni błędy swoie śmią obrocić przeciw tym którzy właśnie w obronie oboyga rodziców swoich stawaią! Lecz prawda niezdoła bydź zaćmioną, zostawiam wreszcie przekonaniu każdego bez stronnego kto tu, że użyię wyrazów strony przeciwnéy, kto ohydnego gatunku broni się chwyta? Jnna iest postać rzeczy, nie dlatego bowiem sukcessorowie niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy przywodzili i przywodzą te dowody

żeby podług tłomaczenia strony przeciwnéy chcieli kazić swoię matkę, lecz dlatego iż iak powodowie usiłuią choć bezskutecznie udowodnić możność pochodzenia swoiego od Xiążąt Sapiehów, [illegible] niepowinno bydź wzbronione drugiéy stronie dowodzenie niem[illegible]ności czyli niepodobieństwa fizycznego podobnego pochodzenia. [illegible] nic także przydać się nie może stronie przeciwnéy wniosek, iak [illegible]go idąc znowu za mylną zasadą Sądu pierwszéy Instancyi chwytać się usiłuie że w razie dowiedzionego przez lat pięć oddalenia Xięcia Alexandra Sapiehy od Małżonki swoiéy, można by uczynić Amalii Jelskiéy naymłodszéy z pozostałych córek ten sam zarzut iaki powodom iest uczyniony; sukcessorka ta bowiem nie w roku 1765 iak strona przeciwna utrzymuie, lecz podług składanéy metryki chrztu urodziła się w roku 1762 na dniu 14 Grudnia. Czas urodzenia Amalii Jelskiéy w roku 1762 porownany z metrykami zmarłych w dziecinnym wieku Maryanny Krystyny córki w roku 1764, i Adama Romualda syna w roku 1765 urodzonych, tudzież metryką Franciszka w roku 1772 urodzonego wyiaśnia także, iż gdyby nawet świadectwo Welkenowéy mogło zasługiwać na iakąkolwiek wiarę i wzgląd prawny nic to iednakże niepomaga powodom, że Xiężna Sapieżyna w obecności świadka mowiła o piątéy córce i o iednym ieszcze synie, ponieważ istotnie między urodzeniem Amalii zamężnéy Jelskiéy a urodzeniem Xięcia Franciszka Sapiehy było dwoie dzieci córka i syn w latach 1764 i 1765 urodzeni, lecz iuż zmarli, a zatem nie powodowie którzy utrzymuią, że urodzili się w latach 1768 i 1770 i dotąd przy życiu zostaią.

Przy takich i tak licznych naprzeciw nim walczących dowodach napiśmie mogąż ieszcze powodowie niedowiodłszy nawet nic stanowczego przez wyprowadzoną z strony ich inkwizycyą upierać się, żeby byli uznanemi za potomstwo Xiążąt Sapiehów, kiedy nawet nie wystosowali nigdzie skargi, o skassowanie ich metryk chrztu i Testamentu niegdy Xięcia Alexandra Sapiehy; dokumenta te więc stanowcze stoią w swoiéy mocy i nienaruszone, a obok ich Exystencyi prawnéy możnaż rozsądnie utrzymywać własność powodów iako potomków niegdy Alexandra Sapiehy w małżeństwie z Magdaleną z Xiążąt Lubomirskich spłodzonych. Cóż dopiero kiedy prawo Statutu Litewskiego a mianowicie Art. 28 rozdziału trzeciego ten wyraźny w sobie obeymuie przepis; są to słowa prawa.

» Też takowy ma bydź za bękarta rozumian którego by się oyciec za żywota swoiego wyrzekł i nie swoim bydź go Synem przyznał iedno żeby tego nieuczynił, z waśni i gniewu przeciw synowi albo żonie swéy matce iego poczciwéy, a bo by też żeby czas nie mały za dziecie miał i po iego porodzeniu z sobą matkę iego a żonę swoię cierpiał bo iako go iuż raz za dziecię swoie przyiąwszy i maiąc go przy sobie w domu swoim cierpliwością swą za dziecię swe przyznał, tak go iuż potem złym czynić nie może gdyż dobremu nic złego i niepoczciwego w domu swoim cierpieć nie godzi się »

Stosownie więc do tego prawa niegdy Kanclerzowi Sapieże wolno było wyrzec się którego kolwiek dziecięcia lub go nie przyznać; wyrzekać zaś się wyraźnie Cichockiego i Szwanowéy niepotrzebował, bo oni imienia Sapiehy na chrzcie sobie danego niemieli i nigdy go nie nosili, dosyć więc że ich nie przyznał i żadnego pisma przyznaiącego powodowie okazać nie są wstanie, iuż tém samém z pretensyą swoią podług wyraźnego prawa słuchanemi bydź niemogą.

Prawo to iednę tylko kładzie Excepcyą, ieżeli taki oyciec tego którego chce odrzucić przez czas niemały za dziecię swoie w domu przy sobie chował, a zatem cierpliwością swą za dziecie przyznał, że go iuż potem odrzucić nie iest mocen, lecz właśnie tego niedowiedli powodowie i owszem contrarium z samych z strony ich wysłuchanych świadectw wykazane; oprócz bowiem iednego świadka Welkenowéy. któréy świadectwo podług prawa Statutu Litewskiego iest żadne, a podług prawa Galicyiskiego nawet iako świadka poiedynczego, i nadto w zeznaniach swoich sprzecznego daleko niedostateczne, żaden inny świadek niezeznał żeby Xiąże Sapieha miał nawet bawić się z powodami, lecz i Welkenowa niepowiedziała nigdzie

żeby

żeby, Xiąże Alexander Sapieha przyznał wyraźnie powodów za dzieci swoie[illegible]. co zaś zacytowane wymaga *przyznania* i to *przez czas niemały za dzie[illegible] oraz chowanie przy sobie w domu* któréy ostatniéy okoliczności nawet[illegible] odowie utrzymywać się niepoważyli *przyznaiąc owszem, iż ciągle za dom[illegible] byli chowani*; również Welkenowa w świadectwie swoiém zeznaie *iż nigdy powodowie w domu Xiążąt Sapiehow niechowali się*, owszem kiedy podług iéy mniemania Xiąże miał się gniewać, że dzieci za domem chowane, sam tylko Xiąże Franciszek do domu przyprowadzony i tamże się ciągle chował, więc też sam Xiąże Franciszek za syna przez Xięcia Alexandra Sapiehę przyznanego uważany bydź może, tudzież za córki cztery w domu podobnież wychowane względem których Welkenowa opowiada iż te tylko znalazła przyimuiąc służbę u Xiążąt Sapiehów, że one same odwiedziły Xięcia z Litwy przybyłego; mocen więc był Xiąże Alexander Sapieha nieprzyznać powodow i nieprzyznawszy, ciż żadnych pretensyi do Imienia iego rościć sobie niemaią prawa.

Wreszcie gdyby nawet co nieiest pod iakimkolwiek bądź względem Powodowie za potomstwo Xiążąt Sapiehów uważani bydź mogli, to iednakże nienadałoby im prawa do spadku po niegdy Xięciu Alexandrze Sapieże. Stosownie bowiem do Statutu Litewskiego Rozdziału 3. Artykułu 41. i Rozdziału 7. Artykułu 1go wolno iest Oycu rozporządzić swoim maiątkiem podług upodobania z wyłączeniem dzieci, co prawo ostatnie wyraża przez te mianowicie słowa »

» wolno każdemu dać, przedać, darować, zapisać, albo od dzieci od bliskich oddalić,

w dalszym ciągu

» a chociażby pierwéy którą część, albo połowicę imienia swego albo cokolwiek ludzi, ziemi komu przedał albo zapisał tedy ostatkiém tych imion wszystkich potemuż wolno będzie szafować wiecznością, zastawą, iak wola iego będzie także oddalaiąc od dzieci od bliskich swoich »

Niemasz więc w Statucie Litewskim żadnéy konieczności zostawienia dzieciom pewnéy części maiątku iako legitymy, lecz wolność nieograniczona rozporządzenia swym maiątkiem nadana, iak się Testatorowi zdaie i podoba, skoro więc niegdy Xiąże Alexander Sapieha czyniąc Testament nic dla Powodów nie zapisał, ci nawet pod tytułem dzieci iego żadnego prawa do pozostałego maiątku rościćby sobie niemogli.

Nakoniec co do Michała Cichockiego, gdy podług prawa Statutu Litewskiego Art: 91. Rozdziału IV. względem odzyskania nieruchomości przedawnienie przez przeciąg lat dziesięciu zamilczanych ma mieysce, on zaś rachuiąc tylko od czasu iego pełnoletności to iest roku 1788. lub naydaléy 1789. przez przeszło lat 10. milczał bo dopiero w roku 1801. z pretensyami swoiemi do Sądów Galicyiskich odezwał się; Cichocki więc z przyczyny samego przedawnienia za upadłego w Prawach swoich musi bydź uznany.

Co zaś do Konstancyi z Cichockich Szwanowéy ta również z prawem żądania posagu podług wyraźnego przepisu w Art IV. Rozdziału V. Statutu Litewskiego upadła, iuż to że będąc ieszcze za życia niegdy Xięcia Sapiehy za mąż wydaną, wyznaczenia posagu niepozyskała, prawo zaś to mowi iż »

» takowym dziewkom za życia Oycowskiego wydanym ani ich dzieciom i potomstwu, Bracia i inni bliscy żadnego posagu i wyprawy dawać niepowinni. Gdyż Oyciec wiedział iaką miłość i opatrzność o dobrém dzieci swoich miał czynić »

już też że w każdym razie podług tegoż prawa Kobiecie niewyposażonéy Akcya przeciw Rodzeństwu do lat tylko dziesięciu od póyścia za mąż służy; ona zaś dopiero w lat kilkanaście sprawę ninieyszą rozpoczęła. —

Tym sposobém wykazawszy dowodnie iż Powodowie przychodzący o przyznanie im imienia i herbu familii Sapieżyńskiéy, tudzież prawa do spadku po niegdy Xięciu Alexandrze i Magdalenie z Xiążąt Lubomirskich Xiążętach Sapiehach Małżonkach, tudzież Annie z Xiążąt Sapiehów Xiężnie Jabłonowskiéy wspólnie z Pozwanemi Sukcessorami wylegitymowanemi, nietylko przez wyprowadzoną i to nie w skutku wyroków interlokutoryinych

[illegible]ecz poprzednio na wieczną pamiątkę Inkwizycya, ani urodzenia swoi[illegible] z Xiężnéy Sapieżyny, ani przyznania przez oboie Xiążąt Sapiehów M[illegible]ów w sposób prawem przepisany wcale niedowiedli, lecz nadto Poz[illegible]Sukcessorowie w porządku czynienia odwodu dokumentami urzędowe[illegible] niezaprzeczonemi prywatnemi a nawet własném Powodów przyznan[illegible] niemożność pochodzenia Powodów Michała Cichockiego, i Konstancyi [illegible]Cichockich Szwanowéy z Xiążąt Sapiehów iák naydostateczniéy wykazali; daléy ciż pozwani iasnemi prawami do roztrzygnienia sporu ninieyszego służącemi, przekonali, iż niegdy Xięciu Alexandrowi Sapieże wolno było wyrzec się czyli nie przyznać Powodów iako w domu iego niewychowanych; wreście, że choćby co nie iest, Powodowie byli potomkami Xiążąt Sapiehów niegdy Xiąże Alexander Sapieha niezrobiwszy im w Testamencie żadnego zapisu, ciż na tem poprzestać powinni, i żadnego udziału z pozostałego po nim maiątku podług Statutu Litewskiego domagać się niemaią prawa; na koniec, że też prawa do spadku gdyby nawet iakie rościć sobie mogli Powodowie iuż przez przedawnienie utracili. Z tych więc wszystkich przyczyn Konkluzyą iest Pozwanych, iżby Powodowie z całkowitą swoią Skargą oddaleni, Wyrok Appellacyi Krakowskiéy w sprawie téy zapadły w zupełności utwierdzony, i Powodowie nietylko na zwrot kosztów lecz nadto na kary prawem przepisane za niesłuszne wywołanie skazani zostali. —

F. Wołowski Mecenas,
iako Obrońca Xięcia
Franciszka Sapiehy.

158

Posessia klucza Obozowieckiego w Jego przytomnosci zapłacona, dogadzaiąc Impetowi swemu, kazał posłuszeństwo odebrać —. Takie to tedy są JW. Potockiego wstydliwe Dobroczynnosci, i takie moie bezwstydne Stratom moim Niewdzięcznosci —.

[illegible] Akt Powia-
tu Radomyskiego zaniesiony

Remanifest.

JW. Antoniego Złotnickiego
Generał Leuttnanta i Kawaler
na Manifest JW. Szczęsnego
Potockiego Generała od Infan-
teryi y Kawalera w Tulczynie
Podpisany Dnia 19. Junij ro-
ku 1804. a tegoż Roku y Mie-
siąca dnia 22. do Akt Powia-
tu Zwinogrodzkiego podany.

159

Kiedy Pan Dobrz robisz
wyciągi to ma przyjem-
ność zrobi, tegoż samego
przeczytać mowa = 92 Roku

PZ

160

Manifest Nayiaśnieyszego Cesarza Austryackiego

w Miesiącu Sierpniu 1813 Roku po niedoyściu kongressu pokoiu w Pradze
p.ko potędze Francuzkiey wwraz zwypowiedzeniem oneyże woyny ogłoszony

Manifest

Nayjaśnieyszego Cesarza Austryjackiego, Króla Węgierskiego i Czeskiego

Monarchija Austryjacka będąc przez swoje położenie, przez swe wielorakie związki z innemi Mocarstwy, przez ważność swoją w związku państw Europejskich w wielką wagę "była wojen wpleciona; które dotychczas jak lat 20 prawie były Europę — W całem biegu tych wojen, jedna tylko i zawsze każdą zasadę kierowała każdym kroków N. Cesarza — Z uwiadomieniem o swoich, położeniu przyległych, obcy wszystkich mydeł dobywszy, powściągania się niedobywał Pan nigdy oręża, gdy go konieczność bezpośredniej własnej obrony, lub ta niedobrzelna od własnego ubezpieczenia ostrożność o los państwa z jednych albo niebezpieczeństwo wiszące zbudzonym całe towarzystwo systemma Europy przez bezprawne dowodnie do tego nieuprawiały — Dla sprawiedliwości i pokoju mogąc Pan wiele ingerencji na sprawiedliwość i pokój widzieć walczyła Austrya — Chociaż w tym czasie swoim boju głębokie Monarchii zadaniem były rany, przecie N. Pan da przy nayomniey została ze pocieszenia, że los państwa Jego za niepotrzebny lub nazbyt prędkiemi na cel wystawionym nie był, i że każde postanowienie przed Bogiem, ludem Jego, przed współczesnymi i potomnościa usprawiedliwionym być mogło —

Wojna w R. 1809: była taka, która nayprzygotowańszych przygotowawszy, zdarzeń, Monarchii do zguby przyniosła, gdyby wiekopomna waleczność wojska, i duch wierny miłości Ojczyzny, który wszystkie wieki Monarchii ożywiał, od wspomnianego toku nie były mocniejszemi — Honorowo wy i sławna orężna stawa, została wśród wielkich przeciwności bez wojny strzelbie utrzymaniami; boż utracono kosztowną prowincyę, a przy odbraniu nie kraiów przybrzeżnych morza Adryatyckiemu wydarto Austryi wielki cieżar Handlu Morskiego, jeden z najdzielniejszych środków powiększenia fey krajowego przemysłu; iestto cios, którymby się gdyby wiecznie w owym czasie obaymuiące cały cały zgubne systemma, niezamknięto było i bez tego wszystkich Dróg Handlu i nie zerwało między narodami wzaiemnego społeczeństwa —

Bieg wypadków tey wojny dał N. Panu to zupełne przekonanie, że przy ostatecznem niepodobieństwie bez pośredniego i gruntownego ułożenia tych boko zmąconego politycznego stanu Europy, zbroyne ratunkowe usiłowania państwa pojedyńczych zamiast położenia końca wypędzą, mnożą tylko, były poźniey tak ciężkie rany, pozostałych sił niepodległych, przy: spiesząc upadek całości, a nawet zniszczyć lepszych czasów nadzieję — Głęboko dotknięty owem przekonaniem, uznał Pan iak istotną, bytność konieczną, gdyby przez zapewnienie na kilka lat pokoju, niepowściągniony do owego nazad gwałtowny pęd rzeczy codziennie przemocy, przynaymniey był wstrzymanym; i gdyby dla monarchii [illegible] nie bardzo potrzebna do przywrócenia finansów i rzeczy wojskowey spokojność, oraz dla państw sąsiedzkich pora wytchnienia wojskowa została, z której korzystanie rozsropnie i czynnie przeyście do dni szczęśliwszych przygotowanym być mogło —. Pokój takiego rodzaju mógł te oczekiwane pełniey nie bezpieczeństwa okoliczności tylko przez nadzwyczajne postanowienie być osiągniętym — Czuł i uczynił to postanowienie dla Monarchii, za nayświętszy Interes ludzkości, iako pewien przeciw nieprzyiacielskim nieszczęściom jako wszystkim lepszego postępku rzeczy, dał N. Pan to co Jemu Jego było uczynić — W tey myśli, wytrwałey nad wszelkie przeszkody nadzwyczajne nadzieje i nabroniony przeciwko wszelkim złym tłomaczeniom [illegible] skojarzono wzgląd który po dotychczasowych nieprzerwanych walki powinien być podwaliną stałego i spokojnego

ogłoszony

eg stronę przez uznanie jakiegoś bezpieczeństwa chtonie mocniejszą
i uzyscierską stronę do umiarkowania i sprawiedliwości, a tak ustanowi
z dwojga złem razem, drogę powrotowej równowagi itd, bez której spo
łeczeństwo państwu cedynie zgubnem wojną być może—
Cesarz miał tem większe prawo do takich oczekiwań ile zlodowaceniu skoja
rzenia tego związku, dał cesarz Napoleon na tém punkcie swojego za
wodu gdzie ustalenie nabycia, stać się bardziej czynnemi jak
nieustanne do nowego posiadania dążenie— Każde dalsze rozszerzenie
państwa przechodzące jeu dawno wszelką sprawiedliwą miarę, było nie
tylko dla Francyi która pod ciężarem zdobyczy upadła, lecz nawet
dla osobistego dobrze dorozumianego interesu jego z widocznem połączone
niebezpieczeństwem— To ce całe państwo wobec dzie zgubnie musiało ko:
nieczne w bezpieczeństwie utracić, Gmach wielkości jego otrzymał przez
Familijny związek z najdawniejszym Cesarskim Domem w Europie:
państwie ze zdrady Francuzkiego narodu, świata taki nadrost w mocy
i uzupełnieniu, że niespokojne powiększenia plany nadal tylko ostat
ecz i zachwiać go mogły— Co Francya, co Europa, wraz z tyloma wiel
ce uciśnionemi i rozpaczającemi narodami do niebios błagały, przeci
gnęła ta wojenzonemu Sława i zwycięstwem Władzy zdrowa Polityka za
prawo ostatniego utrzymania siebie— Wolno było wierzyć że tyle zdo
wonych wielkich powodów nad pozostałem jednego Tryumfować będzie
Że te wzrosłe spełnionemi niezostały nic może to tém tłumaczyć, żaden
spotkał zarzut— Po całe tak nadaremném natężeniu i niezmier
nych ofiarach całego Cesarstwa data dosyć powodów do proby
odpoczynku dobrego przez zaufanie i dotanie się tam gdzie potoki
krwi tylko zgubę na zgubę aż do tych czasów wlały— N Pan niebo
dzie Jego podzwonny mniej więcej zatrzymać że tą drogą—
Jesień niezapomniana był rok 1809 wojna zaczęta się wtedy w Hisz
panii, tedy Niemieckie zaledwie miały czas po zgruntowaniach obu
przeszłych wojen pierwszy raz wolno odetchnąć, gdy Cesarz Napoleon
w jednej wszystkiej godzinie postanowił wielkie znakomity obóz
złożonych niemiec do tej Wielkiej krajowi która nazwisko państwa
Francuzkiego nosiła, i razem wszystkie przeciw narodowemu Hon:
dlowym miastom Hamburgowi Bremie i Lubece ich politycznej
a w krótce potem także był ich Handlowy i ostatnie utrzyma
nia się środki— Zrobiono ten krok gwałtowny bez żadnego, choćby tyl
ko pozorniego prawnego powodu, z pogardą wszystkich formalności, bez
poprzedniego oznajmienia lub rozmówienia się z jakimkolwiek Rządem
tem, pod tym dowolnym i żadnym pretekstem, że go wojna z Anglią nakazuje
Cmoz tego wykonywano wojną i nieubłaganą zniszczenia owe obra
one systemą które kosztem niepodległości, pomyślności, praw i godności pu
bliczney i prywatnej własności wszystkich państw stałego lądu, zniszczyć ma
to do gruntu handel świata, a wykonywano ze wszelkiem odrzucaniu wszyst
niemiec wypadków, który gdyby wszystkiem się był nie podobnym, cała Europa
na długie czasy w ubóstwie, niemocy i barbarzyństwie byłby pogrążył
Uchwała tworzyła nową posiadłość Francuzką na niemieckiej brze
gach Morskich, pod nazwiskiem 32 departamentu wojskowej była sama przez
się dosyć niepokojącą dla wszystkich państw Sąsiedzkich stała się za
bardzo, iż nie było wiadomo granica przyszłego większego niebezpieczeń
stwa— Przez te uchwałę widziano ustanowione w Saxonii Francyi

w prawdzie

w sprawdzie wcześniéy iuż przeskrzyżowane, jednakże zawsze jeszcze za bydgoszcz ppo
klamowaniu cystkana, tak zwanych naturalnych punktów granicznych Księstwa
Francuzkiego, obalonym bez żadnego dalszego usprawiedliwienia lub bliższego za
mia, a nawet znisczono bez przykładnego dowodzenia, wtame twory Cesarza
W Drodze tey straszney Usurpacyi nie odkrzesiono ani Xięstwa Berskie
go ani Królestwa Westwalskiego, ani też iakiegokolwiek bądź wielkiego lub
małego Terytoryum — Granice oznaczone z porzuceniem kepym kamorem, bez
gła bez reguły i planu, bez względu na dawne i nowe stosunki, w poprzek
przez kraje i rzeki, przecinały środkowym i południowym Państwom Niem
kim wszelki związek z morzem północnem, przekroczyła Elbe, dotknęła Da
nii i Niemcy, zakreśla nawet morza wschodniego, i zdawała się spieszyć
do linii osadzonych ciągle twierdz Pruskich nad Odrą — A jednakże dotego
zagięcie, chociaż ono wdarło się tak gwałtownie we wszelkie prawa, pozwala
się tudzież we wszelkie jeografizne, polityczne, i wojskowe ograniczenia, miało
tak małe piętno dokonczonego i zamkniętego terytoryum że musiano je brać
tylko za wstęp do większych kroków gwałtownych, przez które połowa nie
mieć Hataby się była prowincya Francuzka a Cesarz Napoleon prawdz
wym zwierzchnym Panem całego rozległego Kręgu —

Przez te nieograniczone rozszerzenie Francuzkiego Terytoryum mu
siały się Rossya i Prusy nayspieszniey ouić Zdradzaniem — Monarchia Pruska
opasana ze wszystkich stron, uiewolacyzna wcześniey a nawym wolnym pora
zeniem, ogołocona z wszelkiego środka zebrania się nowych, zdawała się zbli
żać mocnemi krokami ku zupełnemu rozwiązaniu się swojemu, Rossya
zatrwożona iuż dostatecznie na zachodniey granicy swojey przez zamowdz
przemianę do płac zbrojney Francuzki Miasta Gdańska ogłoszego wolnem
miastem handlowem, przez pokoy Tylzyjski, tudzież przemianę wielkiego Xię
stwa Polskiego w prowincyę Francuzką, widziała w posiadaniu tey potęgi Fran
cuzkiey wzdłuż brzegów Morskich, i w nowych dla niey gotowanych obwar
nagle niebezpieczeństwo dla Niemieckich i Polskich posiadłości swoich,
Od tey chwili zerwanie związków między Francyą i Rossyą tak do
brze iak postrzegnionem było —

Nie bez wielkiey i sprawiedliwey obawy widziała Austrya te nowo
powstające Burze, iestże kroków Nieprzyiacielskich musiał w kazdem przy
padku dotknąć się tey prowincyi, których stan obronny, gory kowiewała si
mowa Reforma zatamowała środki wojskowe nader były niedoskonałym
Zdawałoże rzecz z wyższego względu okazała się walka Cesarza Rossyi
w nader wątpliwym świetle, powiewazy się o kopiunkturach równie tak
niepryiaznych przy takimże braku wspodziewania innych mocarstw
i takiegoż niezrozumienia obopulnych sił walczących, a zatem tozsamo
bez dwuelkiey Nadziei jak wszystkie wcześniey podobnego rodzaju po
szczęta — Nie zwarł wiryt wszystkiego co tylko przyiacielskie z pozwa
dzało z jednéy i drugiey strony zdołało, dla powstrzymania wybuchnienia
burzy — że ta pora czasu była tak bliska, w której miedzy tym
w dobrey myśli uczynionych kroków, dla Cesarza Napoleona dla
ko niebezpiecznym był. miało jak dla przeciwników jego niemogła w
ów czas żadna bystrość ludzka przewidzieć, że na radzie rządu swiata
tak było postanowiono, —

Gdy rozpoczęcie wojny niebyło jeszcze wcześniey wątpliwem, miał N
Pan pomyślić środkach, którem by tak mocarstwem i niebezpiecznem
położeniu zdawna bezpieczeństwo i spokojnem względem na istotny

Fortsetzung

Interes państw zagranicznych pogodzić można — Systemma bezbrzeżny uważymy
ii ten to jedyny środek neutralności na którymby był Cesarz Napoleon w skutku
oświadczeń swoich zezwolił byłoby według wyżej wyrażonych zasad państwa
nieprzyjacielskim, a nakoniec stałoby się tylko bezsilną stanowiska ani kroku
ni z tego ciężkiego problematu, które rozwiązaniem byłoby zniknąć — Mocarstwo
mające wagę stałych nie mogło pod żadnym względem rozgo się wtrącić
stanowienia interesów Europy, ani też poprawić się w położenie w którymby
równie nie czynnie dla pokoju i wojny ustawić było i wspólnego swoją na
wszystkich wielkich obradach bez czynienia jakiejkolwiek
bezpieczeństwa własnych granic swoich — Zbrojenie się do wojny prze-
ciw Francyi, byłoby wzajemnych obelżywości stokiem przeciwnemu
bardzo tak słuszności jako [illegible] sprzymierzeniu — Cesarz Napoleon się
dał być Panu żadnego powodu do czynów Niepraw wielkich, a widok
osiągnienia nie jednego dobrowolnego zamiaru przez wrzenie broni
stanie się stoją [illegible] raz nie przyjaciół [illegible] przez pośred-
nictwienia i łagodzące porady, nieustanna [illegible] bez wielkiej
dzieci — Co się nas tycze bezpośredniego interesu państwa, żadnego tak
we postanowieniu, ten nieubłagany miał obyć skutek że kraje Austryac-
kie stałyby się pierwszym i najgwałtowniejszym teatrem wojny,
któraby przy ozwłoczonej niedostateczności obronnych [illegible] wo-
sków, illowarchii, w krótkim czasie była obalita —
W tem drażliwem położeniu żadna inna Pana nie pozostawała
droga jak wystąpienie na place boju obok Francyi, skoro ujęcia się
strony Francyi, w własciwem słowa tego znaczeniu było by się
sprzeciwiało wielkiemu obowiązkiem i zawodom Cesarza ale nawet
powtorzonem oświadczeniom tego Gabinetu, który wojny tej bez żadnej
ogrodki nie pochwalał — Pan działał przy podpisaniu traktatu po
D: 14 Marca 1812. według tych dwóch wyraźnych względów, pierwszy
był jak świadczą same słowa Traktatu, aby nieznacznie się żadnego
środka przez którymby wcześniej lub później wpływać można
na zawarcie pokoju, drugi aby pozyskać wewnętrzny i zewnętrzny
postanowienie któraby w przypadku nieprzyjaciela pokoju lub
też gdyby bieg wojny stanowczych czynności [illegible] po-
stawiła Austryę w stanie działania niepodległe i porte powa
nia w każdem wypadku przymuszonem razie tak iżby sprzy
mierzeńca i mocna pobudka przyjmowała, tego to powodu przy
obiecania do wspólnej czynności w działaniach wojennych do
kładnie oznaczona, a w stosunku mała [illegible] wojska, inne
zaś pozostałe lub tworzyć się jeszcze mające siły zbrojne,
niemiały żadnego celu na [illegible] społeczeństwa — przez żadne
mierzącej ugody, zostawiały wszystkie wojujące mocarstwa
same terytoryum monarchii za Neutralne, prawdziwa
myśl i znaczenie systematu obranego przez Pana uczyniły wyra-
źnością ani Francyi ani Polsce ani też jakiejkolwiek bądź
innej tego dostrzegania wypadków wróżka —

Wyprawa Wojenna Roku 1812. dowiodła godnym pamięci przykładem jak przeciwnicy uprzedzeni o grożących im losie upadku mocy w sercu Rossyi piérwszey Rangi, gdy tenże w uroczeniu wielkich wojskowych talentów, zamiast opierać się granicom Rossyi i przywodom Mądrości — Namiotu obcierania stawy w zagrodzie Cesarza Napoleona wstąpił Chrystus; a potężny spolszczony widok uwrócił go do Rzymu ze wszystkiemi pokoju godnościami, na pół wieku władzy Papiezo Papiezkiey utrwalił, a potém rozpuścizna powrócił — Gdy wojenna Cesarza Rossyi wyższego Stanu, sławne Rycerzy Jego czyny, i nie zachwiana ludów Jego wierność mocarstwu konie położyły, było już za późno zdrowiu i bezkarnie — Całe wojsko Francuzkie zostało rozproszonem, zniszczonem, i prochy jak w obcych miejscach widziano Stanu wojny przeniesionymi z nad Dniepru i Dźwiny, nad Odrę i Elbę —

Piękna ta nadzwyczayna zmiana szczęścia była zapowiednia ważnej Rewolucyi we wszystkich politycznych stosunkach Europy, zwłaszcz między Rossyą, Wielką Brytanią i Szwedzkiem, powodami wszystkiem w około leżącem państwom nowy punkt Podróży — Prawy obcowanie i ufność i sławnie oddawna z postanowieniem odsadzenia się na odległość, a nawet przeniesienia niebezpieczeństwa bez porażenia polityczney zmiercy, nad powrotem od wojny wojennemi uciskami, chwycenia się przyjaznej chwili i zwrócenia się na tono sprzymierzeńców — Wielu wielkich i innych z Niemieckich było gotowych też samo uczynić, uwolnić się wyprowadzić niecierpliwie zniszczenia ludów bieg regulatory Jak Bóg Jego — ze wszystkich stron Dziedziny do niepodległości godności uczucie skrzywdzonego narodowego honoru, rozjątrzenie na ciężko nadużycia obca zwierzchnia władze w jawne odpowiedzialne płomienie —

Nie czas będąc za wcześnym, nie ieby Jego obrotu rzeczy za naturalny i koniecznie skutek spowodowanego gwałtownego niepozwolił przewidzenia, a za sprawiedliwem nie zdawał by na nie z niechęcią spoglądał, zwrócił jednakże na to baczność swoją iżby przez dogodne rozważone i przezornie kombinowane środki korzystać można z przesilenia tego dla prawdziwego i stałego Interesu spokojności Europejskiej — Jeszcze na początku Maia Gruderia czynione ze strony Gabinetu Austryackiego znaczone kroki w celu Pokojowienia Cesarza Napoleona do sprawiedliwey i spokojnej polityki przez powody obchodzące bardzo tak potężna pomyślność jak i dobrze Interes — Kroki te ponawiano od czasu do czasu, pochlebiano sobie że wrażenie przestarzałego nieszczęścia, pomyślenie nadzwyczajne powrócenie ogromnego bogactwa, i na twarde przymuszające środki wszelkiego rodzaju, potrzebne do wynagrodzenia tey szkody, dzieci głęboka niechęć narodu Francuzkiego i wszystkich wokoło Jego wpleciony krajowi Wojnie, którego bez widoku przyszłego wynagrodzenia szkody, wyczerpała i porozpadała towarzysz, że nakoniec samo pomyślenie o rzymu, która na niepewności wypadku nowego nadzwyczajnego przeciwienia będą mogły skłonić Cesarza do wysłuchania przełożeń Austryi — Ton jakim uczyniono mu te przełożenia zgadzał się nim był troskliwie do obojętności, był tak poważnym jak go wielkość zamiaru, tak ochraniającym: jak pragnieniu pomyślnego wypadku i zachodzące przyjacielskie stosunki wymagały —

Żeby oświadczenia które tak czystego wypłynęły źródła wyraźnie odziedziczonemi zostały nie można ich było w prawdzie spodziewać, ale sposób jakim je przyjęto, a więcey iszcza ostra sprzeczność między myślami Austryi; i Celem podtrzymywaniem Cesarza Napoleona, wczesnych nadzwyczajnych starań o pokój wczesnie już nayleynagrobiły nadzieję zamiast rozweselenia uniesionowanym tonem widoku przymuszonemi na przykład, i ustąpienia powszechnej rozpaczy, zapowiadały nayczarniey we Francyi władze uroczyście za każdem sposobem ze Cesarz żadnym propozycyi pokoju słuchać nieodzie, którąby ktokolwiek Francuzkiego Państwa nadzwyczaj, lub też rzecz sobie mogła prawo do jakiejkolwiek bądź prowincyi wściekłey dowodnie do niego, coronowanym Cesarz mówiono o wypadkowych warunkach, które nawet Dawały się tylko tak samowładnie nakreślonej granicznej, to z groźnym gniewem to z pogardą odsłaniano jak gdyby nie można było dosyć uprzedzić z jak szczerą chęcią postanowił Cesarz Napoleon, uczynić dla spokojności świata ani jednej znakomitej ofiary —

Te nieprzyjacielskie Manifesta były ciężkie skutkiem tej nagłonej nagany dla Austryi do skłonności, że nawet same wezwania do pokoju, które ten gabinet za widoczne pozorniem rozweleniem francuzy do innych postać dworów, w Fatalnym wiadomości wojska wiadomości światła świetle — Sprzymierzeni przeciw Francyi Monarchowie stawili na przeciwko Angielskim propozycyom układów i pośrednictwa, pełnie oświadczenia Cesarza Francuzów — Gdy St Rau wypłynął był w Maia Marcu Posta do Londynu, w celu zaproszenia Anglii do uczestnictwa układów o pokoju; odpowiedziało ministerstwo Angielskie że ani mowy nie może, aby Austrya przypuszczała iszcze nadziei pokoju, gdy Cesarz Napoleon

wsród

wśrod tego czasu objawiał myśli które tylko do uwiecznienia wojny wiodły, musiały, gdyż to odpowiedź która dla Niemca tém boleśniejsza być musiała, im sprawiedliwsza i grzeczniejsza była.

Mimo tego jednakże nie zaprzestała Austrya przekładać coraz wyraźniéj i mocniéj nagłéj konieczności zawarcia pokoju, powodując się przy każdém kroku swojém tą zasadą że gdy równowaga i porządek w Europie przez Nieograniczoną przemoc Francyi ubliżone zostały niemożna ani pomyśleć o przywróceniu pokoju, póki ta przemoc nie będzie ograniczoną za rozumieniem Grancheryi i Nam wszystkich potrzebnych środków do uzmocnienia i zabezpieczenia celu tego, czém Cesarz że Austrya musi być uzbrojoną do Wojny, jeżeli pośrednictwo jego wszelkiem pokoju nie ma zostać zupełnie bez skutku. Nadto nie kwestyą już tego N Pan dawno przed sobą że przypadek bez pośredniego wszczęcia wojny uważnie Jego wytworzonym być nie może, ~~da tym~~

Do tych czasowy stan rzeczy niemogł trwać dalej; tem przekonaniem był Cesarz przeniknięty ono było wszelkich kroków Jego wyrażone. Skoro każda strona "o dostąpienie pokoju, za pierwszej już nie podróżą się zgodzenia, tedy owe przekonanie tém wyrazem usłane stać się musiało. Wypadek okazał się tym prawdziwy, że jeden z obojga dróg przez Układy lub Oręż musi się do innego przeistoczyć stanu. Cesarz Napoleon nie tylko przewidział zbrojenia Wojenne Austryi, ale nawet uznał je za Konieczne, i dał im nie przy żadnej okoliczności słuszność", miał on dowody przeciwne do wierzenia, że N Cesarz tak stanowczym dla Siebie uważa postawie, wszystkie osobiste lub przemijające na bok rzucić względy, radzi się tylko tego stałego dobra Austryackiej Monarchii; i nie na postanowi jakie co mu te najwyższe powody za powinność przepisały.

Gabinet Austryacki mógł się tak nie oświadczyć, aby zamiarom jego i innym rozsądny wykład danym być nie mógł, pomimo tego jednakże, nie tylko że stosunki Francyi uznano za pośrednictwo Austryackie jedynie zbroynem być może a te nawet oświadczono uczyni kilka razy, iż w zachodzących okolicznościach Austrya nie na próżnemu roli ograniczyć się już z wielkiemi siłami na teatr wojny stanie, i jako zawsze dzielne mocarstwo wypadek zrozumieć musi. Cesarz Francuzki mógł się do Austryi spodziewać lub obawiać, bądź iesze Brzeg Francuzki mógł się do Austryi spodziewać lub obawiać, przecież w owem uznaniu zawierało się poprzednie usprawiedliwienie tego toku, postanowionego i wykonanego przez Cesarza. Stanowki rozwiązały się tym aż do tego punktu, gdy =

= Gdy Cesarz Napoleon opuścił Paryż dla wstrzymania postępów wroga spotkanych — Bohaterskiej Armady Wojsk Angielskich i Prudzkich wkroczyły bojaźń Mieć Maja hołdowali nawet sami ich nieprzyjaciele. Ze wypadek ten pierwszej przyczyny wyprawy wojennéj nie był dla nich spodziewanym, powodem tego były ciągłe przemagania się Francuzkiej potęgi wojennej ciała i uznany przez cały świat wodza jej Jenialny, czyniąc też owe politykane kombinacye, które przyjmowanym Monarchom za prawidło w całym ich przedsięwzięciu służyły — Dawniéj oni wtedy niemylnie naprzód wypracowaniu opinii, że nie podobna, aby ta sprawa, za którą walczą na długo jedynie ich tylko zostać mogła sprawą: że wcześniéj lub później, w teraźniejszém lub nieprzyszłém, każde Państwo, nieprzyjęte jeszcze zupełnie o swojej niepodległości, pozostałe wojsko, na stronie ich stanąć musi — Dali oni Jego Waleczność wojsk swoich taki popęd, jaki chwila nakazywała, i zachowali znakomitą czas "it swoich na czas, gdzie się spodziewali, że mogą rozciągłemi środkami dążyć do nayważniejszych wypadków — Z równych powodów, i aby mogli nie dozwolić się dalszego rozwinięcia wypadków, zawarli rozejm —

Tymczasem przybrała Wojna inny obrót, przyjmierzeniów na tę chwilę inna postać, która Cesarzowi codziennie bardziéj uznać dawała, że nie niepodobieństwem by było, zostać nie czynnym widzem w dalszym ciągu o

reszcie

Prussiey

onuje — Nadewszystko był los Monarchii Pruskiey, która zawsze uważ-
ge Hollei — Cesarz pozazdrościł przywrócenie pruskiey potęgi, na pierwszy krok
do przywrócenia politycznego Systematu Europy. Niebezpieczeństwo w jakiem ona
teraz się znajdowała, uważał Cesarz jak swoie własne. Cesarz Napoleon da-
rał oświadczyć Dworowi Austryackiemu, iżeby na początku Maia kwitnia się
rozwiązanie Pruskiey Monarchii za naturalny do uspokoienia się Jey od Francyi
dalszego ciągu wojny uważa, i że teraz od Austryi zależeć będzie, czyli nayzdrowszą,
nay spokoyniejszą Jey prowincye do krayów swoich wróci. — Było to
oświadczenie dowodzące dosyć wyraźnie że dla osadzenia Prus, żadnego środka
opuścić nie trzeba. — Jeżeliby wielki Ten zamiar, dawnym niemogł być dopięty
pokojem, żeby Polska i Prusy dzielnym wojsk dzierżeniem uspokoiła należało —
Tego to naturalnego względu, o którym się zawsze nazod Francuzy nie tak łatwo
myśleć mogła, ciągnął Cesarz daley zniemarodowana uprzedzenia ubiegania się
ję, opuścił on pierwszych dni Czerwca Wojsk stolice i udał się do Prus "Ko-
rzeń wojny, aby Francya jeżliby się jaki widok otworzył pracowała dzielnie nad
układami o pokoy — który jak prawdziwie tak i potem z przykrością Hollei nayuy
szym był Celem, ani się też aby kierował z wielkiem uszanowaniem przy
gotowaniami do wojny, gdyby dla Austryi żaden powodu nie miał Pu-
bor —

Krótko przed tem kazał Cesarz Napoleon ogłosić, "że proponował projekt do
kongressu pokoju w Pradze, gdzie Potencye mocniey Francuzey, z jednostronnych sta-
nów Ameryki, potężnieyszey Danyi, króla Hiszpańskiego i wszystkich przymierzeń-
nych Nay, z drugiey strony zaś potencye mocniey Anglii, Rossyi, Prus, Powstańców
Hiszpańskich, i reszty przymierzeńców Jey Francuzey wojny. Miały zebrać się
i porządy Długiego pokoju ustanowić miały. — Komu te propozycye były czynio,
nie, trzeba drogą, o jakiey Dyplomatycznej formie, przez czyy organ dzieie się
one miały, nie wspomniano było zupełnie Gabinetowi Austryackiemu, który się
o tem jedynie z pism publicznych dowiedział. — Jak wreszcie takowy projekt
mógł być podanym, jak z położenia tak nie rozbrojonych sprzymierzeńców, bez żadney
jednostronnie uznany porządy, bez nadzieiy wydatny planu uporządkowany pozna
Dwiczney pracy, układy o pokoy nawiązane się mogły, tak mało dawało się po-
jąć, iż wolno było cały ten projekt utrzymać za figurkę Fantazyi a nie li za ci
nie mniemane wezwanie do wielkiego pobłyskującego prawidła —

Oczekiwana szczęśliwie z dwudziestu pokoju dawno się nadzieja
dzieja, wyliby do tego dalekiego i ciężkiego dopiąć się mogącego celu, rzadka, skoro zaloc
kiem bliżey porównać się niebyło można; o tey to mogli oświadczyć się ona tak Francuz
jak Rossyi i Prusom nie tak dawnego pokoju; nie dla tego żeby Dwór Austryacki, nie
poznawał się na "kamieniach" przeważającey wartości utrzymanego i zawartego
wspólnie, przez wszystkie wielkie Mocarstwa pokoju, bez którego dla Europy nie
bezpieczeństwa, ani pomyślności spodziewać się niemożna; lub żeby Austrya nie
dzie miała się tak stały utrzymać się może, skoro kiedyś zostawienie się od Anglii za
że mieszkańcy poczytanem będą przestanie; bez że układy, które Austrya propono
wała, gdy przez odmiennego oświadczenia się Francyi, wielka prawie nadzieja po
dzielania się Anglii do wspólnego o pokoy starania zniweczona została, miały być
tylko uważanemi za cichotną czcze przygotych wielkich układów przeszłego
go Powszechnego Kongressu pokoju; miały one służyć temu za przygotowa
nie, dostarczyć mu przed ugodne do przyszłego głównego traktatu stały kształt,
i przez długi rozum na stałym czasie, do rozciągających, gruntownieyszych u
kładów utorować drogę. — Gdyby głowny względ, którym Austrya się powodowała
był innym, gdyby pewnie Rossyia i Prusy, związane z Anglią przez nay wygod
niejsze umowy, nigdy się niebyły zdeterminowały do przyięcia zaproszenia Gabi
netu Austryackiego —

Gdyby

Gdy Dwory Rossyyski i Pruski powodowane pochlebnem nadzieią dla N. Cesarza rozsądnie oświadczyły gotowość swoią godzenia się do kongresu pokoju za pośrednictwem tutejszych układów, stało się to oto, aby zupełnie się o formalnem przystąpieniu Cesarza Napoleonu i uwiadomić się, iakie strony względem prawideł, maiących prowadzić bez pośrednie do układów o pokoy — W tym to zamiarze postanowił N. Pan posłać swoiego sprawy zagranicznych Ministra ostatniego dnia Maia bieżącego do Drezna — Wypadkiem tego postanowienia była zawarta dnia 30tym tegoż: umowa, przez którą przyiął Cesarz Napoleon ofiarowanie przez N. Pana pośrednictwo w zawarciu powszechnego, lub też w przypadku nieszczęśliwości, poprzedniego tąż pokoiu. — Miasto Praga wyznaczonem zostało na miejsce kongresu, a dzień piąty dzień miał być dniem zgromadzenia się gości — W celu uiścienia do układów potrzebnego czasu, postanowiono na tym samym nowiu, że Cesarz Napoleon zawarłego z Rossyą i Prussami rozejmu przedłuży do Stycznia nowiu, a Cesarz wziął na siebie wyiednanie od tych mierze takiego obopólnego oświadczenia się ze strony Rossyyskiego i Pruskiego Dworu — Ułożone w Dreznie punkta udzielone potym obu tym Dworom; lubo przedłużenie rozejmu potrzebnem było z niejednemi wątpliwościami i niejednemi obostrzeniami dla niektórych dogodności, przecież wszystkie nowiny te wszystkie nowiny życzenie Cesarza N. Pana na dogodowanie, przełamuiąc wszystkie trudności, zawarcia się pokoiu, aby nie dawno do pokoiu, zawarcia się pokoiu, nadzieia oraz starania, że żadnego nieprzyiaciela od tego dzieła, od do-pokoiu, widoku zrażone, żadney próby, mogącey do tego ułożenia długo, od trwać nie będą — Umowa z dnia 30 Czerwca nie dozwalała żadney odmiany, prócz tey że termin rozpoczęcia kongresu powszechnym został, aż do d. 12 Sier. ponieważ ostatnie zwłoczenia się tak blizko ustanowionemi być nie mogły —

W nowo tego czasu postawa nowa była Cesarza N. Pana, wzięcie nowy bodziec do bliższego Angielskiego, ponieważ zdawać się nie mogło, aby Cesarz Napoleon nie chciał na tak poważnego fundamentalnego kamienia, na którym powszechny pokoy spoczywać ma, zaniechać swoiego politycznego — Cesarz Napoleon nie tylko że ten zamiar, z poszanowaniem przyiął i upewnieniem, iż Nasze ofiarowań sam dla skuteczenia tey rzeczy podwoli i podróż przez Francyą Majestatowi za wyiazd do Anglii osobom — Między przyiął do tego: zwłoczyły za nad spodziane trudności, odwołano wydanie paszportów pod nieuważnemi pozorami od [illegible] tego terminu do 28go, a za koniec nie chciano tak wcale — Postępek ten dał nowy i znaczący powód do wielkich i prawdziwie ciężkich powątpiewań, o szczerości ogłoszonych nieraz publicznie przez Cesarza Napoleona zapewnień, o którym tego do pokoiu — zwłaszcza gdy po upływie oświadczenia tego ułożenie w ów czas należało się wiernym, że mu ogłoszenie boży Morski najbardziey Bycie —

Ten czasem mianował N. Cesarz Rossyyski i N. Król Pruski pełnomocników swoich na kongres pokoiu, i opatrzyli tych w pełnomocnictwa bardzo szerokie, potrzebnemi ci stanęli tak, iak i upoważnieniu [illegible] pełnomocnictwa Ministra N. Pana dnia 12 tego miesiąca —

Układy zeszłby wcześnie nie wzięły początku, długiego przewodzić i trudno: ponieważ poważany wypadek nie mogły zmazać nad dniem 8go tego terminu przedłużono rozejmu za pośrednictwem Austryi — Polityczne i Wojskowe Mocarstw położenie, stanowiska i potrzeby tych, stan rzeczy przez nie tych wojny, gorące pragnienie spokoiu Monarchów potrzeba dalszego przedłużenia — Cesarz Napoleon niepewności, niedozwalały dalszego przedłużenia — Cesarz Napoleon uważał się wszystkie odzierano — Wiedział on, że czas układów terminem rozumu nie mógł być oznaczonym — Nadto niemógł tego tak i przed sobą Cesarz N. poleon, jak bardzo szczęśliwe skończenie i wcześ interesu tego kongresu do postanowienia jego zależały —

Z prawdziwem przykrością musiał N. Cesarz w krótce przekonać się, że ze strony Hanowerskiey, nietylko żadnego, nawet do przypuszczenia wielkiego dzieła tego nie czyniono kroku, i że nawet tak sobie postępowano, jak gdyby odwłoczenie układów i zawieszenie przyiętego skutku wyrażnego było zamiarem

rem — Minister Francuzki znajdował się w prawdzie co miesiąc kongresu jednak
że bez zdania przedsiębrania czego, póki pierwszey Pełnomocni[ej] nie[ż]
Oczekiwano zdania do dnia na prózno przybycia tego pierwszego Pełnomocni
ka — Dopiero d 21 Lipca dowiedziano się że zawarta przy zawarciu przedtuzenia za
chęgnu między Francuzkiemi, Moskiewsko-Pruskimi Komissarzami przemka, tego
przedłoża bardzo mało zważając, i niemogąca mieć żadnego wpływu na kongres
pokoju, a która przez tego za pośrednictwem Austryi stało, i przeto zatrzymać
na bydź mogła, owe zdumiewające opóźnienie objaśnić i usprawiedliwić
miała — Gdy ten usunięto przekład, przybył nakoniec pierwszy Pełnomocnik
Francuzki dnia 28 Lipca do Pragi, w kilkanaście dni poźniey poczęto wszyst
kich na kongressie — Zaraz w pierwszych dniach po przybyciu tego ministra Cesarskiego
o dacie tego kongresu zostało wątpliwości, — forma, z jakiey Pełnomocnictwa
podawanie i obopólne oświadczenia rozpoczęte mieć, ten to punkt o który
szym już wcześniey ze wszystkich stron była mowa, dał się przedmiotem dy
skusyi, co który wszystkie ustawania, pośredniczącego Ministra tyty Dorzecznie
Oczyszczenia niedokładności danych Ministrom Francuzkiemu protokuły wzg
dzieta kilkodniowe przerwy — Niepierwey jak dopiero d: 6 tego: podali się Pełno
mocnicy nowe oświadczenie, przez które zachodzące względem formy trud
ności, niebyło usunięte a układ do stałego zamiaru swojego, ani o jednego kro
ku nie zostali zbliżonymi — Wśród bez owocnego posłania i odbierania Not, tydzie
cych się ciągłych form poprzedniczych nastąpił 10 dzień Sierp: Szkopy[ey] i Pruscy
Pełnomocnicy niemogli terminu tego przekroczyć — Kongres został skonczony,
A postanowienie jakie Austryja wzięła na siebie było naprzód jeszcze wszystkim
nim przez zupełne przekonanie się teraz o niepodobieństwie pokoju, przez
dawno już nie wątpliwy względ głowny Mocarzy Nasz wielki Pan zgro
madził, przez ciągłe i daremne spróbowanie rozdziel przez nayzyc
zazwyczaj wcześniejsze oświadczenia które już zadawnu niezgodzenia
miejsca nie zostawiały —

Nie bez głębokiego smutku i żalu ogłaszamy jedynie tym ostatnim przy
kładem że wszystkie środki w celu uniknienia pożarcia Walki
wyczerpanemi zostały które się Cesarz do tego kroku zmuszonym — Nam
skarżdy przez trzy lata zniecierpliwowania wojowniczą ożywienie tego drugi z
pogodnemi zamiarami prawdziwego Pokoju dla Austryi i Europy pokoju
Ustawania te są zniszczone, niema już gdzie szukać środka i pomocy jak
tylko w Orężu — Dobywa go Cesarz bez osobistego rozjątrzenia z bolesnym
koniecznością i niezachwianą rozwagą pewnimi, powodów który każdy
wiernym Państwa Jego Obywatel, który świat, który sam Cesarz Napoleon
w Godzinie [illegible] słonności i sprawiedliwości uzna i przekona — Ufamy
wiedliwienie tey Wojny wszystkie cześć dzieci każdego Austryaka tak wiel
kim i czystym Charakterem że niepotrzeba żadnego słowa na pomoc dla
dania mu Wagi — Naród i wojsko zrobią swoją przymierze obojętnie
przez wspólną potrzebę i wspólny Interes ze wszystkiemi za wiernie pode
głość swoją ubrojonemi Mocarstwy, nada Najpotężniejszy wagę natężeniom
naszym — Konice spełni za pomocą Niebios sprawiedliwe nadzieje
wszystkich przyjaciół porządku i pokoju

1822 m. 1 Czerwca

166

Na fundamencie Imiennego JCgo Imperatorskiej Mości Ukazu de dato 9 Maja 1802 Roku dla powszechnej każdego wiadomości względem wypadku wracania Wychodców z zagranicy czyni się wnaste przyjmu sposob ugoda.

1817 ГОДА
ДВА РУБЛИ

Ukynko Czerkas maiący bilet od straży pogranicznej pod dniem 28 Xbr 1821 Roku wydany za № 38. a przez Sąd Niżny Płuskiewski wydany dnia 17 Xbr 1821 Roku za № 6359 w sposobie wynalezienia dla siebie pewnego i stałego przemieszkiwania, - Przeto ja niżey nayprzejrzany przyimuię onego Ukynka do wsi mojey dziedzicznej Zgrzoski Podolskiey Guberni w Płuskiowskim Powiecie sytuowaney, któremu nadaię chatę, Ogrod, i grunt pusty a on Ukynko obowiązany odbywać powinność z gruntu tego zwyczayną, i Szarwarki razem z drugiemi podanemi takieby wypadli podatki każdemu te sam za siebie płacić powinien i z tey wsi do czasu pozwiejszych skazek wychodzić niebędzie, a ten czasby na mieyscu niebędzie sobie życzył zostawać tedy onemu wolno ieit ummie świadectwa żądać dla pozyskania innego mieysca w tem kraiu i zapisania się po Rewizyi, a gdyby nadal życzył sobie wyż wspomniony Ukynko Czerkas zostawać należnie samem mieyscu łaskaw zaś ma być powtornie jawiony Gdzie należy co obie strony dotrzymać Przekonuią przyrzekaią. Datum Skipowca dnia 1 Junii 1822 Roku

Józef Potoczkowski ręką

Jako niemaiętny pisma znakiem Krzyża Swiętego podpisuie się
Ukynko Czerkas ⊗

1822 Roku Iunia 1 dnia Ja Kontrolek Wypuszczaiący Płuskiego Powiatowego Sądu Dowód niniejszy pod № 5033 Zeznaię, iż Oney osobiście mi znany podczas Sądowego Posiedzenia Sobstwiennie przed mnie stawaiący Jemu przy podpisaniu Wszystkiego Oświadczył Grigoriew Czerkas podpisał, A potem Sąd Ten podpisuie Przysiężnemi Kassetami pieczęci Powiatowemi zaopatrzył.

Kontrolek Wypuszczaiący Płuskiego Powiatowego Sądu Dowód niniejszy pod № 5033 Zeznaię, iż Oney osobiście mi znany podczas Sądowego Posiedzenia Sobstwiennie przed mnie stawaiący Jemu przy podpisaniu Wszystkiego Oświadczył Grigoriew Czerkas podpisał, A potem Sąd Ten podpisuie Przysiężnemi Kassetami pieczęci Powiatowemi zaopatrzył.

Fridgatow Mindkowski ⊗

Sekretarz Dowbyszowski

Nayiaśnieyszy Panie

Dworzaństwo G: W: po pierwszy raz używaiąc Naywyższey Woli W: C: M:
zakreślonych na nowo o Wyborach Urzędników prawideł – maiąc na szczególniey
szym względzie Paragraf 8my y 9ty Teyże Ustawy – y w skutku oney przysłąc przez
Wybranych Delegatów złożyć Hołd Naypoddanieyszego Dziękczynienia W: C: M:
Ji przeszły dobrem y szczęściem ludu Twoiego, nie chcesz N: P: przed Oycowskim
Sercem Twoim mieć zakrytych potrzeb y Cierpień naszych, a nadto ieszcze Nay
miłościwiey dozwalać raczysz znaydywać się mogące w tych Urządzeniach nie
godności Tronowi Twoiemu przedstawić – Spełniaiąc więc Nayściśley Nay
wyższą Twą Wolą błagamy stosownie do Teyże Ustawy, abyś N: Panie
przystępu do podnóżka Tronu Twego wybranej przez Nas Delegacyi odmó
wić nie raczył, która składaiąc Hołd Naypoddanieyszego Dziękczynienia
za Ustawę Wyborową y tłumaczaiąc uczucie przeżytych przywiązaniem y wier
nością Serc naszych gotowych na wszelkie Twoie Roskazy, ośmieliła się równie
złożyć nayposłuszniejsze Prozby – przez całe Dworzaństwo G: W: na Wyborach
podpisane, w treści następuiącey:

1:mo Znaczna liczba Braci naszych w upłynionych niedawno zamieszaniach, miała nieszczę
ście ściągnąć na siebie Gniew W: C: M: – Ukarana została – lub oderwana od słodkich
pych Rodziców, tuła się za Granicą – Dla ukojenia Cierpień tak licznych Familij, dla
otarcia łez Nieszczęśliwym, dla zgoienia ran ostatniemi wypadkami ściągnionych
raz N: P: puścić przestępstwo w niepamięć – nadaniem Naymiłościwszey
ogulney Amnestyi –

2do Miałeś N: P: doniesienie od Władz Rządowych, iż dogodniey byłoby dla Guber
nij Wołyńskiey Język Rossyiski wprowadzić – Chociaż iesteśmy wspólnie dzieci
iedney rozgałęzioney Słowian rodziny – dostał się Nam iednak – w spuściźnie
Język osobny Nadziadów naszych, którym odwiecznie zawierały się Umowy –
stanowiły Akta – y który od Wieków tłumaczy potrzeby nasze y myśli, stał się
niezbędnym, wcielił się do naszego istnienia – O Zachowanie więc Języka Naszego
Polskiego Błagamy N: P: twey Łaski

3tio Lyceum w Krzemieńcu za zezwoleniem y utwierdzeniem Brata W: C: M: wieko
pomney pamięci Imperatora Alexandra wzniesione zostało – uposażone
z Funduszami Obywateli Wołynia y Podola do tego mieysca przywiąza
nemi – Z Ofiar naszych wzrosła Biblioteka – y wszystkie Gabinety – Miano
same położone w punkcie Teatrum tey Guberniy, sprzyiało spokoyności
y tkliwości Rodziców – Ich więc głos przemawia do Oycowskiego W: C: M:
Serca za utrzymaniem w dawnym mieyscu y Języka tego Instytutu y
Szkół Powiatowych —

Jc

4° Szlachta Gub: Wołyn: przez Kommissyą Legitymacyiną przyznana, miała nadane Dobrodzieystwo używać prerogatyw sobie właściwych – Błagamy więc W. C. M: o Roskaz zachowania Onego dla tych – którzy iuż swoią rodowitość w Kommissyi udowodnili – Gdy zaś wiele nawet Szlachty nie złożyło ieszcze dowodów, dla rozmaitych przyczyn, tak zatarcia Szladów, gdzie się Dokumenta znayduią – iako y trudności ich wyszukania w różnych częsciach Kraiu y pod obcym Panowaniem będącego. Naypoddaniey W. C. M: prosiemy – abyś Naymiłosciwiey roskazać raczył dać iey więcey czasu do opatrzenia się w dowody, nimby do innego Stanu przeniesieni bydź mogli –

5° Wolność wyznania Religiynego była nieodstępną cechą W. C. M: – Obrządek Nasz Rzymski pozwolony dla większey części Chrześcian y innych Narodów, doznawał Twey ciągłey Nayiasnieyszy Panie Opieki – Wiara niezłamana w Nieskażoney Swiętości przez Kapłanów opowiadana wyświecaiąc wszelkim Stanóm Obowiązki ich powołania gruntowała w sercach Twych Poddanych wierność dla Tronu – nieskazitelność Sumnienia – y czystość Obyczaiów – Gorliwi o zachowanie Tych skutków dobroczynnych – nie powinniśmy przed W. C. M: ukrywać, że sciągnienie z dawney posady Zakonów – trwanie mnogich trudności w przyimowaniu do nich, wyraźny niedostatek Swieckich Xięży ogołoci Kościoły z Opowiadaczów tych prawd – y ze Stróżów sumienia – a lud przestaiąc odbierać wrażenia przy pierwszych chwilach Życia wpaiać się zwykłych, ciemnym y głuchym zostanie na obowiązki względem Bogu Tronu y względem Braci swoich – Z iszcza się naywidoczniey ta prawda we wszystkich Mieyscach gdzie niedostatek Xięży w Parafii lub iey zbyteczna rozległość na przeszkodzie stawały –

Te Prozby nasze u Podnużka Tronu W. C. M: naypoddaniey składamy

Deputowani: Janusz Jlinski – Branicki – Jox. Maxymilian Jabłonowski – Gracyan Lenkiewicz – Hanski

22 8bra 1832 r
z Ostroga